

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Πτυχιακή Εργασία
**Η ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ,
ΑΠΕΡΓΙΑ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ
ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ**

Γεωργίου Μαριάννα
Σωρού Μαρία
Επιβλέπουσα: κα Κανέλλη Φιλάνθη

Πάτρα, 2010

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία αναλύεται το θέμα της συνδικαλιστικής ελευθερίας και της κατάχρησης του δικαιώματος της απεργίας. Είναι ένα θέμα ιδιαζούσης σημασίας, δεδομένου ότι η απεργία, η οποία αποτελεί ένα αγωνιστικό μέσο των εργαζομένων που χρησιμοποιείται για την μεταβολή ή ακόμα και την ανατροπή των ισχυουσών εργασιακών και κοινωνικών σχέσεων, κάτω από κάποιες συνθήκες μπορεί να χαρακτηριστεί ως παράνομη και καταχρηστική. Με λίγα λόγια, αντί να ωφελήσει τους εργαζόμενους προσφέροντάς τους ανθρώπινες συνθήκες εργασίας και αποδοχές που να ανταποκρίνονται στην εργασία που πραγματικά προσφέρουν οι εργαζόμενοι, μπορεί τελικά να τους βλάψει, επιβάλλοντάς τους ακόμα και κυρώσεις.

Η εργασία αυτή, μετά από μια σύντομη ιστορική αναδρομή σχετικά με το συνδικαλιστικό κίνημα και την απεργία, απαρτίζεται από τέσσερα κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο δίνονται κάποιοι βασικοί ορισμοί και αναλύεται το δικαίωμα της απεργίας και η συνδικαλιστική ελευθερία. Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται ο απεργιακός σκοπός και το γενικότερο συνδικαλιστικό δικαίωμα. Το τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται στην απεργία, αναλύοντας τους σκοπούς και τα είδη της. Τέλος, στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύεται η κατάχρηση του δικαιώματος της απεργίας. Ακολουθεί επίλογος και βιβλιογραφία.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με τον όρο εργασία νοείται η κάθε μορφή δραστηριότητας και απασχόλησης του ανθρώπου που έχει έναν σκοπό. Η έννοια της εργασίας που προσφέρεται στην υπηρεσία άλλου προσώπου το οποίο και την αξιοποιεί, αποτελεί κεντρική έννοια στο εργατικό δίκαιο.

Υπό τον όρο συνδικαλιστική ελευθερία εννοούμε συνεκδοχικά την ελευθερία ίδρυσης συνδικαλιστικής οργάνωσης και συμμετοχής σε αυτή, καθώς και την ελευθερία λειτουργίας της συνδικαλιστικής οργάνωσης. Το δικαίωμα της απεργίας, ανεξάρτητα από την ανάδειξή του σε αυτοτελές ατομικό δικαίωμα των εργαζομένων, αποτελεί οπωσδήποτε ειδικότερη έκφραση της συλλογικής συνδικαλιστικής ελευθερίας και η άσκησή του συνιστά μία από τις βασικότερες συνδικαλιστικές δραστηριότητες. Συνεπώς, η έννοια και η λειτουργία του σκοπού του δικαιώματος της απεργίας και φυσικά ο εντοπισμός της φύσης και του περιεχομένου των επιδιώξιμων με αυτή συμφέροντα, δεν είναι δυνατό να προσδιοριστούν ανεξάρτητα από τη φύση και τη λειτουργία των σκοπών της γενικότερης συνδικαλιστικής δράσης.

Η απεργία είναι μία από τις κύριες μορφές συνδικαλιστικής δράσης και για το λόγο αυτό προστατεύεται στα πλαίσια της συνδικαλιστικής ελευθερίας. Λόγω όμως της σπουδαιότητας που έχει η απεργία για την άσκηση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και για την προαγωγή των συμφερόντων των εργαζομένων, προστατεύεται από το Σύνταγμα ως αυτοτελές δικαίωμα. Απεργία είναι η συλλογική αποχή των μισθωτών από την εργασία με σκοπό να ασκήσουν, κατά κανόνα, πίεση στην εργοδοτική πλευρά στην επιδίωξή τους να εξυπηρετήσουν, να διασφαλίσουν και να προάγουν τα συλλογικά τους συμφέροντα. Η απεργία είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο. Από τη φύση της η απεργία δεν είναι αυτοσκοπός, ούτε αποβλέπει στο να ζημιώσει τον εργοδότη ή το κοινωνικό σύνολο, αντιθέτως αποτελεί αγωνιστικό μέσο των εργαζομένων, που χρησιμοποιείται στην προσπάθειά τους, για την ανατροπή ή την μεταβολή της υπάρχουσας έννομης τάξης στις εργασιακές και κοινωνικές σχέσεις, με σκοπό να δημιουργηθούν νέες σχέσεις, ευνοϊκότερες γι' αυτούς. Ανάλογα με το περιεχόμενο των αιτημάτων γίνεται και η διάκριση του αγωνιστικού σκοπού, σε αμυντικό και επιθετικό.

Το πότε μια απεργία θεωρείται νόμιμη και πότε παράνομη, θεωρείται μείζονος σημασίας, δεδομένου ότι μια παράνομη απεργία δεν μπορεί να αποδώσει οφέλη ούτε στους απεργούς ούτε στις επιχειρήσεις. Η εξέταση και η διερεύνηση του καταχρηστικού ή μη της απεργίας δεν είναι δυνατό να γίνει με βάση κάποια γενικά κριτήρια που έχουν διατυπωθεί αφηρημένα και κατ' απόλυτο τρόπο. Αυτό γιατί η κάθε περίπτωση έχει την δική της ιδιαιτερότητα και η οποία προσδιορίζει την μορφή της απεργίας.

Για να προσδιοριστεί σωστά για το αν είναι μια απεργία καταχρηστική ή όχι είναι απαραίτητο να υπάρχει βαθιά γνώση της έννοιας, του σκοπού του δικαιώματος της απεργίας. Τέλος είναι δυνατόν να ασκείται καταχρηστικά η απεργία σε σχέση με τα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	4
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	9
ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	9
1.1. Έννοιες και ορισμοί.....	9
1.2. Τα κατεξοχήν εργασιακά δικαιώματα	9
1.2.1. Το δικαίωμα εργασίας	9
1.2.2. Η ελευθερία της εργασίας.....	10
1.2.3. Το κοινωνικό δικαίωμα της εργασίας.....	11
1.2.4. Ισότητα στη αμοιβή εργασίας	11
1.3. Συνδικαλιστική ελευθερία.....	12
1.3.1. Γενικά.....	12
1.3.2. Η θετική συνδικαλιστική ελευθερία	12
1.3.3. Η αρνητική συνδικαλιστική ελευθερία.....	13
1.3.4. Προστασία του δικαιώματος.....	13
1.3.5. Σχέσεις εργαζομένων – εργοδοτών.....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	15
ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ	15
2.1. Η κατοχύρωση του γενικότερου συνδικαλιστικού δικαιώματος	15
2.1.1. Η συνταγματική κατοχύρωση και οι σκοποί του γενικότερου συλλογικού συνδικαλιστικού δικαιώματος.....	15
2.1.2. Η διεθνής αναγνώριση του σκοπού του συνδικαλιστικού δικαιώματος.....	17
2.2. Τελολογική ισοδυναμία της γενικής συλλογικής συνδικαλιστικής δράσης και του δικαιώματος της απεργίας.....	18
2.3. Η «επιφύλαξη του νόμου» στο απεργιακό δικαίωμα.....	21
2.4. Συνταγματική κατοχύρωση	23
2.4.1. Η συνταγματική κατοχύρωση και οι σκοποί του γενικότερου συλλογικού συνδικαλιστικού δικαιώματος.....	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	26
ΑΠΕΡΓΙΑ	26
3.1. Ορισμός.....	26
3.2. Σκοπός της απεργίας.....	27
3.2.1. Η πρόθεση του απεργού ως βάση εντοπισμού του απεργιακού σκοπού.....	28
3.2.2. Ο απεργιακός σκοπός ως βάση επισήμανσης της συλλογικής φύσης του δικαιώματος της απεργίας.....	29
3.2.3. Ο απεργιακός σκοπός ως αντικείμενο ελέγχου της καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος.....	31
3.3. Μορφές και είδη απεργίας	31
3.3.1. Η «κακόβουλη» απεργία	35
3.3.2. Η «αδικαιολόγητη» απεργία	36
3.4. Το περιεχόμενο του απεργιακού σκοπού	37
3.5. Ανταπεργία	38
3.6. Οργάνωση και άσκηση απεργίας.....	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο	41
ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ	41
4.1. Περιορισμοί του δικαιώματος της απεργίας	41
4.2. Παράνομη απεργία	41
4.3. Το ζήτημα της ανάμειξης νόμιμων και παράνομων απεργιακών επιδιώξεων	42
4.4. Καταχρηστική απεργία	45
4.5. Περιπτώσεις καταχρηστικής απεργίας	46
4.6. Συνέπειες νόμιμης και παράνομης απεργίας	50
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	51
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	52
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	53

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

Η τακτική της απεργίας έχει πολύ μεγάλη ιστορία. Περίπου στο τέλος της 20ης δυναστείας, υπό την εξουσία του Φαραώ Ραμσή Γ' στην Αίγυπτο, δηλαδή περίπου 3500 χρόνια πριν, οι εργάτες της βασιλικής νεκρόπολης οργάνωσαν την πρώτη γνωστή απεργία ή εργατική εξέγερση στην ιστορία. Το γεγονός καταγράφηκε με λεπτομέρειες σε έναν πάπυρο της εποχής, που διατηρήθηκε, και βρίσκεται σήμερα στο Τορίνο.

Η απεργία έκανε την εμφάνισή της ως θεσμός από τον 18^ο αιώνα. Στην Αμερική μάλιστα υπήρχαν ενδεικτικές μορφές απεργίας από το 1740. Στη συνέχεια ακολούθησαν το παράδειγμα της Αμερικής η Ευρώπη και κυρίως η Αγγλία. Η βιομηχανική επανάσταση αποτέλεσε σπουδαίο παράγοντα στις ιστορικές εξελίξεις γιατί η μαζική εργασία έγινε σημαντική σε εργοστάσια και ορυχεία.

Από τις πιο σημαντικές απεργίες που αποτέλεσαν σταθμό λόγω των αποτελεσμάτων που επέφερε, αποτέλεσε η απεργία στην Αμερική το 1886 με αίτημα την καθιέρωση του 8ώρου ωραρίου. Στοίχισε μεν ζωές πολλών εργατών, αλλά επέφερε σπουδαία αποτελέσματα αφού όχι μόνο επιτεύχθηκε ο στόχος και καθιερώθηκε το 8ωρο ωράριο εργασίας, αλλά καθιερώθηκε και η Πρωτομαγιά ως εργατική γιορτή από το Διεθνές Εργατικό Συνέδριο στο Παρίσι το 1889 (Παράρας, Π.Ι., 1982).

Στην ανάλυση της Ιστορίας του Ελληνικού συνδικαλιστικού κινήματος, μπορούμε να διακρίνουμε τρεις περιόδους. Κριτήριο είναι τόσο οι ευρύτερες κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις, όσο και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Συνδικαλιστικού Κινήματος.

Πρώτη Περίοδος 1875 - 1918

Η πρώτη περίοδος αρχίζει με την εκδήλωση των πρώτων απεργιών στη Σύρο και κλείνει με την ίδρυση της ΓΣΕΕ το 1918.

Τα Ελληνικά Εργατικά Σωματεία εμφανίστηκαν στο τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα (1875 και μετά), όταν αυξανόμενο τμήμα του πληθυσμού που πλεόναζε στην ύπαιθρο μετακινήθηκε στα αστικά κέντρα και άρχισε να παίρνει την μορφή μίας τάξης κτημόνων ημερομίσθιων εργατών. Στο μεταξύ, η σταθερή απασχόληση σ' αυτά τα βιομηχανικά και εμπορικά κέντρα, δημιούργησε μια μόνιμη εργατική τάξη.

Ο πρώτος σύνδεσμος εργατών, σύμφωνα με τις γραπτές μαρτυρίες, έγινε το 1879 από τους ξυλουργούς των Ναυπηγείων της Νήσου Σύρου. Η αδελφότητα αυτή έκανε τον ίδιο χρόνο και την πρώτη απεργία σαν μια προσπάθεια αντιμετώπισης των συνεπειών της κρίσης που μείωσε κατά 30% την αγοραστική δύναμη των αμοιβών τους.

Ακολούθησε μία απεργία στην Αθήνα και τον Πειραιά το 1882 και η μεγάλη απεργία των Μεταλλωρύχων στο Λαύριο και σε άλλα μεταλλευτικά κέντρα το 1883. Οι απεργίες αυτές έγιναν πριν ακόμα δημιουργηθούν εργατικά σωματεία σ' αυτές τις πόλεις. Και άλλες απεργίες ακολουθούν. Σταθερά είναι τα αιτήματα για αυξήσεις μισθών, μείωση του ωραρίου εργασίας σε 10 ώρες, για προστασία από τα ατυχήματα και για παροχή ιατρικής περίθαλψης.

Στην ουσία οι πρώτες εργατικές οργανώσεις παρέμειναν μέχρι το 1910 φιλανθρωπικά και αλληλοβοηθητικά σωματεία. Αποδίδανε δε, πρωταρχική σημασία στην ευημερία των μελών τους με την δημιουργία αλληλοβοηθητικών ταμείων.

Το 1910 δημιουργήθηκε στην Αθήνα μια Κεντρική Οργάνωση των Εργατικών Σωματείων. Τα πρώτα σημάδια, για μια αποτελεσματική ενότητα των εργαζομένων εμφανίζονται στις 3 Δεκεμβρίου του 1908. Οι 28 εργατικές οργανώσεις που υπήρχαν

τότε, οργάνωσαν μαζικές διαδηλώσεις ενάντια στην φορολογία των μη δυνάμενων πλέον να αντέξουν εργατικών και επαγγελματικών τάξεων.

Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, δεν εμπόδισε την γοργή ανάπτυξη του Ελληνικού Συνδικαλισμού. Το 1917 υπήρχαν 206 εργατικά σωματεία με 44.230 μέλη, συνολικά. Το 1918 οι ζυμώσεις για μια κεντρική οργάνωση των Συνδικάτων στην Ελλάδα, προήλθαν από το Εργατικό Κέντρο Θεσσαλονίκης, στο οποίο κυριαρχούσε η Ελληνοεβραϊκή Συνδικαλιστική Κοινωνική Ομοσπονδία «ΦΕΝΤΕΡΑΣΙΟΝ».

Το Εργατικό Κέντρο Θεσσαλονίκης με την σύμπραξη του Εργατικού Κέντρου Αθήνας και του Πειραιά, συγκάλεσε μια Πανελλαδική συνδιάσκεψη των συνδικαλιστικών Οργανώσεων για τη δημιουργία Εθνικού Κέντρου.

Στο συνέδριο πήραν μέρος αντιπρόσωποι από 44 σωματεία που αντιπροσώπευαν περίπου 60.000 εργαζόμενους, σε σύνολο 75.000 οργανωμένων μελών. Η κατάληξη της πρώτης Πανελλαδικής Συνδιάσκεψης ήταν η δημιουργία ενός Εθνικού Συνδικαλιστικού κέντρου με την προσχώρηση Εργατικών Σωματείων, Εργατικών Κέντρων και Ομοσπονδιών.

Δεύτερη Περίοδος 1919 - 1936

Η Δεύτερη Περίοδος αρχίζει με την ίδρυση της ΓΣΕΕ και τη διάσπασή της και κλείνει με την θεμελίωση του κρατικού Συνδικαλισμού από τον δικτάτορα Ι. Μεταξά το 1936.

Περιλαμβάνει την περίοδο εδραίωσης του ισχύοντος τρόπου παραγωγής στον Ελληνικό Κοινωνικό Σχηματισμό. Συνδέεται με την αργή, αλλά σταθερή επέκταση της μισθωτής απασχόλησης.

Στη διάρκεια της περιόδου από την ίδρυση της ΓΣΕΕ ως την επιβολή του καθεστώτος της 4^{ης} Αυγούστου (1936), τα απεργιακά κύματα των μισθωτών απασχολούμενων επεκτείνονται. Πρωτοστατούν σε αυτά οι καπνεργάτες, οι τραμβαγέρηδες και οι σιδηροδρομικοί. Η κοινωνική αντίθεση μεταξύ εργοδοτών και εργατών είναι ιδιαίτερη οξυμμένη λόγω των συνθηκών της εκβιομηχάνισης του μεσοπολέμου και της αυξημένης προσφοράς εργατικής δύναμης που προήλθε από τα προσφυγικά κύματα που ήρθαν στην Ελλάδα.

Οι Συνδικαλιστικές Συλλογικές Δραστηριότητες των μισθωτών ήταν αντικείμενο εντατικών πολιτικών διώξεων. Η αστυνομία και ο στρατός είναι σταθερά αντιμέτωποι με το απεργιακό κίνημα. Οι συλλήψεις, οι καταδίκες και οι εξορίες συνδικαλιστών, είναι τα κύρια μέσα ρύθμισης των εργασιακών συλλογικών διαφορών.

Τρίτη Περίοδος 1947 – σήμερα

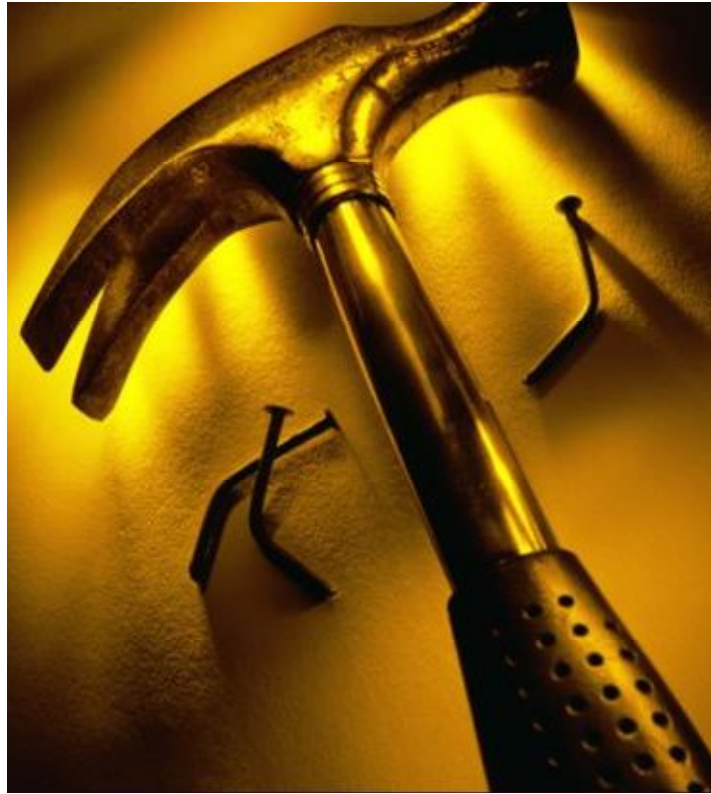
Καλύπτει την μετεμφυλιακή πορεία (1947 και μετά) του Συνδικαλιστικού Κινήματος.

Περιλαμβάνει την περίοδο ανάπτυξης του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής και συνεχίζει με την έναρξη κρίσης του μεταπολεμικού μοντέλου ανάπτυξης του στον Ελληνικό Κοινωνικό Σχηματισμό. Καταλήγει στην δεκαετία 1971 – 1981 όπου η επέκταση της μισθωτής απασχόλησης φθάνει στο ιστορικά υψηλότερο ποσοστό της.

Στη διάρκεια αυτής της περιόδου οι αρτεργάτες, οι τυπογράφοι, οι οικοδόμοι, οι εργαζόμενοι στο μέταλλο, αλλά και οι εργαζόμενοι στο δημόσιο και σε δημόσιες επιχειρήσεις όπως οι τραπεζικοί, οι υπάλληλοι του ΟΤΕ και της ΔΕΗ, οι ταχυδρομικοί και οι καθηγητές πρωτοστατούν στην Συνδικαλιστική Δραστηριότητα.

Στα αιτήματα, πέρα από το θέμα των αυξήσεων που συνδέεται με το χαμηλό επίπεδο των μισθών και τον πληθωρισμό της περιόδου 1946 – 1953, προστίθενται αιτήματα που αμφισβητούν την κρατική πολιτική στο χώρο των νομικών ρυθμίσεων για τις απολύσεις, τις συλλογικές συμβάσεις, τις αποζημιώσεις, τις συνδικαλιστικές εισφορές και τις συνδικαλιστικές ελευθερίες (<http://users.otenet.gr/~makine/grhistorytuc.htm>).

Με βάση τα ανωτέρω είναι εύλογο να γίνεται ότι σε ένα εργατικό σύνολο, με αντιθετικά συμφέροντα, η απεργία ως μέσο διεκδίκησης και αγώνα προαγωγής ή υπεράσπισης συμφερόντων, όχι μόνο έπρεπε να είναι επιτρεπτή αλλά και να καθιερωθεί ως δικαίωμα. Με αγώνες και προσπάθειες, το ανωτέρω εγχείρημα επιτεύχθηκε. Ιστορικά και σύμφωνα με τη διατύπωση του άρθρου 23 παρ. 2 η απεργία αναφέρεται μόνο σε όσους τελούν σε σχέση εξαρτημένης εργασίας και αποτελεί το ισχυρότερο μέσον ασκήσεως πίεσεως στον εργοδότη (Παράρας, Π.Ι., 1982).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

1.1. Έννοιες και ορισμοί

Με τον όρο εργασία νοείται η κάθε μορφή δραστηριότητας και απασχόλησης του ανθρώπου που έχει έναν σκοπό. Από νομικής πλευράς ο σκοπός αυτός μπορεί να είναι οποιοσδήποτε αρκεί να μην αντιβαίνει στον νόμο, να είναι δηλαδή παράνομος ή ανήθικος. Το επάγγελμα αποτελεί μια μορφή απασχόλησης αλλά σε σταθερή και συστηματική βάση με βασικό σκοπό τον βιοπορισμό. Στο ευρύτερο εννοιολογικό πεδίο του επαγγέλματος, προστίθενται οι έννοιες του μισθωτού, του εργοδότη και του μισθού. Μισθωτός είναι το φυσικό πρόσωπο το οποίο παρέχει με αμοιβή εξαρτημένη εργασία βάση σχέσεως του εργατικού δικαίου, είναι δηλαδή το φυσικό πρόσωπο το οποίο απασχολείται στην οργανωμένη εκμετάλλευση του εργοδότη. Από την άλλη πλευρά, ο εργοδότης αποτελεί το πρόσωπο στο οποίο προσφέρει την εργασία του ο μισθωτός και την οποία ακριβώς εργασία χρησιμοποιεί βάση της σχέσεως εξαρτημένης εργασίας. Έτσι ο εργοδότης εμφανίζεται στην εργασιακή σχέση του με τον μισθωτό, τόσο με την ιδιότητα του αντισυμβαλλομένου στην ατομική σχέση εργασίας, όσο και με την ιδιότητα του φορέα των λειτουργικών εξουσιών στην εκμετάλλευση. Η αντιπαροχή του εργοδότη στον μισθωτό για την εργασία που του παρέχει, αποτελεί από νομικής πλευράς ο μισθός, το οικονομικό δηλαδή αντάλλαγμα ή αλλιώς η οικονομική αποτίμηση της αξίας της προσφερόμενης εργασίας.

Η έννοια της εργασίας που προσφέρεται στην υπηρεσία άλλου προσώπου το οποίο και την αξιοποιεί, αποτελεί κεντρική έννοια στο εργατικό δίκαιο. Πεδίο εφαρμογής του εργατικού δικαίου είναι οι σχέσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου. Οι εργασιακές σχέσεις του δημόσιου τομέα, δηλαδή των δημοσίων υπαλλήλων, των υπαλλήλων της τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δεν καλύπτονται από τις διατάξεις του, διέπονται από το δημοσιοϋπαλληλικό δίκαιο, που ανήκει στον κλάδο του δημοσίου δικαίου. Από τις βασικές αρχές και επιδιώξεις του εργατικού δικαίου αποτελεί καταρχήν η προστατευτική κοινωνική αρχή που αποτελεί την πράξη της έννοιας της επέμβασης του δικαίου στον κοινωνικό χώρο για την προστασία κυρίως των εργαζομένων μέσα στο πλαίσιο της κοινωνικής και οικονομικής διαφοροποίησης. Με δεδομένο το ότι το εργατικό δίκαιο αποτελεί το χώρο εφαρμογής του δικαίου της προσωπικότητας και ότι ο κοινωνικός τομέας αποτελεί το αντικείμενό του, βασική αρχή του αποτελεί τόσο ο ανθρωποκεντρικός χαρακτήρας του όσο και η πραγματοποίηση σε μεγάλη κλίμακα της κοινωνικής αυτονομίας, μέσα από τη συνταγματική πλέον αναγνώριση των φορέων συλλογικών συμφερόντων και της ελευθερίας δράσεως τους, δηλαδή τη συνδικαλιστική ελευθερία (Δημητρόπουλος Α., 2005).

1.2. Τα κατεξοχήν εργασιακά δικαιώματα

1.2.1. Το δικαίωμα εργασίας

Το αρθ.22 Συντ. καθιερώνει το δικαίωμα της εργασίας ως μέσο βιοπορισμού και ψυχικής ικανοποίησης του ανθρώπου. Ως «εργασία» νοείται κατά την έννοια του αρθ.22, όχι οποιαδήποτε δραστηριότητα αλλά μόνο η άμεσα ή έμμεσα αμειβόμενη ή κερδοσκοπική απασχόληση. Η εθελοντική εργασία αποτελεί συμμετοχή στην

κοινωνική και πολιτική ζωή της χώρας που προστατεύεται από το αρθ.5 παρ. 1. Ο όρος «εργασία» περιλαμβάνει κάθε μορφή εργασίας: την ευκαιριακή όσο και την συστηματική δραστηριότητα, δηλαδή το επάγγελμα. Νομικά σκοπός της εργασίας μπορεί να είναι οποιοσδήποτε, αρκεί να είναι θεμιτός, δηλαδή όχι παράνομος ή ανήθικος. Το είδος της εργασίας είναι αδιάφορο. Μπορεί να είναι πνευματική ή σωματική, να συνίσταται σε θετική ενέργεια ή σε απλή παρουσία σε ένα τόπο. Συγκεκριμένα το αρθ. 22:

- Κατοχυρώνει το κοινωνικό δικαίωμα της εργασίας,
- Κατοχυρώνει το δικαίωμα ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας,
- Θεσπίζει την υποχρέωση του κράτους να μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών, για την ηθική ή υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού και για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων,
- Απαγορεύει την αναγκαστική εργασία, εκτός από συγκεκριμένες περιπτώσεις (π.χ. επίταξη εργασίας λόγω έκτακτων συνθηκών ή για ικανοποίηση τοπικών αναγκών) (Γκούτος Χ., 1995).

1.2.2. Η ελευθερία της εργασίας

Το αρθρ. 22 παρ. 1 Συντ. καθιερώνει το κοινωνικό δικαίωμα της εργασίας που δεν πρέπει να συγχέεται με την ελευθερία της εργασίας ως ατομικό δικαίωμα, προβλεπόμενο από το αρθ.5 παρ.1 Συντ. Το ατομικό δικαίωμα της εργασίας δηλαδή η ατομική ελευθερία της εργασίας συνίσταται στην επαγγελματική ελευθερία ή ελευθερία επιλογής και άσκησης οποιουδήποτε επαγγέλματος. Η ελευθερία της εργασίας καλύπτει κάθε μορφή εργασίας, την ανεξάρτητη αλλά και την εξαρτημένη, στα πλαίσια της οποίας ο εργοδότης έχει το δικαίωμα της διεύθυνσης και εποπτείας της εργασίας, καθορίζοντας τον τόπο, χρόνο, τρόπο και τις λοιπές συνθήκες παροχής της, ενώ ο εργαζόμενος είναι υποχρεωμένος να συμμορφώνεται.

Η ελευθερία ή το αμυντικό δικαίωμα της εργασίας περιλαμβάνει την αξίωση κάθε ανθρώπου, έναντι του κράτους και των άλλων προσώπων, να μην παρεμποδίζεται να διαλέγει και να μεταβάλλει το είδος και τις συνθήκες της εργασίας του (ελευθερία επιλογής εργασίας), να μην παρεμποδίζεται να συνεχίζει την απασχόλησή του για όσο χρόνο θέλει (ελευθερία άσκησης εργασίας) και να μην εξαναγκάζεται να εργασθεί παρά τη θέληση του (αρνητική ελευθερία εργασίας).

Θετική ελευθερία εργασίας: περιλαμβάνει την ελευθερία του ατόμου σε σχέση με την επιλογή του είδους και των λοιπών όρων εργασίας καθώς επίσης και το δικαίωμα για την ελεύθερη αλλαγή τους. Οποιοσδήποτε νομοθετικός περιορισμός της θεωρείται αντισυνταγματικός, εκτός αν αποτελεί αναγκαίο μέτρο για την εξυπηρέτηση του γενικού συμφέροντος, δικαιολογείται από το συγκεκριμένο είδος εργασίας και αφορά όλα τα άτομα που τελούν υπό ίδιες συνθήκες.

Αρνητική ελευθερία εργασίας: συνίσταται στην αξίωση κάθε ανθρώπου να μην εξαναγκάζεται με τη χρήση βίας ή με την απειλή κυρώσεων και παρά τη θέλησή του, να παρέχει την εργασία του σε άλλον, να απασχολείται υπό ανεπιθύμητες συνθήκες ή να μην παύσει την παροχή της εργασίας του. Από τη ρητή απαγόρευση της αναγκαστικής εργασίας, το Σύνταγμα προβλέπει εξαιρέσεις, πρώτον υπό έκτακτες συνθήκες και δεύτερον στα πλαίσια της τοπικής αυτοδιοίκησης. Και οι δύο αυτές εξαιρέσεις αποτελούν περιπτώσεις «κοινωνικής και εθνικής αλληλεγγύης» που είναι χρέος όλων των πολιτών και την εκπλήρωση του οποίου δικαιούται το κράτος να αξιώνει (Γκούτος Χ., 1995).

1.2.3. Το κοινωνικό δικαίωμα της εργασίας

Με βάση το αρθ. 22 Συντ.: «η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το Κράτος, που μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού». Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή το κράτος υποχρεούται να εξασφαλίζει στους πολίτες θέση εργασίας αμειβόμενη και ανάλογη με τις ικανότητες του καθενός, αξιοπρεπείς όρους και συνθήκες εργασίας καθώς και εξουσία για συλλογική οργάνωση.

Η διάταξη αυτή που κατοχυρώνει το κοινωνικό δικαίωμα της εργασίας, δεν παρέχει μεν στους πολίτες αξίωση για δικαστικό εξαναγκασμό του κράτους προς εκπλήρωση των παραπάνω υποχρεώσεων του αλλά παράγει τους εξής κανόνες: το κράτος οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα προς εκπλήρωση των εν λόγω υποχρεώσεων του, αφού σταθμίσει τις κοινωνικές ανάγκες και τις οικονομικές δραστηριότητές του, προς το σκοπό δε αυτό δικαιούται να περιορίζει την επιχειρηματική ελευθερία, την ελευθερία των συμβάσεων και την ελευθερία της εργασίας, με βάση όμως την αρχή της αναλογικότητας. Δεν επιτρέπεται να καταργήσει αδικαιολόγητα τις νομοθετικές ρυθμίσεις οι οποίες έχουν συγκεκριμενοποιήσει το κοινωνικό δικαίωμα της εργασίας, ενώ όσον αφορά τις γενικές ρήτρες και τα κενά των ρυθμίσεων που διέπονται από αυτή τη διάταξη, πρέπει να ερμηνεύονται υπέρ των εργαζομένων.

Υποκείμενα του δικαιώματος της εργασίας είναι όλα τα φυσικά πρόσωπα. Για λόγους όμως προστασίας αυτών των ίδιων, ο νόμος προβλέπει σχετικά με ορισμένες εργασίες ή επαγγέλματα ότι οι ενδιαφερόμενοι δεν μπορούν να τα ασκήσουν πριν συμπληρώσουν μια ορισμένη ηλικία (απαγόρευση εργασίας ανηλίκων μέχρι 15 ετών) και δεν δικαιούνται να το ασκούν όταν υπερβούν μια ορισμένη ηλικία (Δαγτόγλου Π.Δ., 1991).

1.2.4. Ισότητα στη αμοιβή εργασίας

Το δικαίωμα της αμοιβής για ίσης αξίας εργασία καθιερώνεται στο αρθ. 22 παρ.1 εδ.β' Συντ., είναι όμως φανερό ότι αποτελεί και αυτό μια ειδική μορφή της γενικής αρχής της ισότητας (αρθ.4 Σ). Ενώ η διάταξη του αρθ.22 παρ.1 εδ. β' Συντ. ρυθμίζει ειδικά την ίση μεταχείριση στην αμοιβή, η αρχή της ίσης μεταχείρισης, ως γενική αρχή του εργατικού δικαίου, δεν περιορίζεται μόνο σε ζητήματα αμοιβής, αλλά καλύπτει όλους τους όρους εργασίας και αποτελεί κριτήριο ελέγχου της εργοδοτικής συμπεριφοράς στο σύνολο της. Θέτει όρια επομένως και στην άσκηση του διευθυντικού δικαιώματος του εργοδότη.

Ουσιώδης είναι η διαφοροποίηση έναντι της γενικής αρχής της ισότητας, για την οποία θα γίνει λόγος παρακάτω, ως προς τους φορείς και τους αποδέκτες των δικαιωμάτων που απορρέουν από το αρθ.22 παρ.1 εδ. β' Συντ. Εφόσον το Σύνταγμα κάνει λόγο για όλους τους εργαζομένους, πρόδηλο είναι ότι φορείς του δικαιώματος για ίση αμοιβή είναι και οι αλλοδαποί, ενώ αποδέκτες των επιταγών του καθίσταται κατά πρώτο λόγο ο εργοδότης. Παράλληλα όμως δεσμεύεται και ο νομοθέτης και άρα η ισότητα της αμοιβής επιβάλλεται και όταν πρόκειται για παροχή που χορηγείται με διάταξη νόμου. Τέλος η έννοια της αμοιβής στο αρθρ. 22 παρ. 1 εδ. β' Συντ. είναι ευρύτατη, περιλαμβάνοντας όχι μόνο το μισθό αλλά και κάθε είδους επιδόματα και οποιεσδήποτε άλλες παροχές, έστω και αν αυτές δεν είναι σε χρήμα αλλά σε είδος (Γκούτος Χ., 1999).

1.3. Συνδικαλιστική ελευθερία

1.3.1. Γενικά

Το αρθ.23 παρ.1 Συντ. ορίζει ότι: «το κράτος λαμβάνει τα προσήκοντα μέτρα για τη διασφάλιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και την ανεμπόδιστη άσκηση των συναφών με αυτή δικαιωμάτων εναντίον κάθε προσβολής τους, μέσα στα όρια του νόμου». Υπό τον όρο συνδικαλιστική ελευθερία εννοούμε συνεκδοχικά την ελευθερία ίδρυσης συνδικαλιστικής οργάνωσης και συμμετοχής σε αυτή, καθώς και την ελευθερία λειτουργίας της συνδικαλιστικής οργάνωσης. Το Σύνταγμα υποχρεώνοντας το κράτος να διασφαλίζει τη συνδικαλιστική ελευθερία και την ακώλυτη άσκησή της, αφενός κατοχυρώνει το ατομικό δικαίωμα ως ελευθερία του ατόμου, όσο και της συνδικαλιστικής οργανώσεως και αφετέρου εγγυάται τον ελεύθερο συνδικαλισμό.

Η συνδικαλιστική ελευθερία του ατόμου σημαίνει την ελευθερία του να ιδρύσει μια συνδικαλιστική οργάνωση, να προσχωρήσει και να μετάσχει σε αυτήν και να απόσχει ή να αποχωρήσει από αυτήν. Η ελευθερία της συνδικαλιστικής οργάνωσης κατοχυρώνει την υπόσταση, την οργανωτική αυτονομία και τη λειτουργία της. Η εγγύηση του συνδικαλισμού ως θεσμού σημαίνει την κατοχύρωση της συλλογικής αυτονομίας, αλλά και την διασφάλιση της δημοκρατικής διάρθρωσης των συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Το Σύνταγμα δεν διακηρύσσει την συνδικαλιστική ελευθερία κατά τον παραδοσιακό τρόπο κατοχύρωσης ενός δικαιώματος, ως διακήρυξη δηλαδή ενός δικαιώματος του ανθρώπου ή του πολίτη, αλλά ως υποχρέωση του κράτους να διασφαλίζει την ελευθερία και την ακώλυτη άσκηση των συναφών δικαιωμάτων. Η συνδικαλιστική ελευθερία και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις διέπονται από το νόμο 1264/1982. Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται όχι μόνο σ' αυτούς που τελούν σε σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου (μισθωτούς) αλλά και στους εργαζομένους στο δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και στα άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Τσάτσος Δ., 1993).

1.3.2. Η θετική συνδικαλιστική ελευθερία

Η θετική συνδικαλιστική ελευθερία περιέχει το δικαίωμα του εργαζόμενου και του εργοδότη να ιδρύουν επαγγελματικές οργανώσεις κατά τους όρους του νόμου, να προσχωρούν σε ιδρυμένη οργάνωση και, αν υπάρχουν περισσότερες οργανώσεις, στην οργάνωση της εκλογής τους. Βασικό στοιχείο για την κατοχύρωση αυτής της ελευθερίας είναι η πρόβλεψη ότι η άσκηση του δικαιώματος για την ίδρυση οργανώσεων δεν εξαρτάται από προηγούμενη άδεια κρατικού οργάνου. Αυτό σημαίνει ότι για να ιδρυθεί μια οργάνωση ή για να εγκριθεί το καταστατικό της δεν μπορεί να υπάρχει διαδικασία περιέχουσα και διακριτική ευχέρεια της δημόσιας αρχής.

Το δικαίωμα των ατόμων να ιδρύουν επαγγελματική οργάνωση δεν το παρεμποδίζει η ύπαρξη άλλης ή άλλων οργανώσεων, οι οποίες τα καλύπτουν καταστατικά. Ισχύει δηλαδή η αρχή της πολλαπλότητας των σωματείων με όριο τον κίνδυνο σύγχυσης και την κατάχρηση του δικαιώματος. Σύμφωνα με την αρχή αυτή η ίδρυση συνδικαλιστικής οργάνωσης δεν αποκλείεται από το γεγονός ότι υπάρχουν και άλλες συνδικαλιστικές οργανώσεις στον ίδιο κλάδο ή στο ίδιο επάγγελμα ή στην ίδια επιχείρηση. Είναι επομένως δυνατή η ίδρυση στην ίδια πόλη ή περιφέρεια και δεύτερης ή τρίτης συνδικαλιστικής οργάνωσης που αφορά εργαζομένους του ίδιου επαγγέλματος ή κλάδου.

Η ατομική συνδικαλιστική ελευθερία κατοχυρώνει επίσης το δικαίωμα του εργαζομένου να παραμένει μέλος της συνδικαλιστικής οργάνωσης στην οποία

προσχώρησε αλλά και να συμμετέχει στη δράση της. Επομένως, δεν συμβιβάζονται με την προστασία της συνδικαλιστικής ελευθερίας πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του κράτους, του εργοδότη ή οποιουδήποτε άλλου που έχουν σαν στόχο να περιορίσουν τη συμμετοχή του εργαζομένου στη διοίκηση, λειτουργία και στη νόμιμη δράση της συνδικαλιστικής οργάνωσης¹.

Φορέας της ατομικής συνδικαλιστικής ελευθερίας είναι καταρχήν κάθε εργαζόμενος που προσφέρει εξαρτημένη εργασία. Επομένως και αλλοδαποί έχουν δικαίωμα να ιδρύουν ή να προσχωρούν σε συνδικαλιστική οργάνωση. Φορείς της συνδικαλιστικής ελευθερίας είναι επίσης και οι δημόσιοι υπάλληλοι καθώς και ο ίδιος ο εργοδότης που απασχολεί εργαζομένους.

Η συνδικαλιστική ελευθερία, ως ατομικό δικαίωμα, στρέφεται κατά πρώτο λόγο κατά του κράτους και το υποχρεώνει σε απόχη από κάθε ενέργεια που παρακωλύει το δικαίωμα ίδρυσης συνδικαλιστικών οργανώσεων και συμμετοχής στη δράση τους. Δηλαδή η συνδικαλιστική ελευθερία ανήκει στα αμυντικά δικαιώματα ή ατομικές ελευθερίες του ατόμου. Η συνδικαλιστική ελευθερία όμως στρέφεται εξίσου και κατά του εργοδότη και κατά οποιουδήποτε τρίτου παρακωλύει την άσκησή της (Τσάτσος Δ., 1993).

1.3.3. Η αρνητική συνδικαλιστική ελευθερία

Η αρνητική συνδικαλιστική ελευθερία κατοχυρώνει καταρχήν το δικαίωμα του εργαζομένου να μη συνδικαλιζέται, να παραμένει μακριά από κάθε συνδικαλιστική οργάνωση ή να αποχωρεί από τη συνδικαλιστική οργάνωση στην οποία συμμετείχε. Κατά δεύτερο λόγο, η αρνητική συνδικαλιστική ελευθερία προστατεύει το δικαίωμα του εργαζομένου να μη δεσμεύεται ή επηρεάζεται από τις ρυθμίσεις και τη δράση των συνδικαλιστικών οργανώσεων. Θεμελιώνεται στο αρθρ. 12 Συντ. που θέλει εθελούσια την ίδρυση οργανώσεων, σε συνδυασμό και με το αρθρ. 5 παρ.1 Συντ. που προστατεύει την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας.

Η προστασία της αρνητικής συνδικαλιστικής ελευθερίας είναι εκτεταμένη και αποκλείει κάθε είδους εξαναγκασμό για συμμετοχή ή παραμονή σε συνδικαλιστική οργάνωση. Δεν είναι επομένως έγκυροι όροι ΣΣΕ ή άλλες συμφωνίες ή μέτρα που εξαρτούν την πρόσληψη ή απασχόληση του εργαζομένου από τη συμμετοχή ή παραμονή του σε συνδικαλιστικές οργανώσεις. Οι λεγόμενες ρήτρες οργανώσεως προσκρούουν στη αρνητική συνδικαλιστική ελευθερία. Κατά τον ίδιο τρόπο προσβάλλουν την αρνητική συνδικαλιστική ελευθερία όροι ΣΣΕ που αποκλείουν τους μη συνδικαλισμένους από τη χορήγηση των πλεονεκτημάτων που διασφαλίζουν οι ΣΣΕ. Τέλος δεν συμβιβάζονται με την αρνητική συνδικαλιστική ελευθερία και οι ρήτρες διαφοροποίησης που επιβάλλουν μια ευμενέστερη μεταχείριση υπέρ των συνδικαλισμένων μισθωτών (Τσάτσος Δ., 1993).

1.3.4. Προστασία του δικαιώματος

Η προστασία του δικαιώματος της συνδικαλιστικής ελευθερίας εξειδικεύεται με διατάξεις νόμου, που έχουν σαν στόχο αφενός να εξασφαλίσουν στους μισθωτούς την ανεμπόδιστη άσκηση ή μη άσκηση του και αφετέρου να αποτρέψουν τους εργοδότες να μεταχειριστούν δυσμενώς μισθωτούς που είναι συνδικαλισμένοι ή απέχουν.

Συγκεκριμένα στο αρθρ. 14 του ν. 1264/82 επιβάλλεται στα όργανα του κράτους

¹ Βλ. άρθρ. 14, παρ. 2,4 Ν. 1264/82.

η υποχρέωση να εφαρμόζουν τα απαραίτητα μέτρα, τα οποία διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη άσκηση του δικαιώματος ίδρυσης και αυτόνομης λειτουργίας των συνδικαλιστικών οργανώσεων (παρ.1), στο δε εργοδότη, σε πρόσωπα που ενεργούν για λογαριασμό του, καθώς και σε οποιοδήποτε τρίτο απαγορεύεται να προβαίνει σε οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη, που είναι δυνατόν να παρακωλύσει την άσκηση των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων των μισθωτών. Το ίδιο ορίζεται και στο αρθρ. 16 παρ. 1 του ίδιου νόμου για την προστασία του συνδικαλιστικού δικαιώματος στους τόπους εργασίας.

Επί πλέον η συνδικαλιστική ελευθερία εγγυάται και τα μέσα εκείνα συνδικαλιστικής δράσης, τα οποία έχουν αποδειχτεί αναγκαία για την πραγματοποίηση του σκοπού της συνδικαλιστικής ελευθερίας. Τα μέσα αυτά είναι η διεξαγωγή ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων μεταξύ συνδικαλιστικών οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών, η άσκηση πίεσης με απεργία και η σύναψη ΣΣΕ με αντικείμενο τη ρύθμιση των όρων εργασίας. Τέλος η συμμετοχή των εργαζομένων στις αποφάσεις της επιχείρησης μέσω όχι των συνδικαλιστικών οργανώσεων αλλά μέσω άλλων οργάνων, π.χ. συμβουλίων, επιτροπών κ.τ.λ., δεν αποτελεί μορφή δράσης, η οποία κατοχυρώνεται με τη συνδικαλιστική ελευθερία. Η συμμετοχή αυτή δεν ανήκει στο ιστορικό περιεχόμενο της συνδικαλιστικής ελευθερίας (Μουδόπουλος Στ., 2001).

1.3.5. Σχέσεις εργαζομένων – εργοδοτών

Είναι πολύ φυσικό, τα συνδικαλιστικά στελέχη, στην προσπάθειά τους να αντιμετωπίσουν με επιτυχία τα συλλογικά και μεμονωμένα προβλήματα, των εργαζομένων που εκπροσωπούν, να έρχονται σε προστριβές, με τους εργοδότες τους. Αυτό σημαίνει ότι τα παραπάνω πρόσωπα αντιμετωπίζουν, όχι λίγες φορές, τον κίνδυνο να απολυθούν από την εργασία τους, γεγονός που αναγκάζει την Πολιτεία να παίρνει μέτρα με τα οποία περιορίζεται το σχετικό δικαίωμα του εργοδότη. Όμως, πέρα από αυτά τα μέτρα η Πολιτεία προέρχεται και σε άλλους προστατευτικούς μηχανισμούς με τους οποίους διασφαλίζεται και διευκολύνεται η γενικότερη συνδικαλιστική δράση (Μουδόπουλος Στ., 2001).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

2.1. Η κατοχύρωση του γενικότερου συνδικαλιστικού δικαιώματος

Το δικαίωμα της απεργίας, ανεξάρτητα από την ανάδειξή του σε αυτοτελές ατομικό δικαίωμα των εργαζομένων, αποτελεί οπωσδήποτε ειδικότερη έκφραση της συλλογικής συνδικαλιστικής ελευθερίας και η άσκησή του συνιστά μία από τις βασικότερες συνδικαλιστικές δραστηριότητες. Συνεπώς, η έννοια και η λειτουργία του σκοπού του δικαιώματος της απεργίας και φυσικά ο εντοπισμός της φύσης και του περιεχομένου των επιδιώξιμων με αυτή συμφέροντα, δεν είναι δυνατό να προσδιοριστούν ανεξάρτητα από τη φύση και τη λειτουργία των σκοπών της γενικότερης συνδικαλιστικής δράσης.

Νομίζουμε λοιπόν ότι πρέπει να αναζητηθεί το περιεχόμενο του σκοπού του γενικότερου συνδικαλιστικού δικαιώματος και βέβαια να εντοπιστεί η έννομη θεμελίωση του σκοπού αυτού και η σχέση του ή η τυχόν διαφοροποίησή του απ' το σκοπό ειδικότερα του δικαιώματος της απεργίας.

Βέβαια, μολονότι το συνδικαλιστικό δικαίωμα είναι ένα ατομικό δικαίωμα που απονέμεται στα πλαίσια της έννομης τάξης σε κάθε μισθωτό, εδώ μας ενδιαφέρει κυρίως η συλλογική όψη του δικαιώματος αυτού, που θα μπορούσαμε να ονομάσουμε συλλογικό συνδικαλιστικό δικαίωμα και το οποίο οπωσδήποτε εξυπηρετεί συγκεκριμένους σκοπούς που αναγνωρίζονται και προστατεύονται αυτοτελώς τόσο από το Σύνταγμα όσο κι από τις σχετικές διεθνείς συμβάσεις (Μουδόπουλος Στ., 2001).

2.1.1. Η συνταγματική κατοχύρωση και οι σκοποί του γενικότερου συλλογικού συνδικαλιστικού δικαιώματος

Η άποψη της συνταγματικής αναγνώρισης και κατοχύρωσης του συνδικαλιστικού δικαιώματος και ειδικότερα του δικαιώματος της απεργίας, έχει υποστηριχθεί ευρέως και υπό το κράτος του προϊσχύσαντος Συντάγματος του 1952². Το συνταγματικό έρεισμα εντοπιζόταν κυρίως στο άρθρο ΙΙ του Συντάγματος, που διασφάλιζε το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι. Ειδικότερα, χρησιμοποιούταν το επιχείρημα εκ του αντιθέτου που πρόσφερε η ρητή απαγόρευση της απεργίας των δημοσίων υπαλλήλων στην τέταρτη παράγραφο του άρθρου αυτού, ενώ προβαλλόταν και η θεμελίωση στην συνταγματικώς καθιερωμένη αρχή της ελευθερίας της εργασίας³.

² Μάλιστα και πριν απ' το Σύνταγμα του 1952, ο Άρειος Πάγος σε μια ποινική απόφασή του που έκρινε πάνω στο ζήτημα που δημιούργησε το κλείσιμο των καταστημάτων απ' τους ίδιους τους καταστηματάρχες σαν ένδειξη διαμαρτυρίας λόγω επιβολής πρόσθετων φορολογικών επιβαρύνσεων, υπάγοντας το περιστατικό αυτό μέσα στη γενικότερη έννοια της «απεργίας», έκφρασε, εντελώς φευγαλέα και χωρίς καμιά ιδιαίτερη σκέψη, ότι αυτή «κατοχυρούται υπό του Συντάγματος» (Α.Π. 593/1950, ΕΕΔ 10, 1951, σελ. 130).

³ Βλ. Βλαχόπουλος, Πε4ρί της ανταπεργίας, ΕΕΔ 12, 1953, σελ. 226, ο οποίος υποστηρίζει επίσης ότι αντίστοιχα το δικαίωμα της ανταπεργίας πηγάζει απ' την επίσης συνταγματικώς καθιερωμένης αρχής της ελευθερίας της ιδιοκτησίας.

Βέβαια τις αμφισβητήσεις ήρθε να άρει το Σύνταγμα του 1975/1986/2001 που με ρητές διατάξεις αναγνώρισε τόσο το γενικότερο συνδικαλιστικό δικαίωμα (άρθρο 23 παρ. 1: «Το Κράτος λαμβάνει τα προσηκόντα μέτρα για τη διασφάλιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και την ανεμπόδιστη άσκηση των συναφών με αυτή δικαιωμάτων εναντίον κάθε προσβολή τους, μέσα στα όρια του νόμου»), όσο και ειδικότερα το δικαίωμα της απεργίας (άρθρ. 23 παρ. 2).

Μια πρώτη παρατήρηση που οφείλουμε να κάνουμε σε σχέση με το συνταγματικό πλαίσιο που προσδιορίζει και κατοχυρώνει τη γενικότερη συλλογική συνδικαλιστική ελευθερία, είναι ότι η τελευταία, σαν συνταγματικά προστατευόμενη θεμελιώδης ελευθερία συνιστά μία ελευθερία συλλογικής έκφρασης και δράσης.

Έχοντας αυτό το χαρακτήρα, η συνδικαλιστική ελευθερία εγγυάται την αυτόνομη συνδικαλιστική δράση των μισθωτών, μετασχηματίζοντας και εξειδικεύοντας έτσι τη συνταγματικά κατοχυρωμένη γενική αξίωση της προστασίας της ανθρώπινης ελευθερίας και αξιοπρέπειας (άρθρα 2 παρ. 1 και 5 παρ. 1 Συντ.) σε αξίωση για κοινωνική αυτονομία. Αυτό σημαίνει ότι οι προστατευόμενες απ' το Σύνταγμα συνδικαλιστικές επιδιώξεις, δεν πρέπει να ιδωθούν μόνο μέσα από τα στενά και περιορισμένα πλαίσια μιας ενδοεπιχειρησιακής αντιπαράθεσης συμφερόντων που επικεντρώνονται μάλιστα στην απλή διεκδίκηση όρων και συνθηκών εργασίας (που μπορούν να αποτελέσουν περιεχόμενο των εργασιακών συμβάσεων), αλλά μέσα από την αναγνώριση των στόχων που συνδέονται με τη γενικότερη θέση των εργαζομένων ως μισθωτών.

Είναι συνεπώς αυτονόητο ότι η άσκηση της συνδικαλιστικής ελευθερίας δεν μπορεί να περιορίζει τους στόχους της σε κύκλο αποδεκτών στενότερο των παραγόντων που επιδρούν και επηρεάζουν με αποφάσεις το καθεστώς της μισθωτής εργασίας.

Μ' αυτή την έννοια, η άσκηση των συλλογικών συνδικαλιστικών δραστηριοτήτων αποβλέπει όχι μόνο στη διασφάλιση και προαγωγή συμφερόντων που συναρτώνται άμεσα με την εργασιακή θέση των μισθωτών, αλλά και στη διαφύλαξη και προαγωγή συμφερόντων που συνδέονται με τη γενικότερη κοινωνική διάσταση που έχει η θέση τους αυτή (κοινωνικά – εργασιακά συμφέροντα). Αυτό συνάγεται, όπως είπαμε, από το χαρακτήρα της συνδικαλιστικής ελευθερίας σαν ελευθερίας συλλογικής έκφρασης και δράσης που εξειδικεύει τη γενική αρχή της προστασίας της αξιοπρέπειας και της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας σε αξίωση για «κοινωνική αυτονομία» και προσδίδει στην ελευθερία αυτή μια γενικότερη κοινωνικοοικονομική διάσταση. Μια διάσταση που καθιστά την άσκηση του συνδικαλιστικού δικαιώματος βασικό μηχανισμό, συνταγματικά μάλιστα αναγνωρισμένο, προαγωγής του κοινωνικοοικονομικού status της μισθωτής εργασίας. Τη διάσταση μάλιστα αυτή, σωστά εντόπισε ο νόμος 1264/1982 ο οποίος προσδιορίζοντας με τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 τους σκοπούς των συνδικαλιστικών οργανώσεων, συμπεριέλαβε ρητά και τη διαφύλαξη και προαγωγή, μεταξύ άλλων, και των «κοινωνικών» συμφερόντων. Εξάλλου, το ίδιο πνεύμα υπαγόρευσε, στα πλαίσια της ίδιας διάταξης⁴, να προσδιοριστεί η επιδίωξη των

⁴ Άρθρο 4 παρ. 1. Ν. 1264/1982: «Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν σκοπό τη διαφύλαξη και προαγωγή των εργασιακών, οικονομικών, ασφαλιστικών, κοινωνικών και συνδικαλιστικών συμφερόντων των εργαζομένων». Αντίθετα ο νόμος 330/1976 που αντικατέστησε ο Ν. 1264/1982, όριζε ότι «τα επαγγελματικά σωματεία έχουν ως σκοπόν την διαφύλαξιν και προαγωγήν των κοινών επαγγελματικών συμφερόντων των μελών».

σκοπών των συνδικαλιστικών οργανώσεων στο όνομα γενικά των «εργαζομένων» και όχι όνο των «μελών» που κάθε φορά αυτές εκπροσωπούν (Σκούρης Β.).

2.1.2. Η διεθνής αναγνώριση του σκοπού του συνδικαλιστικού δικαιώματος

Νομίζουμε ότι είναι χρήσιμο, στην προσπάθεια για τον προσδιορισμό των επιδιώξιμων με την απεργία συμφερόντων των εργαζομένων σε σχέση με τους σκοπούς της γενικότερης συνδικαλιστικής ελευθερίας, να πάρουμε υπόψη και τις σχετικές αναφορές των διεθνών συμβάσεων, είτε αυτών που έχουν ψηφιστεί στα πλαίσια των Διεθνών Συνδιασκέψεων της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, είτε στα πλαίσια άλλων Διεθνών Οργανισμών. Και τούτο γιατί, το συνταγματικό κεκτημένο αναγνώρισης της συνδικαλιστικής ελευθερίας και των συναφών δικαιωμάτων, πρέπει να επικουρείται και από το σχετικό υλικό των Διεθνών Συμβάσεων τις οποίες έχει επικυρώσει η χώρα μα και έχει θέσει σε ισχύ με σχετικό νόμο, δεδομένου μάλιστα ότι οι διατάξεις των συμβάσεων αυτών, σύμφωνα με το Σύνταγμα, αποτελούν κανόνες δικαίου σχετικά αυξημένης τυπικής δύναμης (άρθρ. 28 παρ. Ι Συντ.).

Μολονότι αναφορά στο συνδικαλιστικό δικαίωμα γίνεται από πολλές διεθνείς συμβάσεις, εμείς θα σταθούμε βασικά σε δύο σχετικές διατάξεις που περιέχονται στη Διεθνή Σύμβαση Εργασίας αρ. 87/1948 «περί συνδικαλιστικών ελευθεριών και προστασίας του συνδικαλιστικού δικαιώματος».

Η πρώτη διάταξη είναι του άρθρου 3 της Δ.Σ.Ε. 87, η οποία ορίζει ότι «1. Οι οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών δικαιούνται να εκπονοούν τα καταστατικά και τους διοικητικούς αυτών οργανισμούς, να εκλέγουν ελευθέρως τους αντιπροσώπους των, να οργανώνουν τα της διαχείρισεως και δράσεως αυτών και να καταστρώνουν το πρόγραμμα των ενεργειών των. 2. Οι δημόσιαι αρχαί δέον όπως απέχουν πάσης επεμβάσεως δυναμένης να περιορίση το δικαίωμα τούτο ή να παρακωλήση την νόμιμον άσκησιν αυτού».

Εάν συνδυάσουμε τη διάταξη αυτή με την διάταξη του άρθρου 10 της ίδιας σύμβασης η οποία ορίζει ότι «εις την παρούσαν Σύμβασιν, ο όρος “οργάνωσις” σημαίνει πάσαν οργάνωσιν εργοδοτών ή εργαζομένων σκοπός της οποίας είναι η προαγωγή και προάσπισις των συμφερόντων των εργαζομένων και των εργοδοτών», γίνεται φανερό ότι ο προσδιορισμός που κάνει η παραπάνω Δ.Σ.Ε. στην έννοια των σκοπών του συνδικαλιστικού δικαιώματος δεν απέχει από το νόημα που αποδώσαμε στην έννοια της επιδίωξης των συμφερόντων κατά την εξέταση του σχετικού με την αναγνώριση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και των συναφών δικαιωμάτων του συνταγματικού κειμένου.

Είναι φανερό ότι αποδίδοντας στο άρθρο 3 τις συγκεκριμένες ελευθερίες και αποκλείοντας οποιοδήποτε περιορισμό τους με κρατική επέμβαση, αποβλέπει ακριβώς στην εξασφάλιση του ελεύθερου προσδιορισμού από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων του πεδίου δράσης τους και της επιδίωξης των συμφερόντων εκείνων που θεωρούν πρόσφορα για την προάσπιση και προαγωγή της επαγγελματικής, οικονομικής και κοινωνικής θέσης τους ως μισθωτών.

Εκτός από τις παραπάνω διατάξεις, ένα άλλο διεθνές κείμενο παρουσιάζει σχετικό ενδιαφέρον για το θέμα που εξετάζουμε.

Πρόκειται για τη «Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου» της 4^{ης} Νοεμβρίου 1950, γνωστή και ως Σύμβαση της Ρώμης, το άρθρο 11 της οποίας, χωρίς να κάνει ειδική αναφορά στο δικαίωμα της απεργίας, κατοχυρώνει γενικά το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και ειδικότερα το «βασικό» συνδικαλιστικό δικαίωμα κάθε προσώπου να ιδρύει και να προσχωρεί σε συνδικαλιστικές οργανώσεις «επί σκοπώ προσταπίσεως των συμφερόντων του».

Όπως κρίνει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η παραπάνω διάταξη δεν πρέπει να ερμηνεύεται σαν έκφραση μιας απλής τυπικής ελευθερίας που περιορίζεται στη προστασία της σύστασης συνδικαλιστικών οργανώσεων χωρίς να αφορά γενικότερα και τη διασφάλιση της συνδικαλιστικής δράσης. Αντίθετα, η σχετική με το σκοπό της συνδικαλιστικής συμμετοχής αναφορά της διάταξης, θεωρείται ότι εντάσσει στα πλαίσια των προβλέψεων της Σύμβασης και τη συλλογική συνδικαλιστική δράση, και, σαν τέτοια, την προστατεύει.

Με την ευκαιρία, θα θέλαμε να αναφέρουμε ότι μια άλλη διάταξη διεθνούς κειμένου που αναγνωρίζει το συνδικαλιστικό δικαίωμα, προσδιορίζοντας μάλιστα ως επιδίωξη με την άσκησή του τα «οικονομικά και κοινωνικά συμφέροντα» των εργαζομένων, μολονότι εμπεριέχεται σε διεθνή σύμβαση που πρόσφατα επικύρωσε η Ελλάδα, δεν έχει εν τούτοις δικαιοίική αξία για τη χώρα μας. Πρόκειται για το άρθρο 5 του «Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη», ενός διεθνούς συμφώνου που υιοθετήθηκε στα πλαίσια του Συμβουλίου της Ευρώπης το 1961, το περιεχόμενο του οποίου, όπως και το περιεχόμενο της διάταξης του άρθρου 6 που αναφέρεται στο δικαίωμα συλλογικής διαπραγματεύσεως, σύμφωνα με τον κυρωτικό νόμο που δεσμεύει τη χώρα μας (Παραρτάς Π.Ι., 1982).

2.2. Τελολογική ισοδυναμία της γενικής συλλογικής συνδικαλιστικής δράσης και του δικαιώματος της απεργίας

Έχει γίνει προσπάθεια να προσδιοριστούν οι σκοποί της συλλογικής συνδικαλιστικής ελευθερίας με βάση τη σχετική διατύπωση της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 23 του Συντάγματος που αναφέρεται στους σκοπούς του δικαιώματος της απεργίας, δεδομένου ότι η πρώτη παράγραφος του ίδιου άρθρου που προστατεύει τη συνδικαλιστική ελευθερία δεν κάνει ρητή αναφορά στο αντικείμενο των επιδιώξεων της άσκησης του γενικού συνδικαλιστικού δικαιώματος.

Υποστηρίζεται λοιπόν ότι αφού το ελληνικό Σύνταγμα δεν αναφέρεται ρητά στον σκοπό που εξυπηρετεί η άσκηση του γενικότερου συλλογικού συνδικαλιστικού δικαιώματος και της συνδικαλιστικής δραστηριότητας, ο σκοπός αυτός μπορεί να συναχθεί από την περιγραφή των επιδιώξεων του απεργιακού δικαιώματος της διάταξης του άρθρου 23 παρ. 2, αφού το δικαίωμα αυτό αποτελεί μερικότερη εκδήλωση της συλλογικής συνδικαλιστικής δράσης. Έτσι, συμπεραίνεται, οι επιδιώξεις της γενικότερης συνδικαλιστικής δράσης που κατοχυρώνει το Σύνταγμα δεν μπορεί να είναι πιο περιορισμένους, τουλάχιστον, απ' τον σκοπό που το Σύνταγμα

αναγνωρίζει στην άσκηση του δικαιώματος της απεργίας. Άλλωστε κι άλλοι αναγνωρίζουν το σκοπό της συνδικαλιστικής ελευθερίας στη διάταξη του άρθρου 23 παρ. 2 του Συντάγματος, θεωρώντας τη γενικευμένη εφαρμογή των επιδιώξεων της άσκησης του δικαιώματος της απεργίας σε κάθε ειδικότερη έκφραση της συνδικαλιστικής ελευθερίας σαν κάτι το αυτονόητο.

Αναπτύσσοντας την παραπάνω θέση παρατηρούμε ότι το Σύνταγμα αναγνωρίζοντας τον ιστορικό αλλά και τον αποφασιστικά λειτουργικό χαρακτήρα που έχει η απεργία σαν «ελευθερία-μητέρα» των άλλων μορφών έκφρασης της συνδικαλιστικής ελευθερίας, πρόκρινε σαν χώρο προσδιορισμού των σκοπών της άσκησης της γενικότερης συνδικαλιστικής δραστηριότητας, όχι τη γενική διάταξη με την οποία αναγνωρίζει και προστατεύει τη συνδικαλιστική ελευθερία, αλλά την ειδικότερη διάταξη με την οποία κατοχυρώνει το «αρχέτυπο αυτών των νέου τύπου ελευθεριών» και ταυτόχρονα τη βασικότερη και δυναμικότερη έκφραση της εξωτερικής αυτόνομης δράσης των συνδικαλιστικών οργανώσεων δηλαδή την αμέσως επόμενη διάταξη που αφορά την κατοχύρωση του δικαιώματος της απεργίας.

Η επιλογή αυτή του Συντάγματος, πρωτότυπη απ' ότι είδαμε σε σχέση με τις συνταγματικές προβλέψεις άλλων χωρών, πιστεύουμε ότι είναι αποφασιστικής σημασίας για την εννοιολογική προσέγγιση του αγωνιστικού αυτού μέσου συνδικαλιστικής διεκδίκησης και την αναγνώριση του εύρους του σκοπού που εξυπηρετεί η άσκησή του.

Κατ' αρχήν, η προτίμηση του συνταγματικού νομοθέτη να προσδιορίσει το γενικό πλαίσιο των επιδιώξεων της συνδικαλιστικής δράσης (και συνεπώς το σκοπό της συλλογικής συνδικαλιστικής ελευθερίας) σε συνάρτηση και κυριολεκτικά μέσα από την σπουδαιότερη έκφραση της δράσης αυτής, το δικαίωμα δηλαδή της απεργίας, εκφράζει την ολοφάνερη επιλογή του να καλυφθεί όλο το εύρος των επιδιώξεων της συνδικαλιστικής ελευθερίας από το αγωνιστικό μέσο της άσκησης του δικαιώματος της απεργίας⁵. Πριν λοιπόν επιχειρήσουμε τη μεταφορά του σκοπού της απεργίας και την τοποθετήσουμε σαν περιεχόμενο και του σκοπού της συνδικαλιστικής ελευθερίας, πρέπει να δώσουμε την πρέπουσα σημασία στη μεταφορά που έχει ήδη κάνει το Σύνταγμα, καθόλου μάλιστα τυχαία, προς την αντίθετη κατεύθυνση. Με τη συνταγματική αυτή επιλογή, η άσκηση του δικαιώματος της απεργίας καλύπτει αγωνιστικά όλο το εύρος της προστατευόμενης από το Σύνταγμα γενικότερης συνδικαλιστικής δράσης. Έτσι, η έννοια της «διαφύλαξης και προαγωγής των οικονομικών και εργασιακών γενικά συμφερόντων των εργαζομένων», αφορά κάθε μορφής συνδικαλιστική επιδίωξη στην οποία μπορεί να αναφέρεται οποιοσδήποτε ειδικότερος τομέας συνδικαλιστικής δραστηριότητας. Με άλλα λόγια τα «οικονομικά και εργασιακά γενικά συμφέροντα» της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 23 του Συντάγματος, πρέπει να εννοηθούν σαν τα συμφέροντα, που, οι συλλογικά δρώντες οργανωμένοι σε νόμιμα συστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζόμενοι, μπορούν να επιδιώξουν για την επίτευξη των σκοπών όλων των ειδικότερων εκφάνσεων της συνδικαλιστικής ελευθερίας και δράσης που τους απονέμει το Σύνταγμα. Μεταφερόμενο το εύρος αυτό της σημασίας των επιδιώξιμων με την άσκηση του συνδικαλιστικού δικαιώματος συμφερόντων στη

⁵ Βλ. και εισηγ. Έκθεση Ν. 1264/1982, ΕΕΔ 41, 1982, σελ. 334-335 που θεωρεί ότι με το προτεινόμενο νομοσχέδιο «καλύπτεται όλο το φάσμα των νόμιμων συμφερόντων των εργαζομένων από τις νόμιμες επιδιώξεις της απεργίας».

έννοια του σκοπού της άσκησης του δικαιώματος της απεργίας, είναι φανερό ότι ξεπερνώνται διλήμματα του τύπου εάν η απεργία είναι απλώς παρακολούθημα του δικαιώματος για σύναψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας ή εάν μπορεί να κατευθύνεται η άσκησή της και κατά του κράτους, δεδομένου ότι με βάση την παραπάνω προσέγγιση του σκοπού του δικαιώματος της απεργίας καλύπτεται όλο το φάσμα των ειδικότερων εργατικών επιδιώξεων που γεννά τόσο η εξαρτημένη θέση των μισθωτών στο ενδοεπιχειρησιακό καθεστώς εργασίας όσο και η γενικότερη ένταξη αυτής της θέσης μέσα σε ένα κοινωνικοοικονομικό καθεστώς οικονομίας της αγοράς. Άλλωστε, η άποψη που υποστηρίζουμε σχετικά με την προτίμηση του συνταγματικού νομοθέτη να προσδιορίσει το εύρος του σκοπού της γενικότερης συνδικαλιστικής δράσης δια μέσου του σκοπού του δικαιώματος της απεργίας, θέλοντας έτσι να αποφευχθεί κάθε περιοριστική ερμηνεία των αναγνωρισμένων συνταγματικά επιδιώξεων του απεργιακού αγώνα συμβιβάζεται και με την παράλληλη επιλογή του να επιβάλλει σαν νομαδική μορφή άσκησής του, τη «συνδικαλιστική απεργία», δηλαδή να αναγνωρίσει σαν μοναδικό φορέα κήρυξης της απεργίας τις «νόμιμα συστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις» των εργαζομένων. Η «οργανική» αντίληψη για την άσκηση του δικαιώματος που υιοθετεί το Σύνταγμα, μπορούμε να πούμε ότι την ουσία ταυτίζει το συλλογικό υποκείμενο των επιμέρους δικαιωμάτων συλλογικής συνδικαλιστικής δράσης με το συλλογικό υποκείμενο της άσκησης του δικαιώματος της απεργίας⁶ (Λεβέντης Γ., 1996).

Ασφαλώς θα μπορούσε να αντιταχθεί ότι η συλλογική συνδικαλιστική δραστηριότητα δεν είναι αναγκαίο πάντα να έχει συλλογικό υποκείμενο άσκησής της τη «νόμιμα συστημένη συνδικαλιστική οργάνωση» αλλά ενδεχόμενα είτε άτυπες ενώσεις προσώπων είτε άλλης μορφής θεσμοθετημένη συλλογική εκπροσώπηση των εργαζομένων (συμμετοχικής κυρίως λειτουργίας, π.χ. εργοστασιακά συμβούλια, συμβούλια προσωπικού κ.ά.). Εν τούτοις, στα πλαίσια της ελληνικής έννομης τάξης, γενική αρμοδιότητα άσκησης των συλλογικών συνδικαλιστικών δικαιωμάτων και μέσων αυτών διαχείρισης των εργασιακών συμφερόντων των εργαζομένων καθώς και τη γενικότερη συλλογική εκπροσώπηση αυτών, έχουν οι νόμιμα (δηλαδή με κάποιο διαδικαστικό τύπο που εξασφαλίζει δημοσιότητα και χρονική συνέχεια στην ύπαρξή τους) και με ελεύθερη βούληση των μισθωτών, συστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις. Πιστεύουμε ότι το Σύνταγμα αποδέχεται την απόδοση αυτής της γενικής αρμοδιότητας άσκησης του γενικού συλλογικού συνδικαλιστικού δικαιώματος στο εργατικό συνδικάτο του οποίου η φύση σαν κύριου διαχειριστή επίλυσης των ανταγωνισμών που δημιουργούνται από την αξιοποίηση κεφαλαίου εργασίας στα πλαίσια του κοινωνικοοικονομικού καθεστώτος οικονομίας της αγοράς παρέχει διπλή εγγύηση: Τόσο απέναντι στους εργαζόμενους που εκπροσωπεί για την αποτελεσματική διαφύλαξη και προαγωγή των συμφερόντων τους, όσο και γενικότερη κοινωνικοπολιτική διασφάλιση κατά τη διαχείριση της εξουσίας για «κοινωνική αυτονομία», που, όπως είπαμε, αποτελεί την πεμπτουσία της συνταγματικής αναγνώρισης της συνδικαλιστικής ελευθερίας.

Συνεπώς, οι συλλογικοί φορείς άσκησης των δικαιωμάτων των δύο πρώτων παραγράφων του άρθρου 23 του Συντάγματος κατά τη γνώμη μας ταυτίζονται, χωρίς

⁶ Βέβαια, παρά τη συλλογική διάσταση της άσκησης του συνδικαλιστικού και ειδικότερα του απεργιακού δικαιώματος, βασικός και πρωταρχικός φορέας (ενεργητικό υποκείμενο) των ατομικών αυτών δικαιωμάτων παραμένει ο κάθε μισθωτός, ανεξάρτητα μάλιστα από την ένταξή του ή όχι σε συνδικαλιστική οργάνωση.

ασφαλώς να αποκλείσουμε τη δυνατότητα συγκεκριμένων συλλογικών συνδικαλιστικών δραστηριοτήτων σε πρόσκαιρες ενώσεις εργαζομένων, ούτε ότι υποχρεωτικά θα πρέπει το εργατικό συνδικάτο να έχει την σωματειακή μορφή που του προσδίδει τη νομικό προσωπικότητα σύμφωνα με τις προδιαγραφές των σχετικών διατάξεων του Αστικού Κώδικα.

Μπορούμε λοιπόν, μετά τις παραπάνω παρατηρήσεις μας, να διατυπώσουμε την άποψη ότι, αν και το δικαίωμα της απεργίας συνιστά μια ειδικότερη έκφραση του δικαιώματος για συλλογική συνδικαλιστική δράση, είναι όμως τελολογικά ισοδύναμο με το τελευταίο.

Συνεπώς, αφού το Σύνταγμα αναγνωρίζει ως σκοπό του δικαιώματος της απεργίας την αγωνιστική υποστήριξη όλων των μερικότερων εκφάνσεων της συνδικαλιστικής ελευθερίας, αντικείμενο του σκοπού αυτού μπορεί να συνιστά κάθε ειδικότερο «εργασιακό, οικονομικό, ασφαλιστικό, κοινωνικό και συνδικαλιστικός συμφέρον των εργαζομένων» (άρθρ. 4 παρ. Ι ν. 1264/1982), είτε αυτό πραγματώνεται μέσα από «συμβατικό» διακανονισμό των κοινωνικών ανταγωνιστών (συλλογικές συμβάσεις εργασίας, συμφωνίες πλαίσια, συμφωνίες ενοχικού τύπου), είτε με τη θέσπιση συμμετοχικών διαδικασιών και θεσμών (σε επιχειρησιακό, διεπιχειρησιακό, τοπικό, εθνικό επίπεδο και ανεξάρτητα του αν καλύπτει οικονομικά θέματα ή άλλα θέματα συμμετοχής στον καθορισμό ή τον έλεγχο εφαρμογής των όρων και των συνθηκών εργασίας ή συμμετοχής στις αποφάσεις που παίρνονται σε ζητήματα γενικότερης κοινωνικής πολιτικής), είτε με την έκδοση πολιτειακών κανόνων δικαίου που θα διασφαλίζουν κατώτατα όρια προστασίας των εργαζομένων στις οικονομικές και άλλες εργασιακές τους σχέσεις ή που θα διασφαλίζουν ή θα ενισχύουν τις συνδικαλιστικές ελευθερίες, είτε ακόμα με την αποφυγή νομοθετικής ρύθμισης που θα έθιγε τα κεκτημένα δικαιώματα των εργαζομένων ή που, με άλλα λόγια, θα επιδείνωνε το «οικονομικό, εργασιακό, ασφαλιστικό, κοινωνικό και συνδικαλιστικό» κεκτημένο τους σαν μισθωτών.

Θα μπορούσαμε, τέλος, να παρατηρήσουμε ότι η νομολογία δεν έχει επιμείνει όσο θα έπρεπε στη σύνθεση του σκοπού της γενικότερης συλλογικής συνδικαλιστικής δραστηριότητας με τον σκοπό της άσκησης του δικαιώματος της απεργίας. Η μονόδρομη βέβαια μεταφορά του περιεχομένου των επιδιώξεων της β' παραγράφου του άρθρου 23 του Συντάγματος στην πλήρωση των σκοπών της γενικότερης συνδικαλιστικής ελευθερίας, έχει οδηγήσει κάποιες φορές στην αποδοχή τολμηρών νομολογιακών απόψεων όσον αφορά τους σκοπούς της δραστηριότητας των συνδικαλιστικών οργανώσεων. Εν τούτοις η παραγνώριση της τελολογικής ισοδυναμίας των συλλογικών δικαιωμάτων των εργαζομένων της πρώτης και της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 23 του Συντάγματος, οδηγεί συχνά τη νομολογία σε ευκαιριακές και πολλές φορές σε αντιφατικές λύσεις (Σκούρης Β.).

2.3. Η «επιφύλαξη του νόμου» στο απεργιακό δικαίωμα

Η συνταγματική διατύπωση της διάταξης του άρθρου 23 παρ. 2 εδ. α' προσδιορίζει, όπως είπαμε, τους όρους νομιμότητας του δικαιώματος της απεργίας και ειδικότερα καθορίζει η ίδια το σκοπό και τους «φορείς» άσκησης αυτού, χωρίς να κάνει καμία αναφορά στην επιφύλαξη του νόμου. Ασφαλώς, δεν μπορεί κανείς να αντιπαρέλθει τη διατύπωση της πρώτης παραγράφου του ίδιου συνταγματικού άρθρου σύμφωνα με την οποία «το Κράτος λαμβάνει τα προσήκοντα μέτρα για τη διασφάλιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και την ανεμπόδιστη άσκηση των συναφών μ' αυτή δικαιωμάτων εναντίον κάθε προσβολής τους, μέσα στα όρια του νόμου», αφού μπορεί να υποστηριχθεί ότι η υπέρ του νόμου επιφύλαξη σχετικά με το δικαίωμα της απεργίας προκύπτει από τη διάταξη αυτή. Επίσης, δεν είναι δυνατόν να

αγνοήσουμε ότι το δεύτερο εδάφιο της 2^{ης} παραγρ. του άρθρου 23 του Συντάγματος, θέτει σαφώς επιφύλαξη νόμου ως προς την άσκηση του δικαιώματος της απεργίας των δημόσιων υπαλλήλων, των υπαλλήλων της τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και του προσωπικού των κάθε μορφής επιχειρήσεων δημοσίου χαρακτήρα ή κοινής ωφελείας, που η λειτουργία τους έχει ζωτική σημασία για την εξυπηρέτηση βασικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου. Στην περίπτωση αυτή, το δικαίωμα προσφυγής σε απεργία «υπόκειται στους συγκεκριμένους περιορισμούς του νόμου που το ρυθμίζει». Σχετικά με τη παραπάνω συνταγματική στάση, έχουμε να κάνουμε τις εξής προκαταρκτικές παρατηρήσεις: Κατ' αρχήν, υπενθυμίζουμε ότι αμφισβητείται αν η φραστική συνταγματική διατύπωση «μέσα στα πλαίσια του νόμου» της συνταγματικής διάταξης της πρώτης παραγράφου του άρθρου 23, αποτελεί αληθινή επιφύλαξη υπέρ ενός εκτελεστικού νόμου ή αντίθετα περιορίζει την αξία της σε μια υπόμνηση της αυτονόητης ένταξης των ακραίων ορίων της συνδικαλιστικής ελευθερίας στα πλαίσια της γενικότερης συνταγματικής τάξης.

Εξάλλου, με κανένα τρόπο δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι κάθε συνταγματική επιφύλαξη του νόμου έχει το νόημα μιας «εν λευκώ» ανάθεσης σε εκτελεστικό νόμο της αρμοδιότητας προσδιορισμού του περιεχομένου του δικαιώματος μέσα από την επιβολή όποιων περιορισμών επιλέξει ο κοινός νομοθέτης. Γενικότερα, γίνεται αποδεκτό ότι οι εκτελεστικοί νόμοι των συνταγματικών διατάξεων που θεσπίζουν και εγγυώνται τις θεμελιώδεις ελευθερίες, όχι μόνο δεν μπορούν να θίξουν ή να αλλοιώσουν το ουσιαστικό περιεχόμενο των ατομικών δικαιωμάτων, το περιεχόμενο δηλαδή που είναι ρητά ή σιωπηρά «δεδομένο» μέσα στο σύστημα των αξιών που εμπνέει το σύνολο των θεμελιωδών δικαιωμάτων, αλλά εφόσον δεν υπάρχει ρητή επιτρεπτική αναφορά στη νομοθετική δυνατότητα περιορισμού του δικαιώματος, η νομοθετική επέμβαση οφείλει να περιορίζεται στη «ρύθμιση» και γενικά στην ένταξη του δικαιώματος στη εν γένει έννομη τάξη, με πλήρη σεβασμό των προκαθορισμένων από το ίδιο το Σύνταγμα ορίων παρέμβασης. Στα πλαίσια αυτής της ρυθμιστικής λειτουργίας, κατά τη γνώμη μας εμπλέκεται και το ζήτημα της νομοθετικής πρόβλεψης προϋποθέσεων άσκησης του δικαιώματος που τυποποιούν σε *stricto sensu* όρους νομιμότητας και εξειδικεύουν τα γενικά κριτήρια καταχρηστικής άσκησης συνταγματικού δικαιώματος. Η παραπάνω παραπομπή της παρ. 1 του άρθρου 23 του Συντάγματος στο νόμο, έχει το νόημα μιας γενικής αναφοράς στη νομιμότητα, αυτό που ο καθηγητής Γ.Κ. Βλάχος χαρακτηρίζει ως «μπλοκ νομιμότητας», με την έννοια της αντικειμενικής ύπαρξης μιας νομικο-πολιτικής υποδομής, ενός Κράτους δικαίου, στα πλαίσια του οποίου ο νομοθέτης μπορεί να παίρνει μέτρα διασφάλισης και διευκόλυνσης εφαρμογής της συνταγματικής εγγύησης της συνδικαλιστικής ελευθερίας, χωρίς όμως να μπορεί να την περιορίσει υπό οποιοδήποτε πρόσχημα. Το ερώτημα εν τούτοις παραμένει: Η παραπομπή της πρώτης παραγράφου του άρθρου 23 του Συντάγματος στο νόμο, περιορίζει το βεληνεκές της στα όρια της διάταξης αυτής ή αναφέρεται και στο δικαίωμα της απεργίας της δεύτερης παραγράφου του άρθρου; Το ότι οι δύο διατάξεις σχετίζονται άμεσα δεν μπορεί να αμφισβητηθεί, όχι μόνο γιατί η απεργία αποτελεί «συναφές» προς τη συνδικαλιστική ελευθερία δικαίωμα, αλλά και γιατί το Σύνταγμα επιλέγει να προσδιορίσει το σκοπό της άσκησης της συλλογικής συνδικαλιστικής ελευθερίας μέσα από τη διατύπωση του σκοπού του δικαιώματος της απεργίας (τελλολογική ισοδυναμία συνδικαλιστικής ελευθερίας και απεργιακού δικαιώματος). Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι η αναφορά στο νόμο που κάνει η πρώτη παράγραφος του άρθρου 23 και η οποιαδήποτε λειτουργία της περνά αναγκαία σε όλο το εύρος της δεύτερης παραγράφου του συνταγματικού αυτού άρθρου. Μια τέτοια αυτόματη επέκταση στο περιεχόμενο της δεύτερης

παραγράφου του άρθρου 23 του Συντάγματος, δεν θα μπορούσε να συμβιβαστεί με την επιλογή που έκανε ο συνταγματικός νομοθέτης να αναλάβει ο ίδιος τον προσδιορισμό των δύο βασικών περιορισμών του δικαιώματος της απεργίας, δηλαδή των συλλογικών «φορέων» κήρυξης της απεργίας και του σκοπού στον οποίο μπορεί να αποβλέπει. Ο προσδιορισμός αυτός δεν συνιστά όνο τα προκρινόμενα από το Σύνταγμα όρια του δικαιώματος της απεργίας, αλλά αποκλείει ταυτόχρονα οποιαδήποτε επέμβαση του νομοθέτη, έστω και ρυθμιστική, που θα μπορούσε να αλλοιώσει τις συνταγματικές αυτές επιλογές.

Αυτό σημαίνει ότι το δικαίωμα της απεργίας μπορεί να ανεχθεί αυστηρά «ρυθμιστική» νομοθετική παρέμβαση, μόνο δηλαδή στο μέτρο που δεν θίγονται και δεν αλλοιώνονται οι βασικές συνταγματικές επιλογές του α' εδαφ. της παρ. 2 του άρθρου 23, ενώ δεν επιδέχεται άλλους περιορισμούς εκτός αυτούς που το ίδιο το Σύνταγμα έχει προκρίνει και επιβάλλει ή όσους με ρητή παραπομπή στο νόμο και στα καθορισμένα συνταγματικά πλαίσια αυτής της παραπομπής μπορούν να τεθούν από τον κοινό νομοθέτη (Παπαδημητρίου Δ., 1979).

2.4. Συνταγματική κατοχύρωση

Η απεργία αναφέρθηκε ήδη ότι έκανε την εμφάνιση της ως θεσμός από πολύ νωρίς χρονικά. Διεθνώς, μάλιστα, εμφανίστηκε ως κοινωνικό φαινόμενο ως και δύο αιώνες πριν. Παρά ταύτα, δε σημαίνει ότι είχε την ισχύ και την αναγνώριση που έχει στις μέρες μας. Χρειάστηκε μακρά τροχιά σε κοινωνική και νομική πραγματικότητα μέχρι να την αναγνωρίσει ο νομοθέτης ως «δικαίωμα» και μάλιστα να το αναγνωρίσει συνταγματικά ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα.

Αρχικά, η απεργία απαγορευόταν. Επιβάλλονταν, μάλιστα, ποινικές κυρώσεις, αφού η απεργία θεωρείτο ποινικό αδίκημα. Δηλαδή, κάθε απεργιακός αγώνας αντιμετωπιζόταν ως σοβαρό ποινικό αδίκημα και συνεπώς το αντιμετώπιζαν ποινικά. Με την πάροδο του χρόνου, υπήρξε άρση του χαρακτήρα της απεργίας ως «αδίκημα», με αποτέλεσμα να υπάρχει απλώς «νομοθετική ανοχή». Τέλος, σήμερα υπάρχει νομοθετική αποδοχή και πλήρη ένταξη της απεργίας ως δικαίωμα στην κρατική έννομη τάξη, δηλαδή όταν γίνεται λόγος για απεργία, πρόκειται για αναγνωρισμένο δικαίωμα.

Το Σύνταγμα στο άρθρο 23.2 αναφέρει «Η απεργία αποτελεί δικαίωμα, ασκείται δε υπό των νομίμως συνεστημένων συνδικαλιστικών οργανώσεων προς διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών εν γένει συμφερόντων των εργαζομένων». Πρόκειται για συνδικαλιστική ελευθερία και αναγνωρίζει την απεργία ως θεμελιώδες ατομικό και κοινωνικό δικαίωμα. Δηλαδή, το συγκεκριμένο άρθρο δίνει τη δυνατότητα στην απεργία να αποτελεί ειδικότερη έκφραση συλλογικού συνδικαλιστικού δικαιώματος (εκτός από την ατομικότητά του) και η άσκησή του πολύ σημαντική συνδικαλιστική δραστηριότητα και ελευθερία. Το Σύνταγμα διακηρύσσει για πρώτη φορά ότι «η απεργία είναι δικαίωμα». Στην έννοια της απεργίας κατά το άρθρο 23 παρ.2 περιλαμβάνεται και η στάση εργασίας όπως και η λεγόμενη λευκή απεργία.

Φυσικά, για την επίτευξη του ανωτέρω χρειάστηκαν αγώνες και πολύς χρόνος. Πρώτη φορά το άρθρο 23.2 Σ 1975 διακηρύσσει στα ελληνικά Συντάγματα την απεργία ως δικαίωμα ατομικό και κοινωνικό. Ως συνδικαλιστικό δικαίωμα είχε συνταγματικά αναγνωριστεί και κατοχυρωθεί και υπό το κράτος του προϊσχύσαντος Σ 1952. Ίσως προκύπτει το ερώτημα πως συμβαίνει να έχει δύο μορφές ως δικαίωμα η απεργία, δηλαδή πως συμβαίνει ενώ είναι ατομικό δικαίωμα του κάθε μισθωτού να είναι ταυτόχρονα κοινωνικό δικαίωμα. Συμβαίνει γιατί εκ των προτέρων το δικαίωμα της απεργίας είναι ατομικό δικαίωμα. Ανήκει ατομικά στους μισθωτούς. Δηλαδή, ο

μισθωτός ασκώντας το δικαίωμά του (ως ατομικό του δικαίωμα) να απεργήσει έχει τη δυνατότητα (εφόσον η απεργία είναι νόμιμη) να απέχει από την εργασία του χωρίς η αποχή του να ισοδυναμεί με παράβαση υποχρέωσης για παροχή εργασίας ή λύση εργασιακής σχέσης ή επιβάρυνση με κυρώσεις (αστικές, πειθαρχικές ή ποινικές). Ο λόγος είναι αυτονόητος. Επειδή ασκεί το δικαίωμα του να απεργήσει.

Το ατομικό του, όμως αυτό δικαίωμα, συνδέεται, δεσμεύεται, κατευθύνεται και ασκείται συλλογικά, με αποτέλεσμα να κοινωνικοποιείται.

Δηλαδή, ναι μεν το δικαίωμα ανήκει στους μισθωτούς, έχει όμως την ιδιοτυπία να μη μπορεί να ασκηθεί ατομικά παρά μόνο συλλογικά και μάλιστα από ορισμένους φορείς (τις συνδικαλιστικές οργανώσεις τους). Συνεπώς, ο φορέας του δικαιώματος της απεργίας είναι ο μισθωτός αλλά ο φορέας της άσκησης του ατομικού δικαιώματος είναι οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, οι οποίες προσφέρουν με δική τους ευθύνη τη δυνατότητα στους μισθωτούς να απέχουν από την εργασία τους, καθώς αναλαμβάνουν την οργάνωση, στρατηγική, τακτική, μορφή, έκταση, διάρκεια και καθορίζουν τους σκοπούς της απεργίας. Δηλαδή, νομιμοποιούν την πραγμάτωση του ατομικού δικαιώματος της απεργίας. Συνοψίζοντας, η απεργία κηρύσσεται από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και πραγματώνεται από τους μισθωτούς (Σπηλιωτόπουλος Ε.Π.).

2.4.1. Η συνταγματική κατοχύρωση και οι σκοποί του γενικότερου συλλογικού συνδικαλιστικού δικαιώματος

Η άποψη της συνταγματικής αναγνώρισης και κατοχύρωσης του συνδικαλιστικού δικαιώματος και ειδικότερα του δικαιώματος της απεργίας είχε υποστηριχθεί ευρέως και υπό το κράτος του προϊσχύσαντος Συντάγματος του 1952. Το συνταγματικό έρεισμα εντοπιζόταν κυρίως στο άρθρο ΙΙ του Συντάγματος, που διασφάλιζε το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι. Ειδικότερα χρησιμοποιούνταν το επιχείρημα εκ του αντιθέτου που πρόσφερε η ρητή απαγόρευση της απεργίας των δημοσίων υπαλλήλων στην τέταρτη παράγραφο του άρθρου αυτού, ενώ προβαλλόταν και η θεμελίωση στην συνταγματικώς καθιερωμένη αρχή της ελευθερίας της εργασίας.

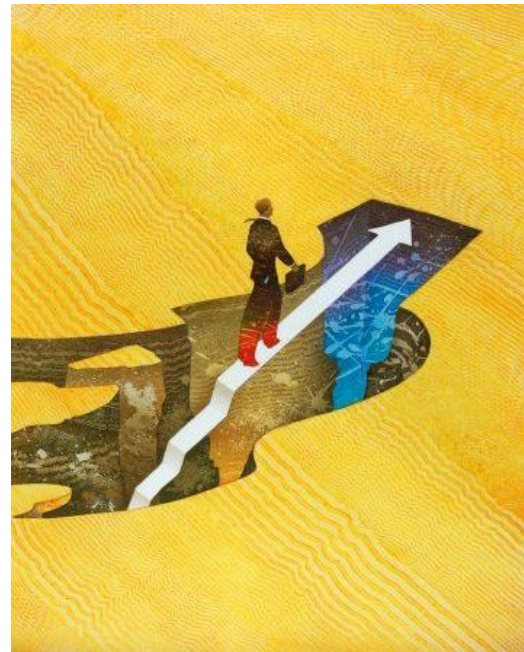
Βέβαια, τις αμφισβητήσεις ήρθε να άρει το Σύνταγμα του 1975 που με ρητές διατάξεις αναγνώρισε τόσο το γενικότερο συνδικαλιστικό δικαίωμα (άρθρο 23 παρ. 1: «Το Κράτος λαμβάνει τα προσήκοντα μέτρα για τη διασφάλιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και την ανεμπόδιστη άσκηση των συναφών με αυτή δικαιωμάτων εναντίον κάθε προσβολή τους, μέσα στα όρια του νόμου») όσο και ειδικότερα το δικαίωμα της απεργίας (άρθρο 23, παρ. 2).

Μια πρώτη παρατήρηση σε σχέση με το συνταγματικό πλαίσιο που προσδιορίζει και κατοχυρώνει τη γενικότερη συλλογική συνδικαλιστική ελευθερία, είναι ότι η τελευταία, σαν συνταγματικά προστατευόμενη θεμελιώδης ελευθερία, συνιστά μία ελευθερία συλλογικής έκφρασης και δράσης.

Έχοντας αυτό το χαρακτήρα, η συνδικαλιστική ελευθερία εγγυάται την αυτόνομη συνδικαλιστική δράση των μισθωτών, μετασχηματίζοντας και εξειδικεύοντας έτσι τη συνταγματικά κατοχυρωμένη γενική αξίωση της προστασίας της ανθρώπινης ελευθερίας και αξιοπρέπειας σε αξίωση για κοινωνική αυτονομία. Αυτό σημαίνει ότι οι προστατευόμενες από το Σύνταγμα συνδικαλιστικές επιδιώξεις, δεν πρέπει να ειπωθούν μόνο μέσα από τα στενά και περιορισμένα πλαίσια μιας ενδοεπιχειρησιακής αντιπαράθεσης συμφερόντων που επικεντρώνονται μάλιστα στην απλή διεκδίκηση όρων και συνθηκών εργασίας (που μπορούν να αποτελέσουν περιεχόμενο των εργασιακών συμβάσεων), αλλά μέσα από την αναγνώριση στόχων που συνδέονται με τη γενικότερη θέση των εργαζομένων ως μισθωτών.

Είναι συνεπώς αυτονόητο ότι η άσκηση της συνδικαλιστικής ελευθερίας δεν μπορεί να περιορίζει τους στόχους της σε κύκλο αποδεκτών στενότερο των παραγόντων που επιδρούν και επηρεάζουν με αποφάσεις το καθεστώς της μισθωτής εργασίας.

Με αυτή την έννοια, η άσκηση των συλλογικών συνδικαλιστικών δραστηριοτήτων αποβλέπει, όχι μόνο στη διασφάλιση και προαγωγή συμφερόντων που συναρτώνται άμεσα με την εργασιακή θέση των μισθωτών, αλλά και στη διαφύλαξη και προαγωγή συμφερόντων που συνδέονται με τη γενικότερη κοινωνική διάσταση που έχει η θέση τους αυτή (κοινωνικά – εργασιακά συμφέροντα). Αυτό συνάγεται από το χαρακτήρα της συνδικαλιστικής ελευθερίας σαν ελευθερίας συλλογικής έκφρασης και δράσης που εξειδικεύει την γενική αρχή της προστασίας της αξιοπρέπειας και της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας σε αξίωση για «κοινωνική αυτονομία» και προσδίδει στην ελευθερία αυτή μια γενικότερη κοινωνικοοικονομική διάσταση. Μια διάσταση που καθιστά την άσκηση του συνδικαλιστικού δικαιώματος βασικό μηχανισμό, συνταγματικά μάλιστα αναγνωρισμένο, προαγωγής του κοινωνικοοικονομικού status της μισθωτής εργασίας. Τη διάσταση μάλιστα αυτή, σωστά εντόπισε ο νόμος 1264/1982 ο οποίος προσδιορίζοντας με τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 τους σκοπούς των συνδικαλιστικών οργανώσεων, συμπεριέλαβε ρητά και τη διαφύλαξη και προαγωγή, μεταξύ άλλων, και των «κοινωνικών» συμφερόντων. Εξάλλου το ίδιο πνεύμα υπαγόρευσε, στα πλαίσια της ίδιας διάταξης, να προσδιοριστεί η επιδίωξη των σκοπών των συνδικαλιστικών οργανώσεων στο όνομα γενικά των «εργαζομένων» και όχι μόνο των «μελών» που κάθε φορά αυτές εκπροσωπούν (Τσάτσος Δ., 1993).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΑΠΕΡΓΙΑ

3.1. Ορισμός

Η απεργία είναι μία από τις κύριες μορφές συνδικαλιστικής δράσης και για το λόγο αυτό προστατεύεται στα πλαίσια της συνδικαλιστικής ελευθερίας (αρθρ. 23 παρ.1 Συντ.). Λόγω όμως της σπουδαιότητας που έχει η απεργία για την άσκηση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και για την προαγωγή των συμφερόντων των εργαζομένων, προστατεύεται από το Σύνταγμα ως αυτοτελές δικαίωμα. Σύμφωνα με το αρθ.23 παρ. 2 εδ. α' Συντ.: « η απεργία αποτελεί δικαίωμα και ασκείται από τις νόμιμα συστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις για τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών γενικά συμφερόντων των εργαζομένων».

Απεργία είναι η συλλογική αποχή των μισθωτών από την εργασία με σκοπό να ασκήσουν, κατά κανόνα, πίεση στην εργοδοτική πλευρά στην επιδίωξή τους να εξυπηρετήσουν, να διασφαλίσουν και να προάγουν τα συλλογικά τους συμφέροντα. Η απεργία είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο. Ως κοινωνικό φαινόμενο η απεργία δεν αποκλείεται να υφίσταται με την πάροδο του χρόνου μεταβολές στο περιεχόμενο της. Από τον ορισμό της απεργίας προκύπτει ότι τα στοιχεία που απαρτίζουν την έννοια της είναι τα εξής: **α)** η αποχή από την εργασία, **β)** ο ομαδικός χαρακτήρας της αποχής, αφού το συνδικαλιστικό δικαίωμα και η απεργία ασκούνται σύμφωνα με τη φύση τους με συλλογικό τρόπο και **γ)** ο αγωνιστικός σκοπός της, δηλαδή να ασκηθεί πίεση στην εργοδοτική πλευρά, μέσω της ζημίας που προκαλεί, προκειμένου να προαχθούν και να διασφαλιστούν τα συμφέροντα των εργαζομένων. Εφόσον συντρέχουν αυτά τα στοιχεία, πραγματοποιείται απεργία ανεξάρτητα από το ζήτημα αν η απεργία αυτή είναι νόμιμη ή παράνομη.

Φορείς του δικαιώματος απεργίας είναι τόσο οι εργαζόμενοι όσο και οι συνδικαλιστικές τους οργανώσεις. Όπως γενικά για την συνδικαλιστική ελευθερία έτσι και σχετικά με το δικαίωμα απεργίας, το Σύνταγμα δεν διακρίνει μεταξύ ημεδαπών και αλλοδαπών. Επομένως και οι αλλοδαποί έχουν το δικαίωμα απεργίας και δεν μπορούν να υποστούν δυσμενείς συνέπειες αν το ασκήσουν. Επίσης φορείς του δικαιώματος της απεργίας είναι και οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι υπάλληλοι των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ. Αντίθετα δεν έχουν δικαίωμα απεργίας οι δικαστικοί λειτουργοί και οι υπηρετούντες στα σώματα ασφαλείας και στις ένοπλες δυνάμεις.

Ωστόσο το αρθρ. 23 παρ. 2 εδ. β' Συντ. θέτει περιορισμούς στο δικαίωμα απεργίας των υπαλλήλων των δημοσίων επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, το άρθρο αυτό επιτρέπει την επιβολή περιορισμών στο δικαίωμα απεργίας για το προσωπικό «των πάσης μορφής επιχειρήσεων δημοσίου χαρακτήρα και κοινής ωφέλειας, η λειτουργία των οποίων έχει ζωτική σημασία για την εξυπηρέτηση βασικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου». Οι περιορισμοί αυτού του άρθρου έχουν ως δικαιολογητική βάση την ικανοποίηση του κοινωνικού δικαιώματος των πολιτών, που συνίσταται στην απόλαυση των παροχών που εκπληρώνουν με τη λειτουργία τους αυτές οι δημοσίου χαρακτήρα ή κοινής ωφέλειας επιχειρήσεις. Προϋπόθεση, δηλαδή, της υπαγωγής των επιχειρήσεων στη διάταξη του εν λόγω άρθρου είναι, η λειτουργία τους να έχει ζωτική σημασία για την εξυπηρέτηση των ζωτικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου. Οι περιορισμοί αυτοί, πάντως, δεν φτάνουν μέχρι την κατάργηση του δικαιώματος της απεργίας ή την παρακώλυση της νομίμου ασκήσεως του (αρθ.23 παρ.2 εδ. τελευταίο του Συντ.).

Ο σκοπός των συνδικαλιστικών αγώνων συνδέεται με την προαγωγή και διαφύλαξη των οικονομικών και εργασιακών συμφερόντων των εργαζομένων (άρθρ. 23 παρ.2 εδ. α' Συντ.), στα οποία προστέθηκαν με το άρθρο 19 του Ν. 1264/1982, η διαφύλαξη και προαγωγή και των ασφαλιστικών και συνδικαλιστικών συμφερόντων τους. Εργασιακά είναι τα συμφέροντα που συνδέονται με τη ρύθμιση των όρων της εξαρτημένης εργασίας, δηλαδή με την πρόσληψη, τους όρους και τις συνθήκες παροχής της εργασίας, την αμοιβή και τη λύση της. Τα οικονομικά συμφέροντα ταυτίζονται με τα εργασιακά, όταν αναφέρονται σε κάθε μορφής αμοιβή (σε χρήμα ή σε είδος) για την παρεχόμενη εργασία. Όταν όμως, τα οικονομικά συμφέροντα δεν σχετίζονται με την αμοιβή εργασίας, αλλά αφορούν γενικά την οικονομική θέση των εργαζομένων μέσα στο κοινωνικό και οικονομικό μας σύστημα, τότε δεν συνδέονται με τη σχέση εξαρτημένης εργασίας, αλλά αφορούν περισσότερο τους μισθωτούς ως κοινωνική ομάδα, ταυτίζονται δηλαδή με τα «κοινωνικά συμφέροντα» των εργαζομένων.

Από την άλλη πλευρά, συνδικαλιστικά είναι τα συμφέροντα των εργαζομένων που συνδέονται με την άσκηση της συνδικαλιστικής ελευθερίας, καθετί δηλαδή που ενισχύει και διευκολύνει τη συνδικαλιστική δράση των εργαζομένων ή της συνδικαλιστικής οργάνωσης ή προάγει τη συνδικαλιστική αλληλεγγύη μεταξύ τους. Στα συνδικαλιστικά συμφέροντα ανήκει π.χ. η προστασία της συνδικαλιστικής δράσης μέσα στην επιχείρηση, η μη απόλυση των μισθωτών για τη συνδικαλιστική τους δράση και γενικότερα η αντιμετώπιση κάθε μέτρου του εργοδότη που έχει σκοπό να περιορίσει τη συνδικαλιστική δράση του προσωπικού. Τέλος, τα ασφαλιστικά συμφέροντα αφορούν τη διαμόρφωση των όρων και προϋποθέσεων της κοινωνικής ασφάλισης των εργαζομένων (Μάνεσης Α.).

3.2. Σκοπός της απεργίας

Από τη φύση της η απεργία δεν είναι αυτοσκοπός, ούτε αποβλέπει στο να ζημιώσει τον εργοδότη ή το κοινωνικό σύνολο, αντιθέτως αποτελεί αγωνιστικό μέσο των εργαζομένων, που χρησιμοποιείται στην προσπάθειά τους, για την ανατροπή ή την μεταβολή της υπάρχουσας έννομης τάξης στις εργασιακές και κοινωνικές σχέσεις, με σκοπό να δημιουργηθούν νέες σχέσεις, ευνοϊκότερες γι' αυτούς.

Η δραστηριότητά της οφείλεται στο ότι προκαλεί στον εργοδότη και την εθνική οικονομία ζημιές, ανάλογες με την έκταση και την διάρκειά της, που εξαναγκάζουν τον εργοδότη ή και το Κράτος (αν αυτό είναι αποδέκτης των αιτημάτων) να ικανοποιήσουν ολικά ή μερικά τις εργατικές διεκδικήσεις. Έτσι δημιουργεί μια «εμπόλεμη» κατάσταση ανάμεσα στους δύο παραγωγικούς φορείς (εργοδότες - εργαζόμενους) και γι' αυτόν τον λόγο, στην Αγγλία, η απεργία πήρε την ονομασία «strike» που σημαίνει «κτύπημα». Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις που ο εργοδότης, κατά του οποίου στρέφεται, μπορεί να ωφελείται από την απεργία. Αυτό συμβαίνει σε περιόδους οικονομικής κρίσης, όταν η υπερσυσσώρευση αγαθών αναγκάζει τον εργοδότη να μειώσει την παραγωγή ή και να την αναστείλει, πράγμα που επιτυγχάνει αζημία με την απεργία, ενώ διαφορετικά θα έπρεπε να καταβάλλει αποζημιώσεις για τον περιορισμό του προσωπικού του ή να το θέσει σε διαθεσιμότητα, πληρώνοντας τον μισθό.

Ανάλογα με το περιεχόμενο των αιτημάτων γίνεται και η διάκριση του αγωνιστικού σκοπού, σε αμυντικό και επιθετικό.

Αμυντικός είναι όταν τα αιτήματα αποσκοπούν στην διατήρηση και την προστασία κεκτημένων δικαιωμάτων των εργαζομένων, τα οποία ο εργοδότης ή και το Κράτος επιδιώκουν να καταργήσουν ή να μεταρρυθμίσουν στο δυσμενέστερο γι' αυτούς.

Επιθετικός είναι όταν ο αγωνιστικός σκοπός τείνει στην απόκτηση νέων δικαιωμάτων ή στην βελτίωση των υπαρχόντων. Κατά την κύρια όμως άποψη λέγεται, ότι ο σκοπός της απεργίας έχει πάντοτε αμυντικό χαρακτήρα, γιατί οι εργαζόμενοι είναι αυτοί που δέχονται την επίθεση των εργοδοτών, οι οποίοι σαν οικονομικά ισχυρότεροι διαμορφώνουν τους όρους εργασίας σύμφωνα με τα δικά τους συμφέροντα, επιδιώκοντας να έχουν περισσότερα κέρδη από την εργασία των μισθωτών τους.

Μια άλλη διάκριση του αγωνιστικού σκοπού υπάρχει στην περίπτωση, που η απεργία δεν αποβλέπει άμεσα στην υπεράσπιση ή την προαγωγή των συμφερόντων των απεργών, αλλά στην ενίσχυση του αγώνα άλλων εργαζομένων της ίδιας ή άλλης επιχείρησης, του ίδιου ή άλλου κλάδου ή και γενικότερα της εργατικής τάξης σε διεθνές επίπεδο (απεργία αλληλεγγύης) (Μάνεσης Α.).

3.2.1. Η πρόθεση του απεργού ως βάση εντοπισμού του απεργιακού σκοπού

Μέσα από την τάση τόσο της νομολογίας όσο και της θεωρίας να βαδίσουν πάνω στα γνωστά πρότυπα του αστικού δικαίου, η συζήτηση για το σκοπό της απεργίας στην Ελλάδα είχε σαν μοναδικό σημείο εκκίνησης την προσπάθεια ερμηνείας της βούλησης των μισθωτών που έπαιρναν μέρος σε απεργιακή κινητοποίηση, ώστε να θεμελιωθεί ή επιχειρηματολογηθεί η θέση ότι η συμμετοχή των μισθωτών σ' αυτή δεν λύνει, αλλά απλώς αναστέλλει τις ατομικές εργασιακές τους σχέσεις με τον εργοδότη. Στην περίπτωση αυτή, η βούληση των μισθωτών λαμβανόταν υπόψη σε ατομικό επίπεδο, για να διαπιστωθεί δηλαδή εάν η συγκεκριμένη προσωπική συμμετοχή στην απεργιακή εκδήλωση, έκφραζε την πρόθεση της παραίτησης από την εργασιακή θέση ή εάν, αντίθετα, έκφραζε απλώς τη διαφωνία του μισθωτού στον τρόπο που εκτελείται η σύμβαση, χωρίς όμως να τίθεται σε αμφισβήτηση η συνέχιση της ίδιας της εργασιακής σχέσης.

Εδώ, όπως είναι φανερό, η προσέγγιση του απεργιακού σκοπού γίνεται μέσα από μια διαδικασία διάσπασης του συλλογικού στοιχείου της συναπόφασης για απεργία, αλλά και του συλλογικού φαινομένου της ομαδικής αποχής, σε εξατομικευμένες στάσεις των μισθωτών. Η ατομική απόφαση συμμετοχής στην απεργιακή αποχή παίζει πρωταρχικό ρόλο και αποκτά για τον δικαστή μια αυτοτελή αξία, αφού την κρίση του θα την εκφέρει πάνω στην τύχη της ατομικής σύμβασης εργασίας του μισθωτού που συμμετείχε σε απεργιακή κινητοποίηση.

Είναι φανερό ότι ο τρόπος αυτός προσέγγισης του «σκοπού του απεργού», ενδιαφέρεται για το συλλογικό χαρακτήρα του απεργιακού αγώνα μόνο στο μέτρο που οι συλλογικές επιδιώξεις της απεργίας μπορούν να χρησιμεύσουν σαν ερμηνευτικό επιχείρημα για τον εντοπισμό της βούλησης του μισθωτού ως προς το εάν με τη συμμετοχή του σ' αυτήν ήθελε ή όχι να διαρρήξει την εργασιακή του σχέση. Μέσα απ' αυτή την οπτική, η νομολογία, αλλά και η θεωρία, χρησιμοποίησαν σε σχέση με το σκοπό της απεργίας δύο ειδικότερα επιχειρήματα. Το ένα επιχείρημα αντιμετώπιζε την απεργία σαν μια μορφή εκδήλωσης του *jus retentionis*, αφού σαν σκοπό αυτής, που μεταγγιζόταν στο επίπεδο της ατομικής βούλησης του απεργού, εκλαμβάνόταν ο εξαναγκασμός του εργοδότη να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του προς τους εργαζομένους που πήγαζαν απ' τη σύμβαση, είτε γιατί αυτές είχαν συνομολογηθεί ρητά είτε γιατί αποτελούσαν όρους που εξυπακούονταν από την ίδια τη φύση της σύμβασης, είτε τέλος γιατί είχαν επιβληθεί σ' αυτόν με διάταξη νόμου.

Το δεύτερο επιχείρημα το οποίο δεν προβαλλόταν σε αντιπαράθεση με το προηγούμενο, θεωρώντας την απεργία σαν έκφραση της βούλησης για βελτίωση των όρων και των συνθηκών εργασίας τους, μετέφερε το σκοπό αυτό στην

εξατομικευμένη βούληση του κάθε μισθωτού που συμμετείχε στην απεργία και εκλάμβανε την ατομική συμμετοχή στην απεργία και συνεπώς την ατομική αποχή από την εργασία σαν εκδήλωση της βούλησης του μισθωτού να διατηρήσει την εργασιακή του σχέση «υπό βελτιωμένους όρους». Επανελάμβαναν μάλιστα κάποιες αντιφάσεις ότι «ουδόλως και ουδέποτε περιλαμβάνεται εις τους σκοπούς της απεργίας η λύσις της εργασιακής συμβάσεως».

Από την παραπάνω έκθεση της επιχειρηματολογίας των δικαστηρίων, είναι φανερό ότι η νομολογία δεν επιδίωκε βασικά να προσδιορίσει το σκοπό του απεργιακού κινήματος για να εκφέρει ευθέως κρίση πάνω στο νόμιμο ή το παράνομο της απεργίας, αλλά η όλη προσέγγιση του σκοπού της απεργίας υπαγορευόταν μέσα από την ανάγκη να εμφυτευθεί ο σκοπός της συλλογικής διάταξης της εργασιακής συνέχειας στο επίπεδο της ατομικής αποχής του μισθωτού που συμμετείχε στην απεργιακή κινητοποίηση. Κατευθυντήρια λοιπόν φροντίδα ήταν ο εντοπισμός μιας έννοιας του σκοπού της απεργίας, που χωρίς να διαταραχθούν τα στερεότυπα του αστικού δικαίου, θα συμβιβαζόταν με την υπονοούμενη βούληση των μισθωτών που συμμετείχαν σ' αυτήν, για εμμονή στη διατήρηση της εργασιακής σχέσης. Δεν είναι τυχαίο μάλιστα ότι κάτω από την επίδραση της τάσης χρησιμοποίησης του σκοπού της απεργίας σαν μέσου ερμηνείας της δικαιοπρακτικής βούλησης των μισθωτών που συμμετείχαν σ' αυτήν, υποστηρίχθηκε ότι, όταν πρόκειται για απεργία πολιτική ή αλληλεγγύης, ακριβώς γιατί σ' αυτές τις περιπτώσεις ο σκοπός δεν σχετίζεται με τους όρους της ατομικής σύμβασης εργασίας, δεν είναι δυνατόν να συναχθεί ότι η βούληση των απεργών εμπεριέχει πρόθεση λύσης των συμβατικών δεσμών. Απεργίες δηλαδή από τις πιο αμφισβητούμενες αργότερα όσον αφορά τη νομιμότητα του σκοπού τους, θεμελίωσαν επιχείρημα ευνοϊκό για την τύχη των συμβάσεων εργασίας των μισθωτών που συμμετείχαν σ' αυτές, ακριβώς εξαιτίας του αντικειμένου του σκοπού τους (Κουκιάδης Γ.Δ., 1995).

3.2.2. Ο απεργιακός σκοπός ως βάση επισήμανσης της συλλογικής φύσης του δικαιώματος της απεργίας

Προσεγγίζοντας με τον παραπάνω τρόπο η νομολογία το σκοπό της απεργίας, δεσμευμένη από τις προσλαμβάνουσες παραστάσεις των δικαστών από το αστικό δίκαιο, δεν στόχευε βασικά στη συναγωγή κρίσης πάνω στο νόμιμο ή παράνομο της απεργιακής κινητοποίησης ώστε στη συνέχεια να εκτιμηθούν οι συνέπειες πάνω στην ατομική εργασιακή σχέση του μισθωτού που συμμετέχει σ' αυτήν, αλλά χρησιμοποιούσε το στοιχείο του σκοπού της απεργίας για να πληρώσει κατευθείαν το περιεχόμενο της βούλησης του μισθωτού και έτσι να κρίνει αν στην κάθε συγκεκριμένη περίπτωση ο μισθωτός σκόπευε στην αναστολή ή αντίθετα στη λύση της εργασιακής σύμβασής του. Έτσι επομένως, ο σκοπός της απεργίας η οποία στην ουσία αντιμετωπίζεται σαν προσωπικό δικαίωμα του κάθε μισθωτού, δεν λειτουργούσε σαν στοιχείο θεμελίωσης της νομιμότητας ενός συλλογικά ασκούμενου δικαιώματος αλλά κυρίως σαν στοιχείο θεμελίωσης της σύννομης ή όχι συμπεριφοράς του μεμονωμένου μισθωτού που συμμετέχει στην απεργία ώστε να επέρχεται ή όχι το ανασταλτικό αποτέλεσμα που συνεπιφέρει αυτή η συμμετοχή στην ατομική εργασιακή σχέση.

Η παραπάνω νομολογιακή αντιμετώπιση του σκοπού της απεργίας, αν και σήμερα έχει κυρίως ιστορική σημασία, αποτέλεσε αναγκαίο στάδιο για την ωρίμανση του προβληματισμού προς την πορεία της άμεσης σύνδεσης του σκοπού του απεργιακού δικαιώματος με το στοιχείο της συλλογικής αγωνιστικής επιδίωξης των εργασιακών συμφερόντων των εργαζομένων. Και αυτό γιατί, μολονότι ο εντοπισμός του σκοπού της απεργίας γινόταν μέσα από την προσπάθεια ερμηνείας της

βούλησης των μισθωτών για τη διατήρηση ή όχι των εργασιακών τους σχέσεων, μπόρεσε έτσι η νομολογία να επισημάνει γρήγορα τον αγωνιστικό συλλογικό χαρακτήρα του δικαιώματος της απεργίας.

Η επισήμανση του αγωνιστικού σκοπού της άσκησης του δικαιώματος της απεργίας, εκφράστηκε από τη νομολογία με ποικιλία διατυπώσεων. Έτσι, το δικαίωμα της απεργίας αναγνωρίζεται σαν μέσο «εξαναγκασμού του εργοδότη» ή σαν «όπλο αμύνης των εργαζομένων» ή σαν μέσο άσκησης «οικονομικής πίεσεως» ή προς υποστήριξη «κατ' έντονο τρόπο των οικονομικών και επαγγελματικών συμφερόντων» του εργαζομένου. Μ' άλλες πάλι αποφάσεις αναγνωρίζεται ρητά η ύπαρξη ενός «αγωνιστικού σκοπού» ή ενός «επαγγελματικού αγωνιστικού σκοπού» για την επίτευξη του οποίου η ίδια η φύση της απεργίας «ως μέσου επικρατήσεως» προϋποθέτει την «προξένηση οικονομικής βλάβης στον αντίπαλο».

Στον γρήγορο αυτό εντοπισμό του συλλογικού ανταγωνιστικού σκοπού της άσκησης του δικαιώματος της απεργίας, έπαιξε ρόλο και το γεγονός ότι οι αστικολογικές αντιλήψεις που στήριζαν το διαλυτικό της ατομικής εργασιακής σχέσης αποτέλεσμα της απεργίας δεν βρήκαν ποτέ έδαφος θεωρητικής και νομολογιακής ανάπτυξης στην Ελλάδα. Σ' αυτό βέβαια βοήθησε και το γεγονός ότι οι αντιλήψεις αυτές ήδη στους χώρους γένεσης και υποστήριξής τους, κυρίως δηλαδή στη γαλλική θεωρία και νομολογία, ήδη πριν τον πόλεμο, είχαν μπει κάτω από μια σοβαρή κριτική θεώρηση.

Έτσι, πολύ γρήγορα στην Ελλάδα άρχισαν να αναπτύσσονται οι απόψεις που στήριζαν το ανασταλτικό αποτέλεσμα όχι στην ερμηνεία της ατομικής βούλησης των μισθωτών που συμμετέχουν στην απεργία αλλά στην ίδια τη συλλογική φύση του δικαιώματος της απεργίας. Αξιόλογοι Έλληνες νομικοί διέκριναν και τόνισαν το συλλογικό χαρακτήρα του απεργιακού φαινομένου, φαινομένου που, όπως χαρακτηριστικά σημείωσε επιφανής εργατολόγος «θέτει υπό δοκιμασία το καθιερωμένο νομικό πλαίσιο της ατομικής συμβάσεως εργασίας». Μέσα στο ίδιο πνεύμα, τονίστηκε επίσης ότι «εάν η απεργία δεν λύει την ατομική σύμβαση εργασίας, τούτο οφείλεται και εις την συλλογικότητα του απεργιακού φαινομένου, ήτις είναι έννοια ολιγώτερον οικεία εις τους αστικολόγους, οίτινες υποστήριξαν την παλαιάν θεωρία της λύσεως», ενώ ήδη προπολεμικά είχε σημειωθεί ότι «τα υπό της απεργίας προκαλούμενα ζητήματα σχετίζονται απολύτως προς τον συλλογικό αυτής χαρακτήρα». Άλλωστε και νομικοί με άμεση επιρροή της γερμανικής θεωρίας, δεν άργησαν να υποστηρίξουν ότι «η απεργία είναι μέσον του συλλογικού εργατικού δικαίου» και «δι' αυτής σκοπεύεται όπως επανέλθη εξισορρόπησις τις μεταξύ των κατ' έναντι αλλήλων ισταμένων κοινωνικών τάξεων».

Έτσι, οι διάφορες τάσεις της ελληνικής θεωρίας, πλησιάζοντας το σκοπό του απεργιακού δικαιώματος, συνταυτίστηκαν πάνω σε δύο βασικά εννοιολογικά στοιχεία του νομικού ορισμού της απεργίας: στο συλλογικό στοιχείο, με την έννοια ότι η απεργιακή δράση δεν συνίσταται από τη συνένωση περισσότερων ατομικών πράξεων που συμβαίνει να τελούνται συγχρόνως, αλλά από μια ενιαία πράξη που τελείται συλλογικά και στο αγωνιστικό στοιχείο, με την έννοια ότι η συλλογική αποχή των εργαζομένων από την εργασία εκφράζει μια διεκδικητική μαχητική στάση αυτών.

Σχηματίζοντας τα δύο παραπάνω στοιχεία τον συλλογικό αγωνιστικό σκοπό της απεργίας αποτέλεσαν θεμελιώδες περιεχόμενο του νομικού ορισμού που αποδεχόταν το σύνολο σχεδόν των Ελλήνων συγγραφέων, οπωσδήποτε επηρεασμένων από τις σχετικές διδασκαλίες κυρίως της γερμανικής και της γαλλικής θεωρίας. Όμως δεν μπορούμε να μην σημειώσουμε και την άποψη εκείνη που, ενώ αποδεχόταν τον αγωνιστικό (μαχητικό) χαρακτήρα της απεργίας σαν στοιχείο της έννοιάς της, το αντιμετώπιζε εν τούτοις σαν «αντικειμενικό» μορφολογικό στοιχείο, με

την έννοια ότι αρκεί ο εντοπισμός ενός γενικού και αφηρημένου μαχητικού χαρακτήρα στη συλλογική αποχή από την εργασία, για να αποδοθεί σ' αυτήν ο χαρακτηρισμός της απεργίας. Έτσι υποστηρίχθηκε ο συγκεκριμένος σκοπός τον οποίο επιδιώκει η συλλογική κατάπαυση της εργασίας, δεν συντελεί στη συγκρότηση της έννοιας της απεργίας, αλλά απλώς την «χρωματίζει», την καθιστά δηλαδή κατά περίπτωση απεργία συμπαθείας, πολιτική, εργασιακή κ.ο.κ. Ο εξοβελισμός αυτού του «υποκειμενικού» όπως χαρακτηριζόταν χαρακτήρα της απεργίας από τη νομική έννοια αυτής, απέβλεπε στη συγκρότηση μιας έννοιας για την απεργία π θα συμπεριλάμβανε όλο το εύρος της κοινωνικής εμφάνισης των απεργιακών εκδηλώσεων. Βέβαια η άποψη αυτή που ήταν εντελώς ασυμβίβαστη με τη διαδικασία ένταξης της απεργίας στην ελληνική έννομη τάξη ως δικαιώματος με αναγνωρισμένο ήδη από τη νομολογία συγκεκριμένο σκοπό, δεν εξυπηρετούσε φυσικά και τη διεύρυνση του ανασταλτικού αποτελέσματος σε κάθε περίπτωση απεργιακής αποχής, αλλά αντίθετα εξακολουθούσε να την συνδέει μόνο με την απεργία που αποσκοπούσε στην επίτευξη ευνοϊκότερων όρων εργασίας, την οποία βέβαια θεωρούσε ως μόνη επιτρεπτή (Κουκιάδης Γ.Δ., 1995).

3.2.3. Ο απεργιακός σκοπός ως αντικείμενο ελέγχου της καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος

Ένας τρίτος δρόμος προσέγγισης της έννοιας του σκοπού της άσκησης του δικαιώματος της απεργίας πέρασε και εξακολουθεί να περνά μέσα από το νομολογικό έλεγχο της καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος. Η ανάγκη αυτή παρουσιάστηκε σαν αυτόματη συνέπεια της ένταξης της απεργίας σαν δικαιώματος στην έννομη τάξη, αφού έτσι έμπαινε άμεσα το ζήτημα της εφαρμογής και σ' αυτό το δικαίωμα των κριτηρίων της έννοιας της κατάχρησης και ειδικότερα, μετά την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα, του κριτηρίου της μη υπέρβασης του «κοινωνικού και οικονομικού σκοπού του δικαιώματος» στο οποίο αναφερόταν η γενική ρήτρα της διάταξης του άρθρου 281 Α.Κ.

Πρέπει να αναφέρουμε ότι από την αρχή σχεδόν που η ελληνική νομολογία ασχολήθηκε με το φαινόμενο της απεργίας, άρχισε μια μακρά περίοδος δεσποτείας της αρχής της κατάχρησης πάνω στο δικαίωμα αυτό, περίοδος που συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Μπορούμε επίσης να προσθέσουμε ότι ο έλεγχος βάσει των κριτηρίων της καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος, τείνει να υποκαταστήσει κάθε άλλη προσέγγιση ελέγχου της νομιμότητας του δικαιώματος της απεργίας.

Η εξέταση στα πλαίσια αυτής της μελέτης του ζητήματος του ελέγχου της απεργίας με τα κριτήρια της κατάχρησης δικαιώματος, έχει σημαντική σπουδαιότητα αφού τις περισσότερες φορές η παρέμβαση της έννοιας της καταχρηστικότητας ταυτίζεται στην ουσία με τον έλεγχο του σκοπού του δικαιώματος της απεργίας. Όμως, ο σκοπός αυτός, αν και αντιμετωπιζόταν από τη νομολογία σαν βασικό εννοιολογικό στοιχείο του νομικού ορισμού του δικαιώματος της απεργίας, όταν προσεγγιζόταν μέσα από το δρόμο του ελέγχου της απεργίας, από πλευράς καταχρηστικότητας, αντιμετωπιζόταν σαν «περιστατικό» άσκησής της (Καζάκος Α.Γ., 1998).

3.3. Μορφές και είδη απεργίας

Οι απεργιακές κινητοποιήσεις που έχουν διεξαχθεί ως σήμερα, μπορούν να διακριθούν στις εξής μορφές:

1. Σε κοινές ή συνηθισμένες απεργίες, οι οποίες αποσκοπούν στην βελτίωση των υφισταμένων όρων εργασίας και εκδηλώνονται με την αποχή από την εργασία και τον τόπο αυτής, όλων ή σχεδόν του συνόλου των μισθωτών.

2. Σε απεργίες αλληλεγγύης ή συμπαράστασης ή συμπάθειας, κατά τις οποίες στόχος του απεργιακού αγώνα είναι η έκφραση αλληλεγγύης και υποστήριξης των θέσεων και των διεκδικήσεων εργαζομένων – μελών άλλων σωματείων, χωρίς οι απεργοί να προσδοκούν άμεσα δικό τους εργασιακό ή οικονομικό όφελος, αλλά έμμεσα αποσκοπώντας στην προστασία του συλλογικού συμφέροντος των μισθωτών. Η απεργία αλληλεγγύης είναι νόμιμη, αναγνωρίζεται δε ρητά από το Νόμο 1264 / 82.

Συνήθως, με αυτήν την μορφή απεργίας, επιδιώκεται η επαναπρόσληψη απολυθέντων μισθωτών. Το παραπάνω αίτημα δεν καθιστά την απεργία αλληλεγγύης παράνομη, εφόσον η απόλυση του συναδέλφου των απεργών είχε καταχρηστικό χαρακτήρα, και δια μέσου αυτής διακυβεύεται το συλλογικό και επαγγελματικό συμφέρον των παραπάνω μισθωτών.

Αντίθετα, όταν διαμέσου της απεργίας αλληλεγγύης, επιχειρείται η επαναπρόσληψη νομίμως απολυθέντων συναδέλφων των απεργών, (π.χ. σε περίπτωση που η απόλυση έγινε για λόγους που αφορούν τον εργαζόμενο, όπως συμπεριφορά αντίθετη με τα χρηστά ήθη, ακαταλληλότητα κ.τ.λ.) τότε η επαναπρόσληψη αυτή, βρίσκεται έξω από τα όρια της καλής πίστης και είναι παράνομη.

Πάντως, μπορεί να ειπωθεί ότι με την απεργία αλληλεγγύης επιδιώκονται εργασιακά, οικονομικά και πολιτικά δικαιώματα, αφού η επιτυχής έκβαση του αγώνων εργαζομένων –προς τους οποίους εκδηλώνεται η υποστήριξη- μπορεί να καταλήξει σε ικανοποίηση σύγχρονων ή μελλοντικών αιτημάτων των μισθωτών που διεξήγαγαν την απεργία συμπαράστασης.

3. Σε αμυντικές απεργίες, όπου επιδιώκουν την διατήρηση και διαφύλαξη των κεκτημένων δικαιωμάτων των εργαζομένων, και αποτελούν απάντηση σε αγωνιστική κινητοποίηση της αντίπαλης πλευράς.
4. Σε επιθετικές απεργίες, όταν η απεργιακή κινητοποίηση κηρύσσεται από μία ομάδα εργαζομένων, με στόχο την προαγωγή των οικονομικών και επαγγελματικών εν γένει συμφερόντων τους, και την μεταβολή των υφισταμένων συνθηκών εργασίας.
5. Σε λευκές ή αφανείς απεργίες. Με αυτήν την μορφή χαρακτηρίζονται οι συλλογικοί αγώνες, κατά τους οποίους οι απεργοί προσέρχονται στον χώρο εργασίας, αλλά απέχουν από την άσκηση της εργασίας ή αυτοί που συνίστανται στην επιβράδυνση των εργασιών, με σκοπό την μείωση της παραγωγής.

Οι επιμέρους μορφές, με τις οποίες δύνανται να εκδηλωθεί η λευκή ή αφανής απεργία είναι:

- α) με την χειροτέρευση της ποιότητας της εργασίας δηλαδή οι μισθωτοί – χωρίς να επιβραδύνουν τον ρυθμό της εργασίας, ούτε να διακόπτουν αυτήν, όπως επίσης χωρίς να αποδίδουν λιγότερη ποσοτικώς παραγωγή- παράγουν προϊόντα ποιοτικώς χειρότερα από αυτά που συνήθως παράγουν.
- β) με την προσωρινή διακοπή της εργασίας – χωρίς την εγκατάλειψη του χώρου εργασίας.
- γ) με την επιβράδυνση του ρυθμού της εργασίας, έχουσα ως συνέπεια την μείωση της αποδοτικότητας.
- δ) με την επίδειξη φαινομενικού υπερβολικού ζήλου, με την σχολαστική τήρηση των κανονισμών και των τυπικών διατυπώσεων, της εργασίας, -ώστε να δημιουργούνται δυσχέρειες- και σε τελική ανάλυση μείωση της αποδοτικότητας.

Η αφανής απεργία, όντας η πιο δύσκολη μορφή απεργίας αναφορικά με την

διερεύνηση και διαπίστωσή της, εμπεριέχει πολλές φορές το στοιχείο της «κακής πίστης», αφού επιφέρει μεγάλη ζημιά στον θιγόμενο εργοδότη.

Ο τελευταίος, έχει δικαίωμα να μειώσει τις αποδοχές των απεργούντων –που συμμετέχουν σε λευκή απεργία- ανάλογα με την ελάττωση της εργασίας τους. Πάντως, από την νομολογία υποστηρίζονται τα εξής:

Οι εκδηλώσεις με τις οποίες εμφανίζεται η λευκή απεργία, δεν μπορούν να αμφισβητηθούν –αφού η διακοπή της εργασίας αντί να είναι άμεση, με χρονική διάρκεια, πραγματοποιείται με έμμεσο τρόπο. Η λευκή απεργία δεν συνεπάγεται την λύση της σύμβασης εργασίας, λόγω αδικαιολογήτου αποχής από την εργασία ή ως σπουδαίος λόγος καταγγελίας της σύμβασης.

Τέλος, για την κήρυξη της απαιτείται να τηρηθούν οι προϋποθέσεις κήρυξης απεργίας.

5. Σε απεργίες διαμαρτυρίας, οι οποίες κηρύσσονται από κάποια ομάδα εργαζομένων, ως αντίδραση έναντι συγκεκριμένων μέτρων που έχουν ληφθεί και τα οποία δεν την βρίσκουν σύμφωνη.

6. Οι πολιτικές απεργίες, στα στενά πλαίσια της εξής έννοιας: όταν οι εργαζόμενοι διεκδικούν την ρύθμιση αιτημάτων, η ικανοποίηση των οποίων ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της πολιτείας, και μπορεί να γίνει μόνο με τροποποίηση των ισχυόντων κανόνων –ή με θέσπιση νέων- από αυτήν, τότε αυτός ο συλλογικός αγώνας χαρακτηρίζεται ως πολιτική απεργία.

Συνεπώς, αυτή η μορφή της απεργίας για να είναι νόμιμη, πρέπει να επιδιώκει σκοπούς σύμφωνα με το εργασιακό συμφέρον των απεργών και την βελτίωση της θέσης αυτών, οι οποίοι μπορούν να επιτευχθούν μόνο με πολιτικές ή κυβερνητικές αλλαγές. Στην αντίθετη περίπτωση –δηλαδή όταν η απεργία επιδιώκει πολιτικούς σκοπούς, ξένους προς το συλλογικό και εργασιακό συμφέρον- που ορίζει το άρθρο 23 του Συντάγματος, και το άρθρο 19 του Νόμου 1264/82- τότε αυτή σύμφωνα με την Νομολογία είναι έντονα καταχρηστική.

Η πολιτική απεργία ταυτίζεται, εξευγενίζεται κατά κάποιον τρόπο, με την απεργία διαμαρτυρίας, όπου μάλιστα αναγνωρίζεται ως νόμιμη εφόσον τηρούνται οι παρακάτω προϋποθέσεις νομιμότητας:

α) να είναι περιορισμένη από πλευράς χρονικής διάρκειας,

β) να έχει σκοπό να προσελκύσει υπέρ των απεργών την κοινή γνώμη και να άσκηση πίεση υπέρ αυτών στα αρμόδια πολιτειακά όργανα, και

γ) οι σκοποί της απεργίας να είναι διαφανείς και σύμφωνα με την καλή πίστη.

Η απεργία αυτής της μορφής, μπορεί να βρει την δικαιολόγησή της ως εκδήλωση της αρχής της λαϊκής κυριαρχίας που αναγνωρίζεται και από το Σύνταγμα. Σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, το δικαστήριο θα κρίνει για την νομιμότητα μιας πολιτικής απεργίας, σταθμίζοντας τις ειδικές συνθήκες, τις ανάγκες, τα συμφέροντα και τους στόχους που συνθέτουν τον συλλογικό αγώνα. Τέλος, όταν απεργούν οι Δημόσιοι Υπάλληλοι, δεν έχουμε πολιτική απεργία αφού σ' αυτήν την περίπτωση ο εργοδότης –δηλαδή ο εκ των πραγμάτων αντίπαλος των απεργών- είναι το κράτος.

7. Σε προειδοποιητικές απεργίες, που έχουν στόχο να προειδοποιήσουν το αντίπαλο μέρος, ότι εάν –μέσα σε κάποιο χρονικό περιθώριο ή κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις- δεν ικανοποιηθούν τα αιτήματα των απεργών ή επαναληφθούν ενέργειες της εργοδοσίας που προκάλεσαν την έναρξη της απεργίας, τότε θα ακολουθήσει κανονικός απεργιακός αγώνας δηλαδή απεργία διαρκείας. Χαρακτηριστικό της προειδοποιητικής απεργίας είναι η σύντομη διάρκειά της (μία ή λίγες ώρες σε όλο το ωράριο ή σε μέρος αυτού) και αυτό είναι το μόνο στοιχείο διαφοροποίησης από την κανονική απεργία.

8. Σε απεργίες διαρκείας, που χαρακτηρίζονται οι συλλογικοί αγώνες όταν

επαναλαμβάνονται για μεγάλο χρονικό διάστημα, έστω κι αν διαρκεί λίγες ώρες ημερησίως (στάσεις εργασίας).

9. Σε γενικές απεργίες. Κριτήριο χαρακτηρισμού μιας απεργίας ως γενικής, αποτελεί η έκταση της κινητοποίησης στον κλάδο της οικονομικής δραστηριότητας. Η γενική απεργία, αφορά όλα τα επαγγέλματα μίας περιοχής ή ολόκληρης της χώρας, και συμμετέχουν σ' αυτήν το σύνολο των εργαζομένων του χώρου που αφορά, όταν δε αναφέρεται στο σύνολο του εργατικού δυναμικού ονομάζεται πανεργατική.

Η απεργιακή αυτή μορφή είναι σπάνια, λόγω των μέγιστων κινδύνων και ζημιών που είναι δυνατόν να προκαλέσει στο σύνολο της οικονομίας μίας χώρας. Στις παλαιότερες εποχές, αποτελούσε περισσότερο προσπάθεια των μισθωτών για την ανατροπή του κοινωνικοπολιτικού καθεστώτος, παρά μέσο για την επίτευξη ορισμένου σκοπού.

10. Σε μερικές ή τοπικές απεργίες, οι οποίες αφορούν κατηγορία ή κατηγορίες κάποιων επαγγελματιών μίας περιοχής ή ολόκληρης της χώρας, δηλαδή μετέχουν σ' αυτήν μέρος των εργαζομένων του εργατικού δυναμικού κάποιου συγκεκριμένου οικονομικού κλάδου.

11. Σε κυκλικές απεργίες, όπου ένα τμήμα της επιχείρησης διακόπτει την λειτουργία του, με σκοπό την διακοπή της λειτουργίας όλης της επιχείρησης που εξαρτάται από το τμήμα αυτό.

Στην συνέχεια, διακόπτει την λειτουργία του άλλο τμήμα της επιχείρησης, πράγμα που συνεπάγεται επίσης την διακοπή της λειτουργίας όλης της επιχείρησης.

Κατά την ψήφιση του Νόμου 1264 / 82, έχει κριθεί ότι αυτή η μορφή της απεργίας είναι καταστρεπτική για την επιχείρηση και συνεπώς καταχρηστική.

Ο εργοδότης που την υφίσταται μπορεί να επικαλεστεί τις διατάξεις του άρθρου 656 Αστικού Κώδικα, και να απαλλαγεί από την υποχρέωση αποδοχής της εργασίας των μη απεργών μισθωτών του -εφ1 όσον διαρκεί η κυκλική απεργία.

12. Σε αδέσποτες απεργίες. Ως αδέσποτες χαρακτηρίζονται οι απεργίες που κηρύσσονται από μη νομίμως συνεστημένες ή μη νομίμως λειτουργούσες συνδικαλιστικές οργανώσεις δηλ. αυτές που κηρύσσονται από ανεξάρτητες ομάδες εργαζομένων που δεν αποτελούν Νομικό Πρόσωπο.

Ο Νόμος 1264 / 82 (άρθρο 20), επέτρεψε για –πρώτη φορά- την πραγματοποίηση απεργίας και από ομάδες εργαζομένων που δεν αποτελούν Νομικό Πρόσωπο, έχουν όμως συγκροτήσει ένωση η οποία λειτουργεί κάτω από τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην διάταξη αυτή.

Στην περίπτωση όπου η απεργία δεν κηρύσσεται από νομίμως ιδρυμένες και λειτουργούσες συνδικαλιστικές οργανώσεις, ούτε από ενώσεις εργαζομένων –όπως τις προβλέπει ο Νόμος 1264 / 82-, τότε αυτή είναι αδέσποτη, και η συμμετοχή των μισθωτών σ' αυτήν την απεργία επιφέρει την αυτοδίκαιη λύση των συμβάσεων εργασίας των παραπάνω, και μάλιστα αζημίως για τον εργοδότη.

13. Στάση εργασίας, κατά την διάρκεια της οποίας οι εργαζόμενοι αναστέλλουν για λίγες ώρες την παροχή εργασίας, ενώ διαφέρουν από τις συνηθισμένες απεργίες μόνο κατά την χρονική διάρκειά τους. Νομολογιακά, η στάση εργασίας –που πραγματοποιείται για ορισμένο συλλογικό, αγωνιστικό σκοπό, και η αναστολή παροχής εργασίας διαρκεί λιγότερο απ' ότι το ημερήσιο ωράριο εργασίας- θεωρείται ως μορφή απεργίας.

14. Αγρία απεργία. Έτσι ονομάζεται –από την διεθνή πρακτική- η απεργία κατά την διάρκεια της οποίας οι απεργοί δεν περιορίζονται στην διακοπή της παροχής της εργασίας και στην απομάκρυνση τους από τον χώρο αυτό, αλλά καταλαμβάνουν και τους χώρους εργασίας, επιτίθενται κατά των

οργάνων της τάξης και προβαίνουν σε καταστροφές της περιουσίας του εργοδότη και δημοσίων χώρων.

Στην Ελλάδα, η μορφή αυτή των κινητοποιήσεων που συνοδεύεται από βιαιοπραγίες, καταδικάζεται τόσο από την πλειοψηφία των εργαζομένων – οργανωμένων σε σωματεία και μη- όσο και από τη Πολιτεία.

Μάλιστα, η τελευταία κατά την ψήφιση του Νόμου 1264 / 82, καταδικάζοντας την «άγρια» απεργία, πρόσθεσε διάταξη –κατά την διάρκεια της συζήτησης του τότε Υπουργού Εργασίας- σύμφωνα με την οποία εάν τυχόν γίνει χρήση τέτοιων άγριων μεθόδων κατά την διάρκεια οποιασδήποτε απεργίας, δύναται ο εργοδότης να ασκήσει το δικαίωμα της ανταπεργίας, που απαγορεύεται σε κάθε άλλη περίπτωση μετά το 1982.

15. Σε απεργίες πείνας, τέτοια υφίσταται, όταν ασκείται από ομάδα εργαζομένων κατόπιν λήψεως έννομης απόφασης από το αρμόδιο συνδικαλιστικό όργανο του Σωματείου ή της Ένωσης, και όχι όταν ασκείται από μεμονωμένα άτομα.

Η μορφή αυτή είναι η πιο επαχθής –τόσο για τον εργοδότη και την πολιτεία όσο και για τους απεργούς- αφού αποτελεί το έσχατο μέσο εκβίασης για την αποδοχή των απεργιακών αιτημάτων εφόσον τίθεται σε κίνδυνο το υπέρτατο αγαθό της ανθρώπινης υγείας –ακόμα και της ζωής- των απεργών.

Η επίσχεση εργασίας δεν αποτελεί μορφή απεργίας.

Το δικαίωμα της επίσχεσης της εργασίας, προκύπτει από το άρθρο 352 Αστικού Κώδικα, σύμφωνα με το οποίο στην περίπτωση που ο εργοδότης δεν εκπληρώσει απέναντι στον εργαζόμενο τις νόμιμες ή συμβατικές του υποχρεώσεις –κυρίως επί δεδουλευμένων οφειλόμενων οικονομικών αποδοχών- ο εργαζόμενος δικαιούται να αρνηθεί την παροχή της εργασίας του έως ότου καταβληθούν οι οφειλόμενες αποδοχές.

Οι διαφορές μεταξύ της απεργίας και της επίσχεσης εργασίας είναι ότι ενώ και οι δύο έχουν ως αποτέλεσμα την αναστολή της παροχής της εργασίας, κατά την διάρκεια της επίσχεσης ο εργοδότης οφείλει αποδοχές στον μισθωτό, ενώ επί της απεργίας χάνεται για τον μισθωτό αυτό το δικαίωμα της καταβολής μισθού. Επίσης η απεργία ασκείται από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, ενώ η επίσχεση από μεμονωμένα άτομα (Βενιζέλος Ε., 2001).

3.3.1. Η «κακόβουλη» απεργία

Παρατηρώντας κανείς τη νομολογιακή πορεία στο ζήτημα του ελέγχου της απεργίας με τα κριτήρια της κατάχρησης δικαιώματος, μπορεί να σημειώσει τρία βασικά στάδια. Το πρώτο, που οριοθετείται από το δεύτερο στάδιο με την εμφάνιση το 1953 της πρώτης αρεοπαγίτικης απόφασης που επικύρωσε τις νομολογιακές θέσεις των δικαστηρίων της ουσίας είκοσι σχεδόν χρόνων, χαρακτηρίζεται από τη χρησιμοποίηση της έννοιας της «κακοβουλίας» σαν βασικού κριτηρίου ελέγχου της καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος της απεργίας από πλευράς του σκοπού της⁷. Η αναφορά στην κακόβουλη άσκηση του δικαιώματος αποτέλεσε ένα μόνιμο

⁷ Στον πρώτο κίολας νομικό ορισμό που δόθηκε προπολεμικά στην Ελλάδα στο δικαίωμα της απεργίας, συναντάμε ενσωματωμένη την έννοια της κατάχρησης, αφού σύμφωνα μ' αυτόν η απεργία προστατεύεται σαν δικαίωμα απ' το νόμο εφόσον «δεν γίνεται κακοβούλως» (βλ. Καποδίστριας, Περὶ καταγγελίας συμβάσεως εργασίας ωρισμένου και αορίστου χρόνου, 1933, σελ. 18). Σε άλλη επίσης προπολεμική αναφορά στο δικαίωμα της απεργίας, ο συγγραφέας δέχεται ότι μπορεί να ζητηθεί

τρόπο νομολογιακής σύλληψης της καταχρηστικότητας, που υπονοούσε όμως μια συνολική αναφορά στα κριτήρια ελέγχου της καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος της απεργίας και έτεινε να υποκαταστήσει οποιαδήποτε άλλη αναφορά στα κριτήρια αυτά. «Κακόβουλη» για παράδειγμα, κρίθηκε η απεργία που κηρύχθηκε με αίτημα την αύξηση των αποδοχών, μολονότι έξι μήνες πριν οι εργαζόμενοι είχαν ήδη πετύχει σημαντικές μισθολογικές αυξήσεις σύμφωνα με τις οποίες είχαν κοστολογηθεί τα προϊόντα που κατασκεύαζαν αυτοί και είχε ορισθεί η τιμή πώλησής τους, γνώριζαν άλλωστε ότι σε περίπτωση νέας αύξησης των αποδοχών δεν θα ακολουθούταν από έγκριση νέας ανάλογης αύξησης της τιμής των προϊόντων (Βενιζέλος Ε., 2001).

3.3.2. Η «αδικαιολόγητη» απεργία

Στο δεύτερο στάδιο, η νομολογία εγκαταλείπει σιγά-σιγά τη χρησιμοποίηση της έννοιας της «κακόβουλης απεργίας» και αρχίζει να εγκλιματίζεται –φραστικά τουλάχιστον- στα νέα αντικειμενικά κριτήρια που έχει θέσει το άρθρο 281 ΑΚ. Πιστεύοντας προφανώς ότι έτσι προσαρμόζει την κρίση της στη φύση των κριτηρίων της γενικής ρήτηρας για την απαγόρευση της κατάχρησης δικαιώματος της διάταξης αυτής, η νομολογία αρχίζει να αναφέρεται στη νέα έννοια της «αδικαιολόγητης απεργίας».

Η αρεοπαγίτικη απόφαση 670/1953 που σημαδεύει το ξεκίνημα της νέας αυτής περιόδου νομολογιακού ελέγχου του σκοπού της απεργίας βάσει των κριτηρίων της κατάχρησης δικαιώματος, αποφάνθηκε ότι η άσκηση του νόμιμου δικαιώματος της απεργίας «δεν υποβάλλεται σεις χρονικόν περιορισμόν ως προς τη διάρκεια της αποχής, αλλά υπόκειται μόνο εις προσβολήν κατά τους όρους του άρθρου 281 Α.Κ.» Αναγορεύθηκε έτσι ο έλεγχος της κατάχρησης δικαιώματος σαν ουσιαστικά μοναδικός από πλευράς νομιμότητας έλεγχος της απεργίας, ενώ η απαίτηση του «δικαιολογημένου» της άσκησης της προσλαμβάνει την έννοια βασικής θετικής προϋπόθεσης του νόμιμου χαρακτήρα της. Αξιοσημείωτο μάλιστα στοιχείο της αρεοπαγίτικης αυτής απόφασης είναι ότι επιχειρεί την άμεση σύνδεση της κρίσης για την καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος της απεργίας με την αξιολόγηση του περιεχομένου των προβαλλόμενων με αυτή διεκδικήσεων. Με άλλα λόγια εξαρτά την κρίση αυτή από τη σκοπιμότητα της άσκησης του απεργιακού δικαιώματος. Αυτή οπωσδήποτε είναι η σημασία του χαρακτηρισμού των αιτημάτων των απεργών ως «δικαίων» (δηλαδή δικαιολογημένων), ο οποίος όμως, για την οριστική κρίση πάνω στην καταχρηστικότητα της απεργίας, συνδυάζεται τόσο με την όλη στάση των απεργών (διάρκεια της απεργίας, μη πταισματική συμπεριφορά των απεργών), όσο και με τη στάση του εργοδότη απέναντι στο απεργιακό διάβημα (έλλειψη ανεκτής υποχωρητικότητας). Εκτός όμως από την αναγωγή του ελέγχου της καταχρηστικότητας σε κρίση πάνω στη σκοπιμότητα της άσκησης του δικαιώματος, η αρεοπαγίτικη αυτή απόφαση, μέσα από τα κριτήρια του άρθρου 281 Α.Κ., συνάγει ένα ειδικότερο κριτήριο ελέγχου της καταχρηστικής άσκησης: την άσκηση του δικαιώματος της απεργίας κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μη διαταράσσεται «η κοινωνική και οικονομική ευρυθμία της χώρας». Έτσι, το γενικότερο κοινωνικό και οικονομικό

ευθύνη των εργαζομένων «εν τω πλαισίου της καταχρήσεως δικαιώματος» (βλ. Σούρλας, Αι ατομιστικά και κοινωνιστικά αντιλήψεις εν τω αστικώ δικαίω, Δικαιοσύνη, ΙΒ, 1934, σελ. 194).

συμφέρον ανάγεται σε όριο άσκησης του απεργιακού δικαιώματος⁸ και χρησιμοποιείται από το δικαστή σαν κατεξοχήν κριτήριο ελέγχου της σκοπιμότητας επιλογής της άσκησης του αγωνιστικού μέσου της απεργίας.

Η νομολογία που ακολούθησε τα χνάρια της παραπάνω αρεοπαγίτικης απόφασης δημιούργησε στην ουσία έναν «αυτοσχέδιο» νέο λόγο μη νομιμότητας των απεργιών, αυτόν της (προφανώς) «αδικαιολόγητης απεργίας», μιας έννοιας χαρακτηριστικά ρευστής που το νοηματικό της περιεχόμενο κινείται με ευκολία ανάμεσα στην έννοια της παράνομης και της καταχρηστικής απεργίας.

Χαρακτηριστικό πάντως είναι ότι, παρά τη συχνά φευγαλέα παράθεση των κριτηρίων της διάταξης του άρθρου 281 Α.Κ., ουσιαστικό κριτήριο για τον χαρακτηρισμό των αιτημάτων σαν «μη δικαιολογημένων» (και συνεπώς της απεργίας που τα υποστηρίζει σαν «αδικαιολόγητης»), αποτελεί η προσωπική αντίληψη του δικαστή για την «αξία» και την «σκοπιμότητα» των επιδιωκόμενων αιτημάτων, κάποιες μάλιστα φορές η κρίση αφορά την ίδια την σκοπιμότητα της απεργίας σε επίπεδο ελέγχου της ακολουθούμενης «τακτικής» του απεργιακού αγώνα (Βενιζέλος Ε., 2001).

3.4. Το περιεχόμενο του απεργιακού σκοπού

Μήτρα κάθε ειδικότερης εννοιολογικής προσέγγισης των προστατευόμενων από το δίκαιο «δικαιωμάτων» αποτελεί η θέση ότι δικαίωμα είναι η εξουσία η οποία αναγνωριζόμενη από το δίκαιο αποβλέπει στην ικανοποίηση έννομων συμφερόντων. Από τον ορισμό αυτό αναδεικνύονται δύο ειδικότερα στοιχεία: η έννοια της εξουσίας (ή κατ' άλλους της εξουσίας βούλησης) και η έννοια του συμφέροντος.

Παρά τις επί μέρους διαφοροποιήσεις σχετικά με την έννοια και τη σημασία του «δικαιώματος» στις σύγχρονες έννομες τάξεις, υπάρχει μια γενική αποδοχή ότι η απονεμόμενη από το δίκαιο εξουσία αποβλέπει σε κάθε περίπτωση στην ικανοποίηση κάποιου συμφέροντος, είτε του ίδιου του δικαιούχου του δικαιώματος είτε και τρίτου προσώπου.

Αυτό σημαίνει ότι η σύννομη άσκηση κάθε δικαιώματος αποβλέπει ή έχει σαν σκοπό την ικανοποίηση κάποιου συγκεκριμένου συμφέροντος, δηλαδή την επίτευξη κάποιας ωφέλειας, χάριν της οποίας το δίκαιο παρέχει στα πρόσωπα τα δικαιώματα.

Έχει μάλιστα χαρακτηριστικά λεχθεί ότι «ένα δικαίωμα δεν έχει αξία καθεαυτό, βασίζεται επί ενός συμφέροντος άξιου προστασίας».

Η έννοια του σκοπού του δικαιώματος ουσιαστικοποιείται λοιπόν μέσα από την απονομή στον δικαιούχο της εξουσίας επιδίωξης συγκεκριμένου συμφέροντος, η εξειδίκευση δε της κατηγορίας ή του είδους των συμφερόντων στην ικανοποίηση των οποίων αποσκοπεί η άσκηση κάθε δικαιώματος, προκύπτει άμεσα από το περιεχόμενό του.

Ο προσδιορισμός δηλαδή του συγκεκριμένου συμφέροντος στο οποίο αποβλέπει κάθε δικαίωμα προκύπτει από το περιεχόμενο και τη φύση της έννομης σχέσης, «στοιχείο» της οποίας και σε συνάρτηση με την οποία λειτουργεί το δικαίωμα και οπωσδήποτε αντιστοιχεί στο περιεχόμενο της εκπλήρωσης μιας σύμμετρης συγκεκριμένης υποχρέωσης.

Συνεπώς, η πλήρωση του περιεχομένου του συμφέροντος στο οποίο αποβλέπει η άσκηση ενός δικαιώματος, δεν είναι αυθαίρετη, δεν υπόκειται δηλαδή

⁸ Αναφορά στην ιδέα της μη προσβολής του «κοινωνικού συνόλου» με την άσκηση του δικαιώματος της απεργίας συναντάμε για πρώτη φορά στην Πρωτ. Πειρ. 333/1946, ΕΕΔ 5, 1946, σελ. 176.

στη βούληση του δικαιούχου να προσδιορίσει το περιεχόμενο του συμφέροντος στην ικανοποίηση του οποίου θα χρησιμοποιήσει το δικαίωμα, αλλά, αντίθετα, αυτό είναι ήδη προσδιορισμένο από την ίδια την περιγραφή του δικαιώματος στον κανόνα δικαίου που το θεσπίζει και που οργανώνει τη λειτουργία του μέσα στα πλαίσια μιας συγκεκριμένης έννομης σχέσης.

Με άλλα λόγια η ικανοποίηση του συμφέροντος στο οποίο αποβλέπει η άσκηση κάθε δικαιώματος, ουσιαστικοποιείται με τη πραγματοποίηση της κατάστασης που αποτελεί περιεχόμενο του δικαιώματος. Πρέπει μάλιστα στο σημείο αυτό να τονίσουμε ότι συγχύσεις που δημιουργούνται από την αντιπαράθεση μεταξύ του λεγόμενου γενικού ή απώτερου ή κοινωνικού σκοπού του δικαιώματος και του συγκεκριμένου συμφέροντος για την επιδίωξη του οποίου απονέμεται και ασκείται από τον δικαιούχο το δικαίωμα, αποτέλεσε και την αιτία για τις ατέρμονες συζητήσεις και αντιλογίες γύρω από το τελολογικό κριτήριο της καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος, που ξεκίνησαν από την παλαιότερη γαλλική νομική φιλολογία και φτάνουν αμείωτες μέχρι τις μέρες μας (Καρακατσάνης Α., 2002).

3.5. Ανταπεργία

Η απεργία είναι ακόμα και σήμερα το μοναδικό όπλο που έχουν οι μισθωτοί, προκειμένου να πετύχουν τη βελτίωση του βιοτικού τους επιπέδου, με την εξασφάλιση της υψηλότερης δυνατής τιμής στην αμοιβή της εργασίας τους χωρίς τη βοήθεια κρατικής παρέμβασης.

Η ανταπεργία είναι το αντιστάθμισμα της απεργίας από την εργοδοτική πλευρά. Αποτελεί τη συλλογική άρνηση των εργοδοτών να αποδεχτούν την παροχή εργασίας από μέρους των εργαζομένων, όταν αυτό γίνεται με ένα ορισμένο συλλογικό σκοπό. Όπως η απεργία, έτσι και η ανταπεργία, όταν ασκείται νόμιμα, δεν αποτελεί παράβαση της σύμβασης εργασίας, την οποία δεν καταγγέλλει, αλλά απλώς αναστέλλει.

Η ανταπεργία, δηλαδή ο αποκλεισμός των μισθωτών, από την πλευρά του εργοδότη, από τον τόπο εργασίας ή η μη παράδοση σ' αυτούς των απαραίτητων μέσων για την παροχή αυτής, είτε προκειμένου να αποκρούσει ο εργοδότης κάποια ήδη κηρυχθείσα απεργία των μισθωτών (αμυντική ανταπεργία), είτε προς ικανοποίηση ιδίων συμφερόντων του (επιθετική ανταπεργία), αναγνωρίζεται ως δικαίωμα, σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ.3 του Ν.330/1976, με βάση το οποίο, οι διατάξεις περί απεργίας έχουν ανάλογη εφαρμογή και επί των εργοδοτών ή εργοδοτικών σωματείων σε περίπτωση ανταπεργίας.

Τέλος, η διακοπή της εργασίας ή της λειτουργίας της επιχείρησης από τους επαγγελματίες εις ένδειξη διαμαρτυρίας προς τη διοίκηση λόγω της μη ικανοποίησης οικονομικών αιτημάτων της επαγγελματικής τους τάξης και προς ικανοποίηση άσχετων προς τις διεκδικήσεις των μισθωτών αιτημάτων τους, δεν συνιστά επιθετική ανταπεργία του εργοδότη (Καζάκος Α.Γ., 1998).

3.6. Οργάνωση και άσκηση απεργίας

Η απεργία δε μπορεί να κηρυχθεί πριν από την πάροδο τεσσάρων ημερών από την έγγραφη γνωστοποίηση των αιτημάτων και των λόγων που θεμελιώνουν αυτά (τα αιτήματα). Φυσικά η απεργία που θα διεξαχθεί τέσσερις μέρες μετά την ανωτέρω γνωστοποίηση, θα έχει ως αιτήματα αυτά που γνωστοποιήθηκαν και όχι διαφορετικά. Στη συνέχεια θα κοινοποιηθεί στον εργοδότη, το Εποπτεύον Υπουργείο και το Υπουργείο Εργασίας από δικαστικό επιμελητή.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί το δικαίωμα της απεργίας ασκείται μόνο συλλογικά, καθώς την κηρύσσουν μόνο οι συνδικαλιστικές οργανώσεις και τη πραγματοποιούν με

αποχή από την εργασία τους οι μισθωτοί. Συνεπώς, αρμόδιες συνδικαλιστικές οργανώσεις για κήρυξη νόμιμης απεργίας είναι οι πρωτοβάθμιες, δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις. Επίσης, δικαίωμα να κηρύξουν απεργία νόμιμα έχουν και οι ενώσεις προσώπων. Από αυτό το απεργιακό μονοπώλιο των συνδικαλιστικών οργανώσεων συνάγεται ότι απεργίες που κηρύσσονται από άλλες οργανώσεις, καθώς και αυθόρμητες ή αδέσποτες απεργίες, που αποφασίζονται και διεξάγονται χωρίς τη σύμπραξη των οικείων συνδικαλιστικών οργανώσεων, όχι μόνο δεν προστατεύονται, αλλά και απαγορεύονται από το Σύνταγμα. Η απεργία κηρύσσεται με μυστική ψηφοφορία και αποτελεί θέμα για το οποίο, σύμφωνα με την εσωτερική σωματειακή διαδικασία, αποφασίζει η γενική συνέλευση.

Η απεργία είναι ένα μέσο άμυνας και άσκησης πίεσης στην αντίπαλη πλευρά. Απαγορεύεται, όμως, η κατάχρηση και γενικότερα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο σε ανάγκη και μόνο εφόσον έχουν εξαντληθεί ηπιότερα μέσα. Δηλαδή, τα χρηστά ήθη επιβάλλουν πρόληψη ζημίας ή αποκατάστασής της σε περίπτωση ύπαρξης ζημίας. Σκοπός είναι να περιορίζεται τυχόν προσβολή της επιχείρησης σε συγκεκριμένα συμφέροντα και να υπάρχει μέτρο μεταξύ της απεργίας και του σκοπού τον οποίο επιδιώκει. Ανεπανόρθωτη βλάβη ή καταστροφή της επιχείρησης εννοείται ότι πρέπει να αποφευχθεί και φυσικά να υπάρχει αναλογία μεταξύ του αναμενόμενου οφέλους και της πιθανότητας ζημίας, έτσι ώστε αν τα ανωτέρω είναι δυσανάλογα, να βρεθεί κάποια άλλη λύση.

Η απεργία, λοιπόν, πρέπει να υπόκειται σε όρια και περιορισμούς, έτσι ώστε να μην αντίκειται σε χρηστά ήθη και καλή πίστη. Συνεπώς, δεν πρέπει να κρίνεται καταχρηστική γιατί τυχόν καταχρηστικά αιτήματα, παρατεταμένη διάρκεια, άσκηση βίας, πρόκληση φόβου, καταλήψεις ή αποκλεισμοί εισόδου στο χώρο εργασίας και γενικότερα παράνομες πράξεις, δεν καλύπτονται εύλογα από το Σύνταγμα (βλ. παράδειγμα Παράρτημα αρ.απόφ. 77/2007 Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών).

Γενικότερα, στην προσπάθεια επίλυσης των διαφορών των αντιπάλων πλευρών με ηπιότερα μέσα εισάγεται ο δημόσιος διάλογος ως καινούριο, προαιρετικό στάδιο πριν από την κήρυξη της απεργίας. Σύμφωνα με τη διαδικασία (του δημοσίου διαλόγου), οι εργαζόμενοι καλούν τον εργοδότη σε δημόσιο διάλογο για τα αιτήματά τους, με έγγραφο κοινοποιημένο από δικαστικό επιμελητή. Αν οι δύο πλευρές συμφωνήσουν ως προς την πραγμάτωση του δημοσίου αυτού διαλόγου, εκείνος πραγματοποιείται μέσα σε 48 ώρες. Τη διεύθυνση του διαλόγου αναλαμβάνει μεσολαβητής από τον ειδικό κατάλογο μεσολαβητών και αν υπάρξει αποτέλεσμα από το διάλογο, εκείνος θα υποβάλλει προτάσεις για την επίλυση του προβλήματος, οι οποίες θα γίνουν αποδεκτές ή θα απορριφθούν, από τα διαλεγόμενα μέρη. Εφόσον, λοιπόν, αποφασισθεί η κήρυξη απεργίας, για να κριθεί νόμιμη και να ασκηθεί σωστά απαιτείται η τήρηση ορισμένων υποχρεώσεων. Φυσικά, απαιτείται προειδοποίηση για την πραγματοποίηση της απεργίας τουλάχιστο 24 ώρες πριν από αυτή. Η προειδοποίηση είναι άτυπη αλλά πρέπει να αποδεικνύεται ότι έγινε. Γι' αυτό σκόπιμο είναι να υπάρχει έγγραφη προειδοποίηση καθώς και έγγραφη απόδειξη εξυπηρέτηση της καλής πίστης θα αποτελούσε και η γνωστοποίηση των αιτημάτων της απεργίας, σε περίπτωση που αυτό δεν έχει ήδη συμβεί.

Απαραίτητη προϋπόθεση για πραγμάτωση απεργίας νόμιμης και σύμφωνης με χρηστά ήθη και καλή πίστη αποτελεί η πρόβλεψη για προσωπικό ασφαλείας, και αυτό συμβαίνει γιατί μια κινητοποίηση μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα σχετικά με τις αμυντικές ανάγκες της χώρας ή τη δημόσια υγεία. Υπεύθυνη για την πρόβλεψη αυτή, είναι η συνδικαλιστική οργάνωση που οργανώνει την απεργία. Εκείνη θα ορίσει τα μέλη του προσωπικού ασφαλείας, δηλαδή τα μέλη που θα αποτελούν το αναγκαίο προσωπικό για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων του εργοδότη καθώς και την

πρόληψη καταστροφών και ατυχημάτων κατά τη διάρκεια της απεργίας. Το προσωπικό αυτό πρέπει να είναι μόνο όσο χρειάζεται για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων ή ατυχημάτων. Για το ποιο είναι όμως σε αριθμό και ειδικότητες κατάλληλο και αναγκαίο προσωπικό, ο εργοδότης οφείλει καλόπιστα και αιτιολογημένα να συνεργαστεί μαζί της και να την πληροφορήσει έγκαιρα. Σε περίπτωση που η οργάνωση δε φρόντισε κατάλληλα για το προσωπικό ασφαλείας ή προκλήθηκαν καταστροφές, η απεργία θα κριθεί παράνομη και η οργάνωση υποχρεούται σε αποζημιώσεις και ποινικές ευθύνες. Σε κάθε περίπτωση, η απεργία πρέπει να διακοπεί αν υπάρχει έντονος ο κίνδυνος καταστροφής της επιχείρησης. Το προσωπικό ασφαλείας δεν απεργεί (Χρυσογόνος Κ., 1998).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

4.1. Περιορισμοί του δικαιώματος της απεργίας

Ως κατοχυρωμένο πια συνταγματικά δικαίωμα η απεργία δεν είναι δυνατό να απαγορευτεί ή περιοριστεί νομοθετικά. Εκτός από την απαγόρευση αυτή, το Σύνταγμα επιτρέπει στο νόμο να προβλέψει περιορισμούς στην άσκηση του δικαιώματος απεργίας σε ευρείες ομάδες εργαζομένων που είτε απασχολούνται στον δημόσιο τομέα είτε σε επιχειρήσεις που εξυπηρετούν ζωτικές ανάγκες του κοινωνικού συνόλου. Εξαιρέσεις, για ευνόητους λόγους, αποτελούν οι απαγορεύσεις της απεργίας σε δικαστικούς λειτουργούς και σε υπηρετούντες στα σώματα ασφαλείας, στο λιμενικό σώμα και σε ένοπλες δυνάμεις (άρθρο 23. 2 εδ.β'Σ), όπως επίσης, περιορισμοί σε ορισμένες περιπτώσεις λ.χ. επιχειρήσεις δημοσίου χαρακτήρα ή κοινής ωφέλειας, καθώς η λειτουργία τους έχει ζωτική σημασία για την εξυπηρέτηση βασικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου. Ειδική συνταγματική πρόβλεψη υπάρχει για τον περιορισμό του δικαιώματος της απεργίας των ανωτέρω κατηγοριών εργαζομένων που κυρίως βρίσκονται σε ειδική κυριαρχική σχέση προς το κράτος. Το ιδίομορφο καθεστώς της επίταξης προσωπικών υπηρεσιών επιτρέπεται, σύμφωνα με την πιο πάνω συνταγματική διάταξη, εφόσον προβλέπεται από ειδικό νόμο και μόνον «σε περίπτωση πολέμου ή επιστράτευσης ή για την αντιμετώπιση αναγκών της άμυνας της χώρας ή επείγουσας κοινωνικής ανάγκης από θεομηνία ή ανάγκης που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία, καθώς και τα σχετικά με την προσφορά προσωπικής εργασίας στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης για την ικανοποίηση τοπικών αναγκών».

Η απεργία είναι διεθνώς αναγνωρισμένη υπ' αριθμ. 87 Διεθνούς Συμβάσεως Εργασίας (Διεθνές Κείμενο Συνδικαλιστικής Ελευθερίας), καθώς και από άλλα διεθνή κανονιστικά κείμενα πχ. Διεθνές Σύμφωνο για οικονομικά, κοινωνικά, μορφωτικά δικαιώματα και Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης (Μαρούλης Α., 1989).

4.2. Παράνομη απεργία

Το πότε μια απεργία θεωρείται νόμιμη και πότε παράνομη, θεωρείται μείζονος σημασίας, δεδομένου ότι μια παράνομη απεργία δεν μπορεί να αποδώσει οφέλη ούτε στους απεργούς ούτε στις επιχειρήσεις.

Οι λόγοι λοιπόν συνοψίζονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- 1) Σ' αυτούς που αφορούν την προπαρασκευή και την κήρυξη της απεργίας. Όπως είναι:
 - α) Η μη κήρυξη της από συνδικαλιστική οργάνωση ή την κήρυξη της από αναρμόδια συνδικαλιστική οργάνωση,
 - β) Η κήρυξη της από αναρμόδιο όργανο της συνδικαλιστικής οργάνωσης (βλ. παράδειγμα Παράρτημα, αρ.απόφ.203/2005 Μονομελούς Πρωτοδικείου Ρόδου),
 - γ) Η μη τήρηση της νόμιμης και της από το καταστατικό προβλεπόμενης διαδικασίας για τη λήψη της απόφασης της κήρυξης της απεργίας, όπως η μη νόμιμη σύγκληση της γενικής συνέλευσης ή του αρμόδιου οργάνου, η έλλειψη απαρτίας ή της προβλεπόμενης πλειοψηφίας, η μη προσήκουσα ψηφοφορία κ.λπ. (π.χ. αρ.απόφ. 1795/2009 Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών)

- 2) Στους λόγους που αναφέρονται στους επιδιωκόμενους ή υποκρυπτόμενους παράνομους σκοπούς της απεργίας ή στα παράνομα ή τα αντικείμενα στα χρηστά ήθη αιτήματα της, όπως οι καθαροί πολιτικοί σκοποί ή ανατρεπτικοί του κρατούντος αστικοδημοκρατικού καθεστώτος ή αιτήματα που δεν συνιστούν συλλογική διαφορά ή αντικείμενα σε απαγορευτική διάταξη νόμου, εφόσον δεν αντιτίθεται στο Σύνταγμα.
- 3) Στους λόγους που αναφέρονται στις ειδικές υποχρεώσεις των συνδικαλιστικών οργανώσεων για την προειδοποίηση του εργοδότη και την γνωστοποίηση των αιτημάτων, τη διάθεση του αναγκαίου προσωπικού ασφαλείας και εξυπηρέτησης των στοιχειωδών αναγκών του κοινωνικού συνόλου, προκειμένου για απεργία σε επιχείρηση του δημοσίου τομέα ή κοινής ωφέλειας ή για απεργία δημοσίων υπαλλήλων και υπαλλήλων ν.π.δ.δ. και την εκπλήρωση των καθηκόντων από το προσωπικό αυτό.
- 4) Σ' αυτούς που προκύπτουν από παράβαση από μέρους της συνδικαλιστικής οργάνωσης των ειδικών ρητρών και των ενοχικών όρων ισχύουσας συλλογικής σύμβασης ή διαιτητικής απόφασης για την τήρηση ειρήνης και άσκηση επιρροής στα μέλη της
- 5) Στους λόγους που αναφέρονται στην μορφή και τη διάρκεια της απεργίας.
- 6) Στο χρόνο κήρυξης της απεργίας, όπως μετά την παραπομπή της συλλογικής διαφοράς στην υποχρεωτική διαιτησία και πριν παρέλθουν οι προβλεπόμενες από το άρθρο 18 §2 ν. 3239/1955 προθεσμίες ή τη συνέχιση της απεργίας μετά την κήρυξη της ως παράνομης (βλ. Παράρτημα απόφ. 27/2004 Αρείου Πάγου) και τέλος
- 7) Στους λόγους που καθιστούν την κήρυξη ή τη συνέχιση της απεργίας καταχρηστική.

Κάθε μία από τις παραπάνω κατηγορίες θα παρουσιάζεται αναλυτικά σε κάθε περιστατικό στο κεφάλαιο 3 που αποτελεί όλη τη νομολογία από το 1955 έως το 1990 που αναφέρονται στην παράνομη και καταχρηστική απεργία (Καζάκος Α.Γ., 1998).

4.3. Το ζήτημα της ανάμειξης νόμιμων και παράνομων απεργιακών επιδιώξεων

Ένα ειδικότερο ζήτημα προκύπτει όταν η απεργία καλύπτει περισσότερες διαφορετικού περιεχομένου επιδιώξεις και αφορά εκτός από το δικαστικό έλεγχο νομιμότητας των προβαλλόμενων επί μέρους αιτημάτων τη διατύπωση της τελικής κρίσης για το νόμιμο ή όχι της απεργιακής εκδήλωσης.

Πάνω στο ζήτημα αυτό έχουν διατυπωθεί διάφορες απόψεις. Βασικές αντίθετες απόψεις αποτελούν από την μία μεριά η στηριζόμενη στη λεγόμενη «θεωρία της ομελέτας», που υποστηρίζει ότι αρκεί να συμπεριλαμβάνεται μεταξύ των απεργιακών αιτημάτων έστω και ένα το οποίο να πάσχει από πλευράς νομιμότητας για να χαρακτηριστεί η όλη απεργιακή κινητοποίηση ως παράνομη ή καταχρηστική, κι από την άλλη αυτή που υποστηρίζει ότι αρκεί έστω και ένα νόμιμο αίτημα για να δοθεί σε όλο τον απεργιακό αγώνα νόμιμη υπόσταση.

Εν τούτοις καμία από τις παραπάνω δύο αντίθετες απόψεις δεν επικράτησε στην ελληνική νομολογία. Τα ελληνικά δικαστήρια ακολουθούν ένα διαφορετικό σκεπτικό που στηρίζεται πάνω στην αξιολόγηση των προβαλλόμενων επί μέρους

απεργιακών επιδιώξεων και στην μεταξύ τους ιεράρχηση με βάση την, κατά την κρίση του δικαστή, σπουδαιότητά τους⁹. Αρκετά παλαιά η τάση αυτή της ελληνικής νομολογίας να κατατάσσει τις απεργιακές επιδιώξεις σε «πρωτευούσης» και «δευτερευούσης» σημασίας, συνεχίζει μέχρι σήμερα να αναζητά μεταξύ των προβαλλόμενων απεργιακών αιτημάτων, αυτό που αποτελεί τον κύριο σκοπό της απεργιακής εκδήλωσης.

Με βάση αυτόν τον διαχωρισμό, έχει διαμορφωθεί η γενικότερη νομολογιακή θέση ότι εάν σε μια απεργία υφίσταται ανάμειξη νόμιμων και παράνομων αιτημάτων, η τελική κρίση για τη νομιμότητα της απεργίας θα εξαρτηθεί από τη βαρύτητα και όχι από τον αριθμό των αιτημάτων, δηλαδή από το αν το χαρακτηρισμένο ως κύριος σκοπός αίτημα είναι νόμιμο ή παράνομο. Μ' αυτή την έννοια δεν μπορεί να χαρακτηριστεί μια απεργία ως παράνομη ή καταχρηστική απλώς και μόνο γιατί συμπεριλαμβάνει μεταξύ των αιτημάτων της κάποια μη νόμιμα αιτήματα «ήσσονος βαρύτητας και σημασίας σε σχέση με τα ουσιώδη απεργιακά αιτήματα», πράγμα που σημαίνει ότι «αν τα κύρια αιτήματα της απεργίας είναι νόμιμα, δεν θα της προσδώσουν παράνομο ή καταχρηστικό χαρακτήρα ορισμένα επικουρικά, επουσιώδη ή ευκαιριακά και παραπληρωματικά αιτήματα».

Σύμφωνα όμως με ποιο κριτήριο μπορούν να αξιολογηθούν οι απεργιακές επιδιώξεις ώστε να αποδοθεί σε κάποιες από αυτές ο χαρακτήρας του σκοπού;

Κατά μία γνώμη, «κύριος σκοπός της απεργίας είναι η υπέρ των απεργών βελτίωση των υφισταμένων όρων εργασίας, η οποία θα επέλθει μόνο δια της συνάψεως μιας συλλογικής συμβάσεως εργασίας». Την άποψη αυτή, κατά σιωπηρό τρόπο και περιορίζοντάς την στο θεωρούμενο ως κύριο αντικείμενο των συλλογικών συμβάσεων, τους οικονομικούς δηλαδή όρους, φαίνεται από όλη τη συμπεριφορά να υιοθετεί σιωπηρά η νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων, αφού σχεδόν πάντα χαρακτηρίζει ως κύριο σκοπό των κρινόμενων απεργιακών εκδηλώσεων τα αιτήματα που έχουν οικονομικό περιεχόμενο και αφορούν κυρίως αυξήσεις αποδοχών και γενικότερα την αμοιβή της εργασίας (προσαυξήσεις, επιδόματα κ.λπ.), αιτήματα που αποτελούν κλασικό και αναμφισβήτητο αντικείμενο συλλογικής ρύθμισης.

Η παραπάνω σιωπηρή νομολογιακή απόδοση του χαρακτήρα του κύριου σκοπού στα οικονομικά αιτήματα, συνήθως υποστηρίζεται από τη δικαστική εκτίμηση ότι τα αιτήματα αυτά συνιστούν κύριο απεργιακό σκοπό γιατί σε περίπτωση ικανοποίησής τους οι απεργοί είναι ή φαίνονται διατεθειμένοι να σταματήσουν τον απεργιακό αγώνα ή ότι, εν πάση περιπτώσει, γι' αυτά τα αιτήματα κηρύχθηκε η απεργία μας και, κατά την κρίση πάντα του δικαστή «είναι μείζονος βαρύτητας από απόψεως επιδράσεων τούτων επί των συμφερόντων των εργαζομένων», τα δε υπόλοιπα δεν μπορούν να θεωρηθούν ιδιαίτερης σοβαρότητας.

Αυτή η αντίληψη δικαστικού διαχωρισμού των απεργιακών αιτημάτων σε κύρια και δευτερεύοντα, είναι εντελώς αυθαίρετη και νομικά αστήρικτη. Όχι βέβαια γιατί οι εργαζόμενοι απεργοί δεν μπορούν να ιεραρχούν τις επιδιώξεις τους σε σχέση με το βαθμό σπουδαιότητας που οι ίδιοι προσδίδουν σε αυτές ή σε σχέση με τη δυνατότητα επίλυσής τους ή με βάση οποιοδήποτε άλλο κριτήριο, αλλά ακριβώς γιατί αυτή η δυνατότητα ιεράρχησης των επί μέρους επιδιώξεων της απεργίας, που αφορά τον προσδιορισμό της σκοπιμότητας του απεργιακού αγώνα, συνιστά αποκλειστική και ανεξέλεγκτη εξουσία των εργαζομένων, που σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να

⁹ Το κριτήριο του "objet principal" χρησιμοποιείται κι απ' τη γαλλική νομολογία για την κρίση επί της νομιμότητας των «μεικτών» πολιτικών – εργασιακών απεργιών.

υποκαταταθεί από τη δικαστική κρίση. Το να προτείνονται κριτήρια καθορισμού κύριου και δευτερεύοντος απεργιακού σκοπού, με άλλα λόγια κριτήρια για το τι αξίζει και τι όχι να επιδιωχθεί με απεργιακό αγώνα, σημαίνει ακριβώς ανεπίτρεπτο δικαστικό έλεγχο του δικαιώματος της απεργίας σε επίπεδο της απόλυτης εξουσίας των εργαζομένων να επιλέγουν το απεργιακό μέσο για την επιδίωξη των προδιορισμένων από το Σύνταγμα συμφερόντων τους.

Με την παραπάνω ιεράρχηση των αιτημάτων σε πρωτεύοντα (κύριος σκοπός) και δευτερεύοντα, δημιουργείται μια παρα-συνταγματική τεχνική προσέγγισης του απεργιακού σκοπού, αφού βασικό κριτήριο για να κριθεί η νομιμότητα της απεργίας δεν είναι η πλήρωση της συνταγματικής προϋπόθεσης της επιδίωξης «οικονομικών και εργασιακών γενικά συμφερόντων των εργαζομένων», αλλά η «αξία» των προβαλλόμενων αιτημάτων που καθορίζεται με επέμβαση του δικαστή στο χώρο της σκοπιμότητας των απεργιακών επιδιώξεων: Αποδίδοντας ο δικαστής σε κάποιο ή κάποια αιτήματα την «αξία» του κύριου σκοπού, καθίστανται αυτόματα τα υπόλοιπα αιτήματα δευτερευούσης σημασίας. Έτσι, η δικαστική αξιολόγηση των επί μέρους αιτημάτων σε κύρια και δευτερεύοντα γίνεται αυτόματα ένας μηχανισμός εξουδετέρωσης των τελευταίων και μετατροπής τους σε καταχρηστικά προβαλλόμενων, αφού αρκεί να χαρακτηριστεί το θεωρούμενο ως κύριο ή ουσιώδες αίτημα σαν παράνομο ή καταχρηστικό προβαλλόμενο για να συμπαρασταθούν και τα κρινόμενα ως δευτερεύουσας σημασίας υπόλοιπα αιτήματα στη θέση μη ουσιώδους ή προσχηματικού και συνεπώς επίσης καταχρηστικού αιτήματος, χωρίς να λαμβάνεται βέβαια υπόψη εάν το περιεχόμενό τους τηρεί την συνταγματική προϋπόθεση της επιδίωξης του συλλογικού εργασιακού συμφέροντος (Γκούτος Χ., 1999).

Είναι φανερό ότι η δικαστική αξιολογική εκτίμηση των προβαλλόμενων απεργιακών επιδιώξεων, στηριζόμενη στο αυθαίρετο κριτήριο της «βαρύτητας» των αιτημάτων, εξουδετερώνει τα θεωρούμενα μη κύρια αιτήματα, αφού, παριστάμενα πλέον ως «μη ουσιώδη» ή «προσχηματικά» που προβάλλονται για να καλύψουν τα «ουσιώδη» πλην όμως ήδη κριθέντα ως «υπερβολικά», «ανεδαφικά», «παράνομα», «ανέφικτα» αιτήματα, αυτόματα προσλαμβάνουν κι αυτά το χαρακτήρα του καταχρηστικά προβαλλόμενου αιτήματος.

Η απεργία ως δικαιοπραξία δεν μπορεί να διαιρεθεί ως προς το περιεχόμενό της σε περισσότερα αυτοτελή μέρη το καθένα από τα οποία να αποτελεί αντικείμενο ιδιαίτερης νομικής κρίσης. Το τυχόν προβαλλόμενο παράνομο αίτημα δεν μπορεί να οδηγεί σε ακυρότητα μέρους της απεργίας γιατί αυτή ως δικαιοπραξία είναι κατά τη γνώμη μας αδιαίρετη. Το αίτημα άλλωστε καθεαυτό δεν μπορεί να είναι ούτε έγκυρο ούτε άκυρο, ο χαρακτηρισμός του δε ως παράνομου μπορεί, λόγω έλλειψης νόμιμης προϋπόθεσης άσκησης του δικαιώματος, να οδηγήσει στη μεταφορά του χαρακτήρα αυτού και στην απεργία που το υποστηρίζει.

Επίσης, η λύση αυτή δεν αλλάζει ουσιαστικά το μηχανισμό ελέγχου των απεργιακών επιδιώξεων που χρησιμοποιεί μέχρι σήμερα η νομολογία, αφού η αναζήτηση του πρωτεύοντος αιτήματος ή του κύριου σκοπού υποκαθίσταται τώρα από την αναζήτηση της υποθετικής βούλησης των απεργών, την εξακρίβωση δηλαδή της πρόθεσης αυτών να κάνουν ή να μην κάνουν απεργία με τα υπόλοιπα νόμιμα αιτήματα εφόσον γνώριζαν ότι η απεργιακή επιδίωξη κάποιων άλλων είναι παράνομη. Όμως εδώ παραγνωρίζεται ότι στην περίπτωση της απεργίας, που ως δικαιοπραξία δε μπορεί παρά να είναι μονομερής, η αναζήτηση κάποιας «υποθετικής βούλησης» των απεργών είναι από τα ίδια τα πράγματα χωρίς αντικείμενο. Κι αυτό γιατί υπάρχει πάντοτε η «δεδομένη» βούλησή τους, σε κάθε περίπτωση ανάμιξης νομίμων και παρανόμων αιτημάτων, να ισχύει η εγκυρότητα της απεργίας και να

επέρχεται το έννομο αποτέλεσμα της αναστολής των εργασιακών σχέσεων.

Συνεπώς, οποιαδήποτε προσπάθεια δικαστικής αναζήτησης της «υποθετικής βούλησης» των απεργών, θα ήταν αναπόφευκτο να καταλήγει στην επιχείρηση μιας «αντικειμενικής αξιολόγησης» των αιτημάτων που επιδιώκονται με την άσκηση της απεργίας με τη χρησιμοποίηση κριτηρίων που δεν μπορούν να διαφέρουν από αυτά που ήδη χρησιμοποιεί η νομολογία για την ιεράρχηση των αιτημάτων σε κύρια και δευτερεύοντα και φυσικά δεν είναι δυνατόν να είναι λιγότερο αυθαίρετα αφού έτσι υποκαθίσταται με δικαστική κρίση η ελευθερία των εργαζομένων να προσδιορίζουν ανεξέλεγκτα τη σκοπιμότητα του απεργιακού αγώνα.

Κάθε απεργιακό αίτημα έχει την αυτοτέλεια και τη σπουδαιότητά του, γιατί εκτός του ότι η σκοπιμότητα προβολής του καθορίζεται ανεξέλεγκτα από τους ίδιους τους εργαζόμενους, συνιστά βασικά ένα μέγεθος μεταβλητό και συνεχώς επαναπροσδιοριζόμενο κατά τη διάρκεια του απεργιακού αγώνα και σε σχέση με την πορεία των ενδεχόμενων διαπραγματεύσεων με τον εργοδότη. Αυτό σημαίνει ότι οι εργαζόμενοι μπορούν οποτεδήποτε να παραιτηθούν από τη διεκδίκηση κάποιου αιτήματος ή να δώσουν το διεκδικητικό τους βάρος σε κάποιο άλλο, περιορίζοντας ενδεχόμενα το ύψος της απαίτησης κάποιου τρίτου ή ακόμα να προβάλλουν κάποιο πρόσθετο αίτημα που τυχόν θα προκύψει κατά την εξέλιξη του απεργιακού αγώνα.

Κατά συνέπεια, η ιεράρχηση των αιτημάτων δεν μπορεί να έχει μια δεδομένη διάταξη, ούτε είναι δυνατόν να καθοριστεί για ποιο λόγο ή για ποια από τα επί μέρους αιτήματα θα πρόκριναν οι εργαζόμενοι να διεξάγουν τον εργασιακό αγώνα, αν λάβουμε μάλιστα υπόψη ότι πάντοτε σχεδόν οι εργασιακές διεκδικήσεις ξεκινούν με μεγιστοποιημένες αριθμητικά και ποσοτικά τις απεργιακές επιδιώξεις, ώστε να υπάρχει ακριβώς έδαφος ελιγμών και υποχωρήσεων κατά τις διαπραγματεύσεις με τον εργοδότη. Έτσι, μόνο μια θέση μπορεί να ευσταθήσει απέναντι στο ζήτημα της ταυτόχρονης απεργιακής επιδίωξης νομίμων και παράνομων αιτημάτων: Η απεργία διατηρεί το νόμιμο χαρακτήρα που της προσδίδουν οι σύμφωνες με τη διάταξη του άρθρου 23 παρ. 2 του Συντάγματος προβαλλόμενες επιδιώξεις, η προβολή δε και άλλων επιδιώξεων που ενδεχόμενα δεν θα απέβλεπαν στην προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών γενικά συμφερόντων των εργαζομένων δεν μπορεί να επιδράσει άμεσα στην κρίση για τη νομιμότητα της απεργίας. Αντίθετα όμως, εφόσον ο αποδέκτης ικανοποιήσει τα νόμιμα αιτήματα, η απεργία πρέπει να σταματήσει, σε αντίθετη δε περίπτωση θα θεωρηθεί ότι συνεχίζεται χωρίς νόμιμο σκοπό και συνεπώς θα είναι παράνομη.

Τέλος, θέλουμε να τονίσουμε ότι το ίδιο το ζήτημα της ανάμειξης νόμιμων και παράνομων αιτημάτων δεν θα απασχολούσε παρά εντελώς οριακά τη θεωρία και τη νομολογία, αν δεν υπήρχε η υπερβολή τάση «δικαστικοποίησης» των ελληνικών εργασιακών συγκρούσεων και αν το νόμιμο ή το παράνομο των απεργιακών επιδιώξεων κρινόταν πάντοτε σύμφωνα με τις συνταγματικές προβλέψεις, έχοντας ως αφετηρία της σχετικής κρίσης το δεδομένο ότι το δικαίωμα της απεργίας ως «συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα περιβάλλεται με τεκμήριο νομιμότητας της ασκήσεώς του» (Βενιζέλος Ε., 2001).

4.4. Καταχρηστική απεργία

Πριν από την ισχύ του Συντάγματος του 1975, καμία αμφισβήτηση δεν είχε προβληθεί, όσον αφορά τον έλεγχο της άσκησης του δικαιώματος της απεργίας, όπως άλλωστε και κάθε άλλου είδους δικαιώματος με τα κριτήρια της γενικής ρήτρας της διάταξης του άρθρου 281 Α.Κ. Αυτό είναι βέβαια φυσικό, αφού το δικαίωμα της απεργίας, μολονότι είχε αναγνωρισθεί από την έννομη τάξη, δεν ρυθμιζόταν από καμία νομοθετική διάταξη, και η τεχνική της χρησιμοποίησης της γενικής ρήτρας του

άρθρου 281 Α.Κ. ήταν η περισσότερο πρόσφορη για να προσδιορίσει η νομολογία το περιεχόμενο και τα όρια άσκησης του απεργιακού δικαιώματος.

Μετά την ισχύ του Συντάγματος του 1975, που πανηγυρικά αναγνώρισε το δικαίωμα της απεργίας εντάσσοντας το στα προστατευόμενα από αυτό θεμελιώδη δικαιώματα, τα πράγματα περιπλέχθηκαν. Κι αυτό γιατί, εκτός απ' την παραπάνω αναγωγή του δικαιώματος της απεργίας σε θεμελιώδες ατομικό δικαίωμα και το συγκεκριμένο συνταγματικό προσδιορισμό των στοιχείων νομιμότητας του, το ίδιο το Σύνταγμα περιέλαβε ειδική διάταξη, του άρθρου 25§3, με την οποία καθιερώνεται μια ιδιόμορφη γενική ρήτρα απαγόρευσης της καταχρηστικής άσκησης των ατομικών δικαιωμάτων.

Πριν ακόμα τα αντανακλαστικά της νομολογίας, αλλά και της θεωρίας, λειτουργήσουν απέναντι στις νέες συνταγματικές επιλογές, εμφανίζεται το σχετικό άρθρο 33 του νόμου 330/1976, το οποίο όριζε ότι «η καταχρηστική άσκησης του δικαιώματος της απεργίας απαγορεύεται» (§1) προσδιορίζοντας σαν ειδικότερη περίπτωση καταχρηστικής άσκησης την πραγματοποίηση της απεργίας χωρίς την προηγούμενη προειδοποίηση του εργοδότη ή του επαγγελματικού του σωματείου για την άμεση διεξαγωγή διαπραγματεύσεων (§2). Στην συνέχεια, αν και ο νόμος 1264/1982 που αντικατέστησε τον 330/1976, δεν περιέλαβε διάταξη που να απαγορεύει ευθέως την καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος της απεργίας, εν τούτοις έμμεσα αναγνωρίζει την απαγόρευση της καταχρηστικής απεργίας στο άρθρο 14 §10 περ. ε'. (Σύμφωνα με τη διάταξη επιτρέπεται η καταγγελία της σχέσης εργασίας προστατευομένου συνδικαλιστικού στελέχους κα σε περίπτωση συμμετοχής του σε απεργία «που κρίθηκε με δικαστική απόφαση μη νόμιμη ή καταχρηστική»).

Η εξέταση και η διερεύνηση του καταχρηστικού ή μη της απεργίας δεν είναι δυνατό να γίνει με βάση κάποια γενικά κριτήρια που έχουν διατυπωθεί αφηρημένα και κατ' απόλυτο τρόπο. Αυτό γιατί η κάθε περίπτωση έχει την δική της ιδιαιτερότητα και η οποία προσδιορίζει την μορφή της απεργίας.

Για να προσδιοριστεί σωστά για το αν είναι μια απεργία καταχρηστική ή όχι είναι απαραίτητο να υπάρχει βαθιά γνώση της έννοιας, του σκοπού του δικαιώματος της απεργίας (παράδειγμα βλ. Παράρτημα, αρ.απόφ. 64/2007 Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών).

Τέλος είναι δυνατόν να ασκείται καταχρηστικά η απεργία σε σχέση με τα ειδικότερα στοιχεία της τα οποία είναι:

- α. χρόνος κηρύξεως
- β. ζημιά εργοδότη και κοινωνικού συνόλου
- γ. σκοπός και αιτήματα
- δ. διάρκεια (Βενιζέλος Ε., 2001)

4.5. Περιπτώσεις καταχρηστικής απεργίας

Η απεργία μπορεί να είναι καταχρηστική:

- α) λόγω του τρόπου που ασκείται το δικαίωμα της απεργίας ή των μέσων που χρησιμοποιούν οι απεργοί ή λόγω της συμπεριφοράς των απεργών κατά την διάρκεια της απεργίας,
- β) λόγω των αιτημάτων που διεκδικεί και
- γ) λόγω των συνεπειών της για τον εργοδότη ή το κοινωνικό σύνολο.

Στην συνέχεια θα παραθέσουμε και θα εξετάσουμε τις σπουδαιότερες και συνηθέστερες περιπτώσεις καταχρηστικής απεργίας.

1. Καταχρηστική απεργία λόγω του τρόπου που ασκείται το δικαίωμα της απεργίας

Καταχρηστική καθίσταται η απεργία όταν οι εργαζόμενοι εξαναγκάζονται με βίαια ή άλλα παράνομα μέσα να λάβουν μέρος σε αυτήν.

Το δικαίωμα της απεργίας ασκείται καταχρηστικά όταν με παράνομες πράξεις που αντίκεινται στα χρηστά ήθη παραβιάζονται τα δικαιώματα των εργαζομένων που επιθυμούν να εργασθούν.

Όταν το δικαίωμα της απεργίας ασκείται με την χρήση τέτοιων μέσων που αντίκεινται στα χρηστά ήθη, τότε θεωρείται ολόκληρη η απεργία καταχρηστική.

Πρέπει όμως τα παράνομα και ανήθικα μέσα να έχουν ως αφετηρία την συλλογική πρόθεση των εμπνευστών ή εκτελεστών της απεργίας. Αν αντίθετα οι βίαιες ή παράνομες πράξεις γίνονται από μεμονωμένους απεργούς που εκτρέπονται σε αδιοπραγίες, τότε προκύπτει εξατομικευμένη ευθύνη των απεργών αυτών, αλλά δεν επηρεάζεται η νομιμότητα της απεργίας.

Η άσκηση του δικαιώματος της απεργίας αντίκειται αναμφισβήτητα στην καλή πίστη και στα χρηστά ήθη όταν οι απεργοί, με την χρήση σωματικής ή ψυχολογικής βίας, χυδαίων ύβρεων ή άλλων προσβολών προσπαθούν να εξαναγκάσουν τους εργαζόμενους, που επιθυμούν να εργασθούν, να λάβουν μέρος στην απεργία.

Τέλος το δικαίωμα της απεργίας ασκείται μέσα στον προστατευτικό χώρο, εφόσον οι εργαζόμενοι παύουν ομαδικά την παροχή εργασίας.

2. Χρησιμοποίηση ψευδών πληροφοριών ή γενικότερα κακόπιστης συμπεριφοράς για να προκύψει η απεργιακή κινητοποίηση

Η άσκηση του δικαιώματος απεργίας αντίκειται στην καλή πίστη και στα χρηστά ήθη, όταν οι εμπνευστές ή οργανωτές της απεργίας, χρησιμοποιούν ψευδείς πληροφορίες, με σκοπό να προκαλέσουν ή να ενισχύσουν την αγωνιστική διάθεση των εργαζομένων.

Απλές υπερβολές ή ανακρίβειες που συνήθως δεν λείπουν από τις αγωνιστικές ακινητοποιήσεις, δεν επηρεάζουν βέβαια την νομιμότητα της απεργίας.

3. Κατάληψη των χώρων εργασίας

Κατά πάγια νομολογία είναι καταχρηστική η απεργία, αν συνδυάζεται με ταυτόχρονη κατάληψη των χώρων εργασίας από τους απεργούς. Η κατάληψη των χώρων εργασίας εμποδίζει τους μη απεργούς να εργασθούν και για τον λόγο αυτό προσβάλλει το δικαίωμα εργασίας των εργαζομένων που επιθυμούν να εργασθούν. Εξάλλου το δικαίωμα της απεργίας διασφαλίζει την συλλογική παύση εργασίας και όχι την κατάληψη των χώρων εργασίας ή άλλες πράξεις των απεργών. Εννοείται πως η κατάληψη των χώρων εργασίας επηρεάζει την νομιμότητα της απεργίας μόνο όταν προέρχεται από τους εμπνευστές και οργανωτές της.

Επί πλέον η κατάληψη των χώρων εργασίας προσβάλλει την ιδιοκτησία και το άσυλο κατοικίας του εργοδότη.

Η κατάληψη δεν επηρεάζει το κύρος της απεργίας αν οφείλεται στη δράση μεμονωμένων απεργών, οπότε προκύπτει ευθύνη των μεμονωμένων αυτών ατόμων.

Τέλος η σύμβαση εργασίας επιτρέπει στον εργαζόμενο να εισέρχεται στην εκμετάλλευση για να προσφέρει την εργασία του και όχι για να καταλάβει τον χώρο εργασίας και να εμποδίσει την εργασία των μη απεργών ή την λειτουργία της επιχείρησης. Άλλωστε κατά την διάρκεια της απεργίας αναστέλλεται η εργασιακή σχέση και ο εργαζόμενος αποδεσμεύεται προσωρινά από την υποχρέωση παροχής εργασίας και επομένως από το δικαίωμα εισόδου από την επιχείρηση.

4. Ανεπαρκής προειδοποίηση του εργοδότη

Η απεργία που πραγματοποιείται μέσα από ανεπαρκή προειδοποίηση του εργοδότη είναι καταχρηστική, γιατί προσκρούει στην καλή πίστη αλλά και στον σκοπό της προειδοποίησης.

5. Μερική – Περιστροφική απεργία

Η τεχνική της μερικής και περιστροφικής απεργίας καθ' εαυτή, δεν προσκρούει στα κριτήρια του άρθρου 281 Α.Κ. ή του άρθρου 25 § 3 του Συντάγματος. Αντίθετα στην συνταγματική προστασία της απεργίας ανήκει αναμφισβήτητα και η επιλογή εκείνης της τεχνικής στην άσκηση του δικαιώματος, που διασφαλίζει μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Για τον λόγο αυτό η μερική απεργία καθ' εαυτή δεν είναι καταχρηστική.

Δεν αποκλείεται όμως η απεργία ή η περιστροφική απεργία να έχει από την αρχή ή να αποκτήσει κατά την πορεία της, καταχρηστικό χαρακτήρα.

Αυτό εξαρτάται από τις συνθήκες υπό τις οποίες πραγματοποιείται η απεργία ή από τα αποτελέσματα που αυτή προκαλεί στην επιχείρηση, σε τρίτους, ή στο κοινωνικό σύνολο.

6. Καταχρηστική απεργία λόγω των αιτημάτων της

Η απεργία μπορεί να είναι καταχρηστική και λόγω των αιτημάτων που διεκδικεί. Παραδείγματος χάρη όταν μια απεργία διεκδικεί αιτήματα, η ρύθμιση των οποίων ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της πολιτείας και μπορεί να γίνει μόνο με τροποποίηση ισχυόντων κανόνων δικαίου, τότε η απεργία αυτή είναι μια απεργία διαμαρτυρίας.

Η απεργία διαμαρτυρίας δεν έχει και ούτε μπορεί να έχει σκοπό να υποχρεώσει τα αρμόδια όργανα του κράτους να υποκύψουν, ούτε μπορεί να παραταθεί χρονικά μέχρις όταν η πολιτεία υποκύψει και αποδεχτεί τα αιτήματα των απεργών. Γι' αυτόν το λόγο όταν η απεργία διαμαρτυρίας παρατείνεται πέρα από τα χρονικά όρια, τότε γίνεται καταχρηστική.

Η απεργία είναι παράνομη και καταχρηστική, γιατί υπερβαίνει το σκοπό της, όταν διεκδικεί αιτήματα που προσκρούουν σε κανόνες δημόσιας τάξης και κυρίως σε κανόνες που αποβλέπουν στην προστασία του γενικότερου συμφέροντος.

Όταν τα αιτήματα της απεργίας προσκρούουν σε πολιτειακούς κανόνες που αποβλέπουν στην προστασία του γενικότερου συμφέροντος, τότε η απεργία δεν είναι κατά κανόνα νόμιμη και μόνο μια απεργία περιορισμένης χρονικής διάρκειας μπορεί να θεωρηθεί νόμιμη ως απεργία διαμαρτυρίας.

Η μόνη περίπτωση, που η απεργία μπορεί να διεκδικεί αιτήματα αντίθετα με κανόνες δημόσιας τάξεως, είναι όταν οι εργατικοί αυτοί νόμοι είναι αντισυνταγματικοί.

Η επίκληση του γενικού συμφέροντος δεν επιτρέπεται να αποτελεί πρόσχημα για να επιβάλλονται από την πολιτεία αυθαίρετοι περιορισμοί στην άσκηση του δικαιώματος της απεργίας. Επομένως, ο έλεγχος της συνταγματικότητας των περιορισμών που επιβάλλονται στα ατομικά δικαιώματα και στο δικαίωμα της απεργίας, ανήκει τελικά στην δικαστική εξουσία. Τα δικαστήρια εξετάζουν κατά κύριο λόγο:

- α)** αν συντρέχουν συγκεκριμένοι και σοβαροί λόγοι γενικότερου συμφέροντος, οι οποίοι δικαιολογούν την επιβολή του περιορισμού,
- β)** αν τυχόν οι προβαλλόμενοι από τον νομοθέτη λόγοι γενικότερου συμφέροντος είναι αληθείς ή προσχηματικοί, και
- γ)** μήπως τυχόν ο συγκεκριμένος σκοπός που επιδιώκει η πολιτεία με την επιβολή του περιορισμού, δηλαδή η διαφύλαξη του γενικότερου συμφέροντος, ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθεί με άλλα μέσα λιγότερο επαχθή για τον ιδιώτη (αρχή της αναλογικότητας ή του ηπιότερου μέσου).

Η απεργία δεν μπορεί να αφορά αιτήματα διάφορα από εκείνα που γνωστοποιήθηκαν.

Είναι επομένως καταχρηστική αλλά και παράνομη η απεργία που διεκδικεί αιτήματα διαφορετικά από εκείνα που, κατά πρόσχημα μόνο, έχουν γνωστοποιηθεί στον εργοδότη. Επίσης είναι καταχρηστική η απεργία που αποφασίσθηκε χωρίς οι

οργανωτές της να προβάλλουν συγκεκριμένα αιτήματα ή αποφασίσθηκε καίτοι ο εργοδότης αποδέχθηκε τα νόμιμα αιτήματα των απεργών ή διατύπωσε τη σοβαρή και ειλικρινή πρόθεση να διαπραγματευτεί με το σωματείο μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα.

7. Καταχρηστική Απεργία Αλληλεγγύης

Η απεργία αλληλεγγύης πρέπει να συμβάλλει στην προαγωγή των εργασιακών συμφερόντων των απεργών αλληλεγγύης. Η προϋπόθεση αυτή υπάρχει, όταν συντρέχουν οι εξής δύο προϋποθέσεις:

- α) όταν η έκβαση της κύριας απεργίας έχει επιπτώσεις στα οικονομικά ή εργασιακά συμφέροντα των απεργών αλληλεγγύης και
- β) όταν η απεργία αλληλεγγύης είναι σε θέση να πιέσει τον αντίπαλο της κύριας απεργίας.

Το αν η έκβαση της κύριας απεργίας έχει επιπτώσεις στα εργασιακά συμφέροντα των απεργών αλληλεγγύης εξαρτάται βασικά από τα αιτήματα της κύριας απεργίας αλλά και από τον επαγγελματικό κλάδο, μέσα στον οποίο πραγματοποιείται η κύρια απεργία.

Καταχρηστική είναι η απεργία αλληλεγγύης, όταν πραγματοποιείται προς υποστήριξη άλλης κύριας απεργίας που είναι επίσης παράνομη ή καταχρηστική. Καταχρηστική, γιατί υπερβαίνει το σκοπό της και αντίκειται στην καλή πίστη, είναι επίσης η απεργία αλληλεγγύης, όταν οι εργαζόμενοι, που πρόκειται να ενισχυθούν από την απεργία αλληλεγγύης, αδιαφορούν και δεν κατέρχονται σε απεργία ή όταν η απεργία αλληλεγγύης συνεχίζεται παρά το γεγονός ότι οι μισθωτοί της κύριας απεργίας ήδη εγκατέλειψαν τον εργατικό αγώνα ή συμβιβάσθηκαν με τον εργοδότη.

Καταχρηστική τέλος, γιατί υπερβαίνει το σκοπό της, είναι η απεργία αλληλεγγύης, όταν είναι αδύνατο να ασκήσει κάποια πίεση στον αντίπαλο της κύριας απεργίας ή όταν η κύρια απεργία διεκδικεί αιτήματα διάφορα ή άσχετα με τα εργασιακά, οικονομικά, συνδικαλιστικά κ.ο.κ. συμφέροντα των απεργών αλληλεγγύης.

8. Ανάμιξη νόμιμων και μη νόμιμων αιτημάτων

Αν μια απεργία διεκδικεί περισσότερα αιτήματα, από τα οποία ορισμένα είναι νόμιμα και ορισμένα μη νόμιμα, τότε η νομιμότητα της απεργίας εξαρτάται, κατά πάγια νομολογία, όχι από τον αριθμό των νομίμων και των μη νομίμων αιτημάτων αλλά από την βαρύτητα των αιτημάτων. Αν λοιπόν τα μη νόμιμα αιτήματα έχουν μεγαλύτερη βαρύτητα από τα νόμιμα, υπό την έννοια ότι σε περίπτωση ικανοποίησης των πρώτων οι απεργοί είναι διατεθειμένοι να διακόψουν τον εργατικό αγώνα, τότε η απεργία είναι παράνομη. Αν, αντίθετα, τα μη νόμιμα αιτήματα έχουν δευτερεύουσα σημασία σε σύγκριση με τα νόμιμα, τότε η απεργία είναι νόμιμη.

Η λύση αυτής της νομολογίας είναι ορθή, γιατί συναρτά την νομιμότητα της απεργίας με τα αιτήματα εκείνα που αποτελούν τον κύριο στόχο των απεργών και αποφεύγει έτσι τα ανεπιεική αποτελέσματα της αντίθετης γνώμης, κατά την οποία η προβολή έστω και ενός μη νόμιμου αιτήματος, μεταξύ άλλων περισσότερων νομίμων, καθιστά όλη την απεργία παράνομη.

9. Καταχρηστική απεργία λόγω των συνεπειών της – Οικονομική καταστροφή της επιχειρήσεως

Η απεργία είναι καταχρηστική, όταν επιδιώκει ή προκαλεί την οικονομική καταστροφή της επιχειρήσεως. Η οικονομική καταστροφή αντίκειται άλλωστε και στα συμφέροντα των ίδιων των απεργών, αφού η διατήρηση της θέσης εργασίας συνδέεται με την υπόσταση της επιχείρησης. Οικονομική καταστροφή υπάρχει, όταν η ζημιά της επιχειρήσεως λόγω της απεργίας είναι τόσο μεγάλη, ώστε να κλονίζεται ανεπανόρθωτα η ανταγωνιστικότητά της και η επιχείρηση να πρέπει να κλείσει. Η

απεργία λοιπόν που έχει ως σκοπό την οικονομική καταστροφή της επιχείρησης υπερβαίνει το περιεχόμενο και το σκοπό του δικαιώματος απεργίας, αλλά επί πλέον αντίκειται στην καλή πίστη και στα χρηστά ήθη. Αλλά και όταν η οικονομική καταστροφή της επιχείρησης δεν είναι μεν ο άμεσος σκοπός της απεργίας, είναι όμως μια αναπόφευκτη συνέπεια εξαιτίας των συνθηκών της συγκεκριμένης απεργίας, πάλι γίνεται δεκτό στην γερμανική θεωρία και νομολογία ότι η απεργία είναι καταχρηστική, ιδιαίτερα μάλιστα όταν οι απεργοί γνωρίζουν την κρίσιμη οικονομική κατάσταση της επιχειρήσεως και την ανεπανόρθωτη ζημιά που προκαλεί η απεργία (Καζάκος Α.Γ., 1998).

4.6. Συνέπειες νόμιμης και παράνομης απεργίας

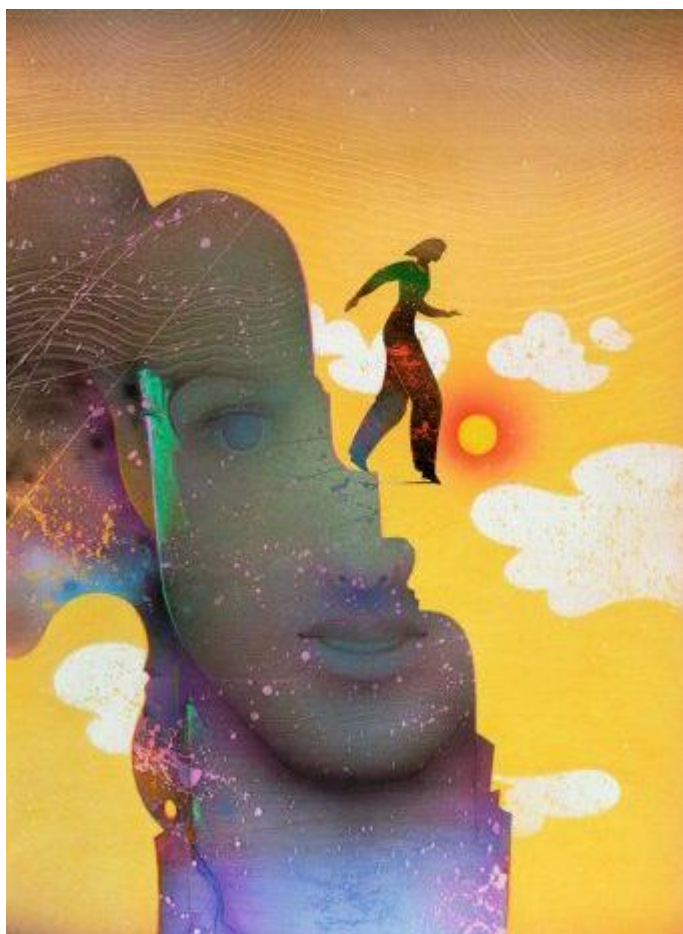
Αν μια απεργία κριθεί παράνομη, τότε ο μισθωτός που μετέχει σε αυτή παραβιάζει την υποχρέωση παροχής εργασίας του. Η αποχή του κρίνεται νομικά αυθαίρετη και συνεπώς ο ίδιος ευθύνεται για την αυθαίρετη αυτή απουσία χωρίς φυσικά να αξιώνει μισθό, αφού καθίσταται υπερήμερος. Επίσης, ίσως ευθύνεται για αποκατάσταση ζημίας που τυχόν προκλήθηκε στο χώρο του εργοδότη, καθώς και για επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων.

Αν όμως, η απεργία είναι νόμιμη, η σχέση εργασίας αναστέλλεται, δε λύνεται. Δηλαδή, η αποχή από την εργασία δεν εκφράζει βούληση ή πρόθεση λύσης της εργασιακής σύμβασης, απλά διαταράσσει τη σχέση εργασίας με την προϋπόθεση ότι η σχέση αυτή εξακολουθεί να υπάρχει και να συνεχίζεται. Με τη λήξη του απεργιακού αγώνα, οι απεργοί μισθωτοί θα επιστρέψουν στις θέσεις τους. Φυσικά, επειδή έχουμε ήδη αναλύσει την απεργία τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο, είναι κατανοητό ότι αν είναι νόμιμη σε συλλογικό επίπεδο, το ίδιο ισχύει και στο ατομικό και αντιστρόφως. Συνεπώς, ούτε ως εργασιακές ατομικές σχέσεις επιδέχονται λύση και ο εργοδότης δεν έχει δικαίωμα καταγγελίας της σχέσεως εργασίας των απεργών.

Η αναστολή της σχέσεως εργασίας αφορά μόνο τα βασικά σημεία της, όπως την υποχρέωση παροχής εργασίας από την πλευρά του μισθωτού και την υποχρέωση καταβολής του μισθού από την πλευρά του εργοδότη. Αυτό συμβαίνει λόγω της αλληλεξάρτησης των ανωτέρω αντιθετικών παροχών. Εξάλλου η μη καταβολή μισθού αποτελεί το τίμημα του μισθωτού για την απεργία, καθώς η πιθανή ζημιά του εργοδότη στην επιχείρηση του αποτελεί το δικό του τίμημα (Λαναρά Κ., 1993).

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η συνδικαλιστική ελευθερία και η απεργία κατοχυρώνονται συνταγματικά. Η απεργία αποτελεί συλλογικό αγωνιστικό μέσο ασκήσεως πίεσεως προς την αντίπαλη εργοδοτική πλευρά με κύριο στόχο να πειστεί η τελευταία και να καμφθεί η προβαλλόμενη αντίσταση ώστε να γίνουν αποδεκτοί οι επιθυμητοί όροι εργασίας. Αντιθέτως δεν κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα συλλογικά αγωνιστικά μέσα για τους εργοδότες όπως η ανταπεργία. Υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις τίθενται περιορισμοί στο δικαίωμα της απεργίας ενώ συνταγματικώς προστατευόμενη απεργία είναι μόνο εκείνη που κείται εντός του γράμματος και των προϋποθέσεων των συνταγματικών διατάξεων που την θεμελιώνουν ως συνταγματικό δικαίωμα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ Ε., Το Σύνταγμα του 1975/1986/2001, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή, 2001.
- ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ Ε., Μαθήματα Συνταγματικού Δικαίου Ι, Θεσσαλονίκη 1991.
- ΓΚΟΥΤΟΣ, Χ, Εργατικό δίκαιο, Ε. κ Α. Αναστασίου, Αθήνα, 1999.
- ΔΑΤΟΓΛΟΥ Π. Δ., Συνταγματικό Δίκαιο, Ατομικά Δικαιώματα Β', Δεύτερη Αναθεωρημένη Έκδοση, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα.
- ΔΑΓΤΟΓΛΟΥ, Π.Δ., Ατομικά δικαιώματα Β, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 1991.
- ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ Α. Συνταγματικά Δικαιώματα, Ειδικό Μέρος, Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου, Τόμος ΙΙΙ - Ημίτομος Β', 1α' Έκδοση Αθήνα 2005.
- ΖΕΡΔΕΛΗΣ, Δ., Ατομικές εργασιακές σχέσεις, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα - Κομοτηνή, 1999.
- ΚΑΖΑΚΟΣ Α.Γ., Το εργατικό δίκαιο στην πράξη, Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη, 1998.
- ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ, Α., Αλέξανδρος Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 2002.
- ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ Α., ΓΑΡΔΙΚΑΣ ΣΤ., Ατομικό Εργατικό Δίκαιο, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή, 1995.
- ΚΟΥΚΙΑΔΗΣ Γ.Δ., Εργατικό Δίκαιο – Ατομικές εργασιακές σχέσεις και κοινωνική πολιτική, Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη, 1995.
- ΛΑΝΑΡΑ Κ., Νομοθεσία Εργατική και Ασφαλιστική, Θεσσαλονίκη 1993.
- ΛΕΒΕΝΤΗΣ. Γ., Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, Δελτίο Εργατικής Νομοθεσίας. Αθήνα, 1996.
- ΜΑΝΕΣΗΣ Α., Συνταγματικά Δικαιώματα, Α' ατομικές ελευθερίες, εκδ. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη.
- ΜΑΡΟΥΛΗΣ Α., Σημειώσεις Διοικητικού Δικαίου, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 1989.
- ΜΟΥΔΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤ., Κανόνες Προστασίας των Συνδικαλιστικών Δικαιωμάτων, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή, 2001.
- ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Δ., Εργατικό Δίκαιο, Αθήνα, 1979.
- ΠΑΡΑΡΑΣ Π.Ι., Σύνταγμα 1975 – Corpus, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή, 1982.
- ΣΚΟΥΡΗΣ Β., Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο Ι. 2η έκδοση, εκδ. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη.
- ΣΠΗΛΙΟΤΟΠΟΥΛΟΣ Ε.Π., Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, 12^η έκδ., εκδ. Σάκκουλα.
- ΤΣΑΤΣΟΣ Δ., Συνταγματικό Δίκαιο, τόμ. Β', Οργάνωση και λειτουργία της Πολιτείας, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 1993.
- ΧΡΥΣΟΓΟΝΟΣ Κ., Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή, 1998.
- <http://users.otenet.gr/~makine/grhistorytuc.htm>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΝΟΜΟΣ 1264/1982

Για τον εκδημοκρατισμό του Συνδικαλιστικού Κινήματος και την κατοχύρωση των συνδικαλιστικών ελευθεριών των εργαζομένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Άρθρο 1 Αντικείμενο

1. Με την επιφύλαξη της ισχύος των Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας που έχουν κυρωθεί, ο νόμος αυτός κατοχυρώνει τα συνδικαλιστικά δικαιώματα των εργαζομένων και ρυθμίζει την ίδρυση, οργάνωση, λειτουργία και δράση των συνδικαλιστικών οργανώσεών τους. Για την εφαρμογή αυτού του νόμου εργαζόμενοι είναι όσοι απασχολούνται με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου (μισθωτοί), στους οποίους περιλαμβάνονται και οι εργαζόμενοι στο δημόσιο ή ΝΠΔΔ ή ΟΤΑ.

Ειδικά για τις οργανώσεις του νόμου αυτού οι διατάξεις του Α.Κ. και του Εισ.Ν.Α.Κ. ισχύουν όπως τροποποιούνται ή συμπληρώνονται με αυτόν.

2. Δεν εφαρμόζεται ο νόμος αυτός:

α) Για τις δημοσιογραφικές οργανώσεις, εκτός από τις διατάξεις των άρθρ. 12, 14, 15, 19, 20 με εξαίρεση το εδαφ. γ' της παρ. 1, 21, 22, 23 και 26.

β) Για τις ναυτεργατικές οργανώσεις. Γ' αυτές μέχρις ότου ψηφιστεί και δημοσιευθεί ειδικός νόμος, θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται το ισχύον σήμερα νομικό καθεστώς.

Δεν υπάγονται στις διατάξεις του νόμου αυτού επαγγελματικές οργανώσεις που συνιστώνται με νόμο ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

3. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις διακρίνονται σε πρωτοβάθμιες, δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες.

α) Πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις είναι:

αα) τα σωματεία, ββ) τα τοπικά παραρτήματα συνδικαλιστικών οργανώσεων ευρύτερης περιφέρειας ή πανελλαδικής έκτασης, που προβλέπονται από τα καταστατικά τους και μόνο για το δικαίωμα να γίνουν μέλη του αντίστοιχου εργατικού κέντρου.

γγ) Οι ενώσεις προσώπων, μία για κάθε εκμετάλλευση, επιχείρηση, δημόσια υπηρεσία, ΝΠΔΔ ή ΟΤΑ, που συνιστούν δέκα (10) τουλάχιστον εργαζόμενοι με ιδρυτική πράξη την οποία καταθέτουν στο γραμματέα του αρμόδιου Ειρηνοδικείου και κοινοποιούν στον εργοδότη, εφόσον ο συνολικός αριθμός των εργαζομένων δεν υπερβαίνει τους σαράντα (40) και δεν υπάρχει σωματείο με τους μισούς τουλάχιστον ως μέλη του. Εάν, μετά την τυχόν σύσταση της ένωσης προσώπων, πάψει να συντρέχει μία από τις πιο πάνω προϋποθέσεις, η ένωση προσώπων διαλύεται, χωρίς άλλη διατύπωση. Η ιδρυτική πράξη της ένωσης προσώπων πρέπει να αναφέρει απαραίτητα το σκοπό της, δύο εκπροσώπους της και τη διάρκειά της που δεν υπερβαίνει το εξάμηνο.

Για τις ενώσεις προσώπων εκτός από το άρθρ. 20 παρ. 1 εδαφ. γ' εφαρμόζονται ανάλογα και οι διατάξεις για τα σωματεία των άρθρ. 3 παρ. 1α, 7 παρ. 1, 5, 6, 7 και 8 του νόμου αυτού.

Για την εκλογή των εκπροσώπων της ένωσης προσώπων επιμελείται εφορευτική επιτροπή.

β) Δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις είναι οι Ομοσπονδίες και τα Εργατικά Κέντρα. Οι Ομοσπονδίες είναι ενώσεις δύο (2) τουλάχιστον

σωματείων του ίδιου ή συναφών κλάδων οικονομικής δραστηριότητας ή του ίδιου ή συναφών επαγγελμάτων.

Τα Εργατικά Κέντρα είναι ενώσεις δύο (2) τουλάχιστον σωματείων και τοπικών παραρτημάτων που έχουν την έδρα τους μέσα στην περιφέρεια του αντίστοιχου Εργατικού Κέντρου ανεξάρτητα από τον τόπο απασχόλησης των μελών τους.

γ) Τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις (συνομοσπονδίες) είναι ενώσεις Ομοσπονδιών και Εργατικών Κέντρων.

Άρθρο 2

Καταχώριση συνδικαλιστικών οργανώσεων.

1. Σε κάθε Πρωτοδικείο τηρείται ειδικό βιβλίο συνδικαλιστικών οργανώσεων στο οποίο καταχωρίζονται στα στοιχεία του άρθρ. 81 Α.Κ., ο αριθμός της δικαστικής απόφασης που εγκρίνει ή τροποποιεί το καταστατικό της οργάνωσης και σημειώνεται η ενδεχόμενη διάλυσή της. Μετά την εγγραφή στο παραπάνω βιβλίο επέρχονται τα αποτελέσματα του άρθρ. 83 Α.Κ.

2. Σε κάθε Πρωτοδικείο τηρείται φάκελος που περιέχει το καταστατικό κάθε συνδικαλιστικής οργάνωσης και τις τροποποιήσεις του καθώς και τα έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρ. 13 παρ.2 του νόμου αυτού.

3. Αντίγραφα των παραπάνω εγγράφων και βεβαιώσεις για στοιχεία που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου αυτού χορηγούνται από τον Γραμματέα του Πρωτοδικείου σε όποιον έχει έννομο συμφέρον.

Άρθρο 3
Βιβλία συνδικαλιστικών οργανώσεων.

1. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις τηρούν τα ακόλουθα βιβλία, που αριθμούνται και θεωρούνται από το Γραμματέα του Πρωτοδικείου της έδρας τους πριν αρχίσουν να χρησιμοποιούνται:
 - α) Μητρώου μελών, όπου αναγράφονται αριθμημένα το ονοματεπώνυμο, το επάγγελμα, η διεύθυνση κατοικίας, ο αριθμός του δελτίου ταυτότητας, ο αριθμός του εκλογικού συνδικαλιστικού βιβλιαρίου και μέχρι την έκδοσή του ο αριθμός του ασφαλιστικού βιβλιαρίου υγείας, το Ταμείο ασφάλισης και οι χρονολογίες εγγραφής και διαγραφής κάθε μέλους. Προκειμένου για νομικά πρόσωπα αναγράφονται η επωνυμία, η έδρα, οι αριθμοί και οι χρονολογίες των δικαστικών αποφάσεων έγκρισης ή τροποποίησης των καταστατικών τους, οι χρονολογίες εγγραφής και διαγραφής τους, ο αριθμός των γραμμένων μελών τους και αυτών που πήραν μέρος στις τελευταίες εκλογές.
 - β) Πρακτικών συνεδριάσεων Γενικών Συνελεύσεων των μελών.
 - γ) Πρακτικών συνεδριάσεων διοίκησης.
 - δ) Ταμείου, όπου καταχωρίζονται κατά χρονολογική σειρά όλες οι εισπράξεις και πληρωμές.
 - ε) Περιουσίας, όπου καταγράφονται όλα τα κινητά και ακίνητα περιουσιακά στοιχεία της οργάνωσης.
2. Γραμμάτια εισπράξεων αριθμούνται και θεωρούνται από την Ελεγκτική Επιτροπή, πριν από τη χρησιμοποίησή τους.
3. Τα μέλη της οργάνωσης και όποιος άλλος έχει έννομο συμφέρον έχουν το δικαίωμα να πληροφορούνται τα παραπάνω στοιχεία.

Άρθρο 4
Σκοποί συνδικαλιστικών οργανώσεων.

1. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν σκοπό τη διαφύλαξη και προαγωγή των εργασιακών, οικονομικών, ασφαλιστικών, κοινωνικών και συνδικαλιστικών συμφερόντων των εργαζομένων.
2. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις απαγορεύεται ν' ασκούν κερδοσκοπική δραστηριότητα, μπορούν όμως χωρίς επιδίωξη κέρδους να συνιστούν καταναλωτικούς ή πιστωτικούς συνεταιρισμούς ή να διατηρούν εντευκτήρια και βιβλιοθήκες και να παρέχουν μαθήματα επιμόρφωσης των μελών τους. Μπορούν επίσης να δημιουργούν ειδικά κεφάλαια για την εξυπηρέτηση ορισμένων έκτακτων σκοπών αλληλεγγύης και αλληλοβοήθειας των μελών τους.
3. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις για την πραγματοποίηση των σκοπών τους δικαιούνται μεταξύ άλλων:
 - α) Ν' αναφέρονται στις διοικητικές και άλλες αρχές για κάθε ζήτημα που αφορά τους σκοπούς τους, τα μέλη τους, τις εργασιακές και γενικότερα επαγγελματικές σχέσεις και τα συμφέροντα των μελών τους.
 - β) Να καταγγέλλουν και να εγκαλούν στις διοικητικές και δικαστικές αρχές τις παραβιάσεις της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας και των κανονισμών ή οργανισμών που αφορούν τις ίδιες ή τα μέλη τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Άρθρο 5 Πόροι.

1. Πόροι των συνδικαλιστικών οργανώσεων είναι:
 - α) Τα δικαιώματα εγγραφής, οι συνδρομές και οι εθελοντικές εισφορές των μελών.
 - β) Τα εισοδήματα από την αξιοποίηση της περιουσίας της οργάνωσης.
 - γ) Τα έσοδα δωρεών, κληρονομιών, κληροδοσιών ως και διαφόρων εκδηλώσεων και εορτών.
2. Ο τρόπος καθορισμού και το ύψος του δικαιώματος εγγραφής και των συνδρομών ορίζονται από το καταστατικό της οργάνωσης.
3. Οι δωρεές και οι επιχορηγήσεις προς συνδικαλιστικές οργανώσεις γίνονται πάντοτε επώνυμα.
4. Απαγορεύεται να δέχονται οι συνδικαλιστικές οργανώσεις εισφορές και ενισχύσεις, από εργοδότες ή οργανώσεις τους, καθώς και από κομματικούς οργανισμούς ή άλλες πολιτικές οργανώσεις.

Από την παραπάνω απαγόρευση εξαιρούνται παροχές του εργοδότη για την εξυπηρέτηση κοινωφελών σκοπών της μοναδικής πρωτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης, στην οποία ανήκουν οι εργαζόμενοι σ' αυτόν, ή, εφόσον υπάρχουν περισσότερες, ισομερώς σε όλες.
5. Η περιουσία του σωματείου, που χρειάζεται για τη στοιχειώδη λειτουργία του, είναι ακατάσχετη.

Άρθρο 6 Είσπραξη εισφορών.

1. Οι πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν δικαίωμα να εισπράττουν τα δικαιώματα εγγραφής, τις συνδρομές και γενικά τις εισφορές των μελών τους και μέσα στο χώρο εργασίας, εκτός χρόνου απασχόλησης. Ο χρόνος αυτός είναι εκείνος που στη διάρκειά του ο εργαζόμενος δεν οφείλει να προσφέρει τις υπηρεσίες του στον εργοδότη.
2. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν δικαίωμα να εισπράττουν τις συνδρομές των μελών τους με σύστημα παρακράτησης και απόδοσης από τον εργοδότη, του οποίου οι λεπτομέρειες καθορίζονται με Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας ή όμοιας έκτασης απόφαση διαιτησίας.

"Η καθοριζόμενη να παρακρατείται συνδρομή καθώς και ο τρόπος κατανομής της μεταξύ των συνδικαλιστικών οργανώσεων, όλων των βαθμών, καθορίζεται από τις οικείες γενικές συνελεύσεις ή τα διοικητικά συμβούλια, κατά τους ορισμούς των καταστατικών. Για την παρακράτηση της συνδρομής απαιτείται η κατάθεση έγγραφης, θετικής δηλώσεως του μισθωτού στον εργοδότη, ελεύθερα ανακαλουμένης. Η απόδοση των παρακρατούμενων από τον εργοδότη συνδρομών θα γίνεται στο πρωτοβάθμιο επιχειρησιακό σωματείο, που θα έχει και την ευθύνη της κατανομής τους". (όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 8 ν. 1915/90 που κατήργησε και την παρ. 3).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Άρθρο 7
Μέλη συνδικαλιστικών οργανώσεων.

1. Κάθε εργαζόμενος, που έχει συμπληρώσει ένα δίμηνο μέσα στον τελευταίο χρόνο στην επιχείρηση ή εκμετάλλευση ή τον κλάδο απασχόλησής του, έχει δικαίωμα να γίνει μέλος μίας οργάνωσης της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης και μίας του επαγγελματικού κλάδου απασχόλησής του, εφόσον έχει τις νόμιμες προϋποθέσεις των καταστατικών τους.

Ανήλικοι και αλλοδαποί, εργαζόμενοι νόμιμα μπορούν να είναι μέλη συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Αν δεν ορίζει διαφορετικά το καταστατικό, διαγράφεται το μέλος της συνδικαλιστικής οργάνωσης: 1) πού, χωρίς να συντρέχει ανώτερη βία, δεν πήρε μέρος στις δύο τελευταίες εκλογές για τη διοίκηση, 2) πού πριν έξι (6) μήνες έχει πάψει με τη θέλησή του να απασχολείται στην επιχείρηση ή στον επαγγελματικό κλάδο απασχόλησής του, εκτός εάν τούτο οφείλεται στην εκλογή του στο Κοινοβούλιο ή την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

2. Κάθε σωματείο έχει το δικαίωμα να γίνει μέλος της αντίστοιχης Ομοσπονδίας και του αντίστοιχου Εργατικού Κέντρου. Κάθε τοπικό παράρτημα σωματείου ευρύτερης περιφέρειας ή πανελλαδικής έκτασης μπορεί να γίνει μέλος του αντίστοιχου Εργατικού Κέντρου, ύστερα από απόφαση της διοίκησης του σωματείου.

Κάθε σωματείο ευρύτερης περιφέρειας ή πανελλαδικής έκτασης που ανήκει στο Εργατικό Κέντρο της περιφέρειας στην οποία βρίσκεται η έδρα του εκπροσωπείται στη συνέλευση του Εργατικού Κέντρου για το σύνολο των μελών του, αφού αφαιρεθούν μέλη τοπικών παραρτημάτων, που τυχόν υπάρχουν και έχουν εγγραφεί σε άλλα Εργατικά Κέντρα.

3. Κάθε Ομοσπονδία και κάθε Εργατικό Κέντρο έχει το δικαίωμα να γίνει μέλος μιας συνομοσπονδίας.

4. Διάταξη καταστατικού συνδικαλιστικής οργάνωσης που απαγορεύει τη συμμετοχή μελών της σε άλλη οργάνωση είναι ισχυρή.

5. Εργαζόμενος ή πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση εγγράφεται στην αντίστοιχη οργάνωση μετά από αίτηση που υποβάλλει στο αρμόδιο ν' αποφασίσει όργανο. Το όργανο τούτο αποφασίζει στην πρώτη μετά την υποβολή της αίτησης συνεδρίασή του.

6. Εάν το αρμόδιο να αποφασίσει την εγγραφή όργανο της συνδικαλιστικής οργάνωσης απορρίψει την αίτηση ή μέσα σε ένα μήνα από την υποβολή της για πρωτοβάθμια οργάνωση και Εργατικό Κέντρο και δε δύο μήνες για Ομοσπονδία και τριτοβάθμια οργάνωση δεν έχει γνωστοποιηθεί απόφαση του οργάνου για αποδοχή ή απόρριψη της αίτησης στον αιτούντα, αυτός έχει δικαίωμα να προσφύγει στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο και να ζητήσει την εγγραφή, κατά τη διαδικασία των άρθρ. 663 και επ. του ΚΠολΔ.

Ο εργαζόμενος ή η Οργάνωση, από την κοινοποίηση της απόφασης του Ειρηνοδικείου που διατάζει την εγγραφή, γίνεται χωρίς άλλη διατύπωση μέλος της αντίστοιχης οργάνωσης. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο την προσωρινή εγγραφή του αιτούντα, ύστερα από αίτησή του.

7. Ύστερα από αίτηση μελών της συνδικαλιστικής οργάνωσης ή υπερκειμένης της και εφόσον το αρμόδιο για την εγγραφή νέων μελών όργανο εντελώς αδικαιολόγητα και κατά παράβαση των αρχών της καλής πίστης αρνείται την εγγραφή νέων μελών, το Ειρηνοδικείο με τη διαδικασία των άρθρ. 663 και επ. του ΚΠολΔ κηρύσσει έκπτωτη τη διοίκηση της οργάνωσης. Στην περίπτωση αυτή το αρμόδιο δικαστήριο διορίζει κατά το άρθρ. 69 του ΑΚ προσωρινή διοίκηση στην οποία αναθέτει το έργο της εγγραφής νέων μελών και της διενέργειας εκλογών για ανάδειξη νέας διοίκησης της οργάνωσης

μέσα σε δύο μήνες από το διορισμό της για τις πρωτοβάθμιες και τέσσερις μήνες για τις λοιπές οργανώσεις.

Άρθρο 8

Συνέλευση μελών - Απαρτία - Λήψη - Προσβολή αποφάσεων.

1. Η Συνέλευση των μελών της συνδικαλιστικής οργάνωση συγκαλείται κατά τους όρους των άρθρ. 95 και 96 του Α.Κ. και αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν την οργάνωση εκτός αν κατά το καταστατικό υπάγονται στην αρμοδιότητα άλλου οργάνου της.

2. Με την επιφύλαξη των άρθρων 99 και 100 Α.Κ. όπως και κάθε άλλης διάταξης με την οποία προβλέπεται ειδική απαρτία και εφόσον το καταστατικό δεν ορίζει διαφορετικά, για να γίνει συζήτηση, και για να ληφθεί απόφαση, κατά τις Συνελεύσεις, απαιτείται η παρουσία τουλάχιστο του ενός τρίτου (1/3) των οικονομικά τακτοποιημένων μελών. Αν δεν υπάρχει απαρτία κατά την πρώτη συζήτηση συγκαλείται νέα συνέλευση μέσα σε δύο (2) μέχρι δεκαπέντε (15) μέρες κατά την οποία απαιτείται η παρουσία τουλάχιστον του ενός τετάρτου (1/4) των οικονομικά τακτοποιημένων μελών. Εάν δεν υπάρξει απαρτία κατά τη δεύτερη συνέλευση, συγκαλείται μέσα σε δύο (2) μέχρι δεκαπέντε (15) μέρες τρίτη κατά την οποία είναι αρκετή η παρουσία του ενός πέμπτου (1/5) των οικονομικά τακτοποιημένων μελών.

Απαγορεύεται η συμμετοχή στις Συνελεύσεις και στις ψηφοφορίες με οποιοδήποτε είδους εξουσιοδότηση.

3. Η Γενική Συνέλευση αποφασίζει πάντοτε με ψηφοφορία, ποτέ όμως διά βοής. Είναι μυστική κάθε ψηφοφορία που αναφέρεται σε εκλογές διοικητικού συμβουλίου, ελεγκτικής και εφορευτικής επιτροπής και αντιπροσώπων σε δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια οργάνωση, επιλογή δευτεροβάθμιας οργάνωσης για αντιπροσώπηση στην τριτοβάθμια, θέματα εμπιστοσύνης προς τη διοίκηση, έγκριση λογοδοσίας, προσωπικά ζητήματα και κήρυξη απεργίας.

Οι αποφάσεις της Συνέλευσης, αν δεν ορίζεται διαφορετικά στο καταστατικό, λαμβάνονται με σχετική πλειοψηφία των παρόντων.

Σε κάθε περίπτωση μυστικής ψηφοφορίας, αν για την απαρτία της Συνέλευσης είναι αρκετή η παρουσία ως και του ενός τετάρτου (1/4) των μελών, είναι δε παρόντα τόσα μέλη όσα να καλύπτουν τον ελάχιστο αυτόν αριθμό, απαιτείται πλειοψηφία των τριών τετάρτων (3/4) των παρόντων.

Απόφαση Συνέλευσης μπορεί να ακυρωθεί αν στη Συνέλευση παραβρέθηκαν πρόσωπα που δεν ήταν μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης και η παρουσία τους μπορούσε να επηρεάσει το αποτέλεσμα.

Σε περίπτωση που με απόφαση της διοίκησης συνδικαλιστικής οργάνωσης ή μετά από αίτηση του 1/10 των οικονομικά τακτοποιημένων μελών της συγκληθεί Γενική Συνέλευση για να αποφασίσει την ενοποίησή της με άλλη ομοιοεπαγγελματική οργάνωση, ισχύουν χωρίς την επιφύλαξη των άρθρ. 99 και 100 Α.Κ. όσα καθορίζονται παραπάνω στις παρ. 2 και 3 του άρθρου αυτού. Η Συνέλευση αυτή αποφασίζει και για την εκχώρηση των περιουσιακών στοιχείων στην ενιαία οργάνωση που θα προκύψει από την ενοποίηση.

4. Αίτηση για την αναγνώριση ακυρότητας απόφασης Συνέλευσης υποβάλλεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από τη λήξη της Συνέλευσης στο Ειρηνοδικείο της περιφέρειας που εδρεύει η συνδικαλιστική οργάνωση.

Η σχετική αίτηση πρέπει να υποβάλλεται για τις πρωτοβάθμιες

συνδικαλιστικές οργανώσεις από το 1/50 τουλάχιστον των οικονομικά τακτοποιημένων μελών και για τις λοιπές, αποκλειστικά από οποιαδήποτε συνδικαλιστική οργάνωση που μετέχει, οικονομικά τακτοποιημένη, κατά τη συζήτηση της αίτησης.

Η απόφαση του Ειρηνοδικείου είναι δυνατό να εκκληθεί στο Μονομελές Πρωτοδικείο μέσα σε δέκα μέρες από την επίδοσή της.

Άρθρο 9

Διοικητικά Συμβούλια - Ελεγκτικές Επιτροπές - Αντιπρόσωποι.

1. Η διοίκηση της συνδικαλιστικής οργάνωσης συγκροτείται όπως ορίζει το καταστατικό. Οι ιδιότητες του Προέδρου, Αντιπροέδρου, Γεν. Γραμματέα ή Ταμία δεν επιτρέπεται να συμπίπτουν στο ίδιο πρόσωπο.

Η θητεία των διοικητικών οργάνων δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από 3 χρόνια.

2. Σε κάθε συνδικαλιστική οργάνωση εκλέγεται απ' τη Γενική Συνέλευση των μελών της ελεγκτική επιτροπή, κατά το καταστατικό της.

Ο αριθμός των μελών της και ο τρόπος λειτουργίας της ορίζονται απ' το καταστατικό της οργάνωσης. Η διάρκεια της θητείας των ελεγκτικών επιτροπών ακολουθεί πάντοτε τη θητεία του διοικητικού συμβουλίου. Οι εκλογές για διοικητικό συμβούλιο και ελεγκτική επιτροπή γίνονται ταυτόχρονα.

Αρμοδιότητα της ελεγκτικής επιτροπής είναι η παρακολούθηση και ο έλεγχος του διοικητικού συμβουλίου ως προς την οικονομική διαχείριση της οργάνωσης.

3. Η Συνέλευση των μελών κάθε πρωτοβάθμιας οργάνωσης εκλέγει τους αντιπροσώπους της για την Ομοσπονδία και το Εργατικό Κέντρο στα οποία συμμετέχει.

Η Συνέλευση κάθε Ομοσπονδίας και κάθε Εργατικού Κέντρου εκλέγει τους αντιπροσώπους της για τη Συνομοσπονδία στην οποία μετέχει.

Ο αριθμός των αντιπροσώπων σε κάθε δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση ορίζεται με το ίδιο μέτρο για όλες τις οργανώσεις, που συμμετέχουν στην δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια οργάνωση.

Ο σχετικός υπολογισμός γίνεται με βάση τον αριθμό των μελών που ψήφισαν για την ανάδειξη των αντιπροσώπων στην πρωτοβάθμια οργάνωση.

Σε περίπτωση που προκύπτει κλάσμα μεγαλύτερο από το μισό του αριθμού που αποτελεί το μέτρο, προστίθεται ένας ακόμη αντιπρόσωπος. Δεν αντιπροσωπεύεται ή οργάνωση που δεν καλύπτει τουλάχιστο το μισό του μέτρου.

Σωματεία των οποίων η αριθμητική δύναμη λόγω της ιδιομορφίας τους καθορίζεται από ειδικό νόμο ή ειδική επιτροπή που είναι ΝΠΔΔ, μπορούν να αντιπροσωπεύονται στις δευτεροβάθμιες οργανώσεις ανεξάρτητα εάν τα μέλη τους είναι λιγότερα από το μισό του μέτρου που προβλέπει το καταστατικό της δευτεροβάθμιας οργάνωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΕΚΛΟΓΙΚΕΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Άρθρο 10

Εκλογές.

1. α) Οι εργαζόμενοι, μέλη των πρωτοβαθμίων συνδικαλιστικών οργανώσεων, εκλέγουν τα διοικητικά συμβούλια και τις ελεγκτικές επιτροπές και αντιπροσώπους στις δευτεροβάθμιες οργανώσεις και εκλέγονται επίσης εφόσον έχουν εκπληρώσει τις οικονομικές υποχρεώσεις, που προβλέπονται από τα καταστατικά τους.

β) Τα μέλη των πρωτοβαθμίων συνδικαλιστικών οργανώσεων δικαιούνται να ψηφίσουν αντιπροσώπους, μόνο για μία Ομοσπονδία και ένα Εργατικό Κέντρο. Αν ανήκουν σε δύο οργανώσεις επιλέγουν τη μία απ' αυτές, για ν' ασκήσουν το δικαίωμα τους αυτό, με δήλωσή τους προς τον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής των εκλογών. Η δήλωση αυτή δεσμεύει τον εργαζόμενο για όλο το χρόνο της θητείας των αντιπροσώπων που ψήφισε και της θητείας των οργάνων που ψήφισαν οι αντιπρόσωποι της οργάνωσης του.

2. α) Κάθε πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση συμμετέχει με τους αντιπροσώπους της στην εκλογή των οργάνων της διοίκησης της Ομοσπονδίας και του Εργατικού Κέντρου, που ανήκει, και εφόσον έχει εκπληρώσει τις οικονομικές υποχρεώσεις, που προβλέπονται από τα καταστατικά τους

β) Οι πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις αντιπροσωπεύονται στην τριτοβάθμια δια μέσου μίας μόνο δευτεροβάθμιας οργάνωσης.

Η Γενική Συνέλευση των μελών κάθε πρωτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης αποφασίζει αν η αντιπροσώπευσή της στην τριτοβάθμια θα γίνει δια μέσου του Εργατικού Κέντρου ή δια μέσου της Ομοσπονδίας, που τυχόν ανήκει.

Για την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης αρκεί η σχετική πλειοψηφία των παρόντων μελών και η σχετική μυστική ψηφοφορία γίνεται στην ίδια συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης και αμέσως μετά τη εκλογή της εφορευτικής επιτροπής, για την εκλογή αντιπροσώπων.

Την απόφαση αυτή και πίνακα των αντιπροσώπων ανακοινώνει με έγγραφό του ο Πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής και στις δύο δευτεροβάθμιες οργανώσεις, που τυχόν μετέχει η οργάνωση, καθώς επίσης στην αντίστοιχη τριτοβάθμια. Ταυτόχρονα στις ίδιες υπερκείμενες οργανώσεις αποστέλλει ο δικαστικός αντιπρόσωπος αντίγραφο του μητρώου, που αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρ. 6 του Ν.Δ. 4361/1964, με τα πρόσθετα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρ. 3 παρ. 1 έδαφ. α' του παρόντος νόμου.

Η παραπάνω δέσμευση της συνδικαλιστικής οργάνωσης ισχύει για όλο το χρόνο της θητείας των αντιπροσώπων που ψήφισαν οι αντιπρόσωποι της στη δευτεροβάθμια οργάνωση που επέλεξε.

3. Κάθε δευτεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση εκλέγει αντιπροσώπους μόνο για μία τριτοβάθμια.

4. Οι αντιπρόσωποι στις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες οργανώσεις έχουν δικαίωμα να εκλέγονται σε όλα τα όργανα διοίκησης, όπως επίσης και στα όργανα που υποκαθιστούν τις συνελεύσεις των οργανώσεων αυτών.

Άρθρο 11 Διεξαγωγή εκλογών.

1. Οι εκλογές για τα όργανα των συνδικαλιστικών οργανώσεων διεξάγονται από εφορευτική επιτροπή, που ο αριθμός των μελών της και η διαδικασία εκλογής τους ορίζεται από το καταστατικό και προεδρεύεται από τον δικαστικό αντιπρόσωπο. Σε όλη τη διάρκεια της διεξαγωγής των εκλογών μέχρι και την ανακήρυξη των επιτυχόντων μπορεί να παραβρίσκεται ανά

ένας αντιπρόσωπος κάθε συνδυασμού.

2. Οι διατάξεις των παρ. 2 - 5 του άρθρ. 6 του Ν.Δ. 4361/1964 εφαρμόζονται και για τις συνδικαλιστικές οργανώσεις του νόμου αυτού.

3. Δικαστικός αντιπρόσωπος ορίζεται Πρωτοδίκης ή Ειρηνοδίκης εφόσον πρόκειται για δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις.

Ο δικαστικός αντιπρόσωπος ορίζεται, με αίτηση της οργάνωσης, από τον Πρόεδρο του Πρωτοδικείου της έδρας της από πίνακα όλων των Πρωτοδικών ή Ειρηνοδικών με αλφαβητική σειρά. Υπέρβαση της σειράς επιτρέπεται μόνο για λόγους ανώτερης βίας, που βεβαιώνονται από τον Πρόεδρο Πρωτοδικών στην έγγραφη εντολή του στον επόμενο στη σειρά Πρωτοδίκη ή Ειρηνοδίκη και για όσο χρόνο διαρκεί η ανώτερη βία.

4. Δικαστικός αντιπρόσωπος ορίζεται Πρωτοδίκης ή Ειρηνοδίκης εφόσον πρόκειται για σωματεία, που έχουν την έδρα τους σε τόπους που εδρεύει Πρωτοδικείο. Τα εδαφ. β' και γ' της παρ. 3 εφαρμόζονται ανάλογα.

5. Δικαστικός αντιπρόσωπος στα άλλα σωματεία είναι ο Ειρηνοδίκης της περιφέρειας όπου βρίσκεται η έδρα του σωματείου, στον οποίο κατατίθεται και η σχετική αίτηση.

6. Δεν απαιτείται η παρουσία δικαστικού αντιπροσώπου σε εκλογές σωματείων που έχουν την έδρα τους εκτός της έδρας του Ειρηνοδικείου και ο αριθμός των μελών τους δεν υπερβαίνει τους (50) πενήντα.

Άρθρο 12

Σύστημα εκλογών.

1. Η εκλογή των οργάνων της συνδικαλιστικής οργάνωσης γίνεται με το σύστημα της απλής αναλογικής.

Για την εκλογή του προέδρου, των Α και Β αντιπροέδρων, του γενικού γραμματέα και του ταμία, στη συνδικαλιστική οργάνωση των συντακτών ημερησίων εφημερίδων Αθηνών, ισχύει το εκλογικό σύστημα που ορίζει το καταστατικό τους. Για την εκλογή των λοιπών μελών του διοικητικού συμβουλίου, ισχύει το σύστημα της απλής αναλογικής, που ορίζει το παρόν άρθρο.

2. Οι έδρες του διοικητικού συμβουλίου, της ελεγκτικής επιτροπής και ο αριθμός των αντιπροσώπων κατανέμονται μεταξύ των συνδυασμών και των χωριστών υποψηφίων ανάλογα με την εκλογική τους δύναμη. Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων διαιρείται με τον αριθμό των εδρών του διοικητικού συμβουλίου ή της ελεγκτικής επιτροπής, ή με τον αριθμό των αντιπροσώπων που εκλέγονται.

Το πηλίκον αυτής, της διαίρεσης, παραλειπομένου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Κάθε συνδυασμός καταλαμβάνει τόσες έδρες στο διοικητικό συμβούλιο ή την ελεγκτική επιτροπή και εκλέγει τόσους αντιπροσώπους όσες φορές χωρεί το εκλογικό μέτρο στον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε.

3. Χωριστός υποψήφιος που έλαβε το ίδιο ή μεγαλύτερο αριθμό ψήφων από το εκλογικό μέτρο καταλαμβάνει μία έδρα στο όργανο για το οποίο είχε θέσει υποψηφιότητα ή εκλέγεται αντιπρόσωπος εφόσον ήταν υποψήφιος για τη θέση αυτή.

4. Συνδυασμός που περιλαμβάνει υποψήφιους λιγότερους από τις έδρες που του ανήκουν, καταλαμβάνει τόσες μόνο έδρες ή εκλέγει τόσους μόνο αντιπροσώπους, όσοι είναι και οι υποψήφιοί του.

5. Οι έδρες που μένουν αδιάθετες και ο αριθμός των αντιπροσώπων που δεν καλύπτεται σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγουμένων παραγράφων

κατανέμονται από μία στους συνδυασμούς εκείνους που έχουν καταλάβει τουλάχιστο μία έδρα ή έχουν εκλέξει ένα αντιπρόσωπο και οι οποίοι συγκεντρώνουν υπόλοιπο ψηφοδελτίων μεγαλύτερο από το 1/3 του εκλογικού μέτρου και που πλησιάζουν περισσότερο το εκλογικό μέτρο.

6. Οι έδρες που μένουν αδιάθετες ή ο αριθμός των αντιπροσώπων που δεν καλύπτεται και μετά την εφαρμογή των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου κατανέμονται μεταξύ των συνδυασμών που έχουν το μεγαλύτερο υπόλοιπο ψηφοδελτίων από μία έδρα ή από έναν αντιπρόσωπο. Σε περίπτωση ισοδυναμίας γίνεται κλήρωση.

Άρθρο 13

Ψηφοφορία - Πρακτικά διαλογής.

1. Η ψηφοφορία γίνεται πάντοτε με την επίδειξη της αστυνομικής ταυτότητας ή άλλου δημόσιου εγγράφου και του εκλογικού συνδικαλιστικού βιβλιαρίου. Στο βιβλιάριο σημειώνεται από το δικαστικό αντιπρόσωπο η χρονολογία άσκησης του εκλογικού δικαιώματος του μέλους, η διάρκεια της θητείας των αντιπροσώπων που ψήφισε, καθώς και η διάρκεια της θητείας των οργάνων που θα ψηφίσουν οι αντιπρόσωποί του. Το γνήσιο των εγγραφών αυτών βεβαιώνει ο δικαστικός αντιπρόσωπος με την υπογραφή του και τη σφραγίδα της οργάνωσης.

2. Με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρ. 11 τα πρακτικά διαλογής των ψηφοδελτίων και ανακηρύξεως των επιτυχόντων, καθώς και το πρωτόκολλο της ψηφοφορίας ως και αποσπάσματα πρακτικών για την κατά το άρθρ. 10 παρ. 2β απόφαση της Γενικής Συνέλευσης παραδίνονται την επόμενη μέρα μετά το τέλος της εκλογής από το δικαστικό αντιπρόσωπο στο γραμματέα του αρμόδιου Πρωτοδικείου και φυλάσσονται στο φάκελο της οικείας συνδικαλιστικής οργάνωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

Άρθρο 14

Προστασία και διευκολύνσεις συνδικαλιστικής οργάνωσης.

1. Τα όργανα του Κράτους έχουν την υποχρέωση να εφαρμόζουν τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση της ανεμπόδιστης άσκησης του δικαιώματος για την ίδρυση και αυτόνομη λειτουργία των συνδικαλιστικών οργανώσεων.

2. Απαγορεύεται στους εργοδότες, σε πρόσωπα που ενεργούν για λογαριασμό τους και σε οποιοδήποτε τρίτο, να προβαίνουν σε οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη που κατατείνει στην παρακώλυση της άσκησης των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων των εργαζομένων και ιδιαίτερα:

α) ν' ασκούν επιρροή στους εργαζομένους, για την ίδρυση ή μη ίδρυση συνδικαλιστικής οργάνωσης.

β) να επιβάλλουν ή να παρεμποδίζουν με οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο την προσχώρηση εργαζομένων σε ορισμένη συνδικαλιστική οργάνωση.

γ) ν' απαιτούν από τους εργαζομένους δήλωση συμμετοχής, μη συμμετοχής ή

αποχώρησης από συνδικαλιστική οργάνωση,

δ) να υποστηρίζουν ορισμένη συνδικαλιστική οργάνωση ή με οικονομικά ή με άλλα μέσα,

ε) να επεμβαίνουν με οποιοδήποτε τρόπο στη διοίκηση, στη λειτουργία και στη δράση των συνδικαλιστικών οργανώσεων.

στ) να μεταχειρίζονται με ευμηνία ή δυσμηνία τους εργαζομένους, ανάλογα με τη συμμετοχή τους σε ορισμένη συνδικαλιστική οργάνωση.

3. Δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν σε συνδικαλιστική οργάνωση εργαζομένων εργοδότες.

4. Είναι άκυρη η καταγγελία της σχέσης εργασίας για νόμιμη συνδικαλιστική δράση.

5. Είναι άκυρη η καταγγελία της σχέσης εργασίας:

α) των μελών της διοίκησης, σύμφωνα με το άρθρ. 92 Α.Κ., της συνδικαλιστικής οργάνωσης.

β) των μελών της προσωρινής, σύμφωνα με το άρθρ. 79 Α.Κ., διοίκησης συνδικαλιστικής οργάνωσης που διορίζει το δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρ. 69 του Αστικού Κώδικα και

γ) των μελών της διοίκησης που εκλέγονται προσωρινά κατά την ίδρυση συνδικαλιστικής οργάνωσης.

Η απαγόρευση ισχύει κατά τη διάρκεια της θητείας και ένα χρόνο μετά τη λήξη της, εκτός αν συντρέχει ένας από τους λόγους της παρ. 10 και διαπιστωθεί κατά την διαδικασία του άρθρου 15.

6. Η παραπάνω προστασία παρέχεται στην ακόλουθη έκταση:

α) Εάν η οργάνωση έχει ως 200 μέλη προστατεύονται επτά μέλη της διοίκησης.

β) εάν η οργάνωση έχει ως 1000 μέλη προστατεύονται εννέα μέλη και

γ) εάν η οργάνωση έχει περισσότερα από 1000 μέλη προστατεύονται ένδεκα.

7. Τη σειρά των μελών που προστατεύονται ορίζει το καταστατικό. Εάν το καταστατικό δεν προβλέπει, προστατεύονται κατά σειρά ο Πρόεδρος, Αναπλ. Πρόεδρος ή Αντιπρόεδρος, Γενικός Γραμματέας, Αναπλ. Γενικός Γραμματέας, Ταμίας και οι λοιποί κατά την τάξη της εκλογής.

8. Προστατεύονται επίσης:

Τα πρώτα 21 ιδρυτικά μέλη της πρώτης υπό σύσταση συνδικαλιστικής οργάνωσης της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης ή του επαγγελματικού κλάδου απασχόλησης εφόσον η επιχείρηση στην οποία εργάζονται απασχολεί από 80 μέχρι 150 εργαζόμενους, 25 μέλη αν απασχολεί πάνω από 150, 30 μέλη αν απασχολεί πάνω από 300 και 40 μέλη εάν απασχολεί πάνω από 500. Εφόσον οι εργαζόμενοι είναι πάνω από 40 και μέχρι 80, προστατεύονται μέχρι 7 ιδρυτικά μέλη κατά την τάξη υπογραφής της ιδρυτικής πράξης.

Η προστασία αυτή ισχύει για ένα χρόνο από την ημέρα της υπογραφής της ιδρυτικής πράξης. Εάν η υπό σύσταση οργάνωση δεν συσταθεί πραγματικά μέσα σε 6 μήνες από την υπογραφή της ιδρυτικής πράξης, η προστασία των ιδρυτικών μελών παύει και ισχύει για τα μέλη της επόμενης υπό σύσταση οργάνωσης.

9. Με την επιφύλαξη του άρθρ. 11 παρ. 3 του Ν. 1256/1982 "για την πολυθεσία, την πολυαπασχόληση και την καθιέρωση ανωτάτου ορίου απολαβών στο δημόσιο τομέα καθώς και για το Ελεγκτικό Συνέδριο, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και άλλες διατάξεις" δεν επιτρέπεται μετάθεση των εργαζομένων που αναφέρονται στις παρ. 5, 6, 7 και 8 χωρίς τη συγκατάθεση της αντίστοιχης συνδικαλιστικής οργάνωσης. Ο εργοδότης έχει δικαίωμα να προσφύγει στην επιτροπή του άρθρου 15 που αποφασίζει για την αναγκαιότητα της μετάθεσης.

10. Η καταγγελία της σχέσης εργασίας των προσώπων, που προστατεύονται σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο άρθρο αυτό, επιτρέπεται μόνον:

α) Όταν κατά τη σύναψη της σύμβασης εργασίας με τον εργοδότη ο

εργαζόμενος τον εξαπάτησε παρουσιάζοντας ψεύτικα πιστοποιητικά ή βιβλιάρια για να προσληφθεί ή να λάβει μεγαλύτερη αμοιβή.

β) Όταν ο εργαζόμενος αποκάλυψε βιομηχανικά ή εμπορικά μυστικά ή ζήτησε ή δέχτηκε αθέμιτα πλεονεκτήματα, κυρίως προμήθειες από τρίτους.

γ) Όταν ο εργαζόμενος προκάλεσε σωματικές βλάβες ή εξύβρισε σοβαρά ή απείλησε τον εργοδότη ή τον εκπρόσωπό του.

δ) Όταν ο εργαζόμενος επίμονα και αδικαιολόγητα αρνήθηκε να εκτελέσει την εργασία για την οποία έχει προσληφθεί.

ε) Όταν ο εργαζόμενος δεν προσέρχεται αδικαιολόγητα στην εργασία του για περισσότερο από 7 ημέρες διάστημα ή εξακολουθεί να συμμετέχει σε απεργία που κρίθηκε με δικαστική απόφαση μη νόμιμη ή καταχρηστική.

Η συνδρομή κάποιου από τους παραπάνω σπουδαίους λόγους δεν απαλλάσσει τον εργοδότη από τις υποχρεώσεις που έχει σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα και της εργατικής νομοθεσίας σχετικά με την καταγγελία της σχέσης εργασίας.

«1. Για τους εργαζομένους και τους προστατευομένους κατά το άρθρο 14 παρ. 5, 6, 7, 8 του ν. 1264/82 και το άρθρο 9 παρ. 1,2 του ν. 1767/88 επιτρέπεται η καταγγελία της σχέσεως εργασίας και όταν:

α. Εξακολούθησαν να συμμετέχουν σε απεργία που κρίθηκε παράνομη ή καταχρηστική με δικαστική απόφαση τελεσίδικη ή οριστική που έχει κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή, 24 ώρες μετά την έκδοση και τη γνωστοποίηση, με δικαστικό επιμελητή, της αποφάσεως στην οικεία συνδικαλιστική οργάνωση.

β. Μετέχοντας στο προσωπικό ασφαλείας των επιχειρήσεων του άρθρου 19 παρ.2 του ν. 1264/82, κατά τη διάρκεια της απεργίας, δεν προσφέρουν την εργασία τους σύμφωνα με τη σύμβαση εργασίας και τις εντολές και οδηγίες του εργοδότη.

γ. Εμποδίζουν κατά τη διάρκεια της απεργίας με την χρήση βίας, απειλής ή άλλης παράνομης πράξεως μισθωτούς να εργασθούν ή με πρόθεση καταστρέφουν ή βλάπτουν τις εγκαταστάσεις ή τον εξοπλισμό της επιχειρήσεως.

Ο εργοδότης στις προαναφερόμενες περιπτώσεις έχει την υποχρέωση να καταβάλει στο μισθωτό τη νόμιμη αποζημίωση.

Διατάξεις, κανονισμού ή καταστατικού ή συλλογικών συμβάσεων εργασίας που θέτουν προϋποθέσεις ή ορίζουν διαδικασίες για την καταγγελία της σχέσεως εργασίας των μισθωτών των επιχειρήσεων του άρθρου 19 παρ. 2 του ν. 1264/82 δεν εφαρμόζονται στις προαναφερόμενες περιπτώσεις ».

Άρθρο 15

Επιτροπές Προστασίας Συνδικαλιστικών Στελεχών.

"1. Για την ύπαρξη ενός από τους λόγους του άρθρ. 14 παρ. 10 πριν από την καταγγελία της σχέσης εργασίας αποφασίζει, κατά πλειοψηφία, επιτροπή, της οποίας η απόφαση υπόκειται σε έφεση και η οποία αποτελείται:

α) Από τον πρόεδρο πρωτοδικών της περιφέρειας που παρέχει την εργασία του ο εργαζόμενος, εφόσον στο Πρωτοδικείο υπηρετούν δυο τουλάχιστον πρόεδροι, ή άλλως από πρωτοδίκη που ορίζεται από τον πρόεδρο με τη σειρά του άρθρ. 11 παρ. 3 εδάφ. β' του νόμου αυτού και για ένα χρόνο.

β) Από τον αντιπρόσωπο του εμποροβιομηχανικού επιμελητηρίου της περιφέρειας και αν δεν λειτουργεί επιμελητήριο του εμπορικού συλλόγου. Όταν εκδικάζεται υπόθεση που αφορά μισθωτό βιομηχανίας, ο σύνδεσμος βιομηχάνων, όπου υπάρχει, υποδειχνει έναν εκπρόσωπό του που συμμετέχει στην Επιτροπή αντί του εκπροσώπου του επιμελητηρίου.

γ) Από έναν εκπρόσωπο των εργαζομένων που υποδειχνει η πιο

αντιπροσωπευτική τριτοβάθμια οργάνωση.

2. Η έφεση απευθύνεται σε δευτεροβάθμια επιτροπή που είναι και αυτή τριμελής και αποτελείται:

α) Από τον αρχαιότερο πρόεδρο πρωτοδικών, αναπληρούμενο από άλλον Πρόεδρο, σε περίπτωση απουσίας, ελλείψεως ή κωλύματός του και μόνο σε περίπτωση που δεν υπηρετεί άλλος Πρόεδρος προεδρεύει ο αρχαιότερος πρωτοδίκης, που δεν συμμετέσχε στην πρωτοβάθμια επιτροπή, όταν αυτή έλαβε την προσβαλλόμενη απόφαση.

β) Από έναν αντιπρόσωπο του εμποροβιομηχανικού επιμελητηρίου με τις πιο πάνω διακρίσεις, υποδεικνυόμενο όπως και στην παρ. 1 εδάφ. β' του άρθρου αυτού.

γ) Από έναν εκπρόσωπο των εργαζομένων, υποδεικνυόμενο όπως και στην παρ. 1 εδάφ. γ' του άρθρου αυτού.

3. Τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη της πρωτοβάθμιας επιτροπής δεν μπορούν, για τον ίδιο χρόνο, να ορίζονται ή να συμμετέχουν στη δευτεροβάθμια επιτροπή. Κατά τα λοιπά και για τις δύο επιτροπές εφαρμόζεται το άρθρο 11 παρ. 3 εδάφ. β' του νόμου αυτού, και στην πρώτη εφαρμογή της διάταξης αυτής, η θητεία και των δευτεροβαθμίων επιτροπών λήγει ταυτόχρονα με τις πρωτοβάθμιες. Η απαρτία και στις δύο επιτροπές σχηματίζεται από τον Πρόεδρό της και ένα τουλάχιστο μέλος της επιτροπής.

4. Η δευτεροβάθμια επιτροπή επιλαμβάνεται ύστερα από έφεση διαδίκου, που ασκείται μέσα σε πέντε εργάσιμες μέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της πρωτοβάθμιας απόφασης.

5. Το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιανουαρίου, κάθε χρόνο, ο πρόεδρος κάθε πρωτοδικείου που θ' αναλάβει τη δευτεροβάθμια επιτροπή καλεί τις παραπάνω οργανώσεις να υποδείξουν μέσα στον Ιανουάριο έναν τακτικό και έναν αναπληρωματικό εκπρόσωπο για το ερχόμενο ημερολογιακό έτος και για κάθε μια επιτροπή.

Εάν οι παραπάνω οργανώσεις δεν υποδείξουν εκπροσώπους, ο πρόεδρος ορίζει μέσα στο πρώτο 10ήμερο του Φεβρουαρίου έναν εργοδότη και έναν αναπληρωματικό του και με απόφασή του συγκροτεί και τις δύο Επιτροπές Προστασίας Συνδικαλιστικών Στελεχών της περιφέρειάς του. Ένας από τους υπαλλήλους της δικαστικής γραμματείας ορίζεται γραμματέας για κάθε επιτροπή.

Η κάθε επιτροπή συγκαλείται από τον Πρόεδρό της, ύστερα από αίτηση του εργοδότη ή έφεση του ενδιαφερόμενου που κατατίθεται στη γραμματεία της, μέσα σε "οκτώ (8)" μέρες από την υποβολή της αίτησης ή της έφεσης και συζητεί την υπόθεση, εφαρμόζοντας ανάλογα τις διατάξεις των άρθρ. 739 έως 759 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

"Οι επιτροπές έχουν υποχρέωση να εκδώσουν την απόφασή τους μέσα σε δέκα (10) μέρες από τη μέρα της συζήτησης της υπόθεσης".

Άρθρο 16

Δημοκρατία στους τόπους εργασίας.

1. Η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το Κράτος.

Οι εργαζόμενοι και οι συνδικαλιστικές τους οργανώσεις προστατεύονται κατά την άσκηση κάθε συνδικαλιστικού δικαιώματος και στον τόπο εργασίας.

2. Τα σωματεία δικαιούνται να έχουν πίνακες ανακοινώσεων για τους σκοπούς τους στους τόπους εργασίας και σε χώρους που συμφωνούν ο κάθε εργοδότης και η διοίκηση του σωματείου.

3. Οι τακτικές ή έκτακτες συνελεύσεις της πιο αντιπροσωπευτικής συνδικαλιστικής οργάνωσης συνέρχονται εκτός χρόνου απασχόλησης όπως αναφέρεται στην παρ. 1 του άρθρου 6 σε κατάλληλο χώρο του τόπου εργασίας, εκτός των χώρων παραγωγής, που είναι υποχρεωμένος να διαθέτει ο εργοδότης, εφόσον υπάρχει η δυνατότητα αυτή και εφόσον η εκμετάλλευση απασχολεί τουλάχιστο ογδόντα εργαζομένους. Ο εργοδότης που έχει την παραπάνω υποχρέωση μπορεί εναλλακτικά να παραχωρήσει ή να μισθώσει κατάλληλο χώρο σε ακτίνα μέχρι 1.000 μέτρα από τον τόπο εργασίας.
4. Ο εργοδότης ή εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπός του έχει την υποχρέωση να συναντάται με τους εκπροσώπους των συνδικαλιστικών οργανώσεων μετά από αίτησή τους τουλάχιστο μία φορά το μήνα και να μεριμνά για την επίλυση των θεμάτων που απασχολούν τους εργαζομένους ή την οργάνωσή τους.
5. Ο εργοδότης του οποίου η εκμετάλλευση απασχολεί περισσότερους από εκατό (100) εργαζομένους έχει υποχρέωση να διαθέτει κατάλληλο χώρο για γραφείο στον τόπο εργασίας στη συνδικαλιστική οργάνωση της επιχείρησης που έχει τα περισσότερα μέλη για την εξυπηρέτηση των συνδικαλιστικών σκοπών της εφόσον ζητηθεί και σύμφωνα με τις δυνατότητές του.
6. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις κάθε βαθμού έχουν δικαίωμα να διανέμουν ανακοινώσεις τους μέσα στο χώρο εργασίας εκτός χρόνου απασχόλησης, όπως αναφέρεται στην παρ. 1 του άρθρου 6.
7. Εκπρόσωποι του διοικητικού συμβουλίου του σωματείου της επιχείρησης και, αν δεν υπάρχει σωματείο, του εργατικού κέντρου της περιοχής, δικαιούνται να παρευρίσκονται κατά την επιθεώρηση που ενεργούν τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου Εργασίας και να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους.
8. Ο αρμόδιος επιθεωρητής εργασίας αποφαινεται, αν προκύψει διαφωνία στις περιπτ. 2,3,5 και 7 του άρθρου αυτού, με αιτιολογημένη απόφασή του μέσα σε δέκα (10) μέρες από την προσφυγή σ' αυτόν του εργοδότη ή της συνδικαλιστικής οργάνωσης. Εάν ο εργοδότης δεν συμμορφώνεται με την απόφαση του επιθεωρητή, αυτός του επιβάλλει για κάθε παράβαση των διατάξεων του άρθρου αυτού και για κάθε άρνηση συμμόρφωσης του εργοδότη πρόστιμο από δρχ. 5.000 μέχρις 100.000 υπέρ της Εργατικής Εστίας που εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ.
9. Ο εργοδότης έχει δικαίωμα ν' ασκήσει ανακοπή στο Ειρηνοδικείο του τόπου της εργασίας κατά της απόφασης επιβολής προστίμου από τον επιθεωρητή εργασίας. Το Ειρηνοδικείο δικάζει με τη διαδικασία των άρθρ. 663 και επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Άρθρο 17

Συνδικαλιστικές άδειες.

1. Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να διευκολύνει τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων, των ελεγκτικών επιτροπών και τους αντιπροσώπους των πρωτοβαθμίων στις δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Την ίδια υποχρέωση έχει για τα διοικητικά συμβούλια, τις ελεγκτικές επιτροπές και τους αντιπροσώπους των δευτεροβαθμίων στις τριτοβάθμιες, όπως και για τα διοικητικά συμβούλια και τις ελεγκτικές επιτροπές των τριτοβαθμίων οργανώσεων.
2. Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να παρέχει:
 - α) Στα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της πιο αντιπροσωπευτικής τριτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης άδεια απουσίας όσο χρόνο διαρκεί η θητεία τους.

β) Στα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των πιο αντιπροσωπευτικών δευτεροβαθμίων οργανώσεων άδεια απουσίας έως 9 μέρες το μήνα και έως 15 για τον Πρόεδρο, Αντιπρόεδρο, Γεν. Γραμματέα και Ταμία.

γ) Στους Πρόεδρο, Αντιπρόεδρο, Γενικό Γραμματέα των πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων άδεια απουσίας έως 5 μέρες το μήνα αν τα μέλη τους είναι 500 και πάνω, και ως τρεις μέρες αν είναι λιγότερα.

δ) Στους αντιπροσώπους στις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες οργανώσεις άδεια απουσίας για όλη τη διάρκεια συνεδρίων που συμμετέχουν.

3. Οι αναφερόμενες στην παρ. 2 άδειες απουσίας περιορίζονται σε τριάντα (30) μέρες το χρόνο για τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής, αλλιώς του Προεδρείου των μη αντιπροσωπευτικών τριτοβάθμιων οργανώσεων και στο 1/3 του αναφερόμενου στα εδάφ. β' και γ' χρόνου προκειμένου για την αμέσως επόμενη, της πιο αντιπροσωπευτικής, οργάνωση.

4. Ο χρόνος απουσίας των εργαζομένων κατά τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου θεωρείται χρόνος πραγματικής εργασίας για όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από την εργασιακή και ασφαλιστική σχέση εκτός από το δικαίωμα λήψεως αποδοχών για τον αντίστοιχο χρόνο.

Οι ασφαλιστικές εισφορές συνδικαλιστικών στελεχών για το χρόνο της συνδικαλιστικής άδειας τους καταβάλλονται από την οργάνωσή τους.

(Βλέπε επίσης και άρθρο 6 παρ. 3 ν. 2224/94 που έχει ως εξής: Χορηγούνται συνδικαλιστικές άδειες:

α) στα μέλη της Διοίκησης της πλέον αντιπροσωπευτικής τριτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης για όσο χρόνο διαρκεί η θητεία τους, β) στον Πρόεδρο των Εργατικών Κέντρων και των Ομοσπονδιών, εφόσον οι υπαγόμενες σε αυτά πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν μέχρι 1500 ψηφίσαντα μέλη, δεκαπέντε (15) ημέρες το μήνα, γ) στον Πρόεδρο των Εργατικών Κέντρων και των Ομοσπονδιών, εφόσον οι υπαγόμενες σε αυτά πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν από 1501 - 10000 ψηφίσαντα μέλη, για όσο χρόνο διαρκεί η θητεία του, δ) στον Πρόεδρο και Γενικό Γραμματέα των Εργατικών Κέντρων και Ομοσπονδιών, εφόσον οι υπαγόμενες σε αυτό οργανώσεις έχουν άνω των 10000 ψηφισάντων μελών για όσο χρόνο διαρκεί η θητεία τους.

Οι μέρες αυτές είναι πληρωμένες.

«4. α) Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και για τις συνδικαλιστικές οργανώσεις των υπαλλήλων του άρθρου 30 του ν. 1264/82 (ΦΕΚ 79 Α'). Όπου οι διατάξεις αυτές αναφέρονται σε εργατικά κέντρα καταλαμβάνουν και τα νομαρχιακά τμήματα που υπάγονται στην Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

β) Το άρθρο 18 του ν. 1264/82 ισχύει τόσο επί των υπαλλήλων των φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός είχε οριοθετηθεί με την παραγρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/82, όσο και επί των μισθωτών των απασχολούμενων με σχέση εξαρτημένης εργασίας στον ιδιωτικό τομέα ».

Κάθε άλλη αντίθετη ρύθμιση καταργείται.)

5. Για κάθε διαφωνία σχετική με την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του άρθρου αποφασίζει, ύστερα από αίτηση της μίας ή της άλλης πλευράς, η Επιτροπή του άρθρου 15 αυτού του νόμου.

Άρθρο 18

Ρύθμιση συνδικαλιστικών δικαιωμάτων.

1. Οι διατάξεις των άρθρ. 14, 15, 16, 17 αποτελούν ελάχιστα συνδικαλιστικά δικαιώματα.

2. Ρυθμίσεις ευνοϊκότερες για την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών που έχουν ήδη αποκτηθεί ή θα αποκτηθούν με συμφωνία μισθωτών και εργοδοτών

ή με Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας ή Διαιτητικές Αποφάσεις υπερισχύουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΑΠΕΡΓΙΑ

Άρθρο 19 Δικαίωμα απεργίας.

1. Η απεργία αποτελεί δικαίωμα των εργαζομένων που ασκείται από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις α) ως μέσο για τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών, εργασιακών, συνδικαλιστικών και ασφαλιστικών συμφερόντων των εργαζομένων και ως εκδήλωση αλληλεγγύης για τους αυτούς σκοπούς και β) ως εκδήλωση αλληλεγγύης εργαζόμενων επιχειρήσεων ή εκμεταλλεύσεων που εξαρτώνται από πολυεθνικές εταιρείες προς εργαζομένους σε επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις ή στην έδρα της ίδιας πολυεθνικής εταιρείας και εφόσον η έκβαση της απεργίας των τελευταίων θα έχει άμεσες επιπτώσεις στα οικονομικά ή εργασιακά συμφέροντα των πρώτων.

Η απεργία στην περίπτ. β' κηρύσσεται μόνο από την πιο αντιπροσωπευτική τριτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση.

Για την άσκηση του δικαιώματος της απεργίας απαιτείται προειδοποίηση του εργοδότη ή της συνδικαλιστικής του οργάνωσης 24 τουλάχιστον ώρες πριν από την πραγματοποίησή της.

2. Η απεργία των εργαζομένων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου στο δημόσιο, στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, στις επιχειρήσεις δημόσιου χαρακτήρα ή κοινής ωφέλειας, η λειτουργία των οποίων έχει ζωτική σημασία για την εξυπηρέτηση, βασικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου, επιτρέπεται μετά από την τήρηση της διαδικασίας των άρθρων 20 παρ. 2 και 21 του παρόντος.

Επιχειρήσεις δημόσιου χαρακτήρα ή κοινής ωφέλειας, η λειτουργία των οποίων έχει ζωτική σημασία για την εξυπηρέτηση βασικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου, χαρακτηρίζονται οι επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις:

- α) Παροχής υγειονομικών υπηρεσιών από νοσηλευτικά εν γένει ιδρύματα.
- β) Διύλισης και διανομής ύδατος
- γ) Παραγωγής και διανομής ηλεκτρικού ρεύματος ή καυσίμου αερίου.
- δ) Παραγωγής ή διύλισης ακάθαρτου πετρελαίου.
- ε) Μεταφοράς προσώπων και αγαθών από την ξηρά, τη θάλασσα και τον αέρα.
- στ) Τηλεπικοινωνιών και ταχυδρομείων, Ραδιοφωνίας και Τηλεόρασης.
- ζ) Αποχέτευσης και απαγωγής ακαθάρτων υδάτων και λυμάτων και αποκομιδής και εναπόθεσης απορριμμάτων".
- η) Φορτοεκφόρτωσης και αποθήκευσης εμπορευμάτων στα λιμάνια.
- θ) Τραπέζης της Ελλάδος, Πολιτικής Αεροπορίας και κάθε είδους υπηρεσίες ή τμήματα υπηρεσιών που απασχολούνται με την εκκαθάριση και πληρωμή των μισθών του προσωπικού του κατά το άρθρο 51 του Ν. 1892/1990 δημοσίου τομέα".

Άρθρο 20
Κήρυξη απεργίας.

1. Η απεργία στις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις κηρύσσεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης. Για ολιγόωρες στάσεις εφόσον δεν πραγματοποιούνται την ίδια μέρα ή μέσα στην ίδια εβδομάδα αρκεί απόφαση του διοικητικού συμβουλίου εκτός αν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά.

Η απεργία στις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις ευρύτερης περιφέρειας ή πανελλαδικής έκτασης κηρύσσεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, εκτός αν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά.

Η απεργία στις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις κηρύσσεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου εκτός εάν το καταστατικό τους ορίζει διαφορετικά.

Ενώσεις προσώπων, κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 3 περίπτωση α' υποπερίπτωση γγ, μπορούν να ασκήσουν το δικαίωμα απεργίας ύστερα από απόφαση, με μυστική ψηφοφορία, της πλειοψηφίας των εργαζομένων σε εκμετάλλευση, επιχείρηση, δημόσια υπηρεσία, ΝΠΔΔ ή ΟΤΑ. Για τους εργαζομένους σε εκμετάλλευση, επιχείρηση, δημόσια υπηρεσία, ΝΠΔΔ ή ΟΤΑ, εάν δεν υπάρχει ένωση προσώπων ή επιχειρησιακό σωματείο ή κλαδικό σωματείο με μέλη τους περισσότερους από αυτούς, την απόφαση για απεργία μπορεί να πάρει το πιο αντιπροσωπευτικό Εργατικό Κέντρο της περιοχής που εργάζονται.

Εργαζόμενοι του κλάδου ή της επιχείρησης που δεν είναι μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης που κήρυξε απεργία μπορούν να λάβουν μέρος σ' αυτή.

2. Προκειμένου για εργαζομένους του άρθρου 19 παρ. 2 κήρυξη απεργίας δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί πριν περάσουν τέσσερις (4) πλήρεις ημέρες απ' τη γνωστοποίηση των αιτημάτων και των λόγων που τα θεμελιώνουν με έγγραφο που κοινοποιείται με δικαστικό επιμελητή στον εργοδότη ή στους εργοδότες, στο Υπουργείο το οποίο ασκεί τη σχετική εποπτεία και στο Υπουργείο Εργασίας.

Η απεργία δεν μπορεί ν' αφορά αιτήματα διάφορα από εκείνα που γνωστοποιήθηκαν.

Άρθρο 21
Προσωπικό Ασφαλείας.

"1. Κατά τη διάρκεια της απεργίας η συνδικαλιστική οργάνωση, η οποία την κηρύσσει, έχει υποχρέωση να διαθέτει το αναγκαίο προσωπικό για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων της επιχείρησης και την πρόληψη καταστροφών και ατυχημάτων.

2. Στις υπηρεσίες, οργανισμούς και επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 19 παρ. 2 του ν. 1264/1982, όπως συμπληρώθηκε με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 3 και του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 1915/1990 των οποίων η λειτουργία έχει ζωτική σημασία για την εξυπηρέτηση βασικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου, πέραν του προσωπικού ασφαλείας της προηγούμενης παραγράφου διατίθεται και προσωπικό για την αντιμετώπιση στοιχειωδών αναγκών του κοινωνικού συνόλου κατά τη διάρκεια της απεργίας.

3. Το διατιθέμενο προσωπικό των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού παρέχει τις υπηρεσίες του κάτω από τις οδηγίες του εργοδότη, προς

εκπλήρωση των σκοπών για τους οποίους διατίθεται.

4. Το προσωπικό των παραγράφων 1 και 2 αυτού του άρθρου καθορίζεται με ειδική συμφωνία μεταξύ της αντιπροσωπευτικής συνδικαλιστικής οργάνωσης στην επιχείρηση και της διοίκησης της επιχείρησης. Η πλέον αντιπροσωπευτική είναι η συνδικαλιστική οργάνωση, η οποία έχει ως μέλη τους εργαζόμενους, που προέρχονται από όλους τους κλάδους της επιχείρησης.

Αν στην επιχείρηση υπάρχουν περισσότερες συνδικαλιστικές οργανώσεις, αντιπροσωπευτικότερη είναι εκείνη που συγκεντρώνει το μεγαλύτερο αριθμό μελών, που ψήφισαν κατά τις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη διοίκησης, ανεξάρτητα από τις ειδικότητες των εργαζομένων που είναι μέλη της.

Οι λοιπές συνδικαλιστικές οργανώσεις δικαιούνται να παρέμβουν στις διαπραγματεύσεις και τις λοιπές διαδικασίες.

5. Για τις επιχειρήσεις δημόσιου χαρακτήρα ή κοινής ωφέλειας πέραν του προσωπικού της παρ. 2 με την ίδια συμφωνία είναι δυνατόν να καθορίζονται οι συγκεκριμένες ανάγκες του κοινωνικού συνόλου, τις οποίες πρέπει να καλύπτει η επιχείρηση σε περίπτωση απεργίας και οι συνέπειες για την παραβίαση της συμφωνίας. Κριτήρια για τα θέματα αυτά αποτελούν το είδος και η κοινωνική κρισιμότητα των υπηρεσιών και αγαθών, που παρέχει η επιχείρηση και η ανάγκη διασφάλισης της άσκησης του δικαιώματος της απεργίας.

6. Η συμφωνία καταρτίζεται με απευθείας διαπραγματεύσεις μεταξύ των μερών. Έως την 5η Νοεμβρίου κάθε ημερολογιακού έτους ένα από τα ενδιαφερόμενα μέρη καλεί το άλλο σε διαπραγμάτευση με εξώδικη κλήση, στην οποία περιέχεται υποχρεωτικά η πρόταση για καθορισμό του προσωπικού των παραγράφων 1 και 2 αυτού του άρθρου. Η κλήση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή και κατά τον ίδιο τρόπο κοινοποιείται στο Υπουργείο Εργασίας.

7. Η συμφωνία καταρτίζεται το αργότερο έως τις 25 Νοεμβρίου κάθε ημερολογιακού έτους και κατατίθεται στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας, μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την υπογραφή της. Η συμφωνία αυτή ισχύει ολόκληρο το ημερολογιακό έτος που ακολουθεί.

8. Εάν δεν τηρηθεί η διαδικασία της παρ. 5 αυτού του άρθρου ή αν η συμφωνία δεν καταρτισθεί έως την 25η Νοεμβρίου ή δεν κατατεθεί στο Υπουργείο Εργασίας μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην παρ. 5 του άρθρου αυτού τα μέρη υποχρεούνται να προσφύγουν στη διαδικασία της μεσολάβησης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 1876/1990 (ΦΕΚ 27 Α').

Η μεσολάβηση πρέπει να ολοκληρωθεί μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την ανάληψη των καθηκόντων του μεσολαβητή.

Εάν η μεσολάβηση δεν καταλήξει σε συμφωνία κάθε ενδιαφερόμενη πλευρά έχει δικαίωμα να παραπέμψει το θέμα στην επιτροπή του άρθρου 15 του ν. 1264/1982, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 25 του ν. 1545/1985.

9. Όλα τα ζητήματα των παραγράφων 1, 2, 3 και 4 αυτού του άρθρου μπορούν να ρυθμίζονται και με συλλογικές συμβάσεις εργασίας για όλες τις επιχειρήσεις ανεξάρτητα από το δημόσιο ή μη χαρακτήρα τους και την υπαγωγή τους ή μη στην κοινή ωφέλεια".

2. Η πρώτη εφαρμογή της διαδικασίας των παραγράφων 5, 6 και 7 αυτού του άρθρου για την κατάρτιση ειδικής συμφωνίας για το προσωπικό των παραγράφων 1 και 2 αυτού του άρθρου αρχίζει από την 1η Οκτωβρίου 1994.

Άρθρο 22

Απαγόρευση προσλήψεων απεργοσπαστών

Απαγόρευση ανταπεργίας-νομιμότητα απεργίας

1. Απαγορεύεται κατά τη διάρκεια νόμιμης απεργίας η πρόσληψη απεργοσπαστών.

2. Απαγορεύεται η ανταπεργία (λόκ-άουτ).

3. Δεν επιτρέπεται η δικαστική απαγόρευση απεργίας με ασφαλιστικά μέτρα.

4. Για διαφορές που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 19-22 αποφασίζει "ο πρόεδρος πρωτοδικών" της έδρας της συνδικαλιστικής οργάνωσης που έχει κηρύξει την απεργία, κατά τη διαδικασία των άρθρων 663 έως 676 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Σε επείγουσες περιπτώσεις οι πρόεδροι των αρμοδίων πρωτοβαθμίων και δευτεροβαθμίων δικαστηρίων προσδιορίζουν σύντομη δικάσιμη και συντέμνουν τις προθεσμίες επίδοσης των δικογράφων, ώστε η συζήτηση να πραγματοποιηθεί μέσα σε "τρεις (3)" ημέρες από την κατάθεσή τους, ανεξάρτητα από τον αριθμό των υποθέσεων που εκκρεμούν.

"Για την έφεση αποφασίζει ο πρόεδρος εφετών κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 674 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας".

Η προθεσμία της έφεσης είναι τρεις (3) ημέρες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 23

Ποινικές διατάξεις, Υποχρέωση απασχόλησης ακύρως απολυθέντος.

1. Ο εργοδότης και οι εκπρόσωποί του, ως και οποιοσδήποτε τρίτος, που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 2 και 3 του νόμου αυτού, τιμωρούνται με φυλάκιση ή και με χρηματική ποινή μέχρι 5.000.000 δραχμών και εφόσον δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή από άλλη διάταξη.

2. Ο εργοδότης και οι εκπρόσωποί του, που παραβαίνουν τις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 5, 8 και 9 ή που αρνούνται την πραγματική απασχόληση εργαζομένου που η απόλυσή του έχει κριθεί άκυρη με δικαστική απόφαση ή που αρνούνται την επαναπρόσληψη και πραγματική απασχόληση των εργαζομένων που αναφέρονται στο άρθρο 24, τιμωρούνται με φυλάκιση ή και με χρηματική ποινή μέχρις 1.000.000 δρχ. για κάθε παράβαση ή άρνηση.

3. Οποιοσδήποτε παραποιεί ή νοθεύει το αποτέλεσμα εκλογών για την ανάδειξη συλλογικών οργάνων ή αντιπροσώπων οποιασδήποτε συνδικαλιστικής οργάνωσης τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστο τριών μηνών και εάν πρόκειται για μέλος εφορευτικής επιτροπής με φυλάκιση τουλάχιστο έξη μηνών.

4. Όποιος χρησιμοποιεί την επωνυμία ή αντιποιείται την εκπροσώπηση συνδικαλιστικής οργάνωσης χωρίς δικαίωμα, για δικό του όφελος, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρις ενός έτους, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη διάταξη.

5. Όποιος εμποδίζει με σωματική ή ψυχολογική βία τις συνεδριάσεις της διοίκησης ή τις συνελεύσεις μελών συνδικαλιστικών οργανώσεων τιμωρείται με φυλάκιση μέχρις ενός έτους, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη διάταξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η' ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 24 Αποκατάσταση συνδικαλιστών.

1. Μέλη διοικήσεων ως και ιδρυτικά μέλη συνδικαλιστικών οργανώσεων μέσα στα όρια των παρ. 6 και 8 του άρθρου 14 που έχουν απολυθεί μετά την ισχύ του νόμου 330/1976 επαναπροσλαμβάνονται στην επιχείρηση, η οποία έχει καταγγείλει τη σύμβαση εργασίας τους, χωρίς άλλη διατύπωση.

Η διάταξη του εδάφ. α' δεν εφαρμόζεται εάν η καταγγελία της σύμβασης έγινε για παράβαση ποινικού νόμου, εκτός των διατάξεων του νόμου 330/1976 και του άρθρου 332 Π.Κ., για την οποία έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση.

2. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 εφαρμόζεται και για τους εργαζόμενους των οποίων οι συμβάσεις εργασίας έχουν καταγγελθεί κατά τις διατάξεις του άρθρου 38 του Ν. 330/1976 εφόσον ήσαν άνεργοι κατά την 1.4.1982 και εξακολουθούν ή κατέστησαν άνεργοι μέχρι τη δημοσίευση αυτού του νόμου, χωρίς υπαιτιότητά τους ή η εργασία τους μειονεκτεί σοβαρά σε σχέση με εκείνη από την οποία απολύθηκαν.

3. Εργαζόμενοι, των οποίων οι συμβάσεις εργασίας έχουν καταγγελθεί μετά την ισχύ του νόμου 330/1976, ένα μήνα πριν κηρυχθεί η απεργία, κατά τη διάρκειά της και μέσα σε δύο μήνες μετά από τη λήξη της απεργίας στην οποία έλαβαν μέρος στην Επιχείρηση ή τον κλάδο απασχόλησής τους επαναπροσλαμβάνονται στην επιχείρηση, η οποία έχει καταγγείλει τη σύμβαση εργασίας τους, χωρίς άλλη διατύπωση, εφόσον ήσαν άνεργοι κατά την 1.4.1982 και εξακολουθούν ή κατέστησαν άνεργοι μετά τη δημοσίευση αυτού του νόμου χωρίς υπαιτιότητά τους ή η εργασία τους μειονεκτεί σοβαρά σε σχέση με εκείνη από την οποία απολύθηκαν.

Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται εάν έχει κριθεί με δικαστική απόφαση ότι η απόλυση δεν έγινε για συνδικαλιστικούς λόγους ή αν πρόκειται για εποχιακά απασχολούμενους, όπως αυτό προκύπτει από τη φύση της παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης.

Η διάταξη του εδάφ. β' της παρ. 1 ισχύει και στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής.

4. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται οι παρ. 1, 2 και 3 εδάφ. γ' αν έχει εκδοθεί αμετάκλητη δικαστική απόφαση σε βάρος του εργαζομένου η επαναπρόσληψη έχει την έννοια αναγκαστικής σύναψης νέας σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου.

5. Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να επαναπροσλάβει τον εργαζόμενο που έχει απολυθεί κατά τις παρ. 1, 2 και 3 και εφόσον ο εργαζόμενος του κοινοποιήσει σχετική έγγραφη δήλωση με δικαστικό επιμελητή μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία 60 ημερών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού. Η προθεσμία αυτή αρχίζει μετά το τέλος της εκκρεμούς ποινικής δίκης για τις περιπτώσεις των παρ. 1 εδάφ. β' και 3 εδάφ. γ' του άρθρου αυτού.

6. Αν οι εργαζόμενοι που θα υποβάλλουν τη δήλωση επαναπρόσληψης της παρ. 4 υπερβαίνουν το 5% αλλά όχι το 10% των απασχολούμενων στην επιχείρηση, ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να τους επαναπροσλάβει ισομερώς κατά μήνα μέσα σ' ένα εξάμηνο από το τέλος της προθεσμίας υποβολής της παραπάνω δήλωσης. Αν υπερβαίνουν το 10% και για το ποσοστό πέραν του 10% και μέχρι 20% προσλαμβάνονται ισομερώς κατά μήνα μέσα στον

επόμενο χρόνο. Η πρόσληψη γίνεται με τη σειρά υποβολής της παραπάνω δήλωσης και με προτίμηση των εργαζομένων της παρ. 1, στη συνέχεια της παρ. 2 και τέλος της παρ. 3, και μέσα σε κάθε ομάδα με προτίμηση όσων είχαν μεγαλύτερη προϋπηρεσία στην επιχείρηση. Εκείνοι που δεν καλύπτονται από τα παραπάνω ποσοστά έχουν δικαίωμα προτίμησης σε μελλοντικές τυχόν προσλήψεις.

Αποζημιώσεις που έχουν τυχόν καταβληθεί δεν επιστρέφονται από τους επαναπροσλαμβανόμενους.

7. Για διαφορές που προκύπτουν σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού, αποφασίζει το Μονομελές Πρωτοδικείο είτε του τόπου της έδρας της επιχείρησης είτε του τόπου παροχής της εργασίας με τη διαδικασία των άρθρων 663 - 676 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Οι διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 22 εφαρμόζονται ανάλογα.

8. Στις περιπτώσεις της παρ. 6 αν η επιχείρηση που υποχρεώνεται στην επαναπρόσληψη βρίσκεται σε προφανή οικονομική αδυναμία ν' αντιμετωπίσει τις πρόσθετες δαπάνες από τις επαναπροσλήψεις μπορεί να υπαχθεί με απόφαση του Υπουργού Εργασίας στα προγράμματα του ΟΑΕΔ για την επιδότηση δημιουργίας νέων θέσεων απασχόλησης, με βάση τους όρους και ύστερα από τη διαδικασία που ορίζει το κάθε πρόγραμμα.

Άρθρο 25

Εγγραφές μελών - Εκκαθάριση μητρώων.

1. Επί ένα χρόνο από τη δημοσίευση αυτού του νόμου εάν το όργανο που είναι αρμόδιο κατά το καταστατικό της ή με εξουσιοδότηση του οργάνου αυτού το Προεδρείο της ν' αποφασίσει την εγγραφή μελών σε οποιαδήποτε οργάνωση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 δεν δεχτεί την αίτηση του εργαζομένου ή της οργάνωσης που θέλει να εγγραφεί ή μέσα σε 10 μέρες από την υποβολή της για πρωτοβάθμια οργάνωση και 20 μέρες για δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια δεν έχει γνωστοποιηθεί η απόφαση για την αποδοχή ή απόρριψη της αίτησης στον αιτούντα, αυτός έχει δικαίωμα να προσφύγει στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο και να ζητήσει την εγγραφή κατά τη διαδικασία των άρθρων 663 και επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Οι λοιπές διατάξεις της παρ. 6 και η παρ. 7 του άρθρ. 7 εφαρμόζονται ανάλογα.

Η προθεσμία της παρ. 7 του άρθρου 7 ορίζεται σε 45 μέρες για τις πρωτοβάθμιες και 75 μέρες για τις λοιπές οργανώσεις.

Οι διατάξεις του άρθρου 22 παρ. 4 εφαρμόζονται ανάλογα.

2. Ένα τουλάχιστο μήνα πριν από την πρώτη μετά την έναρξη εφαρμογής αυτού του νόμου συνέλευση κάθε συνδικαλιστικής οργάνωσης, η διοίκηση της οφείλει να προβεί στην εκκαθάριση του μητρώου των μελών της σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παρ. 1 και 2 του άρθρ. 7 και 2 και 3 του άρθρου 28 του νόμου αυτού. Για την περίπτωση μη συμμόρφωσης της διοίκησης ως και για διαφορές που μπορεί να προκύψουν αποφασίζει το αρμόδιο Ειρηνοδικείο και εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 7 παρ. 7 και 22 παρ. 4 του νόμου αυτού.

Άρθρο 26

Άμεση εφαρμογή αναλογικής.

1. Η Συνέλευση των μελών κάθε συνδικαλιστικής οργάνωσης μπορεί να αποφασίσει την άμεση εφαρμογή των σχετικών με τις εκλογές διατάξεων του νόμου αυτού. Η συνέλευση, που θα αποφασίσει σχετικά και σε καταφατική περίπτωση θα προχωρήσει στην εκλογή εφορευτικής επιτροπής και στη συνέχεια στην εκλογή του διοικητικού συμβουλίου, της ελεγκτικής επιτροπής και αντιπροσώπων, συγκαλείται ύστερα από έγγραφη αίτηση του 1/10 των μελών της προς το αρμόδιο για τη σύγκλησή της όργανο σύμφωνα με το καταστατικό της οργάνωσης.

Αν σε 15 μέρες δεν γνωστοποιηθεί στον πρώτο από τους αιτούντες με έγγραφο του αρμοδίου οργάνου η αποδοχή της αίτησης ή δεν κοινοποιηθεί και δημοσιευθεί, όπως ορίζεται στην παρ. 4 αυτού του άρθρου, η πρόσκληση για συνέλευση, το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της οργάνωσης εξουσιοδοτεί τους αιτούντες ή ορισμένους από αυτούς και ύστερα από αίτησή τους που συζητείται με τη διαδικασία των άρθρων 739 και επ. του Κ.Πολ.Δ. να συγκαλέσουν αυτοί τη Γενική Συνέλευση και ρυθμίζει την προεδρία της.

Η Συνέλευση αποφασίζει με σχετική πλειοψηφία των παρόντων μελών της και με τις απαρτίες που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 8 του νόμου αυτού χωρίς την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρ. 99 του Αστικού Κώδικα.

2. Αν η Συνέλευση αποφασίσει αρνητικά συνεχίζεται κανονικά η θητεία των οργάνων με την επιφύλαξη του άρθρου 9 παράγραφος 1 εδάφιο β'.

Αν πρόκειται για συνέλευση πρωτοβάθμιας οργάνωσης, στην περίπτωση αυτή, αμέσως μετά την ανακοίνωση της αρνητικής της απόφασης καλείται από τον πρόεδρό της ν' αποφασίσει εάν θ' αντιπροσωπευθεί στην τριτοβάθμια οργάνωση δια μέσου του Εργατικού Κέντρου ή της Ομοσπονδίας που τυχόν ανήκει. Η παρ. 2β του άρθρου 10 εφαρμόζεται κατά τα λοιπά αναλόγως.

Σε περίπτωση που δεν πραγματοποιηθεί η Συνέλευση των μελών σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. 1, η διοίκηση της πρωτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης συγκαλεί τη Συνέλευση, η οποία αποφασίζει εάν θα αντιπροσωπευθεί στην τριτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση δια μέσου του Εργατικού Κέντρου ή της Ομοσπονδίας. Η παρ. 2β του άρθρου 10 εφαρμόζεται και στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής.

3. Οι διατάξεις της παρ. 1 εφαρμόζεται για τις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις μετά τέσσερις μήνες, για τις δευτεροβάθμιες μετά επτά μήνες και για τις τριτοβάθμιες μετά εννέα μήνες από τη δημοσίευση του νόμου.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και αν συντρέχουν σπουδαίοι λόγοι μπορεί να καθορίζεται χρόνος έναρξης των παραπάνω προθεσμιών έξη μηνών αντί τεσσάρων για τις πρωτοβάθμιες οργανώσεις, εννέα μηνών αντί επτά για τις δευτεροβάθμιες οργανώσεις και δώδεκα μηνών αντί εννέα για τις τριτοβάθμιες οργανώσεις ή ορισμένες εξ αυτών.

4. Προκειμένου για πρωτοβάθμιες οργανώσεις με περισσότερα από 200 μέλη και επί ένα χρόνο από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, οι υπεύθυνοι για την σύγκληση συνελεύσεων οφείλουν, εκτός από άλλη τυχόν πρόβλεψη του καταστατικού και πριν από 20 τουλάχιστο μέρες, να δημοσιεύσουν σε μία ημερήσια και αν δεν υπάρχει σε μια εβδομαδιαία εφημερίδα του τόπου της έδρας της οργάνωσης και να κοινοποιήσουν με δικαστικό επιμελητή στις υπερκείμενες οργανώσεις πρόσκληση προς τα μέλη τους για τη συνέλευση, που θα πραγματοποιηθεί με σημείωση για τον ακριβή τόπο και χρόνο και το σκοπό της.

Αν δεν γίνουν η δημοσίευση και οι κοινοποιήσεις της πρόσκλησης αυτής, η συνέλευση είναι άκυρη.

Στην περίπτωση αυτή, το Μονομελές Πρωτοδικείο με αίτηση του 1/20 των

μελών της οργάνωσης αποφασίζει όπως ορίζεται στην παρ. 1.

5. Για το πρώτο μετά την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου συνέδριο κάθε τριτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης, μπορεί η διοίκησή της να ζητήσει από τις δευτεροβάθμιες οργανώσεις της δύναμής της να αντιπροσωπευτούν σ' αυτό με αντιπροσώπους που η εκλογή τους θα έχει πραγματοποιηθεί το πολύ ενάμισι χρόνο πριν από την ημέρα έναρξης του συνεδρίου. Η απόφαση αυτή πρέπει να ανακοινωθεί στις δευτεροβάθμιες οργανώσεις το λιγότερο τρεις μήνες πριν από την αποφασισμένη ημερομηνία του συνεδρίου.

Άρθρο 27

Διάλυση ΟΔΕΠΕΣ.

1. Ο Οργανισμός Διαχείρισεως Ειδικών Πόρων Εργασιακών Σωματείων (ΟΔΕΠΕΣ) καταργείται όπως και το Ν.Δ. 891/1971 "περί οικονομικής υποβοηθήσεως εργασιακών σωματείων και ενώσεων". Η τύχη της περιουσίας του καταργουμένου ΟΔΕΠΕΣ διέπεται αποκλειστικά από τις επόμενες διατάξεις.

2. Από τη δημοσίευση αυτού του νόμου όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του ΟΔΕΠΕΣ αναλαμβάνονται από την Εργατική Εστία χωρίς άλλη διατύπωση.

Η Εργατική Εστία εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του ΟΔΕΠΕΣ προς τις συνδικαλιστικές οργανώσεις με τη διαδικασία και τους όρους του Π.Δ/τος 901/1976 "περί αντικαταστάσεως των διατάξεων του Π.Δ. 189/1975 και περί της οικονομικής ενισχύσεως των επί τη βάσει του Νόμου 89/1975 ανασυσταθέντων εργατοϋπαλληλικών επαγγελματικών σωματείων και ενώσεων" που εξακολουθεί να ισχύει μέχρι και τρεις (3) μήνες από την κατάρτιση της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας ή την έκδοση της όμοιας έκτασης απόφασης διαιτησίας ή του Π.Δ/τος που αναφέρονται στο άρθρο 6 του νόμου αυτού. Για το σκοπό αυτό το προσωπικό του ΟΔΕΠΕΣ συνεχίζει να παρέχει τις υπηρεσίες του στην Εργατική Εστία μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών και των ρυθμίσεων της παρ. 3. Ειδικά για τις οικονομικές ενισχύσεις του έτους 1982 οι προθεσμίες της παρ. 1 περίπτ. δ' του άρθρ.1 του Π.Δ/τος 901/1976 παρατείνονται μέχρι 31.8.1982.

3. Όλοι οι εργαζόμενοι, μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού, στον ΟΔΕΠΕΣ, μπορεί να ενταχθούν, ύστερα από αίτησή τους και απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της Εργατικής Εστίας που εγκρίνεται από τον Υπουργό Εργασίας, ανεξάρτητα από το όριο ηλικίας τους, σε αντίστοιχες προσωρινές θέσεις που θα συσταθούν στην Εργατική Εστία, ανάλογα με τις ανάγκες της.

Με Π.Δ/γμα, που θα εκδοθεί με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Οικονομικών και Εργασίας, θα καθορισθούν οι λεπτομέρειες της ένταξης, οι κλάδοι και οι βαθμοί των θέσεων που θα συσταθούν καθώς και τα τυπικά προσόντα διορισμού του προσωπικού που θα ενταχθεί.

Ειδικά για το προσωπικό του ΟΔΕΠΕΣ, ως προϋπηρεσία για την ένταξη αναγνωρίζεται και αυτή που διανύθηκε στον ΟΔΕΠΕΣ.

Κανένας από τους παραπάνω εργαζόμενους, που εντάσσεται στην Εργατική Εστία σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού, δεν λαμβάνει συνολικά αποδοχές λιγότερες από εκείνες που ελάμβανε πριν από την ένταξή του. Σε περίπτωση επί πλέον διαφοράς, αυτή διατηρείται σαν προσωρινό επίδομα μέχρι την κάλυψή του.

Οι εργαζόμενοι στον ΟΔΕΠΕΣ, που για οποιοδήποτε λόγο δεν θα ενταχθούν ως

μόνιμοι, σύμφωνα με τα παραπάνω είναι δυνατόν ύστερα από αίτησή τους με απόφαση του Δ.Σ. της Εργατικής Εστίας που εγκρίνεται από τον Υπουργό Εργασίας να συνεχίσουν την απασχόλησή τους στην Εργατική Εστία με τη σχέση και τους όρους που εργάζονται σ' αυτόν. Στους υπόλοιπους η Εργατική Εστία οφείλει τις νόμιμες αποζημιώσεις σαν να είχε καταγγεληθεί η σύμβαση εργασίας τους και είχαν απολυθεί κατά τη δημοσίευση του παραπάνω Π.Δ/τος.

Άρθρο 28

Λοιπές μεταβατικές διατάξεις.

1. Μέχρις εκδόσεως του κατά την παρ. 2 του άρθρου 29 εκλογικού συνδικαλιστικού βιβλιαρίου ο εργαζόμενος μέλος συνδικαλιστικής οργάνωσης χρησιμοποιεί το ασφαλιστικό βιβλιάριο υγείας όπου γίνονται όλες οι εγγραφές που καθορίζει το άρθρο 13 παρ.1.
2. Εργαζόμενος που είναι μέλος σε περισσότερα από δύο σωματεία κατά τη διάκριση της παρ. 1 του άρθρου 7 υποχρεούται μέσα σε 2 μήνες από τη δημοσίευση του νόμου αυτού να επιλέξει τις οργανώσεις στις οποίες θα είναι μέλος και να ζητήσει τη διαγραφή του από τις λοιπές, Μετά την παραπάνω προθεσμία αν υπάρχουν πολλές εγγραφές είναι έγκυρες μόνο οι δύο πρώτες κατά σειρά εγγραφής και με την διάκριση της παρ. 1 του άρθρου 7.
Τυχόν ωφελήματα από ασφαλιστική ή υγειονομική κάλυψη που απολαμβάνουν μέλη σωματείου, από τη δύναμη του οποίου είτε διαγράφονται είτε αποχωρούν ύστερα από την παραπάνω ρύθμιση, δε θίγονται.
3. Όσα αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου αυτού ισχύουν ανάλογα για τις πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες οργανώσεις, σε σχέση με όσα αναφέρονται στις παρ. 2 και 3 του άρθρου 7.
4. Ποινές που έχουν επιβληθεί για πράξεις που πρόβλεπε και τιμωρούσε ο Ν. 330/1976 και που δεν θεωρούνται αξιόποινες με το νόμο αυτό διαγράφονται από τα ποινικά μητρώα με φροντίδα του αρμόδιου Εισαγγελέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 29

- 1.. Με Π..Δ/τα που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Εργασίας και Δικαιοσύνης ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες
 - α) της τήρησης του ειδικού βιβλίου και του φακέλου συνδικαλιστικών οργανώσεων ως και της χορήγησης αντιγράφων των εγγράφων και των βεβαιώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 2,
 - β) της τήρησης των βιβλίων των συνδικαλιστικών οργανώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 3.
2. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, μετά γνώμη της πιο αντιπροσωπευτικής τριτοβάθμιας οργάνωσης της χώρας, καθορίζεται η διαδικασία εκδόσεως, το σχήμα και τα λοιπά στοιχεία του συνδικαλιστικού εκλογικού βιβλιαρίου καθώς και οι εγγραφές που γίνονται σ' αυτό.
3. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας ρυθμίζεται ο τρόπος και το ύψος της

αμοιβής των δικαστικών αντιπροσώπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι'

Άρθρο 30

Συνδικαλιστικές ελευθερίες και δικαιώματα δημοσίων υπαλλήλων.

1. Ο νόμος αυτός, όπως είναι, εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 14 παρ. 3-10, 16 παρ. 7-9, 22 παρ. 1 και 2, 24 και 27, εφαρμόζεται με τις ειδικές ρυθμίσεις που προβλέπονται παρακάτω ανάλογα και στους έμμισθους πολιτικούς υπαλλήλους του Δημοσίου, όπως και στους μόνιμους ή με θητεία υπαλλήλους των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, των εκκλησιαστικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και λοιπών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ακόμη δε και στους υπαλλήλους με σχέση ιδιωτικού δικαίου που κατέχουν οργανικές θέσεις, σύμφωνα με το άρθρο 103 παρ. 3 του Συντάγματος.

2. Για την επέκταση της κατά την προηγούμενη παράγραφο εφαρμογής, ως εργαζόμενοι λογίζονται και οι δημόσιοι υπάλληλοι. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρονται οι λέξεις εργοδότης, επιχείρηση, εκμετάλλευση, με τον όρο αυτό νοούνται και το Δημόσιο και τα πιο πάνω νομικά πρόσωπα με τις αρμόδιες υπηρεσίες τους. Όπου γίνεται λόγος για Εργατικό Κέντρο, η μνεία δεν αφορά τους δημοσίους υπαλλήλους.

3. Δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις των δημοσίων υπαλλήλων είναι: α) Οι ομοσπονδίες των κατά κλάδους ή ειδικότητες σωματείων, που τα μέλη τους υπάγονται οργανικά σε ένα ή και σε περισσότερα Υπουργεία ή τα Ν.Π.Δ.Δ. της παρ. 1 του παρόντος και β) οι ομοσπονδίες σωματείων που τα μέλη τους υπάγονται οργανικά στο ίδιο Υπουργείο ή στα κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου Ν.Π.Δ.Δ. ή ομάδα Ν.Π.Δ.Δ. που τελεί υπό την εποπτεία του ίδιου Υπουργείου.

Όπου υπάλληλοι ενός Υπουργείου ανήκουν σε μία και ενιαία συνδικαλιστική οργάνωση του Υπουργείου αυτού, με περισσότερους κλάδους, η οργάνωσή τους θεωρείται, για το λόγο αυτό, και σαν δευτεροβάθμια.

Κάθε πρωτοβάθμια οργάνωση μπορεί να γίνει μέλος σε μία μόνο δευτεροβάθμια, εφόσον δεν υπάρχει άλλη οργάνωση.

Σε περίπτωση που πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση ανήκει σε περισσότερες από μία δευτεροβάθμια οργανώσεις υποχρεούται, στην πρώτη γενική συνέλευση των μελών της, που θα συγκληθεί μετά την ισχύ του νόμου αυτού, να αποφασίσει, σε ποια δευτεροβάθμια (ομοσπονδία) θα παραμείνει ει ως μέλος της.

4. Κάθε υπάλληλος, από το διορισμό του, μπορεί να γίνει μέλος μόνο μίας συνδικαλιστικής οργάνωσης των κατά κλάδους ή ειδικότητες διαρθρωμένων και μιας οργάνωσης του χώρου εργασίας, αφού καταβάλει την ορισμένη από το καταστατικό συνδρομή. Εκτός των άλλων περιπτώσεων που τυχόν ορίζει το καταστατικό της οργάνωσής του, ο υπάλληλος διαγράφεται από μέλος αυτής, από το χρονικό σημείο της λύσης της υπαλληλικής σχέσης, καθώς και αν δεν πήρε μέρος στις δύο τελευταίες εκλογές, για την ανάδειξη της διοίκησης.

5. Με την επιφύλαξη του άρθρου 11 του Ν. 1256/1982 "για την πολυθεσία, την πολυαπασχόληση και την καθιέρωση ανωτάτου ορίου απολαβών στο δημόσιο τομέα καθώς και για το Ελεγκτικό Συνέδριο, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και άλλες διατάξεις", δεν επιτρέπεται η μετάθεση των κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου δημοσίων υπαλλήλων, που είναι μέλη

διοικητικών συμβουλίων ή προσωρινών διοικήσεων πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων, εφ' όσον αυτές ανήκουν σε δευτεροβάθμιες μέλη τριτοβάθμιων οργανώσεων, χωρίς την έγγραφη συγκατάθεση των ίδιων των υπαλλήλων και της συνδικαλιστικής τους οργάνωσης.

Κατά τον ίδιο τρόπο προστατεύονται και τα μέλη των διοικήσεων των δευτεροβάθμιων και των τριτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων.

6. Η επιτροπή του άρθρου 15 του νόμου αυτού όταν πρόκειται για δημοσίους υπαλλήλους αποτελείται:

α) Από τον Πρόεδρο Πρωτοδικών της περιφέρειας όπου παρέχει τις υπηρεσίες του ο υπάλληλος ή Πρωτοδίκη ή Ειρηνοδίκη που ορίζεται απ' αυτόν, με την αναφερόμενη στο άρθρο 11 σειρά, για ετήσια θητεία.

β) Από έναν υπάλληλο, που ορίζει ο Υπουργός Προεδρίας Κυβερνήσεως, ύστερα από συνεννόηση με τον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό.

γ) Από έναν εκπρόσωπο των υπαλλήλων, που υποδεικνύει η πιο αντιπροσωπευτική τριτοβάθμια οργάνωση της χώρας.

7. Η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 19 του νόμου αυτού εφαρμόζεται και για το δικαίωμα απεργίας των δημοσίων υπαλλήλων.

Ο χρόνος της απεργίας των δημοσίων υπαλλήλων θεωρείται ως χρόνος πραγματικής δημοσίας υπηρεσίας, χωρίς όμως να καταβάλλονται οι αποδοχές του χρόνου απεργίας.

8. α) Προκειμένου για δημοσίους υπαλλήλους της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, κήρυξη της απεργίας δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί πριν περάσουν τέσσερις (4) πλήρεις μέρες, από τη γνωστοποίηση των αιτημάτων και των λόγων που τα θεμελιώνουν, με έγγραφο που κοινοποιείται, με δικαστικό επιμελητή, στο Υπουργείο Προεδρίας Κυβερνήσεως, στο Υπουργείο Οικονομικών, στο Υπουργείο που υπάγονται οι υπάλληλοι αυτοί, καθώς επίσης και στις διοικήσεις των φορέων που εποπτεύονται απ' αυτό, όταν πρόκειται για απεργία υπαλλήλων τους.

β) Η απεργία κηρύσσεται από δευτεροβάθμιες ή τριτοβάθμιες οργανώσεις μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης.

9. Κατά τη διάρκεια απεργίας των δημοσίων υπαλλήλων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δεν επιτρέπεται η πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων.

10. Στις πρωτοβάθμιες, δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις των δημοσίων υπαλλήλων της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου δεν μπορούν να είναι μέλη συνταξιούχοι ή συνδικαλιστικές οργανώσεις συνταξιούχων.

Άρθρο 30α

"1. Ο νόμος αυτός, όπως ισχύει σήμερα, εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 3, 7 παρ. 1 και 3, 11 παρ. 1 εδάφ. 2, 12, 14 παρ. 3-10, 15, 16 παρ. 5 και 7-9, 17, 18 παρ. 1, 19-22, 23 παρ. 1 και 2, 24, 26, 27 και 30, εφαρμόζεται ανάλογα, με τις ειδικές ρυθμίσεις που προβλέπονται στις επόμενες παραγράφους του άρθρου αυτού και στους εν ενεργεία αστυνομικούς υπαλλήλους κάθε βαθμού της Ελληνικής Αστυνομίας.

2. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, όπου στο νόμο αυτόν χρησιμοποιούνται οι όροι "εργοδότης", "επιχείρηση" ή "εκμετάλλευση" νοείται το Δημόσιο και όπου χρησιμοποιείται ο όρος "εργαζόμενοι" νοούνται οι υπάλληλοι της προηγούμενης παραγράφου. Ομοίως, όπου γίνεται λόγος για "Εργατικό Κέντρο", η μνεία δεν αφορά τους υπαλλήλους της προηγούμενης παραγράφου.

3. Με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 281 του Αστικού Κώδικα, η

άσκηση των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων των αστυνομικών υπαλλήλων δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα όρια που προσδιορίζονται από τις ιδιομορφίες, την αποστολή και ιδιαίτερα τον εθνικό, κοινωνικό και υπερκομματικό χαρακτήρα της Ελληνικής Αστυνομίας.

4. Οι εν ενεργεία αστυνομικοί υπάλληλοι επιτρέπεται να συστήσουν:

α. Σε κάθε νομό μία ένωση αστυνομικών υπαλλήλων μέχρι και το βαθμό του ανθυπαστυνόμου και σε κάθε διοικητική περιφέρεια μία ένωση αξιωματικών ως πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις. Μέλη των οργανώσεων αυτών μπορούν να είναι μόνο όσοι υπηρετούν στα όρια του νομού ή της διοικητικής περιφέρειας, αντίστοιχα. Οι αξιωματικοί δύνανται, αντί της ένωσης αξιωματικών, να γίνονται μέλη της ένωσης αστυνομικών υπαλλήλων. Οι ανθυπαστυνόμοι δύνανται αντί της ένωσης αστυνομικών υπαλλήλων να γίνονται μέλη της ένωσης αξιωματικών.

β. Μία ομοσπονδία των πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων αστυνομικών υπαλλήλων και μία ομοσπονδία των πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων αξιωματικών, ως δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις.

γ. Μία τριτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση (συνομοσπονδία), την οποία απαρτίζουν οι δύο παραπάνω ομοσπονδίες και στην οποία εκπροσωπούνται με αριθμό αντιπροσώπων, που καθορίζεται με το καταστατικό της. Η διάταξη του τρίτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 9 του παρόντος νόμου δεν έχει εφαρμογή για την εκπροσώπηση των ανωτέρω ομοσπονδιών στην τριτοβάθμια οργάνωση.

5. Κάθε αστυνομικός υπάλληλος δικαιούται να είναι μέλος μόνο της πρωτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης του νομού ή της διοικητικής περιφέρειας όπου υπηρετεί. Σε περίπτωση μετάθεσής του σε άλλο νομό ή σε άλλη περιφέρεια διαγράφεται υποχρεωτικά από τη συνδικαλιστική οργάνωση, της οποίας ήταν μέλος και δικαιούται να εγγραφεί στη συνδικαλιστική οργάνωση του νομού ή της διοικητικής περιφέρειας στην οποία μετατίθεται.

6. Οι εισφορές των μελών παρακρατούνται από τη διαχείριση χρηματικού της υπηρεσίας από την οποία πληρώνονται και αποδίδονται στις συνδικαλιστικές οργανώσεις του παρόντος άρθρου, σύμφωνα με τις καταστάσεις μελών που υποβάλλονται από αυτές.

7. Από την παρούσα δύναμη κάθε υπηρεσίας δεν επιτρέπεται να απουσιάζει, για συμμετοχή σε συνελεύσεις των συνδικαλιστικών οργανώσεών τους, ποσοστό μεγαλύτερο του 1/3 των αξιωματικών και του 1/4 των κατώτερων υπαλλήλων και με την προϋπόθεση ότι το επιτρέπουν οι ανάγκες της υπηρεσίας, κατά την αιτιολογημένη κρίση του διοικητή της μονάδας. Αν τα μέλη που επιθυμούν να συμμετάσχουν σε συνέλευση ξεπερνούν τα παραπάνω ποσοστά, διενεργείται κλήρωση μεταξύ τους με τρόπο που ορίζεται στο καταστατικό της οικείας συνδικαλιστικής οργάνωσης.

8. Στον πρόεδρο και στο γενικό γραμματέα κάθε συνδικαλιστικής οργάνωσης των αστυνομικών υπαλλήλων παρέχονται, για την εκπλήρωση των συνδικαλιστικών τους υποχρεώσεων, ειδικές άδειες απουσίας έως τέσσερις (4) ημέρες το μήνα κατ' ανώτατο όριο. Στους αντιπροσώπους της ομοσπονδίας παρέχεται άδεια απουσίας καθόλη τη διάρκεια των συνεδρίων στα οποία μετέχουν, η οποία όμως δεν δύναται να υπερβαίνει τις τέσσερις (4) ημέρες κατ' έτος. Οι δικαιούμενοι άδειας υποχρεούνται να ενημερώνουν για τη χρήση της το διοικητή της υπηρεσίας τους, πριν δύο (2) τουλάχιστον ημέρες. Τα παραπάνω πρόσωπα δεν μετατίθενται όσο διαρκεί η θητεία τους έξω από το νομό, στον οποίο υπηρετούν, εκτός αν το ζητήσουν τα ίδια ή κριθεί τούτο αναγκαίο λόγω προαγωγής, άσκησης πειθαρχικής διώξεως για πειθαρχικό παράπτωμα, για το οποίο προβλέπεται από τις οικείες διατάξεις ανώτερη πειθαρχική ποινή ή θέσης τους σε

κατάσταση διαθεσιμότητας για λόγους πειθαρχίας.

9. Η εκλογή των οργάνων και αντιπροσώπων των συνδικαλιστικών οργανώσεων γίνεται από ενιαίο ψηφοδέλτιο, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται όλοι οι υποψήφιοι. Κάθε εκλογέας μπορεί να θέσει αριθμό σταυρών ίσο με το 1/3 του αριθμού των εδρών του διοικητικού συμβουλίου ή της ελεγκτικής επιτροπής ή των αντιπροσώπων. Σε περίπτωση κλάσματος, ο επιτρεπόμενος αριθμός σταυρών στρογγυλοποιείται στον αμέσως προηγούμενο ακέραιο. Εκλέγονται κατά σειρά οι υποψήφιοι που συγκέντρωσαν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης, έως ότου συμπληρωθεί ο αριθμός των εδρών του διοικητικού συμβουλίου ή της ελεγκτικής επιτροπής ή των αντιπροσώπων.

10. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις των αστυνομικών υπαλλήλων, καθώς και τα μέλη τους, δεν επιτρέπεται ιδίως:

α. Να συμμετέχουν σε απεργίες, καθώς και σε κάθε είδους εκδηλώσεις πολιτικών ή συνδικαλιστικών φορέων ή πολιτικών προσώπων ή να ασκούν προπαγάνδα υπέρ ή κατά αυτών. Εξαιρούνται τα συνέδρια και οι πολιτιστικές εκδηλώσεις των συνδικαλιστικών φορέων.

β. Να προσχωρούν ή να γίνονται μέλη άλλων επαγγελματικών συνδικαλιστικών οργανώσεων, εκτός των Διεθνών Αστυνομικών Συνδικαλιστικών Οργανώσεων, ή να εκπροσωπούν άλλους εργαζόμενους.

γ. Να αναμειγνύονται με οποιονδήποτε τρόπο σε θέματα διοίκησης των Υπηρεσιών.

11. Οργανώσεις αστυνομικών υπαλλήλων της Ελληνικής Αστυνομίας, που έχουν ήδη συσταθεί, οφείλουν να προσαρμόσουν τα καταστατικά τους στις ρυθμίσεις των παραπάνω διατάξεων και να ζητήσουν την έγκριση αυτών από τα αρμόδια δικαστήρια μέσα σε δύο (2) μήνες από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού. Οι οργανώσεις αυτές, καθώς και όσες ιδρυθούν βάσει του νόμου αυτού, οφείλουν να προκηρύξουν εκλογές για την ανάδειξη των οργάνων τους όχι νωρίτερα από τέσσερις (4) μήνες και όχι αργότερα από έξι (6) μήνες από την έγκριση του καταστατικού τους. Μόνο οι ενώσεις αστυνομικών, που συνιστώνται και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, εκπροσωπούν τα συμφέροντα των αστυνομικών.

12. Αστυνομικοί, που ως μέλη διοικητικού συμβουλίου αστυνομικών οργανώσεων, τιμωρήθηκαν πειθαρχικά για παραπτώματα που είχαν άμεση σχέση με τη συνδικαλιστική τους δράση, δικαιούνται, εφόσον είναι στην ενέργεια, να ζητήσουν την επανένταξη των πειθαρχικών τους υποθέσεων, υποβάλλοντας σχετική αίτηση στην Υπηρεσία τους εντός ανατρεπτικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος. Οι αιτήσεις εξετάζονται από τα αρμόδια όργανα, τα οποία επέβαλαν τις πειθαρχικές ποινές".

Άρθρο 31

1. Η εργασιακή σχέση των απασχολούμενων στον Τύπο και η λύση της διέπεται από τις ισχύουσες γενικές διατάξεις του Εργατικού Δικαίου καταργούμενης κάθε αντίθετης ρύθμισης.
2. Κάθε διάταξη νόμου που κατοχυρώνει, περιορίζει ή εξαρτά το δικαίωμα της εργασίας στον Τύπο και την παροχή στους εργαζόμενους σε αυτόν παρεπόμενων της εργασίας τους δικαιωμάτων από τη συμμετοχή τους ή μη σε συγκεκριμένη επαγγελματική οργάνωση ή από την υπαγωγή τους στο Ν. 1186/1981 ή σε ορισμένο ασφαλιστικό φορέα, καταργείται.
3. Η ικανοποίηση των παρεπόμενων της εργασίας δικαιωμάτων προϋποθέτει του λοιπού μόνο την απόδειξη ύπαρξης σύμβασης εργασίας με τον Τύπο.

4. Στο άρθρο 4 του Α.Ν. 99/1967 προστίθεται τέταρτη περίπτωση που έχει ως εξής: «δ) Επί απολύσεων τεχνικών, απασχολούμενων εις τας Ημερησίας Εφημερίδας Αθηνών και Θεσσαλονίκης».

5. Η αληθινή έννοια της παρ. 4 του άρθρου 9 του Ν.1186/1981 είναι ότι ο υπολογισμός του χρόνου υπηρεσίας των Τεχνικών Τύπου στους οποίους αναφέρεται η διάταξη γίνεται κατά τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις ή Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας εφόσον ειδικά ρυθμίζουν το θέμα.

6. Η αποζημίωση που προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις για την περίπτωση της οικειοθελούς αποχωρήσεως λόγω συνταξιοδοτήσεως ή της απολύσεως των Τεχνικών Τύπου που συνδέονται με σύμβαση εργασίας στις εφημερίδες Αθηνών και Θεσσαλονίκης των οποίων η στοιχειοθεσία γίνεται εν όλω ή εν μέρει σε λινοτυπικές μηχανές και η εκτύπωση σε κυλινδρικά πιεστήρια, ορίζεται στο ήμισυ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 32

Καταργούνται με την επιφύλαξη της παρ.2 εδ.β του άρθρου 1:

1. Ο Ν. 330/1976 «περί επαγγελματικών σωματείων και ενώσεων και διασφάλισης της συνδικαλιστικής ελευθερίας».
2. Η παρ. 2 του άρθρου του Α.Ν. 620/1945 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως των νόμων 148 του 1945, 274 του 1945 και 581 του ίδιου έτους».
3. Ο Α.Ν. 1803/1951 «περί προστασίας των συνδικαλιστικών στελεχών».
4. Οι διατάξεις νόμων, βασιλικών διαταγμάτων, αναγκαστικών νόμων και νομοθετικών διαταγμάτων, που είχαν καταργηθεί με το αρθρ. 41 παρ. 1 του Ν. 330/1976 θεωρούνται επίσης καταργημένες.
5. Ο Ν. 643/1977 «περί διασφάλισης της συνδικαλιστικής ελευθερίας των δημοσίων υπαλλήλων και περί του δικαιώματος της απεργίας αυτών».
6. Όσες διατάξεις νόμων, διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων είναι αντίθετες προς τις διατάξεις του παρόντος νόμου ή αναφέρονται σε θέματα ρυθμιζόμενα με αυτόν.

Άρθρο 33

Η ισχύς αυτού του νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην εφημερίδα της Κυβέρνησης. Πραγγέλομεν να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως το κείμενο του παρόντος και να εκτελεσθεί ως νόμος του Κράτους.

Αριθμός απόφασης 1795/2009

ΤΟ ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΙΔΙΚΗ

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τη Δικαστή, Δήμητρα Σωτηριάδου, Πρόεδρο Πρωτοδικών, που ορίστηκε από τον Πρόεδρο του Τριμελούς Συμβουλίου Διευθύνσεως του Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης και τη Γραμματέα Ασημούλα Γαλάνη.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕ δημόσια, στο ακροατήριό του, στις 7-7-2009 και μετά από διακοπή την 8-7-2009, για να δικάσει την από 1-7-2009 αγωγή, που κατατέθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου με γενικό αριθμό κατάθεσης 118667/2009 και αριθμό κατάθεσης δικογράφου 3371/2009, με αντικείμενο "κήρυξη απεργίας ως παράνομης", μεταξύ:

ΤΗΣ ΕΝΑΓΟΥΣΑΣ: Της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία ".....", που εδρεύει στο Μαρούσι Αττικής,, και εκπροσωπείται νόμιμα, που παραστάθηκε δια των πληρεξουσίων της δικηγόρων του Δ.Σ.Α Ιωάννη Νικολόπουλου και Μαρίας Μπάρλα.

ΤΩΝ ΕΝΑΓΟΜΕΝΩΝ: 1) Της "ΕΝΩΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ (Ε.Τ.Ι.Τ.Α), που εδρεύει στην Αθήνα, στην οδό Γ` Σεπτεμβρίου 48B και εκπροσωπείται νόμιμα, 2) του Προέδρου της ανωτέρω συνδικαλιστικής οργάνωσης και 3) του Γενικού Γραμματέα της ανωτέρω συνδικαλιστικής οργάνωσης, κατοίκων Αθηνών, στην οδό Γ` Σεπτεμβρίου 48B, που παραστάθηκαν η μεν πρώτη διά, οι δε δεύτερος και τρίτος μετά του πληρεξουσίου τους δικηγόρου του Δ.Σ.Α Δημητρίου Περπατάρη.

ΤΗΣ ΠΡΟΣΘΕΤΩΣ ΠΑΡΕΜΒΑΙΝΟΥΣΑΣ: Του σωματίου με την επωνυμία "Ένωση Ιδιοκτητών Τηλεοπτικών Σταθμών Εθνικής Εμβέλειας", που εδρεύει στην Αθήνα, οδός Πανεπιστημίου 10 και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία παραστάθηκε διά του πληρεξουσίου της δικηγόρου του Δ.Σ.Α Δημητρίου Βερβεσού. Συμπαράσταθηκε η ασκούμενη δικηγόρος Αγγελική Γκιόλα.

ΤΗΣ ΥΠΕΡ ΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ: Της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία ".....", που εδρεύει στο Μαρούσι Αττικής,, και εκπροσωπείται νόμιμα, που παραστάθηκε δια των πληρεξουσίων της δικηγόρων του Δ.Σ.Α Ιωάννη Νικολόπουλου και Μαρίας Μπάρλα.

ΤΩΝ ΚΑΘ' ΩΝ Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ: Της "ΕΝΩΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ (Ε.Τ.Ι.Τ.Α), που εδρεύει στην Αθήνα, στην οδό Γ` Σεπτεμβρίου 48B και εκπροσωπείται νόμιμα, 2) του Προέδρου της ανωτέρω συνδικαλιστικής οργάνωσης και 3) του Γενικού Γραμματέα της ανωτέρω συνδικαλιστικής οργάνωσης, κατοίκων Αθηνών, στην οδό Γ` Σεπτεμβρίου 48B, που παραστάθηκαν η μεν πρώτη διά, οι δε δεύτερος και τρίτος μετά του πληρεξουσίου τους δικηγόρου του Δ.Σ.Α Δημητρίου Περπατάρη.

ΤΗΣ ΠΡΟΣΘΕΤΩΣ ΠΑΡΕΜΒΑΙΝΟΥΣΑΣ: Της δευτεροβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης με την επωνυμία "Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Προσωπικού Επιχειρήσεων Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης (ΠΟΣΠΕΡΤ)", όπως εκπροσωπείται νόμιμα, που παραστάθηκε μετά του Προέδρου της Παναγιώτη Καλφαγιάννη, ο οποίος διόρισε ως πληρεξούσιους δικηγόρους, τους δικηγόρο του Δ.Σ.Α Αθανάσιο Γεωργαλή και Ανδρέα Ματθαίου.

ΤΩΝ ΥΠΕΡ ΩΝ Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ: Της "ΕΝΩΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ (Ε.Τ.Ι.Τ.Α), που εδρεύει στην Αθήνα, στην οδό Γ`

Σεπτεμβρίου 48B και εκπροσωπείται νόμιμα, 2) του Προέδρου της ανωτέρω συνδικαλιστικής οργάνωσης και 3) του Γενικού Γραμματέα της ανωτέρω συνδικαλιστικής οργάνωσης, κατοίκων Αθηνών, στην οδό Γ` Σεπτεμβρίου 48B, που παραστάθηκαν η μεν πρώτη διά, οι δε δεύτερος και τρίτος μετά του πληρεξουσίου τους δικηγόρου του Δ.Σ.Α Δημητρίου Περπατάρη.

ΤΗΣ ΚΑΘ` ΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ: Της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία ".....", που εδρεύει στο Μαρούσι Αττικής,, και εκπροσωπείται νόμιμα, που παραστάθηκε δια των πληρεξουσίων της δικηγόρων του Δ.Σ.Α Ιωάννη Νικολόπουλου και Μαρίας Μπάρλα.

ΤΟΥ ΠΡΟΣΘΕΤΩΣ ΠΑΡΕΜΒΑΙΝΟΝΤΟΣ: Του "Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου Αθήνας (Ε.Κ.Α)", όπως εκπροσωπείται νόμιμα, που παραστάθηκε διά του πληρεξουσίου του δικηγόρου του Δ.Σ.Α Χαράλαμπου Δάμου.

ΤΩΝ ΥΠΕΡ ΩΝ Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ: Της "ΕΝΩΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ (Ε.Τ.Ι.Τ.Α)", που εδρεύει στην Αθήνα, στην οδό Γ` Σεπτεμβρίου 48B και εκπροσωπείται νόμιμα, 2) του Προέδρου της ανωτέρω συνδικαλιστικής οργάνωσης και 3) του Γενικού Γραμματέα της ανωτέρω συνδικαλιστικής οργάνωσης, κατοίκων Αθηνών, στην οδό, που παραστάθηκαν η μεν πρώτη διά, οι δε δεύτερος και τρίτος μετά του πληρεξουσίου τους δικηγόρου του Δ.Σ.Α Δημητρίου Περπατάρη.

ΤΗΣ ΚΑΘ` ΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ: Της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία ".....", που εδρεύει στο Μαρούσι Αττικής,, και εκπροσωπείται νόμιμα, που παραστάθηκε δια των πληρεξουσίων της δικηγόρων του Δ.Σ.Α Ιωάννη Νικολόπουλου και Μαρίας Μπάρλα.

Η ενάγουσα με την ανωτέρω αγωγή της, που απευθύνεται προς το Δικαστήριο αυτό, ζητεί, να γίνει δεκτή, για όσους λόγους επικαλείται σ` αυτήν.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης και μετά την εκφώνησή της από το σχετικό πινάκιο, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι του διαδίκων ζήτησαν, να γίνουν δεκτά, όσα αναφέρονται, αντίστοιχα, στα πρακτικά και τις προτάσεις που κατέθεσαν η ενάγουσα, οι εναγόμενοι και η προσθέτως, υπέρ των τελευταίων, παρεμβαίνουσα "Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Προσωπικού Επιχειρήσεων Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης (ΠΟΣΠΕΡΤ)" στο ακροατήριο.

ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Με την υπό κρίση αγωγή της, έτσι όπως το δικόγραφο της εκτιμάται από το Δικαστήριο, η ενάγουσα ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία ".....", που εκθέτει ότι είναι αδειούχος του πανελληνίας εμβέλειας και επί 24ώρου βάσεως λειτουργούντος ενημερωτικού τηλεοπτικού σταθμού "....." και ότι η πρώτη των εναγομένων είναι πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση των τεχνικών ιδιωτικής τηλεόρασης, ζητεί, για τους λόγους που αναλυτικά διαλαμβάνει και

συνίστανται α) στη μη τήρηση 1) της τετραήμερης προθεσμίας γνωστοποίησης των αιτημάτων και των λόγων της απεργίας και 2) της διαδικασίας της πρόσκλησης σε δημόσιο διάλογο, που προβλέπονται ως προϋποθέσεις για τη νόμιμη κήρυξη απεργίας αντιστοίχως από τα άρθρα 20 παρ. 2 του Ν 1264/1982 και 3 του Ν 2224/1994 και αφορούν (και) τις επιχειρήσεις τηλεόρασης όπως η ίδια, επικουρικά δε, στην περίπτωση που κριθεί ότι η ίδια δεν εμπίπτει στις ανωτέρω επιχειρήσεις, στη μη τήρηση της 24ώρης προθεσμίας προειδοποίησης που προβλέπεται από το άρθρο 19 παρ. 1 του ίδιου Ν 1264/1982, καθώς και β) στο γεγονός ότι η επίμαχη απεργία, ενόψει των αιτημάτων της, προσβάλλει, για τους λόγους που αναφέρει, το διευθυντικό της δικαίωμα, να αναγνωρισθεί ότι είναι παράνομη η απεργιακή κινητοποίηση (στάση εργασίας) που κήρυξε η πρώτη εναγόμενη πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση, πρόεδρος και γενικός γραμματέας της οποίας είναι αντίστοιχα οι δεύτερος και τρίτος των εναγομένων, για την 30-6-2009 από ώρα 18.00 μέχρι ώρα 22.00 και ήδη πραγματοποιήθηκε, να απαγορευθεί, ενόψει του γεγονότος ότι λόγω των αιτημάτων της επίμαχης απεργιακής κινητοποίησης και προφορικών δηλώσεων των εκπροσώπων της πρώτης εναγόμενης, προσιωνίζεται ως βέβαιη η επανάληψη των απεργιακών κινητοποιήσεων στο άμεσο μέλλον, κάθε μελλοντική απεργιακή κινητοποίηση (είτε με τη μορφή απεργίας είτε με τη μορφή στάσης εργασίας) με τα ίδια αιτήματα, με την απειλή (όπως το σχετικό αίτημα εκτιμάται), σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με την περί απαγόρευσης διάταξη της απόφασης που θα εκδοθεί, σε βάρος της πρώτης των εναγομένων χρηματικής ποινής 11.476,35 ευρώ και σε βάρος των δεύτερου και τρίτου εξ αυτών προσωπικής κράτησης έξι μηνών για τον καθένα, να κηρυχθεί η απόφαση που θα εκδοθεί, ως προς την ίδια παραπάνω περί απαγόρευσης διάταξη της, προσωρινά εκτελεστή, να της επιτραπεί (στην ενάγουσα) η γνωστοποίηση της απόφασης μετά την 7η νυκτερινή καθώς και ημέρες αργίας και εξαιρετές και, τέλος, να καταδικασθούν οι αντίδικοι της στην πληρωμή των δικαστικών της εξόδων.

Η αγωγή αρμόδια εισάγεται για συζήτηση στο παρόν Δικαστήριο που είναι καθ' ύλη και κατά τόπο αρμόδιο και έχει συγκροτηθεί νόμιμα (άρθρο 22 παρ. 4 του Ν 1264/1982), κατά την ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών των άρθρων 663 επ. του ΚπολΔ. Είναι εν μέρει νόμιμη (εκτός από τα κατωτέρω αναφερόμενα αιτήματα) στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 12, 23 παρ. 2 του Συντάγματος, 19 παρ. 1 και 2 εδ. στ, 20 παρ. 1 και 2, 21, 22 παρ. 4 του Ν 1264/1982, 3 του Ν 2224/1994, 70,57,914 ΑΚ, 68, 70, 176,191 παρ. 2, του ΚπολΔ, έχουσα η ενάγουσα άμεσο έννομο συμφέρον, υφιστάμενο και κατά το χρόνο συζήτησης της αγωγής, παρά τη λήξη της επίμαχης απεργιακής κινητοποίησης κατά το χρόνο αυτό, απορριπτόμενου του αντίθετου ισχυρισμού των εναγομένων και της προσθέτως, υπέρ αυτών, παρεμβαίνουσας δευτεροβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης (ΠΟΣΠΕΡΤ), δεδομένου ότι η ολοκλήρωση των απεργιακών κινητοποιήσεων δεν αναιρεί το έννομο συμφέρον του εργοδότη να ζητήσει την κήρυξη τους ως παράνομων, είτε λόγω ελλείψεως των προϋποθέσεων για την νομιμότητα της απεργίας είτε για άλλους λόγους, αφού η συμμετοχή σε παράνομη απεργία έχει έννομες συνέπειες στο δικαίωμα χορήγησης άδειας αναπαύσεως και καταβολής αποδοχών και επιδόματος αδειας, στον τρόπο υπολογισμού των επιδομάτων εορτών ενώ η συμμετοχή σε παράνομη απεργία μπορεί (πάντα με τη συνδρομή και άλλων στοιχείων) να θεωρηθεί ως λόγος σιωπηρής καταγγελίας

της σύμβασης εργασίας από τον εργαζόμενο ή να εκτιμηθεί για τη θεμελίωση σπουδαίου λόγου για τη καταγγελία συμβάσεως ορισμένου χρόνου από τον εργοδότη (ΕφΘεΣ 3603/1999 ΔΕΝ 2000,160). Η επιχειρούμενη να θεμελιωθεί στο άρθρο 281 ΑΚ ένσταση των εναγομένων και της ανωτέρω προσθέτως, υπέρ των ίδιων, παρεμβαίνουσας περί καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος της ενάγουσας, που προβάλλουν ζητώντας την για το λόγο αυτό απόρριψη της αγωγής, επικαλούμενοι, προς θεμελίωσή της, ότι η επίμαχη απεργιακή κινητοποίηση έχει πραγματοποιηθεί, είναι μη νόμιμη και ως εκ τούτου απορριπτέα, δεδομένου ότι μόνο αυτό το γεγονός δεν αρκεί για να καταστήσει καταχρηστικό το ασκούμενο διά της ένδικης αγωγής δικαίωμα της ενάγουσας. Περαιτέρω, το αίτημα να απαγορευθεί η πραγματοποίηση κάθε μορφής απεργιακών κινητοποιήσεων στο μέλλον με τα ίδια αιτήματα, που συνδέεται αποκλειστικά και μόνο με τον ανωτέρω υπό στοιχείο β λόγο προσβολής της επίμαχης απεργιακής κινητοποίησης ως παράνομης, πέραν της αοριστίας του αφού δεν γίνεται επίκληση ότι έχει ήδη αποφασισθεί από τα αρμόδια όργανα της πρώτης εναγόμενης η πραγματοποίηση ανάλογων απεργιακών κινητοποιήσεων και έχει επομένως υπό την έννοια αυτή εξαγγελθεί και επίκειται μετά βεβαιότητας η πραγματοποίησή τους καθώς ότι εξ αυτών επίκειται, με τη επίκληση συγκεκριμένων περιστατικών, άμεσος κίνδυνος βλάβης της ενάγουσας, είναι μη νόμιμο, αφού δεν είναι δυνατόν να προβλεφθούν οι περιστάσεις και οι συνθήκες υπό τις οποίες θα τελεί τυχόν νέα απεργιακή κινητοποίηση, σε περίπτωση δε πραγματοποίησεως μίας τέτοιας νέας απεργιακής κινητοποίησης, η ενάγουσα έχει κάθε δικαίωμα να μην προσβάλλει ως παράνομη ή καταχρηστική και να προστατεύσει έτσι τα τυχόν προσβαλλόμενα δικαιώματά της (βλ. σχετικώς ΜΠρΑθ 1134/2008, ΜΠρΑθ 764/2007, ΜπρΑθ 1936/2006 αδημοσ). Συνακόλουθα της απορρίψεως του ανωτέρω αιτήματος περί απαγόρευσης κάθε μελλοντικής απεργιακής κινητοποίησης, παρίστανται απορριπτέα, ως άνευ αντικειμένου πλέον, τα συνδεδεμένα αποκλειστικά με το ίδιο αίτημα, λοιπά αγωγικά αιτήματα περί απειλής σε βάρος της πρώτης εναγόμενης χρηματικής ποινής και σε βάρος των λοιπών εναγόμενων προσωπικής κράτησης και περί κήρυξης της απόφασης ως προς τη συγκεκριμένη διάταξη προσωρινά εκτελεστής. Πρέπει, επομένως η αγωγή, έτσι όπως κρίθηκε νόμιμη, να εξεταστεί περαιτέρω για να κριθεί η βασιμότητά της από ουσιαστική άποψη.

Το σωματείο με την επωνυμία "Ένωση Ιδιοκτητών Τηλεοπτικών Σταθμών Εθνικής Εμβέλειας" μέλος του οποίου, όπως δεν αμφισβητείται ειδικά είναι η ενάγουσα, η δευτεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση με την επωνυμία "Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Προσωπικού Επιχειρήσεων Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης (ΠΡΟΣΠΕΡΤ)", μέλος του οποίου, όπως δεν αμφισβητείται ειδικά, είναι η πρώτη εναγόμενη πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση και το "Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Αθήνας (Ε.Κ.Α)", με δήλωση των πληρεξουσίων δικηγόρων τους που καταχωρήθηκαν στα ταυτόσημα με την παρούσα πρακτικά δημόσια συνεδρίασης, άσκησαν παραδεκτά (άρθρα 80, 231 και 666 παρ. 1 του ΚΠολΔ), πρόσθετες παρεμβάσεις, υπέρ της ενάγουσας και κατά των εναγομένων το σωματείο και υπέρ των εναγομένων και κατά της ενάγουσας η δευτεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση και το "Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Αθήνας (Ε.Κ.Α)", με αντίστοιχα αιτήματα την παραδοχή και την απόρριψη της αγωγής. Οι παρεμβάσεις αυτές είναι νόμιμες (άρθρα 669 παρ. 2 του ΚΠολΔ) και πρέπει, επομένως, συνεκδικαζόμενες με

την κύρια αγωγή (άρθρο 246 ΚπολΔ), να εξετασθούν περαιτέρω για να κριθεί η βασιμότητά τους από ουσιαστική άποψη.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 1 α του ν. 2224/1994 οι συνδικαλιστικές οργανώσεις που κηρύσσουν απεργία στις υπηρεσίες, οργανισμούς και επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 19 παρ. 2 του ν. 1264/1982, όπως συμπληρώθηκε με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 3 του ν. 1915/1990, στις οποίες εντάσσονται οι επιχειρήσεις ραδιοφωνίας και τηλεόρασης (εδ. στ), πριν ασκήσουν το δικαίωμα της απεργίας υποχρεούνται να καλέσουν τον εργοδότη με έγγραφο, που κοινοποιείται με δικαστικό επιμελητή σε δημόσιο διάλογο για τα αιτήματα αυτής. Με τις λοιπές παραγράφους του ίδιου άρθρου ρυθμίζεται η διαδικασία του δημόσιου διαλόγου, σύμφωνα δε με την παρ. 2 του εν λόγω άρθρου, ο δημόσιος διάλογος διεξάγεται μέσα σε σαράντα οκτώ (48) ώρες από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, στην οποία ορίζεται ο τόπος και ο χρόνος της συνάντησης. Από τις ανωτέρω διατάξεις σαφώς προκύπτει, ότι οι συνδικαλιστικές οργανώσεις που κηρύσσουν απεργία σε επιχειρήσεις, υπηρεσίες και οργανισμούς του άρθρου 19 παρ. 2 του ν. 1264/1982 έχουν υποχρέωση να προσφύγουν στη διαδικασία του δημόσιου διαλόγου, η τήρηση της οποίας αποτελεί όρο νομιμότητας της απεργίας (βλ. ΕφΠατρ 917/2000, ΕΕργΔ 2001.544). Εξάλλου, η παράγραφος 5 του άρθρου 3 του ν. 2224/1994, η οποία ορίζει, ότι η διεξαγωγή του δημόσιου διαλόγου δεν αναστέλλει την άσκηση του δικαιώματος της απεργίας, δεν αφορά τις περιπτώσεις του δημόσιου διαλόγου σε επιχειρήσεις του άρθρου 19 παρ. 2 του ν. 1264/ 1982, όπου προϋπόθεση προσφυγής στη διαδικασία του δημόσιου διαλόγου είναι να μην έχει ακόμη ασκηθεί το δικαίωμα αυτό (βλ. ΕφΠατρ 917/2000 ό.π.). Στις ίδιες ως άνω επιχειρήσεις του άρθρου 19 παρ. 2 του ως άνω νόμου, κήρυξη απεργίας δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί πριν την παρέλευση τεσσάρων πλήρων ημερών από την γνωστοποίηση των αιτημάτων και των λόγων που τη θεμελιώνουν με έγγραφο που κοινοποιείται με δικαστικό επιμελητή στον εργοδότη, στο Υπουργείο το οποίο ασκεί τη σχετική εποπτεία και στο Υπουργείο Εργασίας, η τήρηση δε της ως άνω προϋπόθεσης αποτελεί προϋπόθεση της νομιμότητας της πραγματοποιούμενης απεργίας.

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων και, που προτάθηκαν αντίστοιχα από την ενάγουσα και τους εναγομένους (σημειώνεται ότι ο ισχυρισμός της ενάγουσας και της υπέρ αυτής προσθέτως παρεμβαίνουσας, ότι δεν μπορεί να εξετασθεί ως μάρτυρας των εναγομένων ο προταθείς από τους ίδιους, επειδή είναι Πρόεδρος της προσθέτως υπέρ των εναγομένων παρεμβαίνουσας δευτεροβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης με την επωνυμία "Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Προσωπικού Επιχειρήσεων Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης (ΠΟΣΠΕΡΤ)" και λόγω της ιδιότητάς του αυτής η μαρτυρική του κατάθεση αποτελεί ανυπόστατο αποδεικτικό μέσο, είναι απορριπτέος ως μη νόμιμος. Ειδικότερα απαγορεύεται να εξεταστεί ως μάρτυρας και η ένορκη μαρτυρική του κατάθεση αποτελεί ανυπόστατο αποδεικτικό μέσο, ο διάδικος στην κύρια δίκη και, στην περίπτωση που διάδικος σ' αυτή είναι νομικό πρόσωπο, ο νόμιμος εκπρόσωπός του, ως ταυτιζόμενος με το τελευταίο και δη επί υπάρξεως διοικητικού συμβουλίου που διοικεί το νομικό πρόσωπο, μόνο ο πρόεδρος ή τα μέλη αυτού (ΑΠ 1566/2006,

ΑΠ 1386/2006). Η απαγόρευση αυτή όμως δεν εκτείνεται στους νόμιμους εκπρόσωπους άλλων, εκτός των κυρίων διαδίκων, προσώπων που συμμετέχουν στη δίκη (όπως των παρεμβαίνόντων), όταν τα πρόσωπα αυτά προτείνονται και εξετάζονται ως μάρτυρες με επιμέλεια όχι των νομικών προσώπων που εκπροσωπούν άλλα άλλων συμμετασχόντων στη δίκη), εξετάστηκαν στο ακροατήριο και περιέχονται στα ταυτάριθμα με την παρούσα πρακτικά, την 1165/9-7-2009 ένορκη βεβαίωση ενώπιον του Ειρηνοδίκη Αμαρουσίου του, που εξετάστηκε με επιμέλεια της υπέρ της ενάγουσας προσθέτως παρεμβαίνουσας και προσκομίζεται απ' αυτή, η οποία λήφθηκε νομότυπα (άρθρο 671 παρ. 1 του ΚΠολΔ) μετά από προ 24 ωρών κλήτευση των αντιδίκων της, με δήλωση του πληρεξουσίου της δικηγόρου που καταχωρήθηκε στα ταυτάριθμα με την παρούσα πρακτικά (σημειώνεται ότι οι 5741/9-7-2009, 5742/9-7-2009 και 5743/9-7-2009 ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον του Ειρηνοδίκη Αθηνών των, και αντίστοιχα, που εξετάστηκαν με επιμέλεια της πρώτης των εναγομένων, από την οποία και προσκομίζονται, αποτελούν ανυπόστατα αποδεικτικά μέσα και δεν λαμβάνονται υπόψη ούτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, κατά τα όσα ήδη εκτέθηκαν προηγουμένως, εφόσον οι ανωτέρω εξετασθέντες και είναι οι ίδιοι διάδικοι της κύριας δίκης, δηλαδή είναι αντίστοιχα ο τρίτος και ο δεύτερος εναγόμενος και παράλληλα τόσο αυτοί όσο και, όπως η ίδια δηλώνει στην ένορκη της βεβαίωση, είναι μέλη του διοικητικού συμβουλίου της πρώτης εναγόμενης, με επιμέλεια της οποίας εξετάστηκαν, με την ιδιότητα του γενικού γραμματέα, του προέδρου και της ταμία αντίστοιχα), τις κατωτέρω αναφερόμενες ομολογίες (άρθρα 261, 352 του ΚΠολΔ) και το σύνολο των εγγράφων που οι διάδικοι της κύριας δίκης και η προσθέτως, υπέρ των εναγομένων, παρεμβαίνουσα "Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Προσωπικού Επιχειρήσεων Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης (ΠΟΣΠΕΡΤ)" επικαλούνται και προσκομίζουν (οι λοιποί προσθέτως παρεμβαίνοντες δεν κατέθεσαν προτάσεις ούτε προσκόμισαν έγγραφα), είτε για να χρησιμεύσουν ως αυτοτελή αποδεικτικά μέσα είτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, ορισμένα εκ των οποίων ειδικώς κατωτέρω αναφέρονται, χωρίς όμως να παραλείπεται κανένα για την ουσιαστική διάγνωση της διαφοράς, αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η ενάγουσα ανώνυμη εταιρεία, αδειούχος του πανελληνίας εμβέλειας και επί 24ώρου βάσεως λειτουργούντος ενημερωτικού τηλεοπτικού σταθμού γενικού περιεχομένου "....." είναι επιχείρηση τηλεόρασης και κατά το εδ. στ της παρ. 2 του άρθρου 19 του Ν 1264/1982, εντάσσεται στις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, η λειτουργία των οποίων έχει ζωτική σημασία για την εξυπηρέτηση βασικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου.

Για την ευόδωση του σκοπού της χρησιμοποίη, μεταξύ του άλλου προσωπικού της, και τεχνικό προσωπικό που το αποτελούν και μέλη της πρώτης εναγόμενης πρωτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης, πρόεδρος και γενικός γραμματέας της οποίας είναι αντίστοιχα ο δεύτερος και τρίτος εναγόμενος και που, όπως δεν αμφισβητείται ειδικά από την ενάγουσα, είναι μέλος της προσθέτως παρεμβαίνουσας δευτεροβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης. Η πρώτη εναγόμενη επέδωσε στην ενάγουσα στις 30 Ιουνίου 2009, ημέρα Τρίτη και ώρα 15.30 μμ, την από 29-6-2009, εξώδικη δήλωσή της (βλ. τη σχετική από 30-6-2009 επισημείωση επί του επιδοθέντος αντιγράφου της εξωδίκου δηλώσεως του δικαστικού επιμελητή του Πρωτοδικείου Αθηνών

Σωτηρίου Ρουμελιώτη), με την οποία γνωστοποίησε στην αντίδικό της ότι το διοικητικό συμβούλιο της ίδιας, σε υλοποίηση απόφασης της Γενικής Συνέλευσης της 16-3-2009 που εξουσιοδοτούσε το ΔΣ ως προς τον προσδιορισμό του ακριβούς χρόνου των απεργιακών κινητοποιήσεων, είχε κηρύξει 4ωρη στάση εργασίας των μελών της για την ίδια ημέρα της 30-6-2009, από την ώρα 18.00 μμ έως την ώρα 22.00 μμ και ανέφερε τα αιτήματα και τους λόγους της απεργιακής κινητοποίησης. Αυτή κηρύχθηκε και πραγματοποιήθηκε ενόψει της, ήδη κατά το χρόνο εκείνο, ολοκληρωθείσας, έγγραφης, με την καταβολή αποζημίωσης, καταγγελίας των συμβάσεων εργασίας αορίστου χρόνου τριών εργαζομένων της ενάγουσας και δη του (μοντέρ), του (ηλεκτρονικού) και (μακιγιέζ) και το αίτημά της συνίσταται στην άμεση παύση κάθε διαδικασίας και προγράμματος με σκοπό τη μείωση των θέσεων εργασίας και τη συρρίκνωση των ζωνών επικαιρότητας. Ενόψει του χρόνου της ανωτέρω γνωστοποίησης, είναι πρόδηλο ότι δεν τηρήθηκε η αναγκαία για τη νομιμότητα της απεργίας προϋπόθεση της παρ. 2 του άρθρου 20 του Ν 1264/1982 που απαιτεί, όπως προαναφέρθηκε στην παραπάνω νομική σκέψη, για τις επιχειρήσεις του άρθρου 19 παρ. 2 του ίδιου νόμου, στις οποίες υπάγεται η αιτούσα (εδ. στ), η γνωστοποίηση των απεργιακών αιτημάτων να λάβει χώρα τέσσερις εργάσιμες ημέρες πριν την κήρυξη της απεργίας. Αυτό δεν αναιρείται από το γεγονός ότι η πρώτη εναγόμενη είχε αποστείλει με ΦΑΧ προς την ενάγουσα, το με ημερομηνία 14-5-2009 και απευθυνόμενο προς τον πρόεδρο του εν λόγω σταθμού έγγραφο, στο οποίο αναφέρεται ότι η ίδια (συνδικαλιστική οργάνωση) επιθυμεί την πραγματοποίηση συνάντησης μαζί του και τη διενέργεια συνομιλιών, έτσι ώστε να συμβάλει "στην εύρυθμη λειτουργία και την πρόοδο του Σταθμού, πιστεύοντας ότι η επικοινωνία μεταξύ Διοίκησης και εργαζομένων φέρνει θετικά αποτελέσματα", δεδομένου ότι το έγγραφο αυτό ουδόλως αναπληρώνει την κατά το ανωτέρω άρθρο 20 παρ. 2 του Ν 1264/1982 απαίτηση περί γνωστοποίησης, με τον τρόπο που προδιαγράφει, των αιτημάτων και της και των λόγων της απεργιακής κινητοποίησης, αφού ουδόλως γίνεται ανακοίνωση ή η εξαγγελία στάσεων εργασίας ή απεργιών με συγκεκριμένα αιτήματα, ούτε βέβαια επιδόθηκε με δικαστικό επιμελητή. Εξάλλου, οι συνέπειες της παράλειψης τήρησης της ανωτέρω προθεσμίας ουδόλως εξαρτώνται από το δικαιολογημένο ή μη αυτής και επομένως δεν ασκούν έννομη επιρροή τα όσα κατέθεσε ο μάρτυρας που προτάθηκε από τους εναγόμενους ότι, παρά το γεγονός ότι κατά τη διαδικασία για την κατάρτιση σχετικής συλλογικής σύμβασης εργασίας μεταξύ των αντίστοιχων εργοδοτικών και εργατικών οργανώσεων (εν τέλει καταρτίστηκε η από 12-6-2009 συλλογική σύμβαση εργασίας μεταξύ της προαναφερθείσας "Ένωση Ιδιοκτητών Τηλεοπτικών Σταθμών Εθνικής Εμβέλειας" από την εργοδοτική πλευρά και της πρώτης εναγόμενης από την πλευρά των εργαζομένων), η εργοδοτική πλευρά, στην οποία συμμετείχαν και εκπρόσωποι της ενάγουσας, είχε δεσμευθεί για τη μη διενέργεια απολύσεων και ότι με την υπογραφή της συλλογικής σύμβασης θεωρείται ότι επέρχεται εργασιακή ειρήνη, η ενάγουσα προχώρησε ξαφνικά σε απολύσεις τεχνικών που εργάζονταν στην ίδια. Επίσης με την ίδια ως άνω εξώδικη δήλωσή της, η πρώτη εναγόμενη δεν τήρησε ωσαύτως την επιβαλλόμενη από την προαναφερόμενη στην ίδια παραπάνω νομική σκέψη διάταξη του άρθρου 3 του Ν 2224/1994 υποχρέωσή της για πρόσκληση του εργοδότη σε δημόσιο διάλογο με αποτέλεσμα και για το λόγο

αυτό η εξαγγελθείσα και πραγματοποιηθείσα απεργιακή κινητοποίηση (τετράωρη στάση εργασίας) να είναι παράνομη.

Ενόψει των όσων προεκτέθηκαν, εφόσον δεν τηρήθηκαν οι ανωτέρω προϋποθέσεις για τη νομιμότητα της επίμαχης απεργιακής κινητοποίησης, θα πρέπει η υπό κρίση αγωγή, κατά παραδοχή του σχετικού, κύριου, υπό στοιχείο (α 1 και 2), λόγου, να γίνει δεκτή και ως βάσιμη από ουσιαστική άποψη, οπότε παρέλκει η εξέταση του τελευταίου, παραπάνω υπό στοιχείο β, λόγου περί μη νομιμότητας της εν λόγω κινητοποίησης λόγω προσβολής του διευθυντικού δικαιώματος της ενάγουσας. Συνακόλουθα, θα πρέπει και η πρόσθετη παρέμβαση του σωματείου με την επωνυμία "Ένωση Ιδιοκτητών Τηλεοπτικών Σταθμών Εθνικής Εμβέλειας" υπέρ της ενάγουσας να γίνει δεκτή ως βάσιμη κατ' ουσίαν, ενώ θα πρέπει να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμες οι πρόσθετες παρεμβάσεις της "Πανελληνίας Ομοσπονδίας Συλλόγων Εργαζομένων Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης (ΠΡΟΣΠΕΡΤ) και του "Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου Αθήνας (Ε.Κ.Α)" υπέρ των εναγομένων. Κατά συνέπεια θα πρέπει να αναγνωρισθεί ότι η απεργιακή κινητοποίηση (τετράωρη στάση εργασίας) που κήρυξε και πραγματοποίησε η πρώτη εναγόμενη για την 30 Ιουνίου 2009, ημέρα Τρίτη και από ώρα 18.00 έως 22.00, είναι παράνομη λόγω της μη τήρησης των τυπικών προϋποθέσεων που αναφέρθηκαν παραπάνω (μη τήρηση της προθεσμίας των τεσσάρων ημερών του άρθρου 19 παρ. 2 του Ν 1264/1982 και μη τήρηση της προϋπόθεσης της πρόσκλησης σε δημόσιο διάλογο κατά το άρθρο 3 του Ν 2224/1994). Τέλος, τα δικαστικά έξοδα της ενάγουσας που προκλήθηκαν από την άσκηση της αγωγής, θα πρέπει, κατά παραδοχή του σχετικού αιτήματος της, να επιβληθούν σε βάρος των εναγομένων (άρθρα 176, 191 παρ. 2 του ΚΠολΔ), όπως το ποσό αυτών ορίζεται στο διατακτικό (σημειώνεται ότι δεν θα επιδικασθούν δικαστικά έξοδα υπέρ της ενάγουσας σε σχέση με τις εναντίον της παρεμβάσεις ούτε υπέρ της προσθέτως υπέρ της ενάγουσας παρεμβαίνουσας "Ένωσης Ιδιοκτητών Τηλεοπτικών Σταθμών Εθνικής Εμβέλειας", αφού, πέραν του γεγονότος σε σχέση με την ενάγουσα, ότι αυτή δεν υποβλήθηκε σε ιδιαίτερα έξοδα για την απόκρουση των παρεμβάσεων, δεν έχουν υποβληθεί σχετικά αιτήματα).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΣΥΝΕΚΔΙΚΑΖΕΙ, αντιμωλία των διαδίκων, την αγωγή και τις πρόσθετες παρεμβάσεις.

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ τις πρόσθετες, υπέρ των εναγομένων και κατά της ενάγουσας, παρεμβάσεις της "Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Συλλόγων Προσωπικού Επιχειρήσεων Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης (ΠΟΣΠΕΡΤ) και του "Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου Αθήνας (Ε.Κ.Α)".

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ ό,τι στο σκεπτικό κρίθηκε απορριπτέο.

ΔΕΧΕΤΑΙ μερικά την αγωγή.

ΔΕΧΕΤΑΙ μερικά την πρόσθετη, υπέρ της ενάγουσας και κατά των εναγομένων, παρέμβαση του σωματείου με την επωνυμία "Ένωση Ιδιοκτητών Τηλεοπτικών Σταθμών Εθνικής Εμβέλειας".

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι η απεργιακή κινητοποίηση, με τη μορφή της τετράωρης στάσης εργασίας, που κήρυξε και πραγματοποίησε η πρώτη εναγόμενη για την 30 Ιουνίου 2009, ημέρα Τρίτη και από ώρα 18.00 μμ έως 22.00 μμ, είναι παράνομη.

ΕΠΙΤΡΕΠΕΙ στην ενάγουσα τη γνωστοποίηση της απόφασης μετά την 7η νυκτερινή καθώς και ημέρες αργίας και εξαιρετέες ημέρες.

ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ τους εναγόμενους να πληρώσουν τα δικαστικά έξοδα της ενάγουσας οποία ορίζει στο ποσό των τετρακοσίων (400,00) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίστηκε και δημοσιεύτηκε, σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση, στο ακροατήριό του, στην Αθήνα στις 10 Ιουλίου 2009.

Η ΔΙΚΑΣΤΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Πρόεδρος, η Πρωτοδίκης, κυρία Αικατερίνη Τσουρούτη
Δικηγόροι, οι κ.κ. Παν. Μεταξάς, Δημ. Ρήγας, Βασ. Ασπρούλιας, Ανδρ.
Αγγελακόπουλος

Από τον συνδυασμό των άρθρων 23 παρ. 2 του ισχύοντος Συντάγματος και του άρθρου 19 παρ. 1 ν. 1264/1982 προκύπτει ότι η απεργία, δηλαδή η συμφωνημένη συλλογική διακοπή της εργασίας των μισθωτών είτε ορισμένου επαγγελματικού κλάδου είτε ορισμένης επιχείρησης ή τμήματος αυτής, αποτελεί δικαίωμα και ασκείται από τις νόμιμα συνεστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις για τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών, εργασιακών, συνδικαλιστικών και ασφαλιστικών συμφερόντων των εργαζομένων (Εφ.Θεσσ. 1608/2000 Αρμ. 2000, 1116). Η άσκηση, ωστόσο, του δικαιώματος αυτού δεν είναι ανέλεγκτη αλλά υπόκειται στους περιορισμούς τόσο του άρθρου 25 παρ. 3 του Συντάγματος όσο και του άρθρου 281 Α.Κ. Έτσι, το δικαστήριο, εκτός από τη συνδρομή των προϋποθέσεων που ορίζει ο νόμος ότι πρέπει να τηρηθούν για τη νομότυπη άσκηση του δικαιώματος αυτού, ελέγχει και αν το ως άνω δικαίωμα έχει ασκηθεί κατά τρόπο που υπερβαίνει τα όρια που επιβάλλει η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός και οικονομικός σκοπός του δικαιώματος (Ολ. Α.Π. 27/2004 ΝοΒ 2005, 84, Εφ.Αθ. 5799/ 2001 ΔΕΕ 2001, 1032). Κρίσιμα στοιχεία για τη διαπίστωση της υπέρβασης των ορίων αυτών, η οποία καθιστά την απεργία καταχρηστική, είναι μεταξύ άλλων η στάθμιση των αντιτιθέμενων συμφερόντων των απεργών και του εργοδότη, καθώς και η εν γένει μεθόδευση των απεργιακών κινητοποιήσεων στη συγκεκριμένη περίπτωση (Εφ.Θεσσ. 1608/2000, ό.π., Εφ.Αθ. 7807/ 1991 ΕλλΔνη 1993, 130, Λεβέντης, Η καταχρηστική απεργία κατά το Σύνταγμα και το κοινό δίκαιο, ΝοΒ 1984, 249). Εξάλλου, ο εργοδότης κατά του οποίου στρέφεται η απεργία έχει, σύμφωνα με τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 70 του Κ.Πολ.Δ. και 24 του ν. 1264/1982, έννομο συμφέρον να ζητήσει να αναγνωρισθεί δικαστικώς ότι η απεργία είναι καταχρηστική. Επίσης, ενόψει των διατάξεων των άρθρων 946 παρ. 1 και 947 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ., αν η παράνομη απεργία έχει ήδη κηρυχθεί ή πραγματοποιείται, δικαιούται ο τελευταίος να ζητήσει με καταψηφιστική αγωγή τη μη έναρξη ή τη διακοπή της απεργίας (άρση της προσβολής), ενώ αν έχει εξαγγελθεί και επίκειται με πιθανότητα, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις, η πραγματοποίηση ή επανάληψη τέτοιας απεργίας, ο εργοδότης δικαιούται να ζητήσει την απαγόρευση της, δηλαδή την παράλειψη της στο μέλλον, με απειλή των μέσων έμμεσης εκτέλεσης του άρθρου 947 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ. (Α.Π. 528/1990 ΔΕΝ 1991, 455, Εφ.Θεσσ. 1608/2000, ό.π., Εφ.Θεσσ. 2806/1999 Αρμ. 1999, 1728). Στην προκείμενη περίπτωση με την υπό κρίση αγωγή της η ενάγουσα εκθέτει ότι το πρώτο εναγόμενο σωματείο, πρόεδρος και γενικός γραμματέας του οποίου τυγχάνουν ο δεύτερος και ο τρίτος των εναγομένων αντίστοιχα και μέλη του οποίου είναι και εργαζόμενοι σε αυτήν, κήρυξε απεργία για το χρονικό διάστημα από 15 Ιανουαρίου 2007 ώρα 06.00 έως 19 Ιανουαρίου 2007 ώρα 06.00. Με βάση το ιστορικό αυτό ζητεί, κατά τη γενομένη από το παρόν δικαστήριο εκτίμηση του δικογράφου της: (α) να αναγνωρισθεί ότι είναι παράνομη και καταχρηστική για τους ειδικότερα αναφερόμενους στο αγωγικό δικόγραφο λόγους: (αα) η ανωτέρω απεργία, καθώς (αβ) και κάθε άλλη απεργιακή κινητοποίηση, η οποία θα συνεχισθεί κατά τον ίδιο τρόπο- (β)

να υποχρεωθεί το πρώτο εναγόμενο σωματείο να παραλείψει, επικουρικά δε να διακόψει την εξαγγελθείσα απεργία· (γ) να υποχρεωθεί η εναγομένη να παραλείψει στο μέλλον απεργιακές κινητοποιήσεις που θα έχουν τα ίδια αιτήματα ή την ίδια μορφή και τρόπο διεξαγωγής με την εξαγγελθείσα· (δ) να απειληθεί σε βάρος του δεύτερου και τρίτου των εναγομένων για κάθε παράβαση του διατακτικού της παρούσας απόφασης χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, καθώς και προσωπική κράτηση έξι (6) μηνών (ε) να κηρυχθεί η απόφαση που θα εκδοθεί προσωρινά εκτελεστή- (στ) να επιτραπεί η επίδοση της παρούσας και μετά την 7η ώρα, καθώς και σε ημέρα Κυριακή ή άλλη ημέρα αργίας και (ζ) να καταδικασθούν οι εναγόμενοι στη δικαστική της δαπάνη. Με το περιεχόμενο και τα αιτήματα αυτά η κρινόμενη αγωγή παραδεκτά και αρμόδια εισάγεται, για να συζητηθεί ενώπιον του δικαστηρίου τούτου, κατά την προκείμενη ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών (άρθρο 22 παρ. 4 εδ. α` ν. 1264/1980, όπως ισχύει σήμερα, σε συνδυασμό με τα άρθρα 663 έως 676 Κ.Πολ.Δ.). Ειδικά σημειώνεται ότι η ενάγουσα νομιμοποιείται ενεργητικά στην έγερση της, σύμφωνα με τα ανωτέρω εκτεθέντα, απορριπτόμενου του περί του αντιθέτου ισχυρισμού των εναγομένων ως αβασίμου. Είναι δε η ένδικη αγωγή νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 23 παρ. 1-2 του ισχύοντος Συντάγματος, 19, 20 παρ. 1, 2 και 21 του ν. 1264/1982, 281 Α.Κ., 68, 70, 125 παρ. 1 εδ. α`, 907, 908 παρ. 1 εδ. α`, 946, 947 και 176 Κ.Πολ.Δ. Το υπό στοιχ. (ε) παρεπόμενο αίτημα της είναι μη νόμιμο ως προς το υπό στοιχείο (α) αναγνωριστικό αίτημα της, καθώς η σχετική διάταξη έχουσα αναγνωριστικό χαρακτήρα, δεν υπόκειται σε εκτέλεση και κατά μείζονα λόγο σε προσωρινή εκτέλεση [.....], Κ.Πολ.Δ. Π, 2000, άρθρα 904, αριθμ. 6 και 907, αριθμ. 3, όπου και περαιτέρω παραπομπές]. Πρέπει, επομένως, η ένδικη αγωγή να εξετασθεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, το Εργατικό Κέντρο Πατρών με δήλωση του πληρεξούσιου δικηγόρου του, η οποία καταχωρίσθηκε στα ταυτόσημα με την παρούσα πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης του δικαστηρίου τούτου, άσκησε πρόσθετη παρέμβαση υπέρ του πρώτου εναγομένου σωματείου, το οποίο είναι μέλος του, ζητώντας την απόρριψη της αγωγής. Με το περιεχόμενο και το αίτημα αυτό η κρινόμενη πρόσθετη παρέμβαση ασκείται παραδεκτά, χωρίς την προηγούμενη τήρηση προδικασίας [βλ. αντί άλλων Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα (- Κονδύλη), Κ.Πολ.Δ. ΙΙ, 2000, αρθρ. 13], και είναι νόμιμη, στηριζόμενη στη διάταξη του άρθρου 669 παρ. 2 Κ.Πολ.Δ. Πρέπει, επομένως, να εξετασθεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα, συνεκδικαζόμενη με την ένδικη αγωγή λόγω της προφανούς συνάφειας της με αυτήν (άρθρο 246 Κ.Πολ.Δ.).

Από τις διατάξεις των άρθρων 62, 64 παρ. 2, 339, 409, 410 και 415 έως 420 Κ.Πολ.Δ., καθώς και 61, 65, 67 και 70 Α.Κ., προκύπτει ότι ως μάρτυρες, με τις καταθέσεις των οποίων παρέχονται στον δικαστή πληροφορίες για τα αμφισβητούμενα ουσιώδη πραγματικά γεγονότα της επίδικης υπόθεσης, μπορούν να εξετασθούν μόνο τρίτα πρόσωπα και όχι οι διάδικοι ή ο νόμιμος εκπρόσωπος διάδικου νομικού προσώπου ή μέλος της διοίκησης αυτού (Ολ. Α.Π. 1328/1977 ΝοΒ 1978, 1048, Α.Π. 1566/2006 αδημ., Α.Π. 1386/2006 αδημ., Α.Π. 19/2006 αδημ.). Η ρύθμιση αυτή, για την ταυτότητα του λόγου, αρμόζει και στις προβλεπόμενες από το άρθρο 671 παρ. 1 εδ. δ` Κ.Πολ.Δ.

ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου, με τις οποίες τρίτα πρόσωπα καταθέτουν ό,τι γνωρίζουν για τα αποδεικτέα γεγονότα. Έτσι, ένορκη βεβαίωση διαδίκου (ή εκπροσώπου του) στον ειρηνοδίκη ή στον συμβολαιογράφο είναι νομικά ανυπόστατη ως αποδεικτικό μέσο (Α.Π. 1492/2006 αδημ., Α.Π. 1312/2002 ΝοΒ 2003, 1031, Εφ.Πειρ. 381/ 2003 ΔΕΕ 2003, 988). Ανυπόστατη ως αποδεικτικό μέσο είναι και η ένορκη βεβαίωση που δίνεται, για να χρησιμοποιηθεί στα πλαίσια συγκεκριμένης δίκης, χωρίς προηγούμενη κλήτευση του αντιδίκου, ο οποίος δεν παραστάθηκε κατά τη λήψη της (Α.Π. 186/2005 αδημ., Α.Π. 567/2004 ΕΕργΔ 2005, 589, Α.Π. 1251/2002 ΕλλΔνη 2003, 125). Εξάλλου, κατά το άρθρο 671 παρ. 1 εδ. α` Κ.Πολ.Δ., το δικαστήριο, που δικάζει κατά την ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών, λαμβάνει υπόψη και αποδεικτικά μέσα, τα οποία δεν πληρούν τους όρους του νόμου. Η απόκλιση όμως αυτή δεν εκτείνεται τόσο, ώστε να παρέχεται η εξουσία στο δικαστήριο να λαμβάνει υπόψη κατά την ως άνω ειδική διαδικασία και ανυπόστατα αποδεικτικά μέσα [Α.Π. 1566/ 2006 αδημ., Α.Π. 1386/2006 αδημ.,* Α.Π. 1312/2002, ό.π., Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κονδύλης), Κ.Πολ.Δ. ΙΙ, άρθρο 671, αριθμ. 2]. Στην προκείμενη περίπτωση κατά τη συζήτηση της κρινόμενης υπόθεσης εξετάσθηκε ως μάρτυρας ανταπόδειξης στο ακροατήριο ο Γ.Μ., ο οποίος όμως κατά τον χρόνο της συζήτησης της υπόθεσης, ήταν μέλος του διοικητικού συμβουλίου (και μάλιστα ταμίας) του πρώτου εναγόμενου σωματείου. Επομένως, η μαρτυρία του αποτελεί, σύμφωνα με τα ανωτέρω εκτεθέντα, μαρτυρία διαδίκου και ως τέτοια είναι ανυπόστατο αποδεικτικό μέσο, το οποίο το παρόν δικαστήριο δεν θα λάβει υπόψη του κατά την εκτίμηση των αποδείξεων. Ομοίως, το δικαστήριο δεν θα λάβει υπόψη του και την υπ` αριθμ. 2.137/16.01.2007 ένορκη βεβαίωση του Π.Β. και Χ.Γ. ενώπιον της συμβολαιογράφου Πατρών Μ.Α.-Φ., την οποία επικαλείται και προσκομίζει η ενάγουσα. Η τελευταία είναι, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, ανυπόστατη ως αποδεικτικό μέσο, αφενός μεν γιατί λήφθηκε χωρίς προηγούμενη κλήτευση των αντιδίκων, αφετέρου δε γιατί είναι (καθ` ο μέρος αφορά τον Π.Β.) ένορκη βεβαίωση διαδίκου. Περαιτέρω, από την εκτίμηση όλων των προσαγόμενων και επικαλούμενων από τους διαδίκους αποδεικτικών μέσων, εκτός των προαναφερθέντων, και συγκεκριμένα από την εκτίμηση της κατάθεσης του μάρτυρα απόδειξης, που εξετάσθηκε νομότυπα στο ακροατήριο του δικαστηρίου τούτου, η οποία περιέχεται στα ταυτάριθμα με την παρούσα απόφαση πρακτικά συνεδρίασης, καθώς και των εγγράφων που επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η ενάγουσα είναι Ανώνυμη Εταιρεία με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών ασφάλειας και διαχείρισης και διατηρεί υποκαταστήματα σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας, μεταξύ των οποίων και η πόλη των Πατρών. Στις αρχές του Νοεμβρίου 2006 η ενάγουσα προέβη σε απόλυση έξι (6) εργαζομένων στο υποκατάστημα Πατρών. Αντιδρώντας στις απολύσεις αυτές, η πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση που δραστηριοποιείται στο ως άνω υποκατάστημα της ενάγουσας και φέρει την επωνυμία "Επιχειρησιακό Σωματείο του Ομίλου - Πάτρας" κήρυξε επαναλαμβανόμενες εικοσιτετράωρες απεργίες, οι οποίες διήρκεσαν συνολικά από την 9η Νοεμβρίου 2006 μέχρι την 11η Ιανουαρίου 2007. Κατά την τελευταία ημερομηνία είχε προσδιορισθεί να συζητηθεί ενώπιον του παρόντος δικαστηρίου η με αριθμό κατάθεσης 92/09.01.2007 αγωγή της ίδιας ενάγουσας κατά του προαναφερθέντος επιχειρησιακού σωματείου και των νόμιμων εκπροσώπων του με αίτημα να αναγνωρισθούν οι ανωτέρω απεργίες

παράνομες και καταχρηστικές. Λίγο πριν τη συζήτηση της υπόθεσης το ως άνω επιχειρησιακό σωματείο ενημέρωσε (με αποστολή τηλεομοιοτυπίας) το Διοικητικό Συμβούλιο της ενάγουσας ότι αναστέλλει τις απεργιακές του κινητοποιήσεις. Με το δεδομένο αυτό και προκειμένου να δοθεί στα ενδιαφερόμενα μέρη ο αναγκαίος χρόνος διάσκεψης στα πλαίσια της απόπειρας συμβιβασμού των διαδίκων (άρθρο 667 εδ. α' Κ.Πολ.Δ.), το δικαστήριο διέκοψε τη συζήτηση της υπόθεσης για τη δικάσιμο της 22ας Ιανουαρίου 2007 (βλ. το με αριθμ. πρωτ. 27/11.01.2007 πιστοποιητικό της γραμματέα του Πρωτοδικείου Πατρών). Την αμέσως επόμενη ημέρα το Διοικητικό Συμβούλιο της πρωτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης με την επωνυμία "Κλαδικό Σωματείο Νομού Αχαΐας Προσωπικού Ασφαλείας", πρόεδρος και γενικός γραμματέας του οποίου είναι ο δεύτερος και ο τρίτος των εναγομένων, κήρυξε, για το χρονικό διάστημα από 15 Ιανουαρίου 2007 έως 19 Ιανουαρίου 2007, απεργία με αιτήματα ταυτιζόμενα κατά το μεγαλύτερο μέρος τους με εκείνα της ανασταλείσας απεργιακής κινητοποίησης του Επιχειρησιακού Σωματείου του Ομίλου - Πάτρας. Η απόφαση του δε αυτή λήφθηκε σε υλοποίηση προηγούμενης (από 8 Ιανουαρίου 2007), ειλημμένης με μυστική ψηφοφορία, απόφασης της Γενικής του Συνέλευσης (βλ. το με αριθμ. 8/08.01.2007 πρακτικό γενικής συνέλευσης του ως άνω κλαδικού σωματείου), γνωστοποιήθηκε δε στην ενάγουσα με αποστολή σχετικής τηλεομοιοτυπίας την ίδια ημέρα (12 Ιανουαρίου 2007). Εξάλλου, το εναγόμενο κλαδικό σωματείο δεν διέθεσε ρητά προσωπικό ασφαλείας, ωστόσο, κάτι τέτοιο δεν ήταν αναγκαίο, καθώς σε σύνολο εξήντα τριών εργαζομένων στην επιχείρηση της ενάγουσας απεργούσαν μόλις οι είκοσι δύο (βλ. σχετ. Εφ.Αθ. 3541/1988 ΕΕργΔ 1998, 648, Ντάσιος, Απεργία και προσωπικό ασφαλείας, ΕΕργΔ 52, 234-235). Επομένως, η επίδικη απεργία κηρύχθηκε νομότυπα, αφού τηρήθηκαν οι προβλεπόμενες από τον ν. 1264/1982 (άρθρα 19 επ. διατυπώσεις), απορριπτόμενων ως ουσιαστικά αβασίμων του περί του αντιθέτου ισχυρισμών της ενάγουσας. Ωστόσο, ασκήθηκε καταχρηστικά, καθώς από την όλη μεθόδευση της κήρυξης της προκύπτει ότι αυτή κηρύχθηκε με μοναδικό σκοπό τη συνέχιση της προηγούμενης απεργιακής κινητοποίησης του προαναφερθέντος επιχειρησιακού σωματείου, της οποίας η νομιμότητα είχε καταστεί επίδικη, με διαφορετικό μανδύα. Μη γνωρίζοντας δηλαδή εκ των προτέρων το επιχειρησιακό σωματείο την έκβαση της δικαστικής διαμάχης, μεταξύ αυτού και της ενάγουσας, για τη νομιμότητα των απεργιακών του κινητοποιήσεων, ανέστειλε τις κινητοποιήσεις του, έτσι ώστε να ματαιωθεί ή να αναβληθεί η συζήτηση της υπόθεσης. Επειδή όμως πραγματική επιθυμία των μελών του, τα οποία είναι και μέλη του πρώτου εναγομένου κλαδικού σωματείου και μετέχουν στο επταμελές διοικητικό του συμβούλιο με τέσσερις εκπροσώπους, ήταν η συνέχιση των απεργιακών τους κινητοποιήσεων, κήρυξε - καθ' υπέρβαση των ορίων που επιβάλλει η καλή πίστη - απεργία με τα ίδια κατά βάση αιτήματα το κλαδικό σωματείο. Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, ότι στην εν λόγω απεργία συμμετείχαν μόνο εργαζόμενοι στην επιχείρηση της ενάγουσας, μολονότι μέλη του πρώτου εναγομένου σωματείου είναι και εργαζόμενοι σε αρκετές άλλες επιχειρήσεις του ίδιου αντικειμένου (όπως στην ".....", στην ".....", στην "....." κ.ο.κ.). Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, πρέπει η κρινόμενη αγωγή να γίνει εν μέρει δεκτή και να αναγνωρισθεί ότι η επίδικη απεργία, καθώς και οποιαδήποτε άλλη απεργιακή κινητοποίηση του πρώτου εναγομένου συνεχισθεί με τον ίδιο τρόπο, ασκείται καταχρηστικά. Πρέπει ακόμη να υποχρεωθεί το πρώτο εναγόμενο να

παραλείπει τη συνέχιση ή την επανάληψη της επίδικης απεργίας. Ενόψει δε του γεγονότος ότι η ενάγουσα υφίσταται ζημία από τη συνέχιση της απεργίας, η αμέσως προηγούμενη καταψηφιστική διάταξη πρέπει να κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή. Για την περίπτωση δε που το εναγόμενο σωματείο δεν παραλείπει τα ανωτέρω, πρέπει να απειληθεί σε βάρος του και υπέρ της ενάγουσας χρηματική ποινή, το ύψος της οποίας ορίζεται, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης, στο ποσό των χιλίων (1.000) ευρώ για κάθε παράβαση, καθώς επίσης και προσωπική κράτηση των νόμιμων εκπροσώπων του (δεύτερου και τρίτου των εναγομένων) διάρκειας ενός (1) μήνα για κάθε παράβαση. Πρέπει ακόμη να ορισθεί παράβολο ερημοδικίας, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο διατακτικό της παρούσας, για την περίπτωση άσκησης ανακοπής ερημοδικίας κατά της παρούσας απόφασης από τον τρίτο των εναγομένων. Μέρος των δικαστικών εξόδων της ενάγουσας πρέπει να επιβληθεί σε βάρος των εναγομένων και του προσθέτως παρεμβαίνοντος λόγω της μερικής ήττας τους και να συμψηφισθεί κατά τα λοιπά η δικαστική δαπάνη (άρθρο 178 Κ.ΠολΑ).

Επειδή, τέλος, η παρούσα υπόθεση είναι εξ ορισμού επείγουσας φύσης, πρέπει να επιτραπεί στην ενάγουσα η επίδοση της παρούσας απόφασης, ακόμη και μετά την 7η μ.μ. ώρα ή και σε ημέρα Κυριακή ή άλλη αργία.

Για τους λόγους αυτούς Δέχεται εν μέρει την αγωγή. Αναγνωρίζει ότι η απεργία που κήρυξε το Κλαδικό Σωματείο Νομού Αχαΐας Προσωπικού Ασφαλείας τη 12η Ιανουαρίου 2007, καθώς και οποιαδήποτε άλλη απεργιακή κινητοποίηση του ως άνω σωματείου συνεχισθεί με τον περιγραφόμενο στο σκεπτικό τρόπο, ασκούνται καταχρηστικά. Υποχρεώνει το πρώτο εναγόμενο σωματείο να παραλείψει τη συνέχιση, καθώς και την επανάληψη της ως άνω απεργίας. Κηρύσσει την παρούσα απόφαση ως προς την αμέσως προηγούμενη καταψηφιστική της διάταξη προσωρινά εκτελεστή. Απειλεί σε βάρος του πρώτου εναγομένου και υπέρ της ενάγουσας χρηματική ποινή για την περίπτωση που το πρώτο εναγόμενο δεν συμμορφωθεί με την ανωτέρω καταψηφιστική διάταξη, το ύψος της οποίας ορίζει στο ποσό των χιλίων (1.000) ευρώ για κάθε παράβαση. Απειλεί σε βάρος του δεύτερου και τρίτου εναγομένου και υπέρ της ενάγουσας, για την περίπτωση που το πρώτο εναγόμενο δεν συμμορφωθεί με την ανωτέρω καταψηφιστική διάταξη, προσωπική κράτηση διάρκειας ενός (1) μήνα για κάθε παράβαση. Παρέχει στην ενάγουσα την άδεια να επιδώσει την παρούσα απόφαση στους εναγομένους και μετά την 7η μ.μ. ώρα, καθώς και σε Κυριακή ή άλλη ημέρα αργίας.

Α.Σ.
Μονομελούς Πρωτοδικείου
Πατρών 77/2007

Πρόεδρος, η Πρωτοδίκης, κυρία Αικατερίνη Τσουρούτη
Δικηγόροι, οι κ.κ. Παν. Μεταξάς, Δημ.Ρήγας, Βασ. Αστρουύλιας,
Ανδρ. Αγγελακόπουλος

Από τον συνδυασμό των άρθρων 23 παρ. 2 του ισχύοντος Συντάγματος και του άρθρου 19 παρ. 1 ν. 1264/1982 προκύπτει ότι η απεργία, δηλαδή η συμφωνημένη συλλογική διακοπή της εργασίας των μισθωτών είτε ορισμένου επαγγελματικού κλάδου είτε ορισμένης επιχείρησης ή τμήματος αυτής, αποτελεί δικαίωμα και ασκείται από τις νόμιμα συνεστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις για τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών, εργασιακών, συνδικαλιστικών και ασφαλιστικών συμφερόντων των εργαζομένων (Εφ.Θεσσ. 1608/2000 Αρμ. 2000, 1116). Ως δικαίωμα δε των εργαζομένων η απεργία μπορεί να ασκηθεί και ως εκδήλωση συναδελφικής αλληλεγγύης για τους προαναφερθέντες σκοπούς. Συνεπώς, η απεργία αλληλεγγύης, ιδίως στις περιπτώσεις εκείνες που με αυτή διώκεται η μη απόλυση ή η επαναπρόσληψη μισθωτών της ίδιας επιχείρησης είναι νόμιμη, υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι αυτή αποσκοπεί στην προστασία του συλλογικού συμφέροντος των μισθωτών, όπως λ.χ. όταν πραγματοποιήθηκε απόλυση λόγω της νόμιμης συνδικαλιστικής δραστηριότητας του μισθωτού, όχι όμως και στην περίπτωση κατά την οποία η απόλυση έγινε λόγω ακαταλληλότητας του μισθωτού ή παράβασης των υποχρεώσεων του από την εργασία του ή επιβαλλόταν από οικονομικοτεχνικούς λόγους (Α.Π. 1579/1990 ΕΕΝ 1991, 693, Εφ.Θεσσ. 1976/2004 ΕΕργΔ 2004, 1092, Εφ.Θρ. 71/1991 ΕΕργΔ 1991, 282, Εφ.Θεσσ. 598/1983 Αρμ 1984, 298). Η άσκηση, ωστόσο, του δικαιώματος αυτού δεν είναι ανέλεγκτη αλλά υπόκειται στους περιορισμούς τόσο του άρθρου 25 παρ. 3 του Συντάγματος όσο και του άρθρου 281 Α.Κ. Έτσι, το δικαστήριο, εκτός από τη συνδρομή των προϋποθέσεων που ορίζει ο νόμος ότι πρέπει να τηρηθούν για τη νομότυπη άσκηση του δικαιώματος αυτού, ελέγχει και αν το ως άνω δικαίωμα έχει ασκηθεί κατά τρόπο που υπερβαίνει τα όρια που επιβάλλει η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός και οικονομικός σκοπός του δικαιώματος (Ολ.Α.Π. 27/2004 ΝοΒ 2005, 84, Εφ.Αθ. 5799/2001 ΔΕΕ 2001, 1032). Κρίσιμα στοιχεία για τη διαπίστωση της υπέρβασης των ορίων αυτών, η οποία καθιστά την απεργία καταχρηστική, είναι μεταξύ άλλων η στάθμιση των αντιτιθέμενων συμφερόντων των απεργών και του εργοδότη, του μεγέθους των ζημιολόγων συνεπειών, τις οποίες προκαλεί στον εργοδότη και το κοινωνικό σύνολο σε συνδυασμό με τη μορφή και τη διάρκεια της, την έκταση της προσβολής των ατομικών δικαιωμάτων τρίτων και η προφανής ή μη δυσαναλογία μεταξύ της ζημίας της επιχείρησης και της αναμενόμενης ωφέλειας των απεργών (Εφ.Αθ. 5799/2001, ό.π., Εφ.Θεσσ. 608/2000, ό.π., Εφ.Αθ. 7807/1991 ΕλλΔνη 1993, 110). Εξάλλου, ο εργοδότης κατά του οποίου στρέφεται η απεργία έχει, σύμφωνα με τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 70 του Κ.Πολ.Δ. και 24 του ν. 1264/1982, έννομο συμφέρον να ζητήσει να αναγνωρισθεί δικαστικώς ότι η απεργία είναι καταχρηστική. Επίσης, ενόψει των διατάξεων των άρθρων 946 παρ. 1 και 947 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ., αν η παράνομη απεργία έχει ήδη κηρυχθεί ή πραγματοποιείται, δικαιούται ο τελευταίος να ζητήσει με καταψηφιστική αγωγή τη μη έναρξη ή τη διακοπή της

απεργίας (άρση της προσβολής), ενώ αν έχει εξαγγελθεί και επίκειται με πιθανότητα, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις, η πραγματοποίηση ή επανάληψη τέτοιας απεργίας, ο εργοδότης δικαιούται να ζητήσει την απαγόρευση της, δηλαδή την παράλειψη της στο μέλλον, με απειλή των μέσων έμμεσης εκτέλεσης του άρθρου 947 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ. (Α.Π. 528/ 1990 ΔΕΝ 1991, 455, Εφ.Θεσσ. 1608/2000, ό.π., Εφ.Θεσσ. 2806/1999 Αρμ 1999, 1728).

Στην προκείμενη περίπτωση με την υπό κρίση αγωγή της η ενάγουσα εκθέτει ότι το πρώτο εναγόμενο σωματείο, πρόεδρος και γενικός γραμματέας του οποίου τυγχάνουν ο δεύτερος και ο τρίτος των εναγομένων αντίστοιχα και μέλη του οποίου είναι εργαζόμενοι σε αυτήν, κήρυξε επαναλαμβανόμενες απεργιακές κινητοποιήσεις κατά το χρονικό διάστημα από 9 Νοεμβρίου 2006 μέχρι και 16 Ιανουαρίου 2007. Με βάση το ιστορικό αυτό ζητεί, κατά τη γενομένη από το παρόν δικαστήριο εκτίμηση του δικογράφου της, (α) να αναγνωρισθεί ότι είναι παράνομη και καταχρηστική για τους ειδικότερα αναφερόμενους στο αγωγικό δικόγραφο λόγους (αα) η ανωτέρω απεργία, καθώς (αβ) και κάθε άλλη απεργιακή κινητοποίηση, η οποία θα συνεχισθεί κατά τον ίδιο τρόπο· (β) να υποχρεωθεί το πρώτο εναγόμενο σωματείο να παραλείψει, επικουρικά δε να διακόψει την εξαγγελθείσα απεργία-(γ) να υποχρεωθεί η εναγομένη να παραλείψει στο μέλλον απεργιακές κινητοποιήσεις που θα έχουν τα ίδια αιτήματα ή την ίδια μορφή και τρόπο διεξαγωγής με την εξαγγελθείσα- (δ) να απειληθεί σε βάρος του δεύτερου και τρίτου των εναγομένων για κάθε παράβαση του διατακτικού της παρούσας απόφασης χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, καθώς και προσωπική κράτηση έξι (6) μηνών (ε) να κηρυχθεί η απόφαση που θα εκδοθεί προσωρινά εκτελεστή- (στ) να επιτραπεί η επίδοση της παρούσας και μετά την 7η ώρα, καθώς και σε ημέρα Κυριακή ή άλλη ημέρα αργίας και (ζ) να καταδικασθούν οι εναγόμενοι στη δικαστική της δαπάνη. Με το περιεχόμενο και τα αιτήματα αυτά η κρινόμενη αγωγή παραδεκτά και αρμόδια εισάγεται, για να συζητηθεί ενώπιον του δικαστηρίου τούτου, κατά την προκείμενη ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών (άρθρο 22 παρ. 4 εδ. α` ν. 1264/1980, όπως ισχύει σήμερα, σε συνδυασμό με τα άρθρα 663 έως 676 Κ.Πολ.Δ.). Ειδικά σημειώνεται ότι η ενάγουσα νομιμοποιείται ενεργητικά στην έγερση της, έχουσα προς τούτο άμεσο έννομο συμφέρον, σύμφωνα με τα ανωτέρω εκτεθέντα, απορριπτόμενου του περί του αντιθέτου ισχυρισμού των εναγομένων ως αβασίμου. Είναι δε η ένδικη αγωγή νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 23 παρ. 1-2 του ισχύοντος Συντάγματος, 19, 20 παρ. 1, 2, και 21 του ν. 1264/1982, 281 Α.Κ., 68, 70, 125 παρ. 1 εδ. α`, 907, 908 παρ. 1 εδ. α`, 946, 947 και 176 Κ.Πολ.Δ. Το υπό στοιχ. (ε) παρεπόμενο αίτημα της είναι μη νόμιμο ως προς το υπό στοιχείο (α) αναγνωριστικό αίτημα της, καθώς η σχετική διάταξη έχουσα αναγνωριστικό χαρακτήρα, δεν υπόκειται σε εκτέλεση και κατά μείζονα λόγο σε προσωρινή εκτέλεση [Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (- Νικολόπουλος), Κ.Πολ.Δ. Π, 2000, άρθρα 904, αριθμ. 6 και 907, αριθμ. 3, όπου και περαιτέρω παραπομπές]. Πρέπει, επομένως, η ένδικη αγωγή να εξετασθεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, το Εργατικό Κέντρο Πατρών με δήλωση του πληρεξούσιου δικηγόρου του, η οποία καταχωρίσθηκε στα ταυτάρια με την παρούσα πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης του

δικαστηρίου τούτου, άσκησε πρόσθετη παρέμβαση υπέρ του πρώτου εναγομένου σωματείου, το οποίο είναι μέλος του, ζητώντας την απόρριψη της αγωγής. Με το περιεχόμενο και το αίτημα αυτό η κρινόμενη πρόσθετη παρέμβαση ασκείται παραδεκτά, χωρίς την προηγούμενη τήρηση προδικασίας [βλ. αντί άλλων Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα (- Κονδύλη), Κ.Πολ.Δ. ΙΙ, 2000, αρθρ. 13], και είναι νόμιμη, στηριζόμενη στη διάταξη του άρθρου 669 παρ. 2 Κ.Πολ.Δ. Πρέπει, επομένως, να εξετασθεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα, συνεκδικαζόμενη με την ένδικη αγωγή λόγω της προφανούς συνάφειας της με αυτήν (άρθρο 246 Κ.Πολ.Δ.).

Κατά το άρθρο 671 παρ. 1 εδ. α` Κ. Πολ.Δ., το δικαστήριο, που δικάζει κατά την ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών, λαμβάνει υπόψη και αποδεικτικά μέσα, τα οποία δεν πληρούν τους όρους του νόμου. Η απόκλιση όμως αυτή δεν εκτείνεται τόσο, ώστε να παρέχεται η εξουσία στο δικαστήριο να λαμβάνει υπόψη κατά την ως άνω ειδική διαδικασία και ανυπόστατα αποδεικτικά μέσα [Α.Π. 1566/2006 αδημ., Α.Π. 1386/2006 αδημ.,* Α.Π. 1312/2002 ΝοΒ 2003, 1031, Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (- Κονδύλης), Κ.Πολ.Δ. ΙΙ, άρθρο 671, αριθμ. 2]. Εξάλλου, ανυπόστατο αποδεικτικό μέσο είναι και η μαρτυρία νόμιμου εκπροσώπου διάδικου νομικού προσώπου, αφού, όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 62, 64 παρ. 2, 339, 409, 410 και 415 έως 420 Κ.Πολ.Δ., καθώς και 61, 65, 67 και 70 Α.Κ., οι διάδικοι ή ο νόμιμος εκπρόσωπος διάδικου νομικού προσώπου ή μέλος της διοίκησης αυτού δεν μπορούν να εξετασθούν ως μάρτυρες, η ανωτέρω δε ανικανότητα προς μαρτυρία εξετάζεται αυτεπάγγελα από το δικαστήριο.

Επομένως, εκπρόσωπος διάδικου νομικού προσώπου ή μέλος της διοίκησης αυτού δεν μπορεί να εξετασθεί ως μάρτυρας ούτε στα πλαίσια της ειδικής διαδικασίας των εργατικών διαφορών [βλ. ad hoc Α.Π. 1566/2006 αδημ., Α.Π. 1386/2006 αδημ., Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (- Τέντες), Κ. Πολ.Δ. Ι, 2000, άρθρο 393, αριθμ. 2 και 4]. Στην προκείμενη περίπτωση, κατά τη συζήτηση της κρινόμενης υπόθεσης, εξετάσθηκε ως μάρτυρας ανταπόδειξης στο ακροατήριο ο Ν.Κ, ο οποίος όμως κατά τον χρόνο της συζήτησης της υπόθεσης, ήταν μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του πρώτου εναγομένου σωματείου. Επομένως, η μαρτυρία του αποτελεί, σύμφωνα με τα ανωτέρω εκτεθέντα, μαρτυρία διαδίκου και ως τέτοια είναι ανυπόστατο αποδεικτικό μέσο, το οποίο το παρόν δικαστήριο δεν θα λάβει υπόψη του κατά την εκτίμηση των αποδείξεων. Περαιτέρω, από την εκτίμηση όλων των προσαγόμενων και επικαλούμενων από τους διαδίκους αποδεικτικών μέσων, εκτός του προαναφερθέντος, και συγκεκριμένα από την εκτίμηση της κατάθεσης του μάρτυρα απόδειξης, που εξετάσθηκε νομότυπα στο ακροατήριο του δικαστηρίου τούτου, η οποία περιέχεται στα ταυτάριθμα με την παρούσα απόφαση πρακτικά συνεδρίασης, καθώς και των εγγράφων που επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η ενάγουσα είναι ανώνυμη εταιρεία με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών ασφάλειας και διαχείρισης και διατηρεί υποκαταστήματα σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας, μεταξύ των οποίων και η πόλη των Πατρών. Η πρώτη εναγομένη είναι πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση (ειδικότερα επιχειρησιακό σωματείο), η οποία δραστηριοποιείται στην επιχείρηση της ενάγουσας, με σκοπό, σύμφωνα με το καταστατικό της, την προαγωγή των επαγγελματικών, οικονομικών και κοινωνικών συμφερόντων των εργαζομένων

στην τελευταία. Στις αρχές του Νοεμβρίου 2006 η ενάγουσα, επικαλούμενη οικονομικοτεχνικούς λόγους (ανάγκη μείωσης του προσωπικού λόγω απώλειας έργου της επιχείρησης) προέβη σε απόλυση έξι (6) εργαζομένων στο υποκατάστημα Πατρών και συγκεκριμένα των Β.Ε., Δ.Κ., Α.Κ., Α.Τ., Π.Μ. και Ν.Γ. (βλ. τα με αριθμούς 241/03.11. 2006 και 243/10.11.2006 δελτία εργατικής διαφοράς). Κατά την επιλογή, ωστόσο, των εργαζομένων που θα απολύονταν δεν έλαβε υπόψη της, όπως επιβάλλεται από τις επιταγές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών (Α.Κ. 200 και 288), την αρχαιότητα, την οικονομική τους κατάσταση και τους τυχόν ειδικούς λόγους που συνέτρεχαν για ορισμένους από αυτούς - π.χ. οικογενειακή κατάσταση κ.ο.κ. - (Α.Π. 1052/2002 ΝοΒ 51, 254 επ., Α.Π. 827/2001 ΕΕργΔ 2002, 19 επ., Α.Π. 301/2001 ΕΕργΔ 2002, 805 επ.). Τούτο προέκυψε με περισσή ενάργεια από την κατάθεση του μάρτυρα απόδειξης, προϊσταμένου του υποκαταστήματος στην Πάτρα της ενάγουσας, ο οποίος δεν μπόρεσε να δικαιολογήσει επαρκώς την επιλογή προς απόλυση των συγκεκριμένων εργαζομένων, αφού, όπως ο ίδιος κατέθεσε, υπήρχαν και εργαζόμενοι στην ενάγουσα με αρχαιότητα μικρότερη εκείνη των απολυθέντων, οι δε απολυθέντες δεν υστερούσαν (έναντι εκείνων που παρέμειναν) σε γραμματικές γνώσεις ή κάποιο άλλο τυπικό προσόν. Η επίκληση δε πειθαρχικών παραπτώματων για δύο από αυτούς (τους Κ. και Κ.), πέραν από την αμφίβολη ουσιαστική βασιμότητα της, δεν δικαιολογεί τις απολύσεις και των υπόλοιπων τεσσάρων.

Αντίθετα, το δικαστήριο σχημάτισε πλήρη δικανική πεποίθηση ότι αποφασιστικό κριτήριο για την απόλυση των ανωτέρω εργαζομένων ήταν η συνδικαλιστική τους δράση, καθώς και οι έξι είναι μέλη του πρώτου εναγομένου επιχειρησιακού σωματείου, το οποίο η ενάγουσα επιχειρεί να διασπάσει με τη δημιουργία νέου "εργοδοτικού" σωματείου (δεν είναι διόλου τυχαίο ότι όσοι εργαζόμενοι αποφάσισαν να αποχωρήσουν από το πρώτο εναγόμενο σωματείο έσπευσαν, ο καθένας τους χωριστά αλλά με κείμενο πανομοιότυπης διατύπωσης, να γνωστοποιήσουν τη σχετική τους απόφαση - και μάλιστα με δικαστικό επιμελητή - στην ενάγουσα, αν και δεν είχαν προς τούτο καμία νομική ή συμβατική υποχρέωση, η σχετική τους δε συμπεριφορά μόνο σε πιέσεις της τελευταίας μπορεί να αποδοθεί).

Αντιδρώντας στις καταχρηστικές αυτές (σύμφωνα με τα ανωτέρω εκτεθέντα) απολύσεις, η γενική συνέλευση του πρώτου εναγομένου σωματείου αποφάσισε την 3η Νοεμβρίου 2006 με μυστική ψηφοφορία την κήρυξη επαναλαμβανόμενων εικοσιτετράωρων απεργιακών κινητοποιήσεων με εναρκτήρια ημερομηνία την 9η Νοεμβρίου 2006 και εξουσιοδότησε το Διοικητικό Συμβούλιο για την επιμέλεια των σχετικών διαδικαστικών θεμάτων - γνωστοποίηση των αιτημάτων και του αναγκαίου προσωπικού ασφαλείας στην ενάγουσα κ.ο.κ. - (βλ. το με αριθμό 14/03.11. 2006 πρακτικό γενικής συνέλευσης του ως άνω σωματείου). Πράγματι, την 6η Νοεμβρίου 2006 με απόφαση του, η οποία εστάλη ην ίδια ημέρα με τηλεομοιοτυπία στα γραφεία της ενάγουσας, το Διοικητικό Συμβούλιο του πρώτου εναγομένου κήρυξε απεργία από ώρα 6.00 π.μ. της 9ης Νοεμβρίου 2006 μέχρι ώρα 6.00 π.μ. της 10ης Νοεμβρίου 2006 με αίτημα την άμεση επαναπρόσληψη των απολυθέντων και την έναρξη διαβουλεύσεων μεταξύ της εργοδότης και εκπροσώπων των εργαζομένων για την εκτόνωση της κατάστασης. Ακολούθως δε την 8η Νοεμβρίου 2006 γνωστοποίησε στην ενάγουσα με

έγγραφο, που της επιδόθηκε με δικαστικό επιμελητή, το αναγκαίο προσωπικό ασφαλείας. Ανάλογα έλαβαν χώρα και για την επόμενη απεργιακή κινητοποίηση της 16ης Νοεμβρίου 2006 (γνωστοποίηση της κήρυξης της απεργίας με τηλεομοιοτυπία τη 13η Νοεμβρίου 2006 και ακολούθως - τη 15η Νοεμβρίου του 2006 - του προσωπικού ασφαλείας με δικαστικό επιμελητή). Επειδή δε τα αιτήματα του δεν ικανοποιήθηκαν, ενημέρωσε (με τηλεομοιοτυπία) τη 16η Νοεμβρίου 2006 στην ενάγουσα ότι η απεργία παρατείνεται και για τη 17η Νοεμβρίου 2006, καθώς και για την 20ή και την 21η Νοεμβρίου 2006, γνωστοποίησε δε ταυτόχρονα και προσωπικό ασφαλείας. Όμοιες γνωστοποιήσεις (με τηλεομοιοτυπία) εικοσιτετράωρων επαναλαμβανόμενων απεργιακών κινητοποιήσεων έγιναν και την 21η Νοεμβρίου 2006 για το διάστημα από 22 έως 28 Νοεμβρίου 2006), την 27η Νοεμβρίου 2006 (για το διάστημα από 28 Νοεμβρίου 2006 έως 2 Δεκεμβρίου 2006), την 1η Δεκεμβρίου 2006 (για το διάστημα από 2 Δεκεμβρίου 2006 έως 9 Δεκεμβρίου 2006), την 8η Δεκεμβρίου 2006 (για το διάστημα από 9 Δεκεμβρίου 2006 έως 16 Δεκεμβρίου 2006), τη 15η Δεκεμβρίου 2006 (για το διάστημα από 16 Δεκεμβρίου 2006 έως 30 Δεκεμβρίου 2006), την 29η Δεκεμβρίου 2006 (για το διάστημα από 30 Δεκεμβρίου 2006 έως 3 Ιανουαρίου 2007), τη 2α Ιανουαρίου 2007 (για το διάστημα από 3 Ιανουαρίου 2007 έως 9 Ιανουαρίου 2007) και την 8η Ιανουαρίου 2007 (για το διάστημα από 9 Ιανουαρίου 2007 έως 16 Ιανουαρίου 2007). Όλες οι ανωτέρω γνωστοποιήσεις περιείχαν και ορισμό προσωπικού ασφαλείας. Το γεγονός δε ότι οι εργαζόμενοι που ορίζονταν ως προσωπικό ασφαλείας ήταν κατά κανόνα μη απεργοί δεν ασκεί καμία έννομη επιρροή, αφού από καμία διάταξη δεν προκύπτει ότι το προσωπικό ασφαλείας πρέπει να αποτελείται από απεργούς (βλ. σχετ. Εφ.Αθ. 3541/1988 ΕΕργΔ 1998, 648, Ντάσιος, Απεργία και προσωπικό ασφαλείας, ΕΕργΔ 52, 234-235). Επομένως, η επίδικη απεργία κηρύχθηκε νομότυπα, αφού τηρήθηκαν οι προβλεπόμενες από τον ν. 1264/1982 (άρθρα 19 επ.) διατυπώσεις [κήρυξη της από την αρμόδια νόμιμα συνεστημένη συνδικαλιστική οργάνωση - ύστερα από απόφαση της γενικής της συνέλευσης και κατά επιτρεπτή (αφού αφορούσε μόνο τις διαδικαστικές λεπτομέρειες) εξουσιοδότηση του Διοικητικού Συμβουλίου της -, προειδοποίηση της εργοδότης και γνωστοποίηση σε αυτή των αιτημάτων και διάθεση του αναγκαίου προσωπικού ασφαλείας], απορριπτόμενων ως ουσιαστικά αβασίμων του περί του αντιθέτου ισχυρισμών της ενάγουσας. Περαιτέρω, από την εκτίμηση δε των ίδιων ως άνω αποδεικτικών μέσων δεν προέκυψε ότι οι επίδικες απεργιακές κινητοποιήσεις ασκήθηκαν καθ' υπέρβαση των ορίων που θέτει ή καλή πίστη, τα συναλλακτικά ήθη, ο κοινωνικός και οικονομικός σκοπός του δικαιώματος της απεργίας. Ειδικότερα, αποδείχθηκε ότι ο χρόνος κήρυξης τους και η διάρκεια τους τελούσαν σε άμεση συνάρτηση με τη συμπεριφορά της εργοδότης, καθώς κηρύχθηκαν μετά την εμμονή της τελευταίας στις ως άνω απολύσεις ενώπιον της Επιθεώρησης Εργασίας (βλ. το με αριθμ. πρωτ. 241/03.11.2006 δελτίο εργατικής διαφοράς) και κορυφώθηκαν όταν η ενάγουσα ανακοίνωσε ότι προτίθεται να προβεί σε εννέα ακόμη απολύσεις (βλ. το από 28 Νοεμβρίου 2006 πρακτικό σύσκεψης συμφιλίωσης). Εξάλλου, δεν αποδείχθηκε η πρόκληση ζημίας στο κοινωνικό σύνολο από τις επίδικες απεργιακές κινητοποιήσεις. Η ζημία δε που υπέστη η ενάγουσα δεν ήταν αφόρητη.

Συγκεκριμένα, η τελευταία υποβλήθηκε σε πρόσθετες δαπάνες, καθώς εξαιτίας της δυσχέρειας στην εκτέλεση (λόγω του ελλείποντος προσωπικού) μέρους των δραστηριοτήτων της (καταμέτρηση και φύλαξη χρημάτων) αναγκάστηκε να μεταφέρει τις δραστηριότητες αυτές στην Αθήνα. Αντίθετα, δεν αποδείχθηκε ότι η απώλεια πελατείας της τελεί σε άμεσο αιτιώδη σύνδεσμο με την επίδικη απεργία (στην οποία άλλωστε συμμετείχε μόνο το ένα τέταρτο περίπου του συνόλου των εργαζομένων στην ενάγουσα και κατά συνέπεια, δεν ήταν εξ ορισμού δυνατή να παραλύσει τη συνολική λειτουργία της ενάγουσας), δυνάμενη να αποδοθεί στον επιχειρηματικό ανταγωνισμό αλλά και τις γενικότερες συνθήκες της συγκεκριμένης αγοράς. Με αυτά τα δεδομένα, η ζημία που υπέστη η ενάγουσα δεν τελεί σε σχέση προφανούς δυσαναλογίας με την ωφέλεια που αναμένουν οι απεργοί από την ικανοποίηση των αιτημάτων τους. Άλλωστε, στο εννοιολογικό περιεχόμενο του ατομικού και κοινωνικού δικαιώματος της απεργίας, λόγω της διεκδικητικής αγωνιστικής φύσης του, εμπεριέχεται ο εξαναγκασμός του εργοδότη στην ικανοποίηση του αιτήματος της με την πρόκληση σοβαρής, κυρίως περιουσιακής φύσης ζημίας του, που προκαλείται από την κήρυξη και την πραγμάτωση της απεργίας (βλ. *ad hoc* Εφ.Θεσσ. 1976/2004, *ό.π.*). Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, η κρινόμενη αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη. Η δικαστική δαπάνη των εναγομένων, καθώς και του προσθέτως παρεμβαίνοντος, πρέπει να επιβληθεί σε βάρος της ενάγουσας λόγω της ήττας της, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο διατακτικό (άρθρα 176 και 182 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ.). Επειδή, τέλος, η παρούσα υπόθεση είναι εξ ορισμού επείγουσας φύσης, πρέπει να επιτραπεί η επίδοση της παρούσας απόφασης, ακόμη και μετά την 7η μ.μ. ώρα ή και σε ημέρα Κυριακή ή άλλη αργία.

Α.Σ.
Μονομελούς Πρωτοδικείου
Αθηνών 764/2007

Πρόεδρος, η πρόεδρος Πρωτοδικών,
κυρία Καλλιόπη Σιλτς - Πατταϊωάννου
Δικηγόροι, η κυρία Άννα Δάρρα, ο κ.
Μάρ. Αρμάος, η κυρία Μαρία Λαγουβάρδου

Από τις διατάξεις του άρθρου 23 παρ. 2 του Συντάγματος, με τις οποίες ορίζεται ότι "η απεργία αποτελεί δικαίωμα και ασκείται από τις νόμιμα συστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις για τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών γενικά συμφερόντων των εργαζομένων" προκύπτει ότι η απεργία περιλαμβάνεται στα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα που προβλέπονται από το Σύνταγμα και ειδικότερα εντάσσεται στα συναφή με τη συνδικαλιστική ελευθερία δικαιώματα που οφείλει να προστατεύει το Κράτος, ενώ από τη διάταξη του άρθρου 25 παρ. 3 του Συντάγματος που ορίζει ότι "η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος δεν επιτρέπεται" προκύπτει ότι η καταχρηστική άσκηση δικαιωμάτων στο χώρο του συνταγματικού δικαίου απαγορεύεται χάριν της προστασίας του κοινωνικού συνόλου. Έτσι η απεργία προστατεύεται από το νόμο εφόσον προκηρύσσεται υπό τους, όρους και τις προϋποθέσεις που τάσσονται από αυτόν. Εξάλλου, λαμβανομένου υπόψη ότι το δικαίωμα της απεργίας έχει και διάσταση ιδιωτικού δικαίου, παρέχεται και η δικαστική προστασία από τη διάταξη του άρθρου 281 Α.Κ. προκειμένου να οριοθετηθεί η άσκηση του δικαιώματος απεργίας ως συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος. Υπό την έννοια αυτή πρέπει να εξειδικεύονται και τα κριτήρια εφαρμογής του άρθρου 281 Α.Κ. με γενική κατευθυντήρια οδηγία τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του Συντάγματος που έτσι επενεργεί και στις σχέσεις μεταξύ των πολιτών σύμφωνα με την αρχή της άμεσης ή έμμεσης τριτενέργειας. Η καταχρηστική ή μη άσκηση του δικαιώματος της απεργίας διαπιστώνεται από το δικαστήριο στα πλαίσια των διατάξεων του άρθρου 22 παρ. 4 ν. 1264/1982 ύστερα από τη στάθμιση των αντιτιθέμενων συμφερόντων μεταξύ απεργών και εργοδότη, το μέγεθος των ζημιολογών συνεπειών που προκαλεί η απεργία στον εργοδότη και το κοινωνικό σύνολο ή την Εθνική Οικονομία, το μέγεθος της προσβολής των ατομικών δικαιωμάτων τρίτων και την προφανή ή μη δυσαναλογία μεταξύ της ζημίας της επιχείρησης και της αναμενόμενης ωφέλειας των απεργών (Γ., Η καταχρηστική απεργία κατά το Σύνταγμα και το κοινό δίκαιο, ΝοΒ 32, 236 επ., Α.Π. 75/1998 ΕλλΔνη 40, 1364, Α.Π. 528/1990 ΕΕργΔ 49, 832, Α.Π. 1293/1983 ΔΕΝ 40, 429, Ε.Α. 8571/1998 ΕλλΔνη 40, 1195, Ε.Α. 10461/1990 ΕλλΔνη 34, 90). Στην προκειμένη περίπτωση η ενάγουσα με την ένδικη αγωγή της ζητεί: α) να αναγνωρισθεί ότι η εξαγγελθείσα από την εναγόμενη δευτεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση 24ωρη προειδοποιητική κλαδική πανελλαδική απεργία της 29.3.2007 είναι παράνομη και καταχρηστική για τους λόγους που ειδικότερα εκτίθενται στο δικόγραφο της αγωγής, β) να απαγορευθεί με προσωρινά εκτελεστή απόφαση η πραγματοποίηση της εν λόγω απεργίας, καθώς και οποιασδήποτε άλλης στο μέλλον με το ίδιο αίτημα, γ) να επιτραπεί η επίδοση της απόφασης που θα εκδοθεί και μετά τη 19.00` ώρα και δ) να καταδικαστεί η εναγόμενη στην πληρωμή της δικαστικής της δαπάνης. Η αγωγή αρμόδια φέρεται για να συζητηθεί ενώπιον αυτού του δικαστηρίου

(άρθρο 22 παρ. 4 ν. 1264/1982) και είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων που προαναφέρθηκαν στη μείζονα πρόταση, καθώς και σε αυτές των άρθρων 70, 125, 907, 908, 176 Κ.Πολ.Δ., πλην του αιτήματος για απαγόρευση κάθε απεργίας στο μέλλον με το ίδιο αίτημα, το οποίο πρέπει ν' απορριφθεί ως μη νόμιμο, καθόσον δεν είναι δυνατόν να προβλεφθούν από τώρα οι περιστάσεις κάτω από τις οποίες θα εξαγγελθεί τυχόν απεργία στο μέλλον. Πρέπει, συνεπώς, η αγωγή, κατά το μέρος που κρίθηκε νόμιμη, να εξετασθεί και στην ουσία κατά την προκείμενη ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών (Κ. Πολ.Δ. 663 επ.).

Κατά τη συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο ασκήθηκε πρόσθετη υπέρ της εναγομένης παρέμβαση εκ μέρους της Ομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας, με την οποία ζητείται η απόρριψη της αγωγής. Και η παρέμβαση αυτή παραδεκτά ασκήθηκε κατ' άρθρο 666 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ. και είναι νόμιμη, στηριζόμενη στη διάταξη του άρθρου 669 Κ.Πολ.Δ., χωρίς να απαιτείται η επίκληση ειδικότερου εννόμου συμφέροντος, αρκούσης της επικλήσεως της ιδιότητας της εναγομένης ως μέλος της. Επομένως, πρέπει να ερευνηθεί και αυτή στην ουσία, συνεκδικαζόμενη με την κυρία αγωγή.

Από την εκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων που εξετάστηκαν (...) αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του δικαστηρίου, τα εξής: Η εναγομένη είναι δευτεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση και έχει μέλη της εργαζομένους στον Τύπο και στη Βιομηχανία Χάρτου. Εργοδότες των μελών της είναι επιχειρήσεις που ανήκουν στο Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών, στο Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών Χάρτου, στον Ελληνικό Σύνδεσμο Κατασκευαστών Κυματοειδούς Χαρτονιού και Χαρτοκιβωτίων, στη Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος, στο Σύνδεσμο Εκτυπωτικών Μέσων Επικοινωνίας Ελλάδος, στη Βιοτεχνική Ένωση Κλάδων Βιβλιοδεσίας Αττικής και στην ενάγουσα. Έργο της, μεταξύ άλλων είναι η σύναψη, για λογαριασμό των μελών της, κλαδικών συλλογικών συμβάσεων εργασίας με τις παραπάνω εργοδοτικές οργανώσεις. Οι συλλογικές αυτές συμβάσεις συνάπτονται κατ' έτος. Ειδικότερα περί τα τέλη κάθε έτους η εναγομένη καταγγέλλει τις εν λόγω συλλογικές συμβάσεις και απευθύνει προς τις παραπάνω εργοδοτικές οργανώσεις τις προτάσεις της για τη διαμόρφωση των αποδοχών των μελών της, ακολουθούν διαπραγματεύσεις, εφόσον δε αυτές ευδοκιμήσουν, τα μέρη καταλήγουν σε συμφωνία και στην υπογραφή νέων συλλογικών συμβάσεων εργασίας. Άτυπες μάλιστα διαπραγματεύσεις γίνονται συνήθως και πριν από την καταγγελία της συλλογικής σύμβασης. Με την υπ' αριθμ. 2258/ 20.12.20061 εξώδικη πρόσκληση της η εναγομένη κάλεσε την ενάγουσα να προσέλθει σε διάλογο για τη διαμόρφωση των αποδοχών των εργαζομένων μελών της. Βασική διεκδίκηση ήταν η αύξηση του ημερομισθίου από 33 σε 52 ευρώ, πλην όμως η ενάγουσα, αρνούμενη στην υπέρογκη, γι' αυτήν, αύξηση, καθυστέρησε ωστόσο να διατυπώσει και μάλιστα εγγράφως τις προτάσεις της και μόνο στις 9.3.2007 πραγματοποιήθηκε συνάντηση και συζητήθηκαν προφορικά τα εν λόγω θέματα, χωρίς όμως και πάλι να προωθηθεί ο διάλογος, αφού η ενάγουσα δεν συμμετείχε σ' αυτόν, με το πρόσχημα ότι θέλει να μελετήσει τον νεοπαγή νόμο 3548/2007, ο οποίος ναι μεν δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης στις 20.3.2007, πλην όμως το περιεχόμενο του της ήταν ασφαλώς γνωστό ήδη πριν από την ψήφιση του από τη Βουλή. Η ολιγωρία αυτή και η αβεβαιότητα σχετικά με το μέλλον

των οικονομικών διεκδικήσεων των μελών της εναγομένης οδήγησαν την τελευταία στην κήρυξη της επίδικης απεργίας. Το γεγονός ότι σε παλαιότερα έτη η υπογραφή των συλλογικών συμβάσεων επίσης καθυστερούσε και υπήρξαν περιπτώσεις που αυτή έλαβε χώρα και κατά το μήνα Μάιο δεν ασκεί καμία επιρροή, γιατί στις προγενέστερες περιπτώσεις γινόταν διάλογος, ο οποίος είχε μεγάλη χρονική διάρκεια, ενώ στην προκειμένη περίπτωση δεν έγινε καθόλου διάλογος με την υποβολή εκατέρωθεν προτάσεων, αλλά η διαπραγμάτευση βρίσκεται σε στασιμότητα, για την οποία υπεύθυνη είναι η ενάγουσα, αφού αυτή αρνείται να τον συνεχίσει με την υποβολή έγγραφων αντιπροτάσεων. Η άρνηση δε αυτή οδήγησε την εναγομένη στην κήρυξη της εν λόγω απεργίας, η οποία, κατόπιν των παραπάνω σκέψεων, δεν παρίσταται καταχρηστική.

Περαιτέρω η εναγομένη έχει ήδη φροντίσει να τοποθετηθεί από τις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές της οργανώσεις προσωπικό ασφαλείας σε όλους τους χώρους όπου προτίθεται να λάβουν χώρα απεργιακές κινητοποιήσεις, άλλωστε στους εν λόγω χώρους συνεχίζουν να εργάζονται και άλλοι κλάδοι εργαζομένων (διοικητικοί υπάλληλοι, δημοσιογράφοι, κλητήρες κ.λπ.), οι οποίοι δεν απεργούν, ώστε να αποκλείεται η περίπτωση να τίθενται σε κίνδυνο οι εγκαταστάσεις των οικείων εργοδοτικών επιχειρήσεων. Τα δε αιτήματα, για τα οποία λαμβάνει χώρα η εν λόγω απεργιακή κινητοποίηση έχουν γνωστοποιηθεί επαρκώς στην ενάγουσα με το υπ' αριθμ. 2280/26.3.2007 έγγραφο της, στο οποίο, εκτός από το γενικό αίτημα της υπογραφής των κλαδικών συλλογικών συμβάσεων εργασίας για το 2007, υπάρχει και αναφορά στην υπ' αριθμ. 2258/2006 εξώδικη πρόσκληση, στην οποία αναλύονται όλα τα αιτήματα των εργαζομένων-μελών της εναγομένης και συνεπώς δεν τίθεται ζήτημα μη ενημέρωσης της ενάγουσας σχετικά με τα αιτήματα, για τα οποία αποφασίστηκε η απεργία. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι η ενάγουσα είναι η μόνη εργοδοτική οργάνωση, η οποία αμφισβητεί τη νομιμότητα της επίδικης εργασίας στο σύνολο των επτά εργοδοτικών οργανώσεων τις οποίες αυτή (απεργία) αφορά.

Με βάση τις παραπάνω σκέψεις η ένδικη αγωγή πρέπει ν' απορριφθεί στην ουσία, συμψηφιστεί όμως στο σύνολο της η δικαστική δαπάνη μεταξύ των διαδίκων, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 179 Κ.Πολ.Δ.

Α.Σ.
Αριθμός Αποφάσεως 203/2005

ΤΟ ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΡΟΔΟΥ

Αποτελούμενο από τον Δικαστή, Βασίλειο Παπανικόλα, Πρόεδρο Πρωτοδικών, και την Γραμματέα Αικατερίνη Μαυρουδάκη.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριο του, στη Ρόδο, στις 09-12-2005, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

Της ενάγουσας: Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «.....», που εδρεύει στη Ρόδο, νόμιμα εκπροσωπούμενης, η οποία εκπροσωπήθηκε στο Δικαστήριο από τους πληρεξούσιους δικηγόρους της Ευθύμιο Δημητριάδη Δ.Σ. Ρόδου, Λιάπη Γεώργιο και Καμαρινό Περική, Δ.Σ. Αθηνών).

Των εναγομένων: 1) Πρωτοβάθμιας Συνδικαλιστικής οργάνωσης με την επωνυμία «.....», που εδρεύει στη Ρόδο, νόμιμα εκπροσωπούμενης, 2), Προέδρου της ως άνω συνδικαλιστικής οργάνωσης, κατοίκου Ρόδου και 3), Γενικού Γραμματέα, της ως άνω συνδικαλιστικής οργάνωσης, κατοίκου Ρόδου, οι οποίοι εκπροσωπήθηκαν στο Δικαστήριο από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Κων/νο Χαλκιά.

Η ενάγουσα ζητεί να γίνει δεκτή η από 9-12-2005 αγωγή της, που κατατέθηκε με αριθμό 414/2005, προσδιορίστηκε για την παραπάνω δικάσιμο και γράφτηκε στο πινάκιο. Κατά τη συζήτηση της αγωγής οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των διαδίκων ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους και ζήτησαν να γίνουν δεκτά, όσα αναφέρονται στα πρακτικά και στις προτάσεις τους.

ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΚΑΤΑ ΤΟ ΝΟΜΟ

Από τις διατάξεις του άρθρου 23 παρ.1 και 2 του ισχύοντος Συντάγματος προκύπτει ότι το κράτος λαμβάνει τα προσήκοντα μέτρα προς διασφάλιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και την ακώλυτη άσκηση των συναφών προς αυτή δικαιωμάτων, κατά κάθε προσβολής αυτών, μέσα στα όρια του νόμου, ότι η απεργία αποτελεί δικαίωμα και ασκείται από τις νόμιμα συστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις για τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών γενικά συμφερόντων των εργαζομένων και ότι το δικαίωμα προσφυγής σε απεργία τελεί υπό τους συγκεκριμένους περιορισμούς του νόμου που το ρυθμίζει, προκειμένου περί των δημοσίων υπαλλήλων κ.λ.π, ως και του προσωπικού των κάθε μορφής επιχειρήσεων δημοσίου χαρακτήρα ή κοινής ωφελείας, η λειτουργία των οποίων έχει ζωτική σημασία για την εξυπηρέτηση βασικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου. Περαιτέρω από τις διατάξεις των άρθρων 19 παρ. 1, 20 παρ. 1 και 4, 21 παρ. 1 και 3, 22 παρ.4 του Ν. 1264/1982, όπως τροποποιήθηκαν με το Ν. 1915/1990 και το Ν. 2224/1994, το δε άρθρο 23 αντικαταστάθηκε με το Ν. 2224/1994 και 3 παρ.1 εδαφ. α` του Ν. 2224/1994 προκύπτει ότι η απεργία αποτελεί δικαίωμα των εργαζομένων που ασκείται από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, ως μέσο για

τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών, εργασιακών, συνδικαλιστικών και ασφαλιστικών συμφερόντων των εργαζομένων, ότι για την άσκηση του δικαιώματος της απεργίας απαιτείται προειδοποίηση του εργοδότη ή της συνδικαλιστικής του οργάνωσης 24 τουλάχιστον ώρες πριν από την πραγματοποίηση της (άρθρο 19 παρ.1), ότι η απεργία στις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις κηρύσσεται με απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως, ότι η μυστική ψηφοφορία της γενικής συνελεύσεως, που αναφέρεται στην κήρυξη της απεργίας, διεξάγεται από εφορευτική επιτροπή.

Καθήκοντα εφορευτικής επιτροπής εκτελεί το διοικητικό συμβούλιο της συνδικαλιστικής οργανώσεως και δικαστικού αντιπροσώπου ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου ή ο αντικαταστάτης του. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται η διαδικασία του άρθρου 13 του Ν. 1264/1982 (άρθρο 20 παρ.4) ότι η συνδικαλιστική οργάνωση η οποία κηρύσσει την απεργία, έχει υποχρέωση κατά τη διάρκεια της απεργίας να διαθέτει το αναγκαίο προσωπικό για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων της επιχείρησης και την πρόληψη καταστροφών και ατυχημάτων....

Το διατιθέμενο προσωπικό των παραγράφων 1,3 του άρθρου αυτού παρέχει τις υπηρεσίες του κάτω από τις οδηγίες του εργοδότη, προς εκπλήρωση των σκοπών, για τους οποίους διατίθεται (άρθρο 21 παρ. 1 και 3) και ότι για τις διαφορές που προκύπτουν από την εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων των άρθρων 19-22 αποφασίζει το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της συνδικαλιστικής οργανώσεως που έχει κηρύξει την απεργία κατά τη διαδικασία των άρθρων 663-676 Κ.Πολ.Δ. (άρθρο 22 παρ.4). Από όλες αυτές τις διατάξεις συνδυαζόμενες μεταξύ τους προκύπτει, ότι υποκείμενο του απεργιακού δικαιώματος είναι οι συνδικαλιστικές οργανώσεις και ότι για να είναι νόμιμη η ενάσκηση του απεργιακού δικαιώματος απαιτείται η συνδρομή των εξής προϋποθέσεων: α) Η κήρυξη της απεργίας να γίνεται από την κατά νόμο αρμόδια νόμιμη συστημένη συνδικαλιστική οργάνωση, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου της, που λαμβάνεται με ορισμένη διαδικασία, β) η προειδοποίηση του εργοδότη, γ) η προηγούμενη γνωστοποίηση των αιτημάτων στον εργοδότη, δ) η διάθεση προσωπικού ασφαλείας ή κατ' αντιμέτωπιση των βασικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου, 3) να μην απαγορεύεται η προσφυγή στην απεργία από το νόμο ή δικαστική απόφαση και στ) η άσκηση του απεργιακού δικαιώματος να μην υπερβαίνει τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη, τα χρηστά ήθη και ο κοινωνικός και οικονομικός σκοπός του δικαιώματος και να μη συνδέεται με παράνομες πράξεις. Η έλλειψη οποιασδήποτε από τις προϋποθέσεις αυτές καθιστά την ενάσκηση του απεργιακού δικαιώματος παράνομη. Εξάλλου όπως προαναφέρθηκε η άσκηση του δικαιώματος απεργίας δεν είναι ανέλεγκτη αλλά υπόκειται στους περιορισμούς του άρθρου 25 παρ. 3 του Συντάγματος όσο και του άρθρου 281 ΑΚ. Έτσι, τα δικαστήρια ελέγχουν, εκτός από την συνδρομή των προϋποθέσεων που ορίζει ο νόμος (1264/1982), αν έχει ασκηθεί κατά τρόπο που υπερβαίνει προφανώς την καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή τον κοινωνικό ή οικονομικό σκοπό του δικαιώματος. Αυτό διαπιστώνεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση απεργίας που φέρεται στη δικαστική κρίση από τη στάθμιση των αντιτιθεμένων συμφερόντων των απεργών και του εργοδότη, του μεγέθους των ζημιογόνων συνεπειών, τις οποίες προκαλεί στον εργοδότη και το κοινωνικό σύνολο ή την εθνική οικονομία, σε συνδυασμό προς τη μορφή ή τη διάρκεια

της, ή τον επιλεγέντα χρόνο και την τακτική, η οποία ακολουθείται στη διενέργεια απεργιακών κινητοποιήσεων (βλ. Ντάσιος Εργατ. Δικ. Τόμ. Α σελ. 1001, Δημ. Παπαδημητρίου, Εργατικό δίκαιο σελ. 182). Έτσι έχει κριθεί ότι είναι καταχρηστική η απεργία όταν παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας, όπως όταν η προκαλούμενη από την απεργία ζημιά είναι δυσαναλόγως μεγάλη σε σύγκριση με τη ζημιά που υφίστανται ή το όφελος που προσδοκούν τα μέλη του σωματείου που απεργεί (βλ. ΕΑ 8092/1993 Ε.Εργ.Δ 43, 278, ΕΑ 5401/83 Ε.Εργ.Δ. 43, 93, ΕΠειρ. 1355/88 ΔΕΝ 45, 1056, ΜΠΑ 2887/85 Ε.Εργ.Δ 45, 216, ΜΠΑ 1290/84 Ε.Εργ.Δ 43, 570).

Στην προκειμένη περίπτωση η ενάγουσα με την κρινόμενη αγωγή εκθέτει, ότι η πρώτη εναγομένη, πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση, της κοινοποίησε στις 8-12-2005 την από 8-12-2005 εξώδικη γνωστοποίηση-καταγγελία και πρόσκληση με την οποία της γνωστοποίησε ότι κατέρχεται σε 48ωρη με έναρξη την Παρασκευή 9 Δεκεμβρίου 2005 και ώρα 13.00 μ.μ. και λήξη την Κυριακή 11-12-2005. στις 13.00 μ.μ. Ότι η απεργία αυτή των εργαζομένων σ' αυτή μελών της εν λόγω εναγομένης είναι παράνομη, γιατί δεν τηρήθηκε η νόμιμη προβλεπόμενη διαδικασία για τη λήψη της σχετικής απόφασης, και καταχρηστική, ως κηρυχθείσα κατά προφανή υπέρβαση των ορίων της καλής πίστης, των χρηστών ηθών και του κοινωνικού και οικονομικού σκοπού του δικαιώματος. Ζητεί δε να αναγνωρισθεί ότι η ανωτέρω απεργία είναι παράνομη και καταχρηστική, ν' απαγορευθεί η πραγματοποίηση αυτής, να κηρυχθεί η απόφαση προσωρινώς εκτελεστή ως προς την καταψηφιστική της διάταξη, να απειληθεί κατά του δεύτερου και τρίτου των εναγομένων χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση για κάθε παράβαση της απόφασης που ήθελε εκδοθεί και να καταδικαστούν οι τελευταίοι (εναγόμενοι) στη δικαστική της δαπάνη.

Με το πιο πάνω περιεχόμενο η αγωγή αρμοδίως και παραδεκτώς έχει εισαχθεί προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, κατά την προκειμένη ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών των άρθρων 663 έως 676 Κ.Πολ.Δ., σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ. 4 εδ. α' Ν. 1264/1982, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 5 παρ. 1 Ν. 1915/1990 και είναι νόμιμη στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 23 παρ. 1 και 2 εδάφ. α' του ισχύοντος Συντάγματος και στις προεκτεθείσες διατάξεις των άρθρων 19 παρ.1, 20 παρ. 1,4, 21 παρ.1 και 3 Ν. 1264/1982, 4 παρ. 1 Ν 1915/1990, 68, 70, 176, 907, 908 και 947 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ. Συνεπώς η αγωγή αυτή πρέπει να εξετασθεί ως προς την ουσιαστική βασιμότητα της.

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων των διαδίκων που εξετάσθηκαν στο ακροατήριο και περιέχονται στα ταυτάριθμα με την παρούσα απόφαση πρακτικά συνεδριάσεως του Δικαστηρίου καθώς και από τα επικαλούμενα και προσκομιζόμενα έγγραφα αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, τα ακόλουθα γεγονότα: Η ενάγουσα είναι ανώνυμη εταιρεία με αντικείμενο την εκμετάλλευση του Καζίνου Ρόδου. Από το άλλο μέρος η πρώτη εναγομένη είναι νόμιμα συνεστημένη πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση στο χώρο της εργασίας της ενάγουσας και αριθμεί σήμερα 140 μέλη εργαζόμενους οι οποίοι απασχολούνται στην ενάγουσα με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου. Στις 8-12-2005 η πρώτη εναγομένη κοινοποίησε νομίμως στην ενάγουσα την από 8-12-2005 εξώδικη γνωστοποίηση, στην οποία αναφέρεται ότι το Διοικητικό Συμβούλιο της ενάγουσας συνδικαλιστικής

οργάνωσης, κατά τη συνεδρίαση του της 7ης Δεκεμβρίου 2005, κατόπιν ειδικής εξουσιοδότησης από την Γενική Συνέλευση, αποφάσισε ομόφωνα την προκήρυξη 48ωρης απεργίας με έναρξη την Παρασκευή 9-12-2005 και ώρα 13.00 μ.μ. και λήξη την Κυριακή 11-12-2005 στις 13.00 μ.μ. με τα αναφερόμενα σε αυτή θέματα και ότι κατά τη διάρκεια της απεργίας θα διατεθεί το αναγκαίο προσωπικό ασφαλείας. Η απόφαση όμως αυτή της πρώτης εναγομένης δεν ελήφθη όπως ορίζει ο νόμος από τη γενική δηλαδή Συνέλευση του Σωματείου της 31-10- 2005, ανέθεσε ουσιαστικά την κήρυξη και πραγματοποίηση οιασδήποτε μορφής απεργιακής κινητοποίησης στο Δ.Σ. χωρίς να αναφέρονται οι σκοποί της απεργίας, η μορφή αυτής ή η διάρκεια της. Έτσι με την απόφαση αυτή δεν εκήρυξε η ίδια η Γεν. Συνέλευση την απεργία αφού δεν καθόρισε ούτε τους σκοπούς της, ούτε τη μορφή των απεργιακών κινητοποιήσεων, αλλά μετέθεσε την απόφαση για τα θέματα από στο Δ.Σ., όπως προκύπτει και από την φράση «να προβαίνει κατά την κρίση του Δ.Σ. σε όποιες κινητοποιήσεις». Δεν αποφάσισε δηλ. η Γεν. Συνέλευση για συγκεκριμένα θέματα που πρότεινε, εν' όψει της συνελεύσεως το Δ.Σ. αλλά ανέθεσε την οποιαδήποτε απόφαση στο Δ.Σ. Ήταν συνεπώς άκυρη η κήρυξη της απεργίας με μορφή και τους σκοπούς της οποίας καθόρισε, βάση αορίστου εξουσιοδότησης το Δ.Σ.

Με βάση τα παραπάνω δεδομένα, η συμμετοχή της εναγομένης στην απεργία που προαναφέρθηκε, χωρίς απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως της είναι παράνομη (βλ. Εφ.Πειραιώς 849/86 ΕλλΔνη 28, 1987). Μετά ταύτα, παρέλκει η έρευνα των υπόλοιπων λόγων της αγωγής. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω πρέπει να γίνει δεκτή η αγωγή ως βάσιμη και κατ' ουσίαν, να αναγνωρισθεί ότι η προαναφερόμενη απεργιακή κινητοποίηση της εναγομένης (48ωρη απεργία) είναι παράνομη, να απαγορευθεί η πραγματοποίησή της, να κηρυχθεί η απόφαση προσωρινά εκτελεστή ως προς την παραπάνω καταψηφιστική της διάταξη, γιατί η επιβράδυνση της εκτελέσεως θα προκαλέσει σημαντική ζημία στην ενάγουσα. Επίσης, επειδή κατά την κρίση του Δικαστηρίου τούτου δεν πιθανολογείται περίπτωση ενδεχόμενης μη συμμόρφωσης των εναγομένων στις διατάξεις της παρούσας, δεν πρέπει να απειληθεί σε βάρος των εκπροσώπων του απαγγελία προσωπικής κράτησης και επιβολή χρηματικής ποινής β' και γ' εναγομένων, και ως εκ τούτου το σχετικό παρεπόμενο αίτημα της αγωγής πρέπει ν' απορριφθεί ως κατ' ουσίαν αβάσιμο.

Τέλος τα δικαστικά έξοδα των διαδικιών πρέπει να συμψηφιστούν στο σύνολο τους, κατ' άρθρο 179 ΚΠολΔ, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 2 παρ.2 του Ν. 2915/2001, γιατί η ερμηνεία των κανόνων δικαίου των άρθρων του Ν. 1264/1982 που εφαρμόστηκαν, ήταν ιδιαίτερα δυσχερής.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Δικάζει αντιμωλία των διαδικιών.

Δέχεται την αγωγή.

Αναγνωρίζει ότι η απεργιακή κινητοποίηση της πρώτης εναγομένης και ειδικότερα η προκήρυξη 48ωρης απεργίας με έναρξη την Παρασκευή 9-12-2005 και ώρα 13.00 μ.μ. και λήξη την Κυριακή 11-12-2005 στις 13.00 μ.μ.

Απαγορεύει την πραγματοποίηση της.

Κηρύσσει την παρούσα προσωρινά εκτελεστή κατά την παραπάνω διάταξη της.

Επιτρέπει στην ενάγουσα να επιδώσει την παραπάνω απόφαση και μετά την 19.00 ώρα. Συμψηφίζει τη μεταξύ των διαδίκων δικαστική δαπάνη.

Κρίθηκε, αποφασίστηκε και δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του, στη Ρόδο, στις 09 Δεκεμβρίου 2005.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Εγκ ΕισΑΠ 2/2005

Προς

Όλους τους εισαγγελικούς λειτουργούς της χώρας

Κατά το άρθρο 23 § 2 εδ. β` του Συντάγματος, απαγορεύεται η απεργία με

οποιαδήποτε μορφή στους δικαστικούς λειτουργούς. Την ίδια απαγόρευση θεσπίζει η διάταξη του άρθρου 40 § 5 του Κώδικα οργανισμού δικαστηρίων και κατάστασης δικαστικών λειτουργών (ν. 1756/1988), που ορίζει ότι η απεργία, με οποιαδήποτε μορφή, απαγορεύεται στους δικαστικούς λειτουργούς. Η απαγόρευση αυτή είναι όχι μόνο εύλογη, αλλά και σχεδόν αυτονόητη, αφού από τους δικαστικούς λειτουργούς συγκροτούνται τα δικαστήρια, τα οποία είναι άμεσα όργανα του Κράτους κατά την απονομή της δικαιοσύνης (άρθρα 26 § 3 και 87 § 1 του Συντάγματος).

Τις ανωτέρω, γνωστές σε όλους σας, διατάξεις θεώρησα επιβεβλημένο να υπενθυμίσω και να επισημάνω, προς αποφυγή παρερμηνειών, ότι μορφή απεργίας αποτελούν και οι εξαγγελθείσες προσφάτως από τις δικαστικές ενώσεις δίωρες και επί δύο ημέρες διακοπές των συνεδριάσεων των δικαστηρίων. Οι διακοπές αυτές είναι, άλλωστε, ασυμβίβαστες προς τα καθήκοντα των λειτουργών της εισαγγελικής αρχής, που έχει ως αποστολή την τήρηση της νομιμότητας, την προστασία του πολίτη και τη διαφύλαξη των κανόνων της δημόσιας τάξης (άρθρο 24 § 2 του ν. 1756/1988). Επιπλέον θα προκαλέσουν αδικαιολόγητη ταλαιπωρία στους πολίτες, των οποίων πολλές υποθέσεις θα αναβληθούν ή θα ματαιωθούν και θα κλονίσουν περαιτέρω στη συνείδησή τους την αξιοπιστία της δικαιοσύνης, ιδιαίτερα μάλιστα κατά την παρούσα χρονική συγκυρία, κατά την οποία πρώτιστο καθήκον όλων μας είναι η αποκατάσταση του κύρους της.

Δ. Λινός Εισαγγελέας

Αριθμός 27/2004

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Σε Τακτική Ολομέλεια

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές της Α΄ Σύνθεσης: Γεώργιο Κάπο, Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, Στυλιανό Πατεράκη, Αντιπρόεδρο Αρείου Πάγου, Κωνσταντίνο Βαρδαβάκη, Νικόλαο Κασσαβέτη, Γεώργιο Ναυπλιώτη, Ανάργυρο Πλατή, Χρήστο Μαυρογένη, Ευριπίδη Αντωνίου, Χρήστο Μπαβέα, εισηγητή, Δημήτριο Γυφτάκη, Σταμάτιο Γιακουμέλο, Κωνσταντίνο Μουλαγιάννη, Γεώργιο Αμελαδιώτη, Χρύσανθο Παπούλια, Χρήστο Γεωργαντόπουλο, Γεώργιο Βούλγαρη, Γεώργιο Φώσκολο, Γεώργιο Χλαμπουτάκη και Δημήτριο Κυριτσάκη, Αρεοπαγίτες (κωλυομένων των λοιπών δικαστών της σύνθεσης).

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του στις 29 Απριλίου 2004, με την παρουσία του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου Δημητρίου Λινού και της Γραμματέως Κωνσταντίνας Ξηροτύρη, για να δικάσει μεταξύ:

Του καλούντος-αναιρεσείοντος: , κατοίκου , ο οποίος εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Αριστείδη Καζάκο.

Της καθής η κλήση- αναιρεσίβλητης: Ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «.....», που εδρεύει στη και εκπροσωπείται νόμιμα. Εκπροσωπήθηκε από τους πληρεξούσιους δικηγόρους της Γεώργιο Λεβέντη, Αθανάσιο Γεωργιάδη και Δημήτριο Ζερδελή.

Της προσθέτως παρεμβαίνουσας υπέρ του καλούντος - αναιρεσείοντος και κατά της καθ' ης η κλήση -αναιρεσίβλητης: οργάνωσης-σωματείου με την επωνυμία «.....» (.....), που εδρεύει στην και εκπροσωπείται νόμιμα. Εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Χρήστο Νικολουτσόπουλο.

Του προσθέτως παρεμβαίνοντος υπέρ της καθ' ης η κλήση - αναιρεσίβλητης και κατά του καλούντος - αναιρεσείοντος: Σωματείου με την επωνυμία «.....» (.....), που εδρεύει στη και εκπροσωπείται νόμιμα. Εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Κωνσταντίνο Χατζηγιαννάκη.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 31-10-1997 αγωγή του ήδη καλούντος-αναιρεσείοντος κατά της ήδη καθ' ης η κλήση αναιρεσίβλητης που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης και συνεκδικάσθη με πρόσθετη υπέρ του ενάγοντος παρέμβαση της Εκδόθηκε η απόφαση 838/1999 του παραπάνω δικαστηρίου κατά της οποίας οι ανωτέρω διάδικοι άσκησαν εφέσεις οι οποίες συνεκδικάσθησαν στο Εφετείο Θεσσαλονίκης με πρόσθετη υπέρ της εναγομένης (εκκαλούσας - εφεσίβλητης) πρόσθετη παρέμβαση του σωματείου με την επωνυμία «.....».

Εκδόθηκε στη συνέχεια η απόφαση 3603/1999 του Εφετείου Θεσσαλονίκης, την αναίρεση της οποίας ζήτησε ο αναιρεσείων με την από 21-12-2001 αίτησή του και η οργάνωση -σωματείο «..... (....)» με την από 30-10-2002 πρόσθετη υπέρ αυτού παρέμβασή της.

Στη συνέχεια εκδόθηκε η απόφαση 1340/2003 του Β2' πολιτικού τμήματος Αρείου Πάγου, η οποία παρέπεμψε στην Τακτική Ολομέλεια του Αρείου Πάγου τους πρώτο, δεύτερο και ένατο, κατά το πρώτο μέρος του, λόγους της αιτήσεως αναίρεσεως.

Μετά την πιο πάνω απόφαση και την από 30-1-2004 κλήση του αναιρεσείοντος η προκείμενη υπόθεση φέρεται στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου τούτου.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω. Οι πληρεξούσιοι των ως άνω διαδίκων ανέπτυξαν και προφορικά τους σχετικούς ισχυρισμούς τους, που αναφέρονται στις προτάσεις τους και ζήτησαν: Α) ο πληρεξούσιος του αναιρεσείοντος την παραδοχή της αιτήσεως αναίρεσεως, οι πληρεξούσιοι της αναιρεσίβλητης την απόρριψή της και καθένας την καταδίκη του αντιδίκου στη δικαστική δαπάνη και Β) ο μεν πληρεξούσιος της προσθέτως παρεμβαίνουσας .. να γίνει δεκτή η πρόσθετη παρέμβαση αυτής και η αίτηση αναίρεσης και να καταδικασθεί στα έξοδα η αναιρεσίβλητη, ο δε πληρεξούσιος του προσθέτως παρεμβαίνοντος ... να γίνει δεκτή η πρόσθετη παρέμβασή του, να απορριφθεί η αίτηση αναίρεσεως και να καταδικασθεί ο αναιρεσείων στη δικαστική δαπάνη.

Ο Εισαγγελέας πρότεινε να γίνουν δεκτοί ως βάσιμοι οι από τον αριθμό 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ λόγοι της αναίρεσεως πρώτος και ένατος, κατά το πρώτο μέρος του, να απορριφθεί ως αβάσιμος ο δεύτερος λόγος της αναίρεσεως από τον αριθμό 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, να γίνει δεκτή η πρόσθετη παρέμβαση της και να απορριφθεί η πρόσθετη παρέμβαση του Συνδέσμου ..

Κατόπιν αυτών ο Πρόεδρος έδωσε εκ νέου το λόγο στους πιο πάνω πληρεξουσίου των διαδίκων, οι οποίοι αναφέρθηκαν σε αυτά που προηγούμενα είχαν αναπτύξει.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Με τη 1340/2003 απόφαση του Β2 Τμήματος του Αρείου Πάγου παραπέμφθηκαν στην Τακτική Ολομέλεια του Αρείου Πάγου λόγω γενικότερου ενδιαφέροντος, οι πρώτος, δεύτερος και ένατος, κατά το πρώτο μέρος του, λόγοι αναίρεσεως, με τους οποίους προβάλλεται παραβίαση των ουσιαστικού δικαίου διατάξεων των άρθρων 23 παρ. 2 του Συντάγματος, 2 παρ. 1 και 6 και 3 παρ. 1 του α.ν. 539/1945, 288 ΑΚ και 3 περ. 16 του ν. 4504/1966 και αφετέρου έλλειψη νόμιμης βάσεως.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 23 παρ. 2 του Συντάγματος «η απεργία αποτελεί δικαίωμα και ασκείται από τις νόμιμα συστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις για τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών

γενικά συμφερόντων των εργαζομένων». Κατά τη διάταξη δε του άρθρου 25 παρ. 3 του Συντάγματος «η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος δεν επιτρέπεται». Εξάλλου, στον ΑΝ 539/1945 «Περί χορηγήσεως κατ' έτος εις τους μισθωτούς αδειών μετ' αποδοχών» ορίζονται τα εξής: α) «Κάθε μισθωτός, μετά από συνεχή απασχόληση τουλάχιστο δώδεκα μηνών (βασικός χρόνος) σε υπόχρεη επιχείρηση δικαιούται κάθε ημερολογιακό έτος άδεια με αποδοχές» (άρθρο 2 παρ. 1, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 1 του άρθρου 1 του Ν. 1346/1983). β) «Δια τον υπολογισμόν του, περί ου ανωτέρω, χρόνου απασχολήσεως, τα διαστήματα, καθ' α ο μισθωτός απέσχεν ή απέχει της απασχολήσεώς του παρά τη υποκειμένη επιχειρήσει, λόγω βραχείας σχετικώς διαρκείας ασθενείας, στρατεύσεως, απεργίας, ανταπεργίας ή ανωτέρας βίας, δεν θεωρούνται ως χρόνος μη απασχολήσεως ουδέ συμψηφίζονται προς τα ημέρας αδείας, ων ούτος δικαιούται» (άρθρο 2 παρ. 6), γ) «Κατά την διάρκεια της αδείας ο μισθωτός δικαιούται, των συνήθων αποδοχών, ων θα εδικαιούτο εάν απησχολείτο παρά τη υποκειμένη επιχειρήσει κατά τον αντίστοιχον χρόνον ή των αποδοχών των τυχόν δια την περίπτωσιν ταύτην καθωρισμένων δια συλλογικής συμβάσεως» (άρθρο 3 παρ. 1).

Τέλος, κατά τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 16 του Ν. 4504/1966 «Οι επί σχέσει

εργασίας ιδιωτικού δικαίου απασχολούμενοι, παρ' οιωδήποτε εργοδότη, μισθωτοί δικαιούνται κατ' έτος «επίδομα αδείας» ίσου προς το σύνολον των αποδοχών των υπό του ΑΝ 539/1945 ή άλλων διατάξεων καθοριζομένων ημερών αδείας αναπαύσεως μετ' αποδοχών, ων δικαιούται έκαστος μισθωτός, υπό τον περιορισμόν ότι το επίδομα τούτο δεν δύναται να υπερβαίνει τας αποδοχάς ενός 15ημέρου, δια τους επί μηνιαίω μισθώ αμειβομένους, των 13 δε εργασίμων ημερών, δια τους επί ημερομισθίω ή κατά μονάδα εργασίας ή επί ποσοστοίς ή κατ' άλλον τρόπον αμειβομένους μισθωτούς. Το ως άνω επίδομα καταβάλλεται ομού μετά των αποδοχών της αδείας αναπαύσεως του μισθωτού».

Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτουν τα ακόλουθα: Α) Η απεργία, η οποία αποτελεί συνταγματικώς κατοχυρωμένο δικαίωμα και προέκταση της συνδικαλιστικής ελευθερίας (άρθρο 23 παρ. 1 του Συντάγματος), υπόκειται, όπως και κάθε δικαίωμα, στη γενική απαγόρευση της καταχρηστικής ασκήσεως αυτής. Β) Για τον υπολογισμό του βασικού χρόνου απασχολήσεως του μισθωτού – προκειμένου να εξευρεθεί αν αυτός δικαιούται ετήσιας αδείας αναπαύσεως με αποδοχές – τα διαστήματα κατά τα οποία απέχει της απασχολήσεώς του στην επιχείρηση, λόγω συμμετοχής του σε απεργία, θεωρούνται ως χρόνος μη απασχολήσεως και συμψηφίζονται προς τις ημέρες αδείας, όταν η απεργία κηρυχθεί, με τελεσίδικη δικαστική απόφαση, παράνομη ή καταχρηστική. Γ) Εφόσον ο μισθωτός εξακολουθεί να συμμετέχει στην απεργία και μετά τη δημοσίευση της τελεσίδικης αποφάσεως που κήρυξε αυτή παράνομη ή καταχρηστική, ο εργοδότης δικαιούται να καταλογίσει τις ημέρες της απεργίας στις ημέρες αδείας που δικαιούται εκείνος, υποχρεούμενος στην περίπτωση αυτή να του καταβάλει τις αποδοχές που αντιστοιχούν στο χρόνο αδείας που εδικαιούτο καθώς και το αντίστοιχο επίδομα αδείας. Δ) Ο μέχρι τη δημοσίευση της τελεσίδικης αποφάσεως, που κήρυξε την απεργία παράνομη ή καταχρηστική, χρόνος συμμετοχής του μισθωτού στην απεργία, που έχει κηρυχθεί από τη «νόμιμα συστημένη συνδικαλιστική οργάνωση» (άρθρο 23

παρ. 2 του Συντάγματος), κατά τις νόμιμες διατυπώσεις, δεν θεωρείται χρόνος μη απασχολήσεως του μισθωτού ούτε καταλογίζεται στις ημέρες άδειας που δικαιούται, εκτός αν ο εργοδότης αποδεικνύει ότι εκείνος, καταβάλλοντας την επιμέλεια συνετού εργαζομένου, μπορούσε να αντιληφθεί τον παράνομο ή καταχρηστικό χαρακτήρα της απεργίας.

Στην προκειμένη υπόθεση το Εφετείο, με την προσβαλλόμενη απόφασή του, δέχθηκε ανελέγκτως, εκτός άλλων, τα εξής: Ο ενάγων και ήδη αναιρεσείων που είναι μισθωτός (.....) της εναγομένης και ήδη αναιρεσίβλητης ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «.....» η οποία διατηρεί στο πέμπτο χιλιόμετρο της οδού εργοστάσιο και συνδεόταν με την τελευταία με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου από 2.2.1983, απουσίασε από την εργασία του κατά τα χρονικά διαστήματα από 4.4.1997 μέχρι 8.5.1997 και από 17.5.1997 μέχρι 22.7.1997 γιατί συμμετείχε σε δύο απεργίες που ακολούθως κρίθηκαν παράνομες με τις οριστικές αποφάσεις 224/1997 και 475/1997 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Γιαννιτσών, οι κατά των οποίων εφέσεις απορρίφθηκαν με τις 3115/1997 και 2763/1997 αποφάσεις του Εφετείου Θεσσαλονίκης. Ο ενάγων από το Μάιο του 1996 ήταν Πρόεδρος του στην επιχείρηση της αναιρεσίβλητης και έλαβε μέρος σε δύο απεργίες του ίδιου αυτού έτους, οι οποίες κηρύχθηκαν επίσης καταχρηστικές τελεσίδικα με άλλες αποφάσεις των ιδίων δικαστηρίων. Οι παραπάνω απεργίες προκάλεσαν δυσανάλογα μεγάλη ζημία στην επιχείρηση σε σχέση με την προσδοκώμενη ωφέλεια των απεργών, αφού, εκτός απ' την προκληθείσα φθορά στον μηχανολογικό εξοπλισμό του εργοστασίου της, εξαιτίας των συχνών εναλλαγών παύσης και επανέναρξης της λειτουργίας του, η ανομοιόμορφη, διακοπτόμενη και κατά περιόδους λειτουργία του εργοστασίου είχε ως αποτέλεσμα αφ' ενός την παραγωγή ελαττωματικού προϊόντος, αφ' ετέρου την καθυστέρηση της παραγωγής, κατά τρόπο ώστε, λόγω και της εξαντλήσεως των αποθεμάτων, η εναγομένη να μην μπορεί ν' ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της έναντι των πελατών της. Πολλοί απ' τους πελάτες αυτούς άρχισαν να ματαιώνουν, με επιστολές τους προς την εναγομένη, τις παραγγελίες τους, ενώ άλλοι την προειδοποίησαν ότι προτίθενται, αν συνεχισθεί η ασυνέπειά της στην παράδοση των παραγγελιών, να διακόψουν τη συνεργασία τους μαζί της και να διεκδικήσουν δικαστικά τη ζημία που υπέστησαν απ' την καθυστέρηση στην παράδοση των εμπορευμάτων. Οι εργαζόμενοι – απεργοί γνώριζαν τα παραπάνω προβλήματα τόσο απ' την εμπειρία τους στο χώρο της εργασίας τους, όσο και γιατί, με ανακοινώσεις της προς όλο το προσωπικό, επ' ευκαιρία των απειλούμενων απεργιών, η εναγομένη τους είχε γνωστοποιήσει τις δυσκολίες που προκαλούσαν οι απεργίες αυτές στη λειτουργία, την αξιοπιστία, την ανταγωνιστικότητα και τη βιωσιμότητά της, πολλώ δε μάλλον ο ενάγων, ως πρόεδρος του σωματείου που απεργούσε, ο οποίος ήταν γνώστης των προβλημάτων της εναγομένης και παρά ταύτα πρωτοστάτησε στις άνω απεργίες του 1997, όπως είχε ενεργήσει και στις απεργίες του 1996, γνώριζε ότι υπήρχε δυσαναλογία μεταξύ της ζημίας αυτής και της προσδοκώμενης ωφέλειας των απεργών και ότι οι συνθήκες υπό τις οποίες κηρύχθηκαν και έλαβαν χώρα ήταν παρεμφερείς, ώφειλε δε αυτός, ως συνετός εργαζόμενος και εν όψει της θέσης του προέδρου του σωματείου που κατείχε, της μακροχρόνιας εμπειρίας του ως συνδικαλιστικού στελέχους και των ικανοτήτων του, ν' αντιληφθεί ότι οι απεργίες του 1997 είχαν το στοιχείο της

καταχρηστικότητας και θα κηρύσσονταν καταχρηστικές, όπως και εκείνες του προηγούμενου έτους, εξαιτίας των συναφών αιτημάτων τους και των ομοίων συνθηκών κηρύξεώς τους. Αυτός είχε λάβει γνώση των από 16.3.1997 και 3.4.1997 αγωγών αφ' ενός και της από 19.5.1997 αγωγής αφ' ετέρου, που είχε ασκήσει η εργοδότηρια εταιρεία κατά του σωματείου των εργαζομένων και του ίδιου προσωπικά ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Γιαννιτσών, με αιτήματα την κήρυξη παρανόμων και καταχρηστικών των δύο αυτών απεργιών του έτους 1997. Και από τα παραπάνω δεκτά γενόμενα περιστατικά που αναφέρονται στην έναντι της απεργίας ψυχική στάση του ήδη αναιρεσειόντος, το Εφετείο έκρινε ως αποδειχθέν ότι αυτός «τελούσε σε ασύγγνωστη πλάνη περί τη νομιμότητα των απεργιών», δηλονότι από αμέλεια του δεν αντιλήφθηκε τον καταχρηστικό χαρακτήρα των απεργιών. Με βάση δε τις ως άνω παραδοχές το Εφετείο έκρινε ότι: α) Η ήδη αναιρεσίβλητη εργοδότηρια νομίμως καταλόγισε στην άδεια του ήδη αναιρεσειόντος, του έτους 1997 ίσο αριθμό ημερών των ως άνω απεργιών του ίδιου έτους και β) δεν εδικαιούτο αυτός αποδοχών άδειας ούτε επιδόματος άδειας του έτους 1997, απέρριψε δε την αγωγή τόσο κατά την κύρια αίτησή της για χορήγηση αυτούσιας της άδειας του έτους 1997, όσο και την επικουρική για χορήγηση των αποδοχών άδειας και επιδόματος άδειας. Κρίνοντας το Εφετείο ότι νομίμως η εργοδότηρια συμψήφισε στις δικαιούμενες ημέρες άδειας του ενάγοντος ίσο αριθμό ημερών από το χρόνο συμμετοχής στις άνω απεργίες του έτους 1997, το μεν δεν παραβίασε τις ως άνω διατάξεις των άρθρων 23 παρ. 2 του Συντάγματος και 2 παρ. 6 του ΑΝ 539/1945, ούτε τη διάταξη του άρθρου 288 ΑΚ και είναι αβάσιμοι: οι παραπεμφθέντες στην Ολομέλεια πρώτος και δεύτερος λόγοι αναιρέσεως από το άρθρο 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ, το δε διέλαβε επαρκείς και όχι αντιφατικές αιτιολογίες επί του ουσιώδους ως άνω ζητήματος της αμέλειας του μισθωτού ενάγοντος ως προς τη μη αντίληψη του καταχρηστικού χαρακτήρα των απεργιών, ώστε είναι αβάσιμος ο πρώτος λόγος της αναιρέσεως κατά το μέρος του από το άρθρο 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ. Ο ίδιος πρώτος λόγος της αναιρέσεως κατά το μέρος που πλήττει την αιτιολογία της απορρίψεως της αγωγής για αυτούσια άδεια, εκ του ότι οι δυσμενείς συνέπειες της κηρύξεως της απεργίας ως καταχρηστικής ανατρέχουν σε κάθε περίπτωση στο χρόνο κηρύξεως της απεργίας, είναι απορριπτέος κατά το άρθρο 578 ΚΠολΔ, διότι το επί της αιτήσεως αυτής διατακτικό είναι ορθό με βάση τις παραδοχές της αποφάσεως ως προς τη συνδρομή του στοιχείου της αμέλειας του μετασχόντος στην απεργία για τον καταχρηστικό χαρακτήρα της. Κρίνοντας όμως απορριπτέα την αγωγή, ως προς την αίτηση περί επιδικάσεως των αποδοχών άδειας του έτους 1997 και του επιδόματος άδειας του ίδιου έτους, παραβίασε τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 3 παρ. 1 του Α.Ν. 539/1945 και 3 παρ. 16 του Ν. 4504/1966 και είναι βάσιμος ο ένατος, κατά το πρώτο μέρος του, λόγος αναιρέσεως, ο οποίος έχει παραπεμφθεί επίσης στην Ολομέλεια. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, πρέπει να γίνει μερικώς δεκτή η αίτηση αναιρέσεως, ήτοι κατά τη διάταξη της αποφάσεως που απέρριψε την αγωγή για αποδοχές άδειας και επίδομα άδειας.

Επειδή με τους μη παραπεμπόμενους στην Ολομέλεια έβδομο και όγδοο λόγους της αναιρέσεως πλήττονται ιδιαίτερα κεφάλαια της προσβαλλόμενης αποφάσεως (προσαύξηση 100% επί των αποδοχών άδειας και χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης), η υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί στο Β2 Τμήμα του Αρείου Πάγου, το οποίο μετά την έρευνα των λοιπών λόγων

αναιρέσεως θα παραπέμψει την υπόθεση στο Εφετείο είτε κατά μόνο το ως άνω μέρος, είτε και ως προς τυχόν άλλα κεφάλαια, και θα εκκαθαρίσει συνολικώς και τη δικαστική δαπάνη των διαδίκων.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αναιρεί εν μέρει την απόφαση 3603/1999 του Εφετείου Θεσσαλονίκης, μόνο ως προς το μέρος με το οποίο απορρίφθηκε η αγωγή του αναιρεσιόντος περί επιδικάσεως σ' αυτόν ποσού δρχ. 466.089 για αποδοχές άδειας και επίδομα άδειας του έτους 1997.

Αναπέμπει την υπόθεση στο Β2 Τμήμα του Αρείου Πάγου προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί των λοιπών λόγων αναιρέσεως της από 21.12.2001 αιτήσεως του

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 10 Ιουνίου 2004.

Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα, σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 24 Ιουνίου 2004.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΕφΑθ 5687/2004

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Πρόεδρος Β. Ρήγας, Πρόεδρος Εφετών
Εισηγητής Σπ. Παπαδάκης, Εφέτης
Δικηγόροι Δ. Ζωήτος, Αντ. Βασδέκης, Ν. Δήμας, Χ. Νικολουσόπουλος

[...] Με τις παραπάνω αναφερόμενες αγωγές τους, επί των οποίων εκδόθηκε η

εκκαλουμένη απόφαση, οι ενάγουσες εργοδοτικές οργανώσεις ζήτησαν, για όσους λόγους εκθέτουν σ' αυτές, να αναγνωρισθεί ως παράνομη και καταχρηστική η απεργία που κήρυξαν οι εναγόμενες συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων ξενοδοχοϋπαλλήλων και να απαγορευθεί στις εναγόμενες να κηρύξουν στο μέλλον απεργία με τα ίδια αιτήματα και να απειληθεί χρηματική ποινή 1.000 ευρώ καθ' εκάστης των εναγομένων σε περίπτωση παραβάσεως της απόφασης. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, αφού συζήτησε και συνεκδίκασε τις αγωγές με τις πρόσθετες παρεμβάσεις, απέρριψε τις αγωγές ως ουσιαστικά αβάσιμες. Κατ' αυτής της απόφασης παραπονούνται οι ενάγουσες και η προσθέτως υπέρ της πρώτης ενάγουσας παρεμβάσα, και ήδη εκκαλούσες με την κρινόμενη έφεση και ζητούν, για όσους λόγους εκθέτουν σ' αυτήν που ανάγονται σε εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, να γίνει δεκτή η έφεσή τους, να εξαφανιστεί η πρωτόδικη απόφαση και να γίνουν δεκτές οι αγωγές, ως και ουσιαστικά βάσιμες.

Κατά το άρθρο 21 του Ν 1264/1982, όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 2 του Ν 2224/1994, κατά τη διάρκεια της απεργίας η συνδικαλιστική οργάνωση, η οποία την κηρύσσει, έχει υποχρέωση να διαθέτει το αναγκαίο προσωπικό για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων της επιχείρησης και την πρόβλεψη καταστροφών και ατυχημάτων. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι

η υποχρέωση για διάθεση προσωπικού ασφαλείας υπάρχει ανεξάρτητα από το είδος της επιχειρήσεως, αφού σκοπός του προσωπικού ασφαλείας είναι η ασφάλεια των εγκαταστάσεων και η πρόληψη καταστροφών ή ατυχημάτων και από τυχαία περιστατικά (βλ. Γ. Λεβέντη, Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, έκδ. 1996, παρ. 41 Π, σελ. 548). Η γνωστοποίηση του προσωπικού ασφαλείας δεν είναι τυπική αλλά και ουσιαστική πράξη, πρέπει δηλαδή να συνοδεύεται και από πραγματική προσφορά του προσωπικού ασφαλείας.

Απεργία που πραγματοποιείται χωρίς προσφορά του προσωπικού ασφαλείας είναι παράνομη. Αν η συνδικαλιστική οργάνωση που πραγματοποιεί την απεργία δεν είναι σε θέση να διαθέσει το άνω προσωπικό ασφαλείας ή να αντικαταστήσει μέλη του προσωπικού ασφαλείας που αδιαφορούν ή κωλύονται, τότε οφείλει να αποφασίσει τη λύση της απεργίας (βλ. Γ. Λεβέντη, ό.π. σελ. 557, ΕφΑθ 10048/1990 ΕΛΔ 34,87, ΕφΑθ 8297/1984 ΔΕΝ 1984,1066).

Εξάλλου, κατά το άρθρο 23 παρ. 2 εδ. α του Συντάγματος η απεργία αποτελεί δικαίωμα και ασκείται από τις νόμιμα συνεστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις για τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών γενικά συμφερόντων των εργαζομένων. Υπόκειται όμως -ως συνταγματικό δικαίωμα- στον περιορισμό του άρθρου 25 παρ. 3 του Συντάγματος, σύμφωνα προς τον οποίο είναι καταχρηστική η άσκησή του, όταν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος, όπως ορίζεται από το άρθρο 281 ΑΚ που εφαρμόζεται και επί απεργίας, η οποία τοποθετείται αναγκαστικά στο πλαίσιο των εργασιακών σχέσεων (ιδιωτικών εννόμων σχέσεων) εξελισσομένων μεταξύ μισθωτών και εργοδοτών (ΑΠ 75/1998 ΕΛΔ 40,1366). Η απεργία δηλαδή, είναι δικαίωμα του εργαζομένου που αποβλέπει στην άσκηση πίεσεως στον εργοδότη για την ικανοποίηση οικονομικών, εργασιακών, συνδικαλιστικών και ασφαλιστικών αιτημάτων και από τη φύση του προκαλεί ζημία στον εργοδότη, αλλά η άσκηση αυτού είναι καταχρηστική και υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλει ο κοινωνικός και οικονομικός σκοπός του δικαιώματος αυτού όταν η ζημία αυτή καταστεί αφόρητη και φθάνει μέχρι του σημείου, μαζί με τη συνδρομή δυσμενών συγκυριών να οδηγήσει στην οικονομική κατάρρευση της επιχειρήσεως του εργοδότη. Ακόμη ρόλο, για το χαρακτηρισμό της απεργίας ως καταχρηστικής, παίζουν τα κίνητρα της απεργίας, ο χρόνος κηρύξεώς της και η τακτική που ακολουθείται στη διεξαγωγή των απεργιακών κινητοποιήσεων. Τέλος, καταχρηστική είναι η απεργία που η ικανοποίηση του αιτήματός της δεν εξαρτάται από τον εργοδότη, διότι είναι χωρίς αντικείμενο (ΑΠ 75/1998 ό.π.).

Από τις καταθέσεις των μαρτύρων των διαδίκων, οι οποίοι εξετάστηκαν ενόρκως στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου και περιέχονται στα ταυτάριθμα με την εκκαλούσα απόφαση πρακτικά, εκτιμώμενων ανάλογα με το λόγο γνώσης και το βαθμό αξιοπιστίας κάθε μάρτυρα, ξεχωριστά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, σε συνδυασμό με όλα χωρίς εξαίρεση τα έγγραφα, τα οποία επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι, αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η πρώτη ενάγουσα είναι πρωτοβάθμια εργοδοτική συνδικαλιστική ένωση, στη δύναμη της οποίας ανήκουν οι εν γένει ξενοδοχειακές επιχειρήσεις της Αττικής και η δεύτερη ενάγουσα είναι δευτεροβάθμια εργοδοτική συνδικαλιστική οργάνωση (Ομοσπονδία), στη

δύναμη της οποίας ανήκουν οι εν γένει ενώσεις ξενοδόχων όλη της χώρας. Η πρώτη εναγομένη είναι πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση, στη δύναμη της οποίας ανήκουν Οι ξενοδοχοϋπάλληλοι Αθήνας - Πειραιά και Περιχώρων και η δεύτερη εναγομένη είναι δευτεροβάθμια εργατοϋπαλληλική συνδικαλιστική οργάνωση (Ομοσπονδία), στη δύναμη της οποίας ανήκουν, εκτός από άλλους, και οι εργαζόμενοι στις παραπάνω τουριστικές και επισιτιστικές επιχειρήσεις της χώρας. Οι διοικήσεις των εναγομένων, μετά από απόφασή τους κήρυξαν 24ωρη απεργία που θα άρχιζε από την 06:00 ώρα της 17.6.2004 και θα έληγε την 06:00 ώρα της 18.6.2004. Με την από 11.6.2004 εξώδικη δήλωσή της η πρώτη εναγομένη με την επωνυμία "Σ. Ξ. Α. - Π. & Ω." που απευθυνόταν και επιδόθηκε στην πρώτη ενάγουσα με την επωνυμία "Ε.Ξ.Α." έκανε γνωστή την κήρυξη της απεργίας των μελών της που είχε κυρίως τα εξής αιτήματα: "Υπογραφή τοπικής Συλλογικής Συμβάσεως με το εξής περιεχόμενο: [...].

Με την από 15.6.2004 εξώδικη δήλωσή της η δεύτερη εναγομένη με την επωνυμία "Π. Ο. Ε. Ε. και Υ. Τ. Ε." που επιδόθηκε στην δεύτερη ενάγουσα με την επωνυμία "Π.Ο.Ξ. ", έκανε γνωστή την κήρυξη της ως άνω 24ωρης απεργίας των μελών της που είχε τα εξής αιτήματα: [...]

Όμως η πρώτη εναγομένη πρωτοβάθμια εργατοϋπαλληλική συνδικαλιστική οργάνωση "Σ. Ξ. Α. - Π. & Ω.", αν και κήρυξε την εν λόγω απεργία, εντούτοις δεν είχε φροντίσει να υπάρξει, κατά τη διάρκειά της το αναγκαίο προσωπικό για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων των ανωτέρω ξενοδοχειακών επιχειρήσεων και την πρόληψη καταστροφών, όπως είχε υποχρέωση από την προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 21 παρ. 1 του Ν 1264/1982, κατά τα προαναφερόμενα. Η δεύτερη εναγομένη εργατοϋπαλληλική συνδικαλιστική οργάνωση "Π. Ο. Ε. Ε. και Υ. Τ. Ε.", αν και εκείνη κήρυξε την εν λόγω απεργία δεν είχε φροντίσει να υπάρξει, κατά τη διάρκειά της, το αναγκαίο προσωπικό για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων και την πρόληψη καταστροφών σε όλες τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις της Αττικής που ανέρχονται σε 500 και άνω, αφού μόνο 8 τέτοιες επιχειρήσεις που ήσαν οι μεγαλύτερες ξενοδοχειακές μονάδες στην Αττική (ξενοδοχειακές επιχειρήσεις "Β. ΑΕ", Η., Ι., Λ. Μ., Μ., Τ., Ν.) είχαν το αναγκαίο προσωπικό ασφαλείας. Ο ισχυρισμός της παραπάνω δεύτερης εναγομένης, ότι σε όσες ξενοδοχειακές μονάδες δεν υπήρχαν επιχειρησιακά σωματεία, μέλη των εναγομένων συνδικαλιστικών οργανώσεων που κήρυξαν την απεργία, δεν έχουν υποχρέωση εξασφάλισης του προσωπικού ασφαλείας, που είναι και οι μικρότερες ξενοδοχειακές μονάδες, είναι αβάσιμος αφού οδηγεί σε ανεπιεικείς λύσεις, γιατί δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι ο νομοθέτης αδιαφορεί για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων μικρότερων επιχειρήσεων που στερούνται επιχειρησιακών σωματείων. Πρέπει να αναφερθεί στο σημείο αυτό ότι ο ισχυρισμός για αοριστία της δεύτερης ένδικης αγωγής, τον οποίο πρότεινε η δεύτερη εναγομένη με τις πρωτόδικες προτάσεις της και υποβάλλει ξανά με ης ενώπιον αυτού του δικαστηρίου προτάσεις της, είναι αβάσιμος. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο της δεύτερης αγωγής (αρ. καταθ. δικογρ. .../2004), η ενάγουσα αναφέρει σ' αυτήν όλα τα στοιχεία που θεμελιώνουν κατά τον νόμο τα αγωγικά αιτήματά της (άρθρο 216 παρ. 1α ΚΠολΔ). Πιο συγκεκριμένα, για την πληρότητα της αγωγής, με την οποία επιδιώκεται η αναγνώριση του παρανόμου της απεργίας του προσωπικού της, λόγω μη

τηρήσεως των προϋποθέσεων του άρθρου 21, εκτίθεται σ' αυτήν α) η κηρύξασα την απεργία συνδικαλιστική οργάνωση και β) ότι δεν φρόντισε να υπάρχει, κατά τη διάρκεια της απεργίας το αναγκαίο προσωπικό για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων της επιχείρησης, την πρόληψη καταστροφών ή ατυχημάτων, όπως αυτό (προσωπικό) προσδιορίζεται κατ' αριθμό και ειδικότητες με τη γνωστοποίηση της συνδικαλιστικής αυτής οργανώσεως ή σε περίπτωση διαφωνίας του εργοδότη προς τη γνωστοποίηση αυτή. Επίκληση άλλων στοιχείων δεν ήταν αναγκαία για το ορισμένο της αγωγής, η οποία ορθά κρίθηκε ως ορισμένη από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο και συνακόλουθα πρέπει να απορριφθεί ο εν λόγω ισχυρισμός.

Με τα δεδομένα αυτά, εσφαλμένα το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έκρινε ότι τηρήθηκαν οι προϋποθέσεις του άρθρου 21 του Ν 1264/1982, στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις της Αττικής με την προσφορά του προσωπικού αυτού μόνο στις 8 μεγαλύτερες ξενοδοχειακές μονάδες που αναφέρθηκαν παραπάνω και ως εκ τούτου ο δεύτερος λόγος της έφεσης που αφορά την μη προσφορά του προσωπικού ασφαλείας είναι βάσιμος, αφού η επίμαχη απεργία που πραγματοποιήθηκε χωρίς προσφορά του προσωπικού ασφαλείας σε όλες τις ξενοδοχειακές μονάδες της Αττικής ήταν παράνομη. Η επιλογή του χρόνου της εν λόγω απεργίας προς ικανοποίηση των άνω αιτημάτων είναι άκαιρη και καταχρηστική. Και τούτο, λόγω του ότι κηρύχτηκε μόλις 57 ημέρες πριν την έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων, τους οποίους είναι βέβαιο ότι θα πλήξει, αλλά και σε περίοδο έντονης τουριστικής κινήσεως η οποία παρατηρείται κατά την περίοδο αυτήν που επίκειται και η έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων με αποτέλεσμα να υποστεί τις συνέπειες αυτής πρωτίστως το κοινωνικό σύνολο, αφού από την επιτυχή έκβασή τους η Ελλάδα αναμένει να επωφεληθεί οικονομικά και κυρίως με τη διεθνή προβολή της, ενόψει μάλιστα και της επιβαρημένης οικονομίας της χώρας από την κατασκευή των Ολυμπιακών έργων, η οποία προς ανόρθωση απαιτεί θυσίες εκ μέρους όλων των Ελλήνων.

Εξάλλου η ικανοποίηση αιτημάτων ως τα ανωτέρω, τα οποία κρίνονται υπερβολικά και άκαιρα, εφόσον τα περισσότερα απ' αυτά καλύπτονται από την Κλαδική ΣΣΕ, ώστε να μη δικαιολογείται η υπογραφή τοπικής ΣΣΕ, σε κάθε περίπτωση δε, αφού αποτελούν διεκδικήσεις τους από 18μήνου περίπου, θα μπορούσαν να τα διεκδικήσουν με το έσχατο μέσο της απεργίας πολύ νωρίτερα (τουλάχιστον προ έτους) και τούτο διότι τα αιτήματα αυτά με βάση τα οποία κηρύχτηκε η επίμαχη απεργία κατά την παρούσα περίοδο είναι δυνατό να επιφέρουν τεράστια ζημία σε όλες τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις της Αττικής και να προκαλέσουν την οικονομική κατάρρευση σε πολλές από αυτές, λαμβανομένης υπόψη και της κατά τα τελευταία 3 έτη μειωμένης τουριστικής κινήσεως στη χώρα μας, η οποία έπληξε τα ξενοδοχεία όλης της χώρας και επομένως και της Αττικής, με συνέπεια ορισμένα από αυτά να διακόψουν τη λειτουργία τους (Α., Κ.Ρ., Α.Ρ., Α., Α., Γ., Α., Ο. κ.λπ.). Ασφαλώς δε, γνώριζαν τούτο οι εναγόμενες που προέβαλαν τα αιτήματα αυτά. Εξάλλου, η ικανοποίηση των υπ' αριθμ. 4 και 6 αιτημάτων που αναφέρονται στη γνωστοποίηση της δεύτερης εναγομένης (στελέχωση υπηρεσιών ελέγχου - ασφαλιστικό), δεν εξαρτάται από τη βούληση των εργοδοτών, αλλά από τη βούληση της Πολιτείας, Επίσης, πρέπει να αναφερθεί ότι οι εκκαλούσες εργοδοτικές συνδικαλιστικές οργανώσεις επέδειξαν τη διάθεσή τους διά της

προτάσεώς τους να ικανοποιήσουν μερικώς τα σημαντικότερα από τα αιτήματα των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις της Αττικής, πλην οι τελευταίες δεν αποδέχθηκαν τη σχετική πρόταση για 4% αύξηση στους βασικούς μισθούς, για το δε αίτημα για επίδομα Ολυμπιακών Αγώνων, που η δεύτερη ενάγουσα είχε προτείνει στη δεύτερη των εναγομένων να καταβληθεί στους εργαζομένους ξενοδοχοϋπαλλήλους ποσό 75 ευρώ πλην όμως δεν αποδέχτηκε τη σχετική πρόταση, τα οποία τελικώς έγιναν δεκτά από την 19/2004 Διαιτητική απόφαση, ήτοι η μεν αύξηση των βασικών μισθών όπως έχουν διαμορφωθεί στις 31.12.2003, σύμφωνα με την από 21.5.2002 ΣΣΕ (Πρ. Καταθέσεως 22/22.5.2002) σε 4% από την έναρξη ισχύος της και όπως θα διαμορφωθούν περαιτέρω στις 30.6.2004 κατά ποσοστό 2% από 1.7.2004, το δε επίδομα Ολυμπιακών Αγώνων στους μισθωτούς που θα εργασθούν κατά τη χρονική περίοδο 1.8.2004 έως 15.9.2004 σε όλες τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις του Νομού Αττικής οι οποίες έχουν συμβληθεί με τον Οργανισμό ΑΘΗΝΑ 2004 ή άλλον συναφή φορέα για την φιλοξενία των αποστολών και των μελών των Επιτροπών Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων, θα καταβληθεί πέραν του ωρομισθίου και των νομίμων προσαυξήσεων από οποιαδήποτε αιτία, επιπλέον 1,5 ευρώ για κάθε πραγματοποιηθείσα ώρα απασχόλησης κατά το παραπάνω χρονικό διάστημα με ανώτατο όριο 166 ώρες.

Κατ' ακολουθίαν, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που δέχτηκε ότι η παραπάνω απεργία ήταν νόμιμη και στη συνέχεια απέρριψε τις ένδικες αγωγές, έσφαλε και πρέπει να γίνει δεκτός και ο τρίτος λόγος της έφεσης αφού η εν λόγω απεργία κρίθηκε ως καταχρηστική. Περαιτέρω, πρέπει να αναφερθεί, ότι μεταξύ των αιτημάτων για την ικανοποίηση των οποίων οι απεργίες που κήρυξαν οι εναγόμενες εργατικές συνδικαλιστικές οργανώσεις και τα οποία η πρωτόδικη απόφαση έκρινε εύλογα και εφικτά να ικανοποιηθούν, είναι και το αίτημα για καθορισμό καθηκόντων, τα οποία η πρώτη εναγομένη στην γνωστοποίησή της προς τις ενάγουσες προσδιορίζουν συγκεκριμένα για τους μισθωτούς. Όμως το αίτημα αυτό δεν αποβλέπει στο να μη ανατίθενται πλείστα καθήκοντα στους εργαζόμενους όπως εσφαλμένα δέχτηκε η εκκαλούμενη απόφαση, αλλά στο να περιορίζεται αρκετά το αντικείμενο της εργασίας τους. Επομένως, βάσιμος είναι και ο πρόσθετος λόγος της έφεσης των εναγουσών.

Κατόπιν όσων εκτέθηκαν, η κρινόμενη έφεση, πρέπει να γίνει δεκτή, και αφού εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση, να διακρατηθεί η υπόθεση από το δικαστήριο τούτο και ενόψει των παραπάνω αποδειχθέντων, αφού συνεκδικασθούν οι ένδικες αγωγές και οι αναφερόμενες στο σκεπτικό πρόσθετες παρεμβάσεις, να γίνουν δεκτές οι αγωγές μετά της πρόσθετης υπέρ της πρώτης εναγομένης παρεμβάσεως και ως ουσιαστικά βάσιμες και να αναγνωριστεί ότι η επίμαχη απεργία που γνωστοποιήθηκε με τα παραπάνω έγγραφα των εναγομένων είναι παράνομη και καταχρηστική. Μετά από αυτά, τα αιτήματα περί απαγορεύσεως της πραγματοποίησης στο μέλλον κάθε άλλης απεργίας που θα κηρυχθεί υπό των εναγομένων με το ίδιο περιεχόμενο και τα ίδια αιτήματα, που απέρριψε εσφαλμένως ως πρόωρα η πρωτόδικη απόφαση και τα οποία κατά παραδοχή του πρώτου λόγου της έφεσης, είναι νόμιμα εφόσον δεν θα συντρέχουν και γι' αυτές οι προϋποθέσεις που μνημονεύονται παραπάνω και πρέπει να γίνουν δεκτά και ως ουσιαστικά βάσιμα. Ακολούθως,

πρέπει να απαγορευθεί η πραγματοποίηση κάθε άλλης στο μέλλον απεργίας με το ίδιο περιεχόμενο και αιτήματα χωρίς τη συνδρομή των προϋποθέσεων που μνημονεύονται παραπάνω. Για την εκτέλεση της καταψηφιστικής αυτής διατάξεως πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 947 παρ. 1 ΚΠολΔ και κατά το σχετικό αίτημα των ενδίκων αγωγών, να απειληθεί κατά των εναγομένων χρηματική ποινή 300 ευρώ για κάθε παράβαση της υποχρέωσης προς παράλειψη της απαγορευμένης απεργίας.

Επίσης πρέπει να καταδικαστούν οι εναγόμενες και οι υπέρ αυτών προσθέτως παρεμβάσεις, στα δικαστικά έξοδα των εναγουσών και της υπέρ της πρώτης εξ αυτών προσθέτως παρέμβασης, και των δύο βαθμών της δίκης (176, 183 και 191 παρ. 2 ΚΠολΔ).

(Δέχεται την έφεση και τις αγωγές.)